МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА»
ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ: ЕВОЛЮЦІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

9 грудня 2014 року

1906 КНЕУ
КИЇВ 2014

УДК 657.1+657.6
ББК 65.052.2я43
О 17

Облік, аналіз та аудит: еволюція, сучасний стан та перс-
О 17 пективи розвитку: зб. матеріалів Всеукр. студ. наук.-практ. конф., 9 грудня 2014 р. — К. : КНЕУ, 2014. — 392 с.

ISBN 978–966–483–958–4

У збірнику представлені тези доповідей учасників Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Облік, аналіз та аудит: еволюція, сучасний стан та перспективи розвитку».

Матеріали конференції присвячені визначенню та вирішенню питань з удосконалення процесу обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики.

В збірнику окреслене коло проблем та запропоновані пропозиції щодо механізму удосконалення якості обліково-аналітичної інформації, що буде цікавим та корисним для студентів та молодих науковців для подальших наукових досліджень з обліку й аудиту.

За точність викладення матеріалу та достовірність наведених фактів, прізвищ та цитат відповідальність несуть автори.

УДК 657.1+657.6
ББК 65.052.2я43

Редакційна колегія: **Бондар М.І.** — завідувач кафедри обліку підприємницької діяльності ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», д-р екон. наук, професор **Єфіменко В.І.** — декан обліково-економічного факультету ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», канд. екон. наук, професор (заступник голови організаційного комітету); **Кіндрацька Л.М.** — завідувач кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», д-р. екон. наук, професор; **Кузьмінський Ю.А.** — завідувач кафедри бухгалтерського обліку ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана», д.е.н., професор; **Петрик О.А.** — завідувач кафедри аудиту ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», д-р. екон. наук, професор; **Свірко С.В.** — д.е.н., професор кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу, директор Інституту обліку ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

Адреса редакційної колегії:
03680, Україна, м. Київ, пр. Перемоги, 54/1
Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Розповсюджувати та тиражувати
без офіційного дозволу КНЕУ заборонено

ISBN 978–966–483–958–4

© КНЕУ, 2014

Зміст

Розділ 1
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Абара Ю.А. Організація і побудова обліку виробничих запасів підприємствами України 11
Андрієнко Л.Г. Проблеми оплати праці педагогічних працівників . . . 13
Анточ А.В. Організація обліку поточних зобов'язань 16
Барсук Ю.В. Фінансова звітність підприємства та організаційно-методичні підходи до її аудиту та аналізу 18
Безугла А.Ю. Проблеми та перспективи подальших досліджень щодо оцінки діяльності центрів витрат 21
Бережнюк С.В. Особливості обліку депозитних операцій у банківських установах 24
Бондаренко І.С. Значення облікової інформації в управлінні дебіторською заборгованістю підприємства 27
Бугаєвська М.Г. Шляхи оптимізації безготівкових розрахунків та їх обліку 29
Василюк К.С. Відмінності у складанні балансу (Звіту про фінансовий стан) за НП(С)БО 1 і МСФЗ 32
Вишневська І.В. Застосування інформаційних систем і технологій в обліку 35
Войчик Т.С. Облікове забезпечення управління товарними запасами на підприємствах оптової торгівлі 37
Грабовий О.І. Економічна сутність собівартості продукції 40
Денисенко Т.М. Організація обліку основних засобів на підприємстві та шляхи їх поліпшення 43
Димеденко К.О. Створення інформаційної бази для фінансового аналізу підприємства 45
Довга Т.А. Забезпечення інформаційних потреб користувачів у системі управління виробничими запасами 48
Довгань К.І. Проблеми та перспективи розвитку облікової політики бюджетних установ 50
Дрогобецька І.О. Економічна сутність і місце креативного обліку в національній системі бухгалтерського обліку 53
Дубова К.А. Вплив облікової політики на фінансовий стан і фінансові результати діяльності підприємства 56

Ємельянова Н.Г. Удосконалення системи обліку запасів на підприємстві за допомогою комп'ютерних програм 58
Єрпильова Д. С. Теоретичні основи обліку грошових коштів підприємства, їх сутність і значення 61
Желевська О.Ю. Проблеми оподаткування доходів фізичних осіб . . . 63
Завірюха О.Д. Сучасні проблеми первинного обліку основних засобів. 66
Захарець А.П. Кошторис доходів і видатків, його зміст і значення . . . 68
Захарченко Є.С. Облікова політика в системі управління банком 71
Захарчишина С.С. Шляхи вдосконалення організації обліку оплати праці 73
Зизюк К.А. Розробка кредитної політики як інструмент управління дебіторською заборгованістю 76
Казмірчук А.О. Особливості обліку дебіторської заборгованості на підприємстві: сучасні підходи та проблематика 78
Камінська Я.В. Проблеми обліку дебіторської заборгованості 81
Канеса Ю.М. Проблеми і перспективи переходу українських підприємств на Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності 84
Каргородська О.М. Система обліку виробничих запасів на підприємстві та шляхи її удосконалення 87
Карпенчук Т.П. Особливості структури фонду оплати праці як основи організації бухгалтерського обліку 90
Кірнос К.О. Проблемні аспекти при складанні фінансової звітності банків згідно МСФЗ 92
Климнюк А.М. Методичні та організаційні аспекти обліку власного капіталу підприємства. 95
Ковальчук В.В. Трансформація фінансової звітності як основа для відкриття можливостей у межах загальносуспільних інтересів 97
Ковтун Ю.М. Проблеми узгодження банківської фінансової звітності з вимогами МСФЗ 100
Козиренко А.В. Особливості відображення подій після дати балансу відповідно до національного законодавства та законодавства розвинених країн Європи 102
Козій Ю.Г. Регулювання бухгалтерського обліку в Україні. 105
Колісник І.С. Облік основних засобів в умовах переходу на міжнародні стандарти обліку 107
Коломієць Л.Ю. Позикові кошти підприємства, джерела їх залучення 110
Корнійчук О.В. Розрахунки з оплати праці як об'єкт бухгалтерського обліку. 113

Кошова А.В. Проблеми вибору методів дослідження фінансової звітності при проведенні судово-економічної експертизи 115
Красна І. О. Облік та аналіз використання робочого часу на підприємстві 117
Красна О.В. Облік розрахунків з оплати праці за українським і міжнародним законодавством 120
Кузенна І.М. Визначення витрат на поліпшення та ремонт основних засобів у бухгалтерському обліку 122
Кузьміна І.О. Формування інформаційної бази для аналізу та аудиту фінансового стану підприємства 127
Кук Р.П. Шляхи вдосконалення організації обліку і аудиту власного капіталу 129
Левадня О.В. Проблеми формування та використання резервів за кредитними операціями банків 131
Левченко О.А. Особливості визначення величини обов'язкових утримань із заробітної плати в Україні 134
Майстренко Є.В. Використання світового досвіду обліку податку на прибуток підприємств в Україні 136
Матвеєва В.С. Трансформація фінансової звітності у формат за Міжнародними стандартами фінансової звітності 139
Матвійчук І.О. Організація обліку оплати праці та розрахунків з органами соціального страхування 141
Мельник О.Б. Напрямки вдосконалення організації обліку виробничих запасів 144
Миронова К.О. Економічна сутність облікової політики підприємства 146
Михлик Ю.В. Порівняння результатів застосування моделей В. Баумоля та М. Міллера — Д. Орра для визначення оптимального залишку грошових коштів 149
Мостіпан О.І. Організація обліку нематеріальних активів: основні проблеми та напрями вдосконалення 152
Мукало К.В. Проблеми обліку та аналізу дебіторської заборгованості та шляхи їх вирішення 154
Нестеренко О.В. Управління ефективністю бізнес-процесів оцінки основних засобів компанії 157
Обушак Т.Д. Формування системи обліку та аналізу нематеріальних активів підприємства 159
Паньковецька М.В. Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості 162
Пенькова Н.О. Теоретичні аспекти облікового механізму в НБУ . . . 164
Пляшко О.І. Особливості обліку дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги 166

Поліщук О.С. Зміни в податковій системі: їх вплив на доходи фізичних осіб 169
Полякова Т.О. Бухгалтерський баланс та аналіз фінансового стану підприємства. 171
Проскура К.Б. Деякі проблеми щодо управління дебіторської заборгованості на підприємстві 174
Путова Н.О. Внутрішньогосподарське нормативне забезпечення організації обліку праці та її оплати 177
Ржепецька О.Г. Удосконалення документообігу за операціями з кредиторською заборгованістю 179
Рибакова К.Л. Сучасні проблеми оцінки та обліку основних засобів на підприємстві 181
Савельєва А.В. Місце бухгалтерського обліку в сучасній економіці та перспективи його розвитку 184
Савченко К.Ю. Проблеми обліку процесу реалізації продукції 186
Сеник Н. С. Порівняння національних і міжнародних стандартів щодо розкриття інформації з обліку фінансових результатів діяльності підприємства 189
Симоненко Д.С. Проблеми ведення обліку виробничих запасів на підприємствах у сучасних умовах 191
Сугак Н.В. Шляхи вдосконалення організації обліку виробничих запасів підприємства 194
Суплякова О.В. Особливості методики калькулювання медичних послуг 196
Тимошенко Ю.Ю. Організація обліку оплати праці в умовах інноваційно-інвестиційного етапу розвитку економіки України 199
Ткаченко А.М. Проблеми організації обліку оплати праці 202
Трофімчук Б.І. Переваги-недоліки методів списання запасів на виробництво 205
Українець М.І. Особливості організації обліку готової продукції та її реалізації на виробничому підприємстві 208
Хоречко Ю.В. Організація формування системи обліку товарних запасів 211
Циган К.А. Впровадження Міжнародних стандартів фінансової звітності: крок до євроінтеграції 213
Черемхівська О.А. Проблеми та методи поліпшення обліку поточної дебіторської заборгованості в Україні 215
Чернова О.М. Удосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб 218
Чирва М.В. Методичні підходи щодо визнання, оцінки та класифікації дебіторської заборгованості за П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» 220

Швець Н.В. Особливості організації обліку необоротних активів на умовах оренди (лізингу) 223
Шевчук А.М. Організація обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками підприємства 225
Шелупець І.С. Особливості впровадження МСФЗ в Україні 228
Шикер Т.О. Військовий збір у бухгалтерському обліку — реалії сьогодення 230
Шипиленко К.С. Екологічний облік: сутність, значення та проблеми 234
Шмигельська О.С. Відмінності Звіту про рух грошових коштів за НП(С)БО 1 і МСБО 7. 236
Якимець С.П. Організація обліку розрахункових операцій на торговельному підприємстві. 239
Яковенко Я.Ю. Звіт зі стійкого розвитку як інструмент мінімізації ризиків і формування конкурентних переваг компанії 241
Яремчук К.В. Особливості обліку вибуття основних засобів 244
Ящишена Л.В. Проблематика завдань організації обліку дебіторської заборгованості за сучасних умов господарювання. 246
Ящук Ю.А. Особливості визначення та нарахування стипендій студентам. 248

Розділ 2
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Балабаєнко А.В. Особливості методики аудиту фінансової звітності на підприємствах України 251
Градінарова К.Г. Особливості внутрішньогосподарського контролю на підприємствах України 253
Грешта Є.В. Особливості бухгалтерського обліку та аудиту операцій з нематеріальними активами — знаками для товарів і послуг 256
Демчук Ю.Е. Проблемні питання аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві 258
Казнадзей К.В. Оцінка стану системи бухгалтерського обліку на підприємстві при здійсненні незалежного аудиту. 260
Коваленко М.О. Організація обліку та аудиту доходів і витрат для забезпечення економічної безпеки підприємства 263
Кондратюк А.П. Тенденції розвитку ринку аудиторських послуг в Україні, напрями вдосконалення та перспективи покращення контролю їх якості 266

Краковецька К.Ю. Аудит вибуття основних засобів: методика та аналіз типових порушень 268
Кубай К.В. Проблеми та перспективи дотримання кодексу етики професійних бухгалтерів в Україні 271
Левченко О.А. Аудит та аналіз заробітної плати в Україні: сучасний стан і перспективи 273
Пилипенко Я.В. Асоціація України з ЄС: зміни в аудиторській діяльності 276
Плаксюк К.В. Особливості аудиту розрахункових операцій на підприємствах України 278
Попова А.С. Теоретичні аспекти аудиту доходів підприємства 281
Снігир І.О. Обліково-аналітичні аспекти управління грошовими потоками підприємства 283
Степаненко Т.С. Актуальні проблеми аудиту власного капіталу акціонерних товариств 286
Сугак Н.В. Формування системи аудиту виробничих запасів 288
Усатова А.О. Послуги консалтингу в сфері діяльності аудиторських фірм 291
Федорець В.В. Проблеми аудиту власного капіталу в акціонерних товариствах 293
Шелупець І.С. Особливості впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні 296
Шпак В.І. Межі компетенції судового експерта-економіста 299
Штукар Р.В. Особливості застосування стандартів внутрішньогосподарського контролю на підприємствах 301
Шупік М.С. Етапи та особливості методики аудиту кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги на підприємстві . . . 304

Розділ 3
РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Баран І.В. Особливості технічного аналізу портфеля цінних паперів банку 307
Гаврилюк С.М. Аналітичні можливості балансу банку 309
Гоменюк Я.М. Інформаційно-аналітичний механізм доходів і витрат банків 312
Кагадій І.І. Особливості аналізу кредитоспроможності корпоративних клієнтів банку 314

Левківський В.В. Методичні положення аналізу фінансового стану позичальників банку 317
Ліндер Є.О. Моделі оцінки ймовірності банкрутства банку. 319
Мельник М.В. Основні показники фінансового аналізу банків. 322
Меньшов Р.В. Методичні підходи до аналізу звіту про фінансові результати 324
Примак Ю.Р. Напрями аналізу кредитного портфеля банку 327
Руденко О.О. Проблеми аналізу фінансового стану підприємств . . . 331
Фесенкова М.О. Проблеми аналізу діяльності малих підприємств . . 333

Розділ 4
ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ

Авраменко В.О. Прикладні програмні рішення: особливості використання в бухгалтерському обліку 336
Бакун О. В. Перспективи використання хмарних технологій у бухгалтерському обліку 338
Борщенко А.О. Сучасний досвід автоматизації обліку заробітної плати 341
Бугай О.С. Особливості використання сучасних інформаційних технологій в обліку власного капіталу підприємства 343
Васько А.Ю. Використання зарубіжних програм для автоматизації вітчизняного бухгалтерського обліку. 346
Дуван С.М. Експертні системи як напрям у галузі штучного інтелекту в процесі обробки економічної інформації 348
Єгорова В.В. Сучасний стан і проблеми автоматизації бухгалтерського обліку на підприємствах України. 351
Іжелюк І.М. Перспективи автоматизації обліку запасів на вітчизняних підприємствах 353
Кабанова К.В. Аналіз фінансового стану підприємства з використанням сучасних інформаційних технологій. 356
Кармалюк Ю.С. Застосування інформаційних систем для обліку доходів і витрат операційної діяльності підприємства 358
Ківаєва Ю.А. Актуальні питання впровадження інформаційних систем обліку в Україні. 360
Коцур Г.Ю. Використання інформаційних технологій в аналітичних дослідженнях 363

Лобайчук Н.В. Сучасний стан інформаційних систем і технологій обліку в Україні: проблеми та перспективи розвитку 366
Мусієнко А.В. CRM-системи як складова сучасних технологій автоматизації управління підприємством 369
Попій Ф.О. Автоматизація обліку витрат виробництва: аналіз сучасного програмного забезпечення 371
Пристінська О.В. Автоматизація бухгалтерського обліку: вітчизняний досвід 374
Руденко О.С. Інформаційні системи в аудиті: переваги та недоліки 377
Рибіцька О.П. Облік основних засобів з використанням новітніх інформаційних технологій. 379
Соселія М.А. Електронне документування як інструмент облікового процесу віртуальних підприємств 382
Шпак Н.В. Інформаційні системи і технології в обліку 385

Розділ 1

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ ТА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

***Абара Ю.А.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і удит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Поплюйко А.М., к.е.н., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ І ПОБУДОВА ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ УКРАЇНИ

В управлінні виробничою діяльністю кожного підприємства мають суттєве значення добре побудований, належним чином організований облік виробничих запасів, тобто якісна проінформованість про їх наявність і рух.

Сучасні жорсткі конкурентні умови господарювання вимагають від підприємства вирішення цілого ряду облікових проблем, що зумовлені суперечливим характером нормативних документів, а також рівнем розробки окремих практичних аспектів методології обліку виробничих запасів.

Виробничі запаси — важливий елемент ділової активності підприємства. З одного боку, виробничі запаси створюють та утримують для гарантування безпеки виробництва, гнучкого функціонування підприємств, а з іншого — вони є формою відволікання коштів з обороту підприємств та їх капіталізації. На підприємствах, продукція яких характеризується високою матеріаломісткістю, виробничі запаси становлять значну частку в складі оборотних активів.

Аналіз наукових і методичних праць із питань обліку виробничих запасів свідчить про багатовекторність досліджень.

Питання обліку виробничих запасів були висвітлені в працях вітчизняних учених Ф. Ф. Бутинця, М. П. Войнаренко, А. М. Герасимовича, С. Ф. Голова, В. І. Єфіменка, М.І.Бондаря, В.М Добровського, В.В.Бабіч, М. В. Кужельного, Ю. А. Кузьмінського, В. Г. Линника, В. В. Сопка, Н. М. Ткаченко, російських і зарубіжних фахівців В.Ф. Палія та Я.В. Соколова, Р. Ентоні, Дж. Риса,

У. Хорнгрена та Дж. Фостера, Б. Нідлза., Х. Андерсона, Д. Колдуєла.

Необхідними передумовами для якісної організації обліку виробничих запасів є:

— наявність вказівок і рекомендацій з обліку виробничих запасів;

— розробка регістру (номенклатури) виробничих запасів;

— чітка класифікація виробничих запасів;

— правильне формування складського господарства;

— розробка норм витрачання, надходження виробничих запасів.

Основними завданнями організації обліку виробничих запасів на підприємстві є:

— визначення відповідальної особи за ведення бухгалтерського обліку виробничих запасів;

— своєчасне документування операцій з руху запасів;

— періодичне уточнення вартості залишків запасів на складі і в незавершеному виробництві;

— розроблення графіку документообігу;

— контроль за повним і своєчасним оприбуткуванням виробничих запасів та їх збереженням за місцем зберігання і на всіх стадіях обробки;

— об'єктивна оцінка виробничих запасів;

— виявлення всіх витрат, пов'язаних із придбанням або виготовленням виробничих запасів і визначення первісної вартості

Важливою передумовою раціональної побудови обліку використання виробничих запасів є економічно обґрунтована їх класифікація. Правильна класифікація запасів має велике теоретичне та практичне значення для обліку надходження і вибуття матеріалів, тому що вона створює передумови для економічного обґрунтування планування та обліку витрат матеріалів та інших виробничих запасів.

До шляхів вирішення проблем обліку виробничих запасів можна віднести: підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств; удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт; узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів; обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва; чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств.

Література

1. *Атамас П. І.* Управлінський облік: 2-ге видання: навч. посібник/ Атамас П. І. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 440 с.
2. *Гончарук В.І.* «Теоретичні проблеми обліку виробничих запасів» / [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://udau.edu.ua/library.php?pid=921.
3. *Лишиленко О.В.* Бухгалтерський облік: Підручник. — К.: ЦУЛ, 2011. — 670 с.
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 № 2.

***Андрієнко Л.Г.**, курсант,*
факультет економіки і менеджменту,
4 курс, напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «Академія митної служби України»,
науковий керівник — Єдинак Т.С., к.держ.упр.,
доцент кафедри обліку і аудиту

ПРОБЛЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

На сьогодні характерними особливостями реформування заробітної плати в умовах ринкової економіки є суттєва зміна відносин між державою та працівником з цих питань. Проблема організації оплати праці та її мотивації є однією з найгостріших, оскільки у сучасних обставинах заробітна плата втратила спроможність бути стимулом для педагогічних працівників. Адже мотивація є рушійною силою досягнення цілей як будь-якої установи, організації, так і суспільства в цілому. На всіх етапах роз-витку економіки і суспільства матеріальна винагорода за працю була і залишається надалі найважливішим трудовим стимулом.

Актуальність зростає на фоні соціально-економічної кризи в умовах спаду економічних показників, скорочення чисельності працівників, що призводить до змін в оплаті праці, її мотивації та організації в цілому.

Попри те, що освіту визнано пріоритетною сферою соціально-економічного, духовного і культурного розвитку українського су-спільства, освітня політика, яка проводилася владою впродовж усіх років незалежності України, виявила неспромо-

жність створити передумови для надання громадянам якісної освіти відповідно до сучасних запитів і потреб інноваційного розвитку держави.

Нові економічні і соціокультурні процеси у суспільстві обумовлюють необхідність розбудови національної освіти, перегляду стану її фінансування та матеріально-технічного забезпечення, запровадження системи стимулювання педагогічних і науково-педагогічних працівників.

Пропозиції Міністерства фінансів України, спрямовані на скорочення видатків на забезпечення функціонування галузі, зокрема на оплату праці працівників навчальних закладів, викликають розгубленість освітянської спільноти.

Введення гнучкого стимулювання працівників шляхом встановлення розміру надбавки в межах 20 % педагогічним працівникам дошкільних, позашкільних, загальноосвітніх навчальних закладів призведе до суттєвого зниження рівня доходів педагогічних працівників.

Для прикладу, сьогодні молодий спеціаліст — вихователь дошкільного навчального закладу, окрім посадового окладу отримує лише один вид надбавки — «за престижність педагогічної праці». Після зняття цієї надбавки його заробітна плата складатиме 1474 грн.

Інтенсифікація роботи вчителів загальноосвітніх, позашкільних навчальних закладів, тобто збільшення тижневого педагогічного навантаження з 18 до 24 год, матиме наслідком зменшення рівня доходів та скорочення тисяч педагогічних працівників.

Вилучення з Національної стратегії розвитку освіти в Україні норм не забезпечених фінансовими ресурсами, скорочення державного замовлення на підготовку фахівців, наукових, науково-педагогічних і робітничих кадрів за рахунок оптимізації напрямків, обмеження виплати пенсій працюючим пенсіонерам матиме негативні наслідки.

Слід зазначити, що з Державного бюджету України на 2014 р. передбачено видатки на суму 447 295 млн грн. У 2013 р. видатки становили 419 844 млн грн, тобто збільшення відбудеться лише на 6,5 %.

На освіту у 2014 р. передбачено видатки на суму 32 991 млн. грн., що у порівнянні з минулим роком лише на 496 млн. грн. (1,5 %) більше. Таким чином, видатки на освіту становлять 7,4 % від загальної суми видатків.

Проаналізувавши структуру фінансування педагогічних працівників згідно з Законом України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» від 16.01.2014 р. № 719-VII, можна побачити, що всього видатки на надання загальної та спеціальної освіти загальноосвітніми та позашкільними навчальними закладами, методичне забезпечення діяльності навчальних закладів становлять 77 770,7 тис. грн, з яких на оплату праці педагогічних працівників передбачено лише 47 809,60 тис. грн (або 61,5 %).

Бачимо, що у 2014 р. на освіту з Державного бюджету передбачено 32 991 млн грн, з яких на фінансування педагогічних працівників — 77 770,7 тис. грн, тобто частка таких витрат є незначною і становить 0,24 % [1].

Враховуючи все наведене, потрібно знайти можливості для врегулювання питань оплати праці педагогічних працівників та при коригуванні Державного бюджету забезпечити збереження:

— рівня оплати праці працівників загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів;

— норми педагогічного навантаження в межах 18 годин на тиждень;

— виплати за вислугу років;

— виплати надбавки за складність і напруженість педагогічним працівникам у фіксованому розмірі — 20 % посадового окладу;

— розміру пенсій працюючих пенсіонерів.

Таким чином, часткове вирішення проблеми оплати праці педагогічним працівникам можливе шляхом збереження базових гарантій освітянам.

Зважаючи на реальний стан економіки держави та необхідність враховувати сучасні реалії, все ж вважається неприпустимим вирішення питань економії бюджетних коштів за рахунок звуження соціально-економічних гарантій.

Отже, пріоритетне фінансове та матеріально-технічне забезпечення системи освіти, зосередження зусиль влади на розв’язанні освітянських проблем стане запорукою прискорення інтеграції України у міжнародний освітній простір та основою забезпечення сталого розвитку й конкурентоспроможності держави.

Література

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2014 рік» від 16.01.2014 р. — № 719-VII.

Анточ А.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

В умовах ринкової трансформації в Україні одним із ключових завдань є необхідність удосконалення системи бухгалтерського обліку на підприємстві з урахуванням міжнародних принципів і стандартів. В процесі здійснення господарської діяльності будь-який суб'єкт господарювання стикається з такою категорією, як зобов'язання. Поточні зобов'язання — зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу підприємства або повинні бути погашенні протягом дванадцяти місяців, починаючи з дати балансу [2]. До поточних зобов'язань відносяться: поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями, короткострокові кредити банків; короткострокові векселі видані; кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; поточна заборгованість за розрахунками (з отриманих авансів, з бюджетом, з позабюджетних платежів, зі страхування, з оплати праці, з учасниками, з внутрішніх розрахунків); інші поточні зобов'язання [4].

Для обліку поточних зобов'язань призначений весь 6 клас Плану рахунків, а основними рахунками на яких обліковуються поточні зобов'язання є: 60 «Короткострокові позики», 61 «Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями», 62 «Короткострокові векселі видані», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядниками», 64 «Розрахунки за податками й платежами», 65 «Розрахунки за страхуванням», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам», 67 «Розрахунки з учасниками», 68 «Розрахунки за іншими операціями» [3].

Як зазначено в П(с)БО 11 «Зобов'язання», поточні зобов'язання відображають в Балансі за сумою погашення.

У зв'язку зі зміною структури Балансу (Звіту про фінансовий стан), змін зазнала й методика заповнення форм звітності підприємств. Таким чином, тепер у розділі «Кредиторська заборгованість» немає потреби розкривати інформацію щодо векселів, авансів та заборгованості перед дочірніми і залежними підприємствами, що суттєво зменшує обсяги роботи бухгалтерів. Крім цього в оновленій формі Балансу (Звіту про фінансовий стан) розробники виокремили статтю «Податок на прибуток».

Під час організації бухгалтерського обліку зобов'язань на підприємстві велику увагу потрібно приділити питанню обрання відповідної форми обліку для кожного окремо взятого суб'єкта господарювання.

Вибір відповідної форми здійснюється керівництвом підприємства на основі розміру підприємства і напрямку його діяльності. Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» визначено право суб'єкта господарювання самостійно обрати одну з форм обліку. На сьогодні застосовуються такі форми: меморіально-ордерна, журнальна, автоматизована, спрощена або ж проста. Обрана форма ведення обліку впливає на ефективність діяльності підприємства в цілому.

Методичними рекомендаціями із застосування регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами було запропоновано використання простої форми бухгалтерського обліку в поєднанні зі спрощеним Планом рахунків. Проста форма є зручнішою в порівнянні з іншими формами. Однак використання значної кількості рахунків приводить до втрати наочності здійснених записів. Отже, існує велика ймовірність того, що спрощений План рахунків не зможе задовольнити потреби користувачів бухгалтерської інформації стосовно даних, відображених у фінансовій звітності, а також заважатиме прийняттю ефективних управлінських рішень. З цього випливає, що підприємствам слід застосовувати робочий план рахунків, розроблений на основі затвердженого Плану рахунків з урахуванням спеціалізації та потреб кожного окремого підприємства.

Слід розглянути й журнальну форму обліку, яка є найпоширенішою на сучасному етапі в Україні. Її основними регістрами є журнали [1].

Дані щодо поточних зобов'язань при застосуванні журнальної форми ведення бухгалтерського обліку знаходять своє відображення в журналі 2 та журналі 3, які заповнюються щомісячно. Відповідно до Методичних рекомендації в журналі 3 ведеться облік як довгострокових, так і поточних зобов'язань. Це призводить до того, що в журналі міститься інформація і про розрахунки з дебіторами, і про розрахунки за довгостроковими та поточними зобов'язаннями, через що виникають певні незручності при здійсненні обліку.

Цю проблему можна вирішити, поділивши журнал 3 на дві частини. Перша частина має містити інформацію, яка стосується обліку лише дебіторської заборгованості. В свою чергу, друга частина повинна відображати дані щодо стану зобов'язань підприємства. Така структура журналу 3 допоможе об'єктивно та зручно згрупувати бухгалтерську інформацію, яка стосується однорідних груп даних.

Незважаючи на обрану форму ведення бухгалтерського обліку, керівник має враховувати її здатність у повній мірі відповідати таким завданням:

— чітке документування розрахунків;

— своєчасна та повна реєстрація даних первинного обліку щодо зобов'язань у регістрах;

— правдиве відображення інформації щодо зобов'язань у звітності та примітках до неї.

Завжди потрібно пам'ятати про те, що раціональна організація обліку зобов'язань сприяє зміцненню договірної і розрахункової дисципліни, прискоренню оборотності коштів, поліпшенню фінансового стану підприємства, а правильно розроблена стратегія управління зобов'язаннями сприяє формуванню репутації надійної і відповідальної фірми.

Література

1. Методичні рекомендації по застосуванню регістрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Затв. наказом Міністерства фінансів України від 25.06.03 р. № 422.

2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України 07.02.2013 за № 73.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва: Затв. наказом Міністерством фінансів України від 19.04.2001 р. за № 186356 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws /show/z0389-01.

4. *Завгородній В.П.* Бухгалтерський облік в Україні. Навч. посібник. — К.: А.С.К., 2011. — 848 с.

***Барсук Ю.В.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Степаненко О.І., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА ТА ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЇЇ АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ

Необхідність складання звітності на сучасному етапі розвитку господарських відносин в Україні визначається потребами в інформації про результати діяльності та фінансовий стан різних

учасників господарського життя країни. Таку інформацію можна отримати за допомогою аналізу показників фінансової звітності, які надають загальну характеристику фінансово-майнового стану юридичної особи.

Звітність є одним із зведених або вторинних бухгалтерських документів, показники яких також сприяють забезпеченню виконання бухгалтерським обліком покладених на нього функцій. Серед останніх на перший план виступають сприяння збереженню майна конкретних власників, можливість визначення фінансових результатів кожної із господарських операцій підприємства та надання інформації про результати діяльності для прийняття виважених управлінських рішень. Фінансову звітність, відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», зобов'язані складати підприємства, які мають самостійний баланс і є юридичними особами. Саме тому важливе значення має аудит звітності та етапи його проведення.

Фінансова звітність — це сукупність форм звітності, укладених на основі даних фінансового обліку з метою одержання користувачем узагальненої інформації про фінансовий стан і діяльність підприємства, а також змінах у його фінансовому стані за звітний період в установленій формі для прийняття цим користувачем визначених управлінських рішень. Державним органам управління необхідна інформація про фінансову звітність для формування макроекономічних показників, своєчасність сплати податків, визначення національного доходу і розподіл ресурсів тощо [3, с. 248].

Аудит фінансової звітності передбачає оцінку облікової та іншої економічної інформації шляхом вивчення реально існуючих зв'язків і взаємозв'язків між показниками.

Метою дослідження є виявлення підходів щодо побудови методики аудиту фінансової звітності в науковій і навчально-практичній літературі та розробка пропозицій щодо удосконалення етапів аудиту фінансової звітності, а також їх документального оформлення.

Під методикою аудиту розуміють порядок і послідовність застосуваня методів аудиту, які дають можливість провести перевірку фінансової звітності підприємства системно та у найдоцільнішій послідовності [1, с. 104].

Методика, що представлена сукупністю методів, які обираються аудитором для проведеня перевірки, повина забезпечити об'єктивність, що дозволить здійснити глибоке вивченя даних фінансової звітності з метою встановленя її достовірності. Мето-

дика аудиту дає можливість: визначити реальний, якісний і кількісний стан об'єктів, що відображаються в фінансовій звітності та вивчаються аудитором в ході її перевірки; виявити відхиленя від базового або нормативного стану й оцінити ці відхиленя за критеріями доцільності та законості.

Методика аудиту ґрунтується на застосувані аудитором у ході перевірки таких методів і методичних прийомів: загальнонаукових, які характеризують філософську основу пізнаня та використовуються в дослідженях різних наук; спеціальних, запозичених з інших наук, які використовують аудитори, вивчаючи факти господарського житя; методичні прийоми та способи господарського контролю.

Специфікою використання загальнонаукових методів є можливість їх застосуваня на будь-якому етапі перевірки. Широко застосовуються спеціальні методи, запозичені з інших наук: соціологічний метод; структурно-функціональний метод; статистичний метод [2, с. 301].

Особливістю методики аудиту фінансової звітності є те, що поряд із загальнонауковими методами дослідженя при вивчені звітності підприємств використовуються спеціальні методи та методичні прийоми господарського контролю. Найінтенсивніше у процесі аудиту фінансової звітності аудитором застосовуються методичні прийоми документального та фактичного контролю. Способи аудиту — це сукупність прийомів і засобів, спрямованих на отриманя об'єктивних та обґрунтованих знань про об'єкт, що досліджується.

Отже, дослідженя фінансової звітності відбувається за допомогою комплексу методів, що включають способи та прийоми, які й формують методику аудиту. Останя ж є лише частиною загального порядку проведеня аудиту. До методів і прийомів, які забезпечують формуваня аудитором об'єктивного висновку щодо якості звітності, належать загальнонаукові та спеціальні методи й методичні прийоми дослідженя. Зазначені методи та методичні прийоми перевірки в процесі аудиту фінансової звітності слід застосовувати у певному порядку — відповідно до етапів аудиту.

Література

1. Аудит: [навч. посіб.] / Г.М. Давидов. — [2-ге вид., перероб. і доп.]- К.: Т-во «Знання», КОО, 2001. — 363 с.

2. Аудит: теорія і практика / ЗагороднійА.Г. та ін. — Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2003. – 364 с.

3. Основи аудиту: навчальний [посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти] / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. — К.: Каоавела; Львів: Новий світ — 2000, 2002. — 504 с.

Безугла А.Ю., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гнилицька Л.В., д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ОЦІНКИ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ ВИТРАТ

Значна розгалуженість специфіки діяльності вітчизняних підприємств створює значні перешкоди на шляху їх подальшого розвитку внаслідок різкого зростання потоків оперативної інформації з одного боку та потоку адміністративних рішень — з іншого. Одним зі шляхів подолання цих перешкод є перехід до децентралізованої системи управління, що дає змогу розподілити повноваження щодо прийняття управлінських рішень. В основу такої децентралізації покладено виокремлення центрів відповідальності. Під центрами відповідальності розуміють сегмент діяльності або підрозділ підприємства, в межах якого встановлено персональну відповідальність менеджера за показники діяльності, які він контролює.

Не зважаючи на серйозні розробки в частині класифікації центрів відповідальності та їх місця в системі управлінського обліку, здійснених такими науковцями, як С. Голов, Л. Нападовська, В. Добровський, Ч.Т. Хорнгрен, Дж. Фостер, К. Друрі, залишаються не вирішеними питання щодо найобґрунтованіших показників оцінки їх діяльності.

Згідно з традиційною класифікацією центри відповідальності поділяють на центри витрат, центри прибутку та центри інвестицій. Сферою нашого дослідження виступатимуть центри витрат.

Центр витрат є підрозділом підприємства, керівник якого відповідає лише за підконтрольні йому витрати. Організація обліку за центрами витрат дає можливість контролювати напрями формування витрат, підвищити відповідальність за доцільність і обґрунтованість їх здійснення, найточніше розподіляти непрямі витрати за носіями витрат.

Аналіз існуючих досліджень щодо видів центрів витрат дозволив виокремити кілька підходів до їх класифікації. Зокрема, Ф. Бутинець, розподіляє центри витрат залежно від їх розмірів: на великі (завод або адміністрація великої фірми) та малі (робочі місця). При цьому він зазначає, що ступінь деталізації центрів витрат залежить від цілей і завдань, поставлених керівництвом перед менеджером по контролю витрат, закріплених за центром відповідальності. Як правило, чим більший розмір центру витрат, тим вище ступінь відповідальності [3, с. 253].

У свою чергу, С. Голов [2, с. 315] класифікує центри витрат за ознакою їх відношення до процесу виробництва на основні та функціональні. Основні центри відповідальності забезпечують контроль витрат у місцях їх виникнення (наприклад, цех, дільниця тощо). Функціональні центри поширюють контроль витрат на багато місць їх виникнення, якщо витрати в них формуються під впливом даного центру (наприклад, виробничий комплекс).

В. Добровський розподіляє центри витрат на центри дискреційних витрат (у яких результат не може бути виміряний відповідним фінансовим показником і немає чіткої залежності між ресурсами та результатами) та центри технологічних (нормативних) витрат (у яких результат їх діяльності може бути виміряний і можна визначити ресурси для випуску кожної одиниці продукції) [1, с. 217].

Діяльність центру витрат має бути оцінена з точки зору її ефективності. Ефективна діяльність пов’язана з виробництвом заданого обсягу продукції при мінімальному використанні виробничих ресурсів.

Для оцінки діяльності центрів витрат зазвичай використовують стандартні витрати, які порівнюють з фактично досягнутими результатами та виявляють відхилення. У подальшому здійснюють детальний аналіз виявлених відхилень із зазначенням причин їх виникнення та винуватців.

Розглянемо найпоширеніші причини відхилень від стандартних витрат.

Відхилення прямих матеріальних витрат зазвичай виникають внаслідок динаміки цін та ефективності їх використання. Такі відхилення можуть бути як позитивними, так негативними. Позитивне відхилення за рахунок ціни спостерігається у випадку, коли ціна придбання матеріалів нижча за стандартну. Як правило, позитивне відхилення за рахунок ціни є наслідком недоліків у плануванні, а не досягненням менеджера відділу постачання. Водночас основною причиною негативних відхилень за рахунок

ціни є неефективні закупівлі. Відхилення за рахунок використання може бути з причин перевикористання ресурсів, браку, придбання неякісних матеріалів, неточності інженерних рішень, несправності устаткування тощо. Відповідальним за ці відхилення є керівник виробничого підрозділу.

Відхилення витрат на оплату праці найчастіше виникає за рахунок тарифної ставки та продуктивності праці. Причиною негативного відхилення за рахунок тарифної ставки може бути використання кваліфікованих робітників на операціях, де потрібна менша кваліфікація, або оплата понадурочних робіт. За відхилення за рахунок тарифної ставки найчастіше відповідає керівник цеху. Причиною відхилень заробітної плати за рахунок продуктивності праці може бути низька якість матеріалів, різна складність робіт, порушення технології, нераціональна організація праці тощо. Такі відхилення найчастіше є сферою контролю керівника цеху. Але певна частина відхилень може виникнути внаслідок дій інших підрозділів наприклад, внаслідок недоліків у плануванні.

Найбільше проблем у вітчизняних підприємств викликає оцінювання ефективності використання непрямих виробничих витрат. Для цього необхідний їх поділ на змінну та постійну складову.

Відхилення змінних накладних витрат здебільшого пов'язані з витратами праці, тому виокремлюють відхилення за рахунок ставки розподілу та відхилення за рахунок продуктивності праці. Відхилення за рахунок ставки розподілу є наслідком застосування заздалегідь визначеної (бюджетної) ставки розподілу накладних втрат, то ж для з'ясування причини таких відхилень необхідний детальний аналіз окремих статей бюджету змінних накладних витрат. Відхилення за рахунок продуктивності праці аналогічні причинам відхилень за заробітною платою.

Відхилення постійних виробничих накладних витрат поділяють на відхилення за рахунок виконання бюджету та відхилення за рахунок обсягу виробництва. Відхилення за рахунок виконання бюджету вимагають детального аналізу відхилень виробничих накладних витрат за кожною статтею бюджету. Окремі з цих статей можуть бути контрольованими з боку керівників центрів витрат, а інші — ні. Адже чи може відповідати менеджер за недовикористання виробничих потужностей підприємства, а, відтак, і перевикористання окремих видів постійних виробничих накладних витрат.

Отже, подальші дослідження в частині оцінювання діяльності центрів витрат повинні бути пов'язані з пошуком найобґрунтова-

ніших підходів до контролю за використанням постійних накладних витрат та операційних витрат підприємства, які не піддаються нормуванню, а відтак є неконтрольованими або мало контрольованими менеджерами відповідних центрів витрат.

Література

1. *Добровський В.М., Гнилицька Л.В., Коршикова Р.С.* Управлінський облік: навч. посіб. / За ред. В.М. Добровського. — К.: КНЕУ, 2005. — 278 с.
2. *Голов С.Ф.* Управлінський облік: підручн. /3-тє вид. — К.: Лібра, 2006. — 704 с.
3. *Бутинець Ф.Ф., Давидюк Т.В., Малюга Н.М., Чижевська Л.В.* Бухгалтерський управлінський облік: підруч. / За ред. Ф.Ф. Бутинця / 2-е вид., перероб. і доп. — Житомир: ПП «Рута», 2002. — 480 с.
4. *Друри К.* Управленческий и производственный учет: Пер.с англ.: учебн. — М.: Юнити-Дана, 2002. — 1017 с.
5. *Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж.* Бухгалтерский учет: управленческий аспект: Пер. с англ. / Под ред. Я.В. Соколова. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 416 с.
6. *Карпенко О.В., Карпенко Д.В.* Управлінський облік: підруч. — К.: Центр навчальної літератури, 2012. — 296.
7. *Садовська І. Б.* Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б. Садовська, Т.В. Божидарнік, К.Є. Нагірська. — К.: Центр навчальної літератури, 2013. — 688 с
8. *Нападовська Л.В.* Управлінський облік: монографія / Л.В. Нападовська. — Д.: Наука і освіта, 2000. — 450 с.

Бережнюк С.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ У БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ

Проблема залучення вільних грошових коштів є однією з найактуальніших проблем сьогодення. Завдання банківських установ акумулювати тимчасово вільні кошти населення для їх подальшого інвестування в економіку. В той же час важливо підкреслити, що і самі банки не можуть розвиватися стійко і стабі-

льно, не маючи надійної ресурсної бази. Оскільки, розвиток кредитної діяльності залежить від можливості використання грошових ресурсів з метою отримання прибутку. Тому проблема розробки і виконання оптимальної депозитної політики банків є однією із найважливіших завдань.

Депозитна політика банків багато в чому впливає на наявність ресурсів, які можуть використовуватись у своїй діяльності. Успішно запроваджена депозитна система призводить до збільшення ресурсів банку. Одним з головних питань є правильна організація обліку депозитних операцій. Налагодження системи обліку обумовлює необхідність постановки нових завдань щодо удосконалення його методології та організації.

Дослідженню проблемних питань обліку депозитних присвячені праці вчених-економістів: Бутинця Ф.Ф., Батракова Л.Г., Васюренко О.В., Кіндрацької Л.М., Кириленка В.Б., Герасимовича А.М., Плісак Т.О. та ін.

Серед різних визначень важливості депозитів у становленні ефективної банківської діяльності слід виділити думку Л.М. Кіндрацької [3, с.187], яка пише, що депозитні кошти становлять левову частку зобов'язань банку і відносяться до категорії фінансових зобов'язань.

На думку В.Б. Кириленка, депозитні операції банку слід розглядати у розрізі депозитної політики банку як однієї із складових процесу управління діяльністю банку [4, с. 30].

Отже, депозити є основним джерелом формування ресурсної бази банків України. Вони є підґрунтям, використання яких призводить до розвитку банківського бізнесу. Адже перетворення грошових коштів, залучених у вигляді депозитів, на кредити — це і є першооснова банківської діяльності, яка саме і відрізняє банківський бізнес від інших форм бізнесу.

Методика обліку депозитних операцій в банках регламентується такими нормативними документами: Інструкцією з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій і формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України від 27.12.2007 № 481 [1] і Планом рахунків бухгалтерського обліку банків України від 17.06.2004 р. № 280 [2].

Депозитні рахунки мають мультивалютний характер. На балансових рахунках 1—3 класу Плану рахунків відображаються операції із залучення і розміщення вкладів як у національній, так і в іноземній валютах. В аналітичному обліку для клієнтів відповідно до наведених синтетичних рахунків відкриваються аналітичні особові рахунки окремо за кожним видом депозиту.

Для обліку операцій за ощадними вкладами і строковими депозитами для всіх категорій осіб відкриваються окремі рахунки, які називаються вкладними (депозитними) рахунками.

Класифікація синтетичних рахунків строкових вкладів враховує ще одну ознаку — строк залучення депозитів. Згідно з цією ознакою строкові вклади поділяються на короткострокові (до одного року) та довгострокові (понад один рік).в аналітичному обліку для клієнтів відповідно до синтетичних рахунків відкриваються аналітичні особові рахунки окремо за кожним типом вкладу чи депозиту. В номер рахунку вносять параметри, що характеризують вид, тип вкладу, строк дії рахунка, строк закінчення угоди, тип контрагента, відсоткову ставку, дату відкриття й закриття депозиту.

Важливим чинником зростання обсягів депозитного ринку в Україні є зростання грошових доходів юридичних і фізичних осіб, що за умови відсутності фінансового ринку, як альтернативи інвестування визначає депозитні вклади як головне джерело портфеля активів. За цих умов особлива увага звертається на фінансові аспекти діяльності банку. Відповідно, ефективність управління та функціонування банку в значній мірі визначається ефективністю реалізації депозитної політики.

Депозитна політика — це сукупність заходів, які здійснюються центральним банком і спрямовані на регламентування правил формування депозитних вкладів у комерційних і ощадних банках, а також у небанківських грошово-кредитних установах.

Отже, банківська система України знаходиться на етапі якісного зростання, що визначається загостренням конкуренції і посиленням вимог до діяльності банківських інститутів, що визначає необхідність розробки ефективної депозитної політики з метою залучення потенційних клієнтів. Відкриття депозитних вкладів на сьогодні є першим етапом співпраці банку і клієнта.

Література

1. Інструкція з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України від 27.12.2007 № 481 [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0048-08.

2. План рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затверджено Постановою Правління Національного банку України від 17 черв. 2004 р. № 280 — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0918-04.

3. *Кіндрацька Л. М.* Фінансовий та управлінський облік в банках[Текст]: підручник / Л. М. Кіндрацька — К. : КНЕУ, 2008. — 816с.

4. *Кириленко, В. Б.* Організація обліку, контролю та аналізу депозитних операцій банку [Текст] : монографія / В. Б. Кириленко. — К. : КНЕУ, 2008. — 264 с.

Бондаренко І.С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Примаченко О.Л., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ЗНАЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ В УПРАВЛІННІ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

Утворення дебіторської заборгованості зумовлене наявністю договірних стосунків між контрагентами, коли момент переходу права власності на товари (роботи, послуги) та їх оплата не збігаються за часом. Дебіторську заборгованість можна розглядати в трьох значеннях: по-перше, як засіб погашення кредиторської заборгованості, по-друге, як частку продукції, проданої покупцям, але ще не сплаченої, і, по-третє, як один з елементів оборотних активів, що фінансуються за рахунок власних або позикових засобів.

Безумовно, кожному суб'єктові підприємницької діяльності необхідно управляти дебіторською заборгованістю. Зростання дебіторської заборгованості може спричинити фінансовий крах господарюючого суб'єкта, тому бухгалтерська служба підприємства повинна організувати належний контроль за станом дебіторської заборгованості, що дасть змогу забезпечити своєчасне стягнення коштів, які утворюють дебіторську заборгованість. А для цього потрібно мати ефективну систему обліково-аналітичного забезпечення на підприємстві.

Поняття обліково-аналітичного забезпечення полягає у двох значеннях: 1) діяльність, пов'язана зі збором, реєстрацією, узагальненням, збереженням, передачею та аналітичним опрацюванням інформації; 2) забезпечення системи управління відповідною кількістю необхідної якісної інформації [2, с. 48].

У наш час проблема удосконалення обліку та аналізу дебіторської заборгованості підтверджується збільшенням її частки у складі активів підприємств. Це пояснюється невиконанням фінансових зобов'язань контрагентів, порушенням нормального

циклічного процесу, пов'язаного з перетворенням такого активу в грошові кошти і, як наслідок, погіршенням платоспроможності. Для здійснення аналізу дебіторської заборгованості та прийняття управлінських рішень важливе значення має повнота і об'єктивність інформації.

Для надання користувачам своєчасної і якісної інформації персонал бухгалтерії повинен вирішити проблеми щодо організації й методики обліку дебіторської заборгованості: розробка та використання робочого плану рахунків; відображення в обліку виникнення або погашення іншої поточної дебіторської заборгованості відповідно до вимог чинних нормативно-правових актів.

Наприклад, при бухгалтерському опрацюванні документів з виникнення й погашення дебіторської заборгованості підзвітних осіб необхідно дотримуватися вимог не тільки Плану рахунків бухгалтерського обліку та інструкції щодо його застосування, але й відповідних нормативно-правових актів щодо своєчасної видачі підзвітних сум; своєчасного повернення підзвітним особам отриманих сум під звіт, визначення строків подання «Звітів про використання коштів, наданих під звіт або на відрядження»; розрахунку й відображення в обліку штрафних санкцій до підзвітних осіб підприємства і посадових осіб за несвоєчасне відшкодування або повернення до каси невитрачених підзвітних сум; відображення в обліку понаднормових сум добових, затверджених наказом керівника; контролю й відображення в обліку готівки на відрядження за допомогою корпоративних банківських платіжних карток.

Існує проблема обов'язкового забезпечення ведення аналітичного обліку дебіторської заборгованості за розрахунками та іншої поточної дебіторської заборгованості за видами заборгованості, за строками її виникнення та погашення; за кожним дебітором. Вирішенню проблеми сприяє запровадження автоматизованої форми ведення обліку і наявність якісного програмного забезпечення, які забезпечують отримання якісної, своєчасної інформації, підвищують можливості контрольних і аналітичних функцій бухгалтерського обліку [1, с. 175].

Також до проблемних питань організації та методики обліку розрахунків з дебіторами належать: обов'язкове здійснення класифікації дебіторської заборгованості з дотриманням вимог щодо строку погашення протягом нормального операційного циклу; визначення оцінки при визнанні дебіторської заборгованості активом відповідно до вимог п. 6 П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»; вибір методу визначення величини сумнівних боргів на підставі обов'язкового аналізу даних додатків до П(С)БО 10 «Де-

біторська заборгованість»; дотримання вимог чинних нормативно-правових актів щодо забезпечення якісної методики аналітичного обліку дебіторської заборгованості за товари, продукцію, роботи, послуги [4, с. 58].

Отже, питання дебіторської заборгованості є досить актуальним, адже фінансовий стан підприємства значною мірою залежить саме від наявності та ефективного управління цим видом заборгованості, тому вдосконалення розробок обліково-аналітичного забезпечення управління дебіторською заборгованістю дозволить надати управляючому персоналу потрібну інформацію у визначений період часу відповідно до завдань, що стоять перед ним.

Література

1. *Гладких Т.В.* Обліково-аналітичне забезпечення управління оборотними активами: проблеми та напрями їх вирішення. // Проблеми і перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та контролю в умовах глобалізації економіки : монографія / [колектив авторів] ; за заг. ред. проф. Вериги Ю.А., доц. Ночовної Ю.О. — Полтава : ПУЕТ, 2014. — 333 с. — С. 172—188.
2. *Городянська Л.В*. Організація контролю дебіторської заборгованості на підприємстві// Бухгалтерський облік і аудит. — 2013. — № 5. — С. 46–53.
3. *Хринюк О.С.* Управління взаєморозрахунками як центральна ланка механізму підвищення економічної безпеки підприємства // Формування ринкової економіки. — 2012. — № 27. — С. 196—203.
4. *Шишков Н.Л.* Обліково-аналітичне забезпечення управління розрахунками з контрагентами підприємства // Ефективна економіка. — 2014. — №3. — С. 57—61.

Бугаєвська М.Г., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ходзицька В.В., к.е.н,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ БЕЗГОТІВКОВИХ РОЗРАХУНКІВ ТА ЇХ ОБЛІКУ

У процесі своєї діяльності будь-яке підприємство потребує фінансові ресурси, необхідні для здійснення економічних відносин з іншими юридичними та фізичними особами. Такі відносини реалізуються за допомогою розрахункових операцій, що є однією

з необхідних ланок розширеного відтворення. Вони опосередковують розподіл і перерозподіл суспільного продукту, перетворення його з товарної форми на грошову та навпаки, пов'язане при цьому зі зміною форм власності. Розрахунки здійснюються на економічній базі кругообігу засобів у процесі виробництва і є суспільним визнанням того, що продукція підприємства потрібна споживачам. Значення розрахункових операцій полягає у тому, що від правильної їх організації залежить своєчасність та оперативність їх здійснення, а отже, і фінансовий стан підприємства [3].

Грошові розрахунки можуть набирати як готівкової, так і безготівкової форми, останнім, як правило, віддають перевагу. Це пояснюється тим, що за використання безготівкових розрахунків досягають значної економії витрат на їх здійснення. Для підприємств, які мають великі грошові обороти важливо знати залишок грошових коштів на рахунку у певні моменти часу. З великим об'ємом роботи бухгалтер може не мати фізичної можливості передавати інформацію особисто в паперовому вигляді до банку [2].

Безготівкові розрахунки в господарській діяльності підприємств України регулюються інструкцією «Про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті» Національного банку, яка розроблена згідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність», іншими законодавчими актами України та нормативними актами Національного банку України [1].

Актуальність дослідження розрахунків саме у безготівковій формі обумовлена тим, що від правильності їх обліку, своєчасного і повного надходження від платників коштів залежить стан грошового обігу, ціноутворення, кредитні відносини, фінансовий стан підприємств і банківських установ і, як підсумок, соціальний стан населення.

У сучасних умовах досить чітко проявилися основні напрями подальшого розвитку системи безготівкових розрахунків в Укра-їні:

1) оптимізація форми і способів обліку безготівкових розрахунків, їх організації;

2) підвищення самостійності господарських суб'єктів за умови досконалої організації і здійснення безготівкових розрахунків у господарському обороті: грошова відповідальність підприємств недоодержанням грошових коштів після відправлення товарів чи надання послуг вимагає, щоб ці ж підприємства мали право вільно діяти в сфері безготівкового обігу;

3) постійний пошук нових механізмів обліку безготівкових розрахунків, які дозволили б на економічній основі подолати кризові явища і процеси в грошовій сфері [5].

Важливим етапом оптимізації обліку безготівкових розрахунків є його комп'ютеризація через використання дистанційних систем керування банківськими рахунками, вибір яких зумовлює специфіку бухгалтерського обліку, зокрема документального оформлення розрахункових операцій, безготівкових розрахунків підприємства.

Облікові процедури, що виконуються за умови функціонування автоматизованої системи аналогічні тим, які мають місце в разі передання розрахункових документів від банку до клієнта в паперовій формі, але містять значно менші трудові та матеріальні затрати [4].

При різноманітності форм власності і підприємницької діяльності сучасна система безготівкових розрахунків в Україні передбачає вільний вибір підприємствами форм і способів безготівкових розрахунків, регламентованих банківськими інструкціями. Можливість використання тієї чи іншої форми або способу безготівкових розрахунків визначається за згодою сторін і фіксується в умовах договору, а також встановлюється в міжбанківських кореспондентських угодах, які укладаються як між вітчизняними банками, так й іноземними. При цьому слід застосовувати найдоцільніші форми розрахунків, які відповідають господарським зв'язкам, відображають характер продукції, що реалізується; порядок і умови відвантаження її покупцям; місцезнаходження постачальників і платників; джерела коштів, за рахунок яких будуть здійснені платежі.

Завдання економічної науки полягає в тому, щоб науково відображуючи та обґрунтовуючи практику обліку безготівкових розрахунків, одночасно впливати на неї, виробляти правильні прикладні рекомендації щодо вдосконалення й раціональної зміни системи безготівкових розрахунків.

Тому, в даний час, організація безготівкових розрахунків повинна активно сприяти вирішенню таких завдань:

1) удосконалення комерційного розвитку на підприємстві;

2) підвищення відповідальності підприємств за своєчасне і в повному обсязі здійснення платежів за всіма зобов'язаннями;

3) зміцнення договірної дисципліни;

4) прискорення обороту оборотних коштів;

5) упровадження загальнонаціональної платіжної карти, яка буде доступна для широких мас населення і буде обслуговуватись усіма банками України [6].

Таким чином, від правильного вибору форм безготівкових розрахунків залежить обґрунтованість і точність оцінки господарської діяльності підприємства. Нормалізація системи безготівкових розрахунків сприятиме становленню сприятливих ринкових відносин.

Література

1. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7.12.2000 № 2121-III // Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності (Додаток до журналу «Вісник Національного банку України»), 2001. — № 1. — С. 3—46 (зі змінами та доповненнями).
2. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 р. № 3125-XII зі змінами та доповненнями // Баланс.— 20.03.2006.— № 14.— С. 5—9.
3. *Голов С. Ф.* Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами [Текст] С. Ф. Голов, В. М. Костюченко. — К. : Лібра, 2001. — 840 с.
4. *Ткаченко Н. М.* Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствахУкраїни: Підручник. — К.: А.С.К., 2000. — 784 с.
5. *Кравець В.* Перспективи здійснення безготівкових розрахунків / В. Кравець // Банківська справа. — 2009. — № 6. — С. 3—8.
6. *Фаюра Н.Д.* Стан та вдосконалення системи безготівкових розрахунків в Україні [Електронний ресурс] / Н.Д. Фаюра, Н.А. Боднар. Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/.

Василюк К.С., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Івченко Л.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ВІДМІННОСТІ У СКЛАДАННІ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН) ЗА НП(С)БО 1 І МСФЗ

У розрізі сьогоденного реформування бухгалтерського обліку та наближення норм вітчизняного законодавства до міжнародних норм, особливе місце займає використання міжнародних стандартів бухгалтерського обліку в процесі формуванні звітності українських підприємств. Між національними та міжнародними нормами складання звітності підприємствами існують суттєві відмінності, зокрема, у значній мірі вони стосуються Форми №1 Балансу (Звіту про фінансовий стан) як однієї із найважливіших форм фінансової звітності.

Фінансову звітність за міжнародними стандартами регулюють стандарти, одним з яких є МСБО 1 «Подання фінансової звітності». Його метою є визначення основ подання фінансових звітів загального призначення суб'єкта господарювання для забезпечення зіставності та порівняння їх за попередні періоди, а також з фінансовими звітами інших суб'єктів господарювання. Для дося-

гнення цієї мети МСБО 1 вимагає розкриття певної інформації безпосередньо в балансі (звіті про фінансовий стан) та в інших формах фінансової звітності [1]. Ці питання у національному законодавстві регулюються НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Національний стандарт регламентує перегляд вимог і структури Звіту про фінансовий стан, що не суперечить МСФЗ. Необхідно проаналізувати наскільки повно усунено розбіжності складання Балансу за новим НП(С)БО 1 та існуючими міжнародними стандартами.

З переходом підприємств на міжнародні вимоги складання звітності відбулися зміни не лише в законодавчій базі фінансової звітності, але безпосередньо і в самих формах. Подвійна назва звіту «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» не суперечить параграфу 10 МСБО 1, більше того, підприємство має право обрати будь-яку з наведених назв звіту. Основними елементами балансу є активи, зобов'язання і капітал.

Актив — це контрольований підприємством ресурс, який виник у результаті минулих подій і від якого підприємство очікує отримання майбутніх економічних вигод.

Зобов'язання — це обов'язок підприємства, що виник у результаті подій минулих періодів, погашення якого як очікується та який призведе до відтоку ресурсів підприємства, що втілюють економічні вигоди.

Капітал — це частина активів підприємства, що залишається після вирахування усіх його зобов'язань.

Групування цих елементів балансу у статті та розділи відповідно до міжнародних стандартів жорстко не регламентуються.

Згідно НП(С)БО 1, деякі статті Балансу не змінились, незважаючи на невідповідність вимогам МСФЗ. Так, за міжнародними стандартами не існує окремого об'єкта обліку як незавершені капітальні інвестиції (рядок 1005), вони входять за МСБО 16 «Основні засоби» до їх складу.

МСФЗ також не вимагають окремого подання у звіті накопиченої амортизації (зносу), рекомендуючи їх деталізацію у Примітках до статей «Нематеріальні активи» (рядок 1000) та «Основні засоби» (рядок 1010). Так, підприємства могли б ці активи показувати або одним рядком за залишковою вартістю з розкриттям показників первісної вартості та зносу у Примітках до фінансової звітності. Обов'язкові рядки для відображення зносу (1002 та 1012) заперечують можливість одного з варіантів такого відображення [2].

Відповідно до МСФЗ є недоречним і окреме відображення статті «Витрати майбутніх періодів». Разом з тим, необхідно визнати, що НП(С)БО 1 усунув невідповідності у відображенні дебіторської заборгованості у звіті.

Стосовно пасиву Балансу, його назва залишилась незмінною, а у зобов'язаннях і забезпеченнях уже немає розділу «Забезпечення таких витрат і платежів», що за структурою наблизив Баланс до міжнародних вимог. У розділі «Власний капітал» змінилась назва статей «Статутний капітал» на «Зареєстрований капі-тал», але за економічним змістом це залишається відповідність установчим документам. Залишилась обов'язковою і стаття «Цільове фінансування» (рядок 1525), але таке поняття у МСФЗ відсутнє. Разом з тим, є і певні позитивні зрушення у наближенні до міжнародних вимог. Стаття «Довгострокові забезпечення» (рядок 1520) дозволяє підприємствам створювати гарантійні та інші резерви та забезпечення, що передбачені МСБО 37 «Забезпечення, умовні забезпечення та умовні активи». Розкриття поточних зобов'язань також враховує вимоги МСФЗ. Наближенням національного Балансу до міжнародних вимог стало і визнання поточних забезпечень з виділенням окремого рядку — 1660 [4].

З прийняттям НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» у 2013 році було усунуто багато розбіжностей у складанні Балансу за національними та міжнародними стандартами. Це стало якісно новим етапом у наближенні бухгалтерського обліку нашої країни до міжнародних стандартів ведення обліку, але залишаються значні відмінності, які не дозволяють йому повністю інтегруватися з МСФЗ і МСБО.

Література

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1). Подання фінансової звітності від 01.01.2012.

2. Міжнародний стандарт фінансової звітності 1 (МСФЗ 1). Перше застосування Міжнародних стандартів IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012.

3. Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 №433 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо заповнення форм фінансової звітності».

4. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73.

Вишневська І. В., *студент ОЕФ, 2 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
старший викладач кафедри обліку
підприємницької діяльності

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ

У будь-якій діяльності інформаційні системи і технології спрощують і покращують умови роботи, а особливо для працівників сфери обліку, аналізу та аудиту.

На сьогоднішній день це питання є особливо актуальним, бо активно впроваджуються нові закони, нормативи та технології ведення облікової роботи. В сучасних умовах інформація має оброблятися швидше, тому для зниження затрат часу та зусиль на виконання роботи необхідно застосувати автоматизовану форму обліку.

Питанню застосування інформаційних систем і технологій в обліку приділялася значна увага вітчизняними та зарубіжними науковцями, зокрема: М.М. Бенько, Н.М. Войтюшенко, В.В. Євдокімовим, О.П. Індукеєвою, Т.С. Івановою, І.О. Софроновою, П.І. Савічевою, Н.М. Половневим, Г.В. Федоровим, А.М. Якимовим та ін. [1, 3].

При застосуванні автоматизованого обліку спрощується громіздкість роботи обліковця, час який міг би бути потрачений на роботу використовується раціональніше, адже без застосування комп'ютера велика кількість документів заповнюється вручну.

Застосування інформаційних систем і технологій надає ряд переваг, щодо організації та ведення обліку на підприємстві. Зокрема, завдяки застосуванню комп'ютерів з'явилася можливість створювати автоматизовані робочі місця бухгалтерів та інших працівників, які беруть участь у веденні обліку, проводити аналіз поточної та майбутньої діяльності підприємства для збільшення економічних вигод і покращення результатів роботи при цьому зменшивши витрати.

Всі дії, підрахунки і розрахунки здійснюються швидко, лаконічно без зайвих зусиль, що в свою чергу, підвищує продуктивність праці та дає змогу отримувати наочну оперативну інформацію про роботу підприємства в цілому.

Заповнення документів відбувається оперативніше ніж при ручному заповненні і зменшується кількість можливих помилок. Швидше вивчається, обробляється і записується в базу даних інформація про клієнта, дані головної книги, показники бухгалтерської звітності.

Слід зазначити, що під час перевірки органами контролю підприємства (організації) робота органів відбувається значно швидше. Бухгалтеру легше надати необхідну інформацію, бо вона є в базі сервера, необхідно ввести тільки назву і дату. У свою чергу працівники бухгалтерської служби під час перевірки не відволікаються від своєї роботи, щоб надати інформацію органам перевірки і робота підприємства (організації) здійснюється в повному об'ємі, без простоїв.

Застосування автоматизованого обліку надає можливість бухгалтеру виправити помилки, які були зроблені під час роботи без переписування громіздких документів і цифр. Комп'ютер самостійно і автоматично здійснює зміни в документах, що пов'язані між собою.

Використання інформаційних систем і технологій в обліку надає змогу здійснювати контроль за коштами на поточному рахунку. Так, вести розрахунки з клієнтами та постачальниками можна за допомогою системи «Клієнт — Банк». Нарахування заробітної плати працівникам та утримань з неї здійснювати набагато простіше — ввівши та вибравши актуальні ставки утримань. Для цього достатньо обрати необхідні функції і комп'ютер самостійно розрахує і здійснить утримання [5].

Спрощується проведення інвентаризації, бо всі інвентарні номери є на балансі комп'ютера і при їх списанні не потрібно опрацьовувати велику кількість документації, достатньо ввести їх номер у комп'ютер. Просто заносити (списувати) на баланс усе, що надійшло (вибуло) на підприємство, вибравши необхідну функцію у програмі комп'ютера.

І саме головне, що керівник може слідкувати в повному обсязі за всією діяльністю підприємства, а на основі наданої інформації виявляти помилки та робити висновки для підвищення або покращення результатів.

Завдання автоматизації обліку може бути реалізовано за допомогою бухгалтерських прикладних пакетів, таких як: «Акцент», «Парус», «1С: підприємство», «Бест Звіт Плюс», «Акцент-бухгалтерія» та ін. [4].

Таким чином, можна сказати, що автоматизація обліку — це процес, при якому в результаті перекладення функцій ведення обліку на комп'ютер підвищується ефективність і поліпшу-

ється його якість на підприємстві. Проте, перед тим як приймати рішення про автоматизацію обліку, слід окреслити основні її завдання щодо організації та ведення обліку на підприємстві.

При автоматизації обліку важливо не просто перевести всю паперову роботу на комп'ютер. Важливо, щоб це збільшило ефективність роботи і поліпшило контроль над фінансово-господарською діяльністю підприємства, що, в свою чергу, збільшить ефективність управління підприємством, і, як наслідок, ефективність його роботи.

Кожному підприємству, яке бажає вийти на високий рівень, необхідно використовувати автоматизовану форму обліку. Для цього необхідно залучати до роботи найкращих, кваліфікованих обліковців, економістів і фінансистів, адже правильне ведення обліку є основою продуктивної і успішної роботи.

Література

1. *Индукаев О.П.* Организация оперативного учета и контроля издержек производства. — М.: Финансы и статистика, 1986. — 142 с.
2. *Завгородний В.П.* Автоматизациябухгалтерскогоучета, контроля, анализа и аудита. — К.: А.С.К., 1998. — 768 с.
3. *Савичев П.И.* Вопросы теории и практики оперативного учета. — М.: Финансы,1972. — 208 с.
4. *Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко*. Інформаційні системи і технології обліку: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003.
5. *Круш П.В., Клименко О.В*. Капітал, основні та оборотні засоби підприємства: Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 328 с.

Войчик Т.С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Бондар М.І., д.е.н., професор,
завідувач кафедри обліку підприємницької діяльності

ОБЛІКОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ТОВАРНИМИ ЗАПАСАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ОПТОВОЇ ТОРГІВЛІ

Товарні запаси складають доволі велику кількість активів підприємства і являють собою потужний центр його витрат. Ухвалення рішень щодо управління товарними запасами впливає на

всі сторони господарської діяльності підприємства: зміну обсягу товарообігу, величину доходів, витрат обігу, прибуток і рентабельність. Занижені запаси матеріальних ресурсів можуть призвести до збитків, пов'язаних із простоями, незадовільним попитом, й отже, до втрати прибутків, а також потенційних покупців продукції. З іншого боку, накопичення зайвих матеріальних запасів зв'язує оборотний капітал підприємства, зменшуючи можливість його вигідного альтернативного використання й уповільнюючи його оборот, що відбивається на величині загальних витрат виробництва й фінансових результатах діяльності підприємства.

Аналіз наукових і методичних праць із питань обліку товарних запасів свідчить про багатовекторність досліджень. Питання обліку товарних запасів були висвітлені в працях вітчизняних учених: В.І. Бачинського, О.С. Бородкіна, Ф.Ф. Бутинця, С.Ф. Голова, А.П. Гринько, Ю.А. Вериги, В.І. Єфіменко, В.П. Завгороднього, О.В. Карпенко, М.В. Кужельного, Л.В. Нападовської, В.Г. Лінника, Я.В. Соколова, В.В. Сопка, Н.М. Ткаченко, В.М. Костюченко, М.Г. Чумаченка, Л.М. Янчевої та інших.

Незважаючи на значну кількість наукових публікацій з питань удосконалення обліку і управління товарними запасами, існують невирішені питання, які потребують подальшого дослідження з метою вдосконалення та повної адаптації обліку до сучасних умов господарювання.

Товарні запаси — це придбані підприємством товари, призначені для подальшого перепродажу [3]. При цьому підприємство, як правило, не вносить суттєвих змін у їх фізичну форму, вони є готовими виробами вже при закупці у постачальника.

Аналіз діючої практики показує, що на торговельних підприємствах як в організаційному, так і в методологічному аспекті облік надходження та вибуття товарів продовжує мати серйозні недоліки, які проявляються при інвентаризаціях товарно-матеріальних цінностей, а також при звіреннях даних складського обліку, коли виявляються недостачі й значні розбіжності за рахунок пересортування окремих видів товарно-матеріальних цінностей. Має місце й велика кількість помилок у первинних документах й облікових регістрах, що характеризують надходження і рух товарів.

Отже, однією із проблем обліку товарних запасів є невідповідність даних обліку на різних підрозділах підприємства [4]:

- на складі, де в натуральному виразі враховується все, що там фізично знаходиться;
- у торговому відділі, де формується й аналізується інформація про рух і залишки товарів з метою ефективного продажу;

• у бухгалтерії, де облік запасів ведеться з використанням встановлених П(С)БО 9 методів для формування фінансової та податкової звітності [2].

Тобто, часто виникають ситуації, коли за даними одного підрозділу залишок запасів є (наприклад, у торговому відділі), а в обліку іншого (наприклад, бухгалтерії) — залишків немає.

Специфікою торговельної діяльності є швидко змінний і кількісно значний асортимент товарів, що спричинює ускладнення надходження та вибуття товарів, інвентаризації тощо. Тому тут постає питання про ефективність управління товарними запасами.

Ефективність управління товарними запасами підприємства обумовлюються багатьма чинниками — як зовнішніми, що не залежать від діяльності підприємства, так і внутрішніми, на які підприємство може та повинно активно впливати [1].

До зовнішніх чинників належать: загальний стан економічної ситуації в країні та регіоні, особливості та нестабільність податкового законодавства, умови надання кредитів і процентні ставки, наявність цільового фінансування.

Однак не меншу роль відіграють внутрішні чинники, які підприємство має активно використовувати з метою підвищення ефективності використання обігових коштів. Внутрішніми чинниками ефективності управління товарними запасами є: налагоджена система обліку та своєчасне документування операцій з придбання та вибуття товарних запасів; оптимальні умови зберігання товарних запасів на підприємстві; надійне коло постачальників і ринків збуту.

У даній кризовій ситуації, яка склалася в країні, останній чинник є одним з найвагоміших, адже він забезпечує ефективну діяльність підприємства й, виходячи із цього, ефективне управління товарними запасами шляхом забезпечення їх оптимальної оборотності.

Література

1. *Ковальчук О.Є., Колесник Р.В.* Особливості ефективного управління товарними запасами торговельного підприємства / Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ / [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/29_DWS_2011/Economics/10_95592.doc.htm

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 № 246, зі змінами.

3. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. — Ч. 1 / [М.І.Бондар, В.І. Єфіменко, Л.Г. Ловінська та ін.]; за заг. ред. М.І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. — К.: КНЕУ, 2012. — 553 с. (частина 1).

4. *Щеглов О.П.* Проблеми обліку та управління товарними запасами на підприємствах торгівлі/ Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ / [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/21_NNP_2010/Economics/70603.doc.htm

Грабовий О.І., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кірданов М.Г., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ

Собівартість продукції є узагальнюючим показником, який відображає стан техніки і рівень організації виробництва, раціонального, економічно обґрунтованого господарювання на підприємстві. Для ефективного управління собівартістю велике значення має управління витратами та їх науково-обґрунтована класифікація. Критерії класифікацій і групування за ними витрат наведено у табл. 1.

Таблиця 1

КРИТЕРІЇ КЛАСИФІКАЦІЙ ТА УГРУПУВАННЯ ПОТОЧНИХ ВИТРАТ

Ознака класифікації	Групи витрат
1. Місце виникнення	витрати цеху, ділянки, іншого структурного підрозділу підприємства
2. Можливість віднесення на конкретний об’єкт витрат	прямі і непрямі
3. Ступінь залежності від обсягу виробництва	постійні та змінні
4. Економічний зміст	елементи витрат і статті калькулювання
5. Відношення до виробничого процесу	основні і накладні
6. Ступінь економічної однорідності	прості та комплексні
7. Доцільність їх здійснення	виробничі та невиробничі
8. Ступінь суттєвості	істотні (релевантні) та неістотні
9. Ступінь урегульованості	повністю регульовані, частково регульовані, слабо регульовані

Класифікація витрат за калькуляційними статтями собівартості розкриває цільове призначення витрат і їх зв'язок з технологічним процесом. Це угрупування використовується для обчислення витрат за видами продукції, що виготовляється, і місцем їх виникнення і залежить від багатьох факторів: методу планування витрат, технологічного процесу і продукції.

У сучасному правовому полі та діючій практиці бухгалтерського обліку в Україні визнання витрат, що впливають на собівартість продукції, відбувається за правилами, передбаченими Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [5]. Про визнання вартості продукції запасами підприємства йде мова у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [6]. Відповідно до норм П(С)БО 16, собівартість продукції, виробленої на підприємстві, складається із двох компонентів:

— виробничої собівартості, яка визнається за сумою прямих матеріальних витрат на виробництво такої продукції, прямих витрат на оплату праці, інших прямих витрат, змінних загальновиробничих і постійних розподілених загальновиробничих витрат;

— собівартості реалізованої продукції, яка, окрім виробничої собівартості, включає суму нерозподілених постійних загальновиробничих витрат і наднормативних виробничих витрат.

У питаннях, пов'язаних із визначенням складу виробничої собівартості продукції, П(С)БО 16, зважаючи на методологічний статус цього документа, обмежується загальною характеристикою видів прямих витрат і порядком розподілу загальновиробничих витрат на таку собівартість.

Витрати, які включаються до собівартості, — це витрати, пов'язані з виробництвом або придбанням товарів. Витрати періоду одразу відносять у звіт про фінансові результати, а витрати на продукцію осідають у запасах. Запаси товарів або продукції стають витратами лише тоді, коли продукція реалізовується. Як пояснює С. Голов [2], це традиційний підхід МСФЗ до класифікації витрат.

Таким чином, у виробничі витрати включають:

— прямі матеріальні витрати або основні матеріальні витрати (витрати на те, з чого виготовляється продукція, потрібна для надання послуг);

— пряма заробітна плата з нарахуваннями або основна зарплата (зарплата тих, хто виготовляє продукцію);

— інші прямі витрати;

— загальновиробничі витрати або виробничі накладні витрати.

Витрати на інші функції звичайно не включаються в собівартість і списуються у тому періоді, в якому вони виникають.

До невиробничих (операційних) витрат включають:

— адміністративні витрати;

— витрати на збут;

— витрати на дослідження і розробки.

Визначення собівартості продукції являє собою процес, що починається зі збору всієї інформації щодо витрат, які виникають при виробництві і реалізації продукції або послуг, та закінчується аналізом загальної величини витрат і визначенням методів, які дозволяють точно розрахувати собівартість кожного виду продукції [3].

Сучасними методами обліку витрат і калькулювання є:

1) стандарт-костинг;

2) директ-костинг;

3) метод калькулювання на основі видів діяльності Activity Based Costing (ABC).

Від рівня собівартості залежать фінансові результати (прибуток або збиток), темпи розширення виробництва, фінансовий стан господарюючих суб'єктів. Зниження собівартості є найважливішим чинником розвитку підприємства [4].

Серед шляхів зниження собівартості виділяють:

1) удосконалення технічного рівня виробництва (втілення нової техніки, технології, механізація та автоматизація виробничих процесів);

2) поліпшення використання сировини та матеріалів;

3) удосконалення організації виробництва та праці (поліпшення обслуговування виробництва, зменшення витрат на управління, поліпшення використання основних засобів, транспортних витрат).

Вдосконалення механізму управління витратами є ефективним тільки на основі комплексного системного підходу до вирішення проблеми зниження собівартості продукції на підприємстві.

Література

1. Економічний аналіз: Навч. посібник / М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбаток та ін.; За ред. акад. НАНУ проф. М.Г. Чумаченка — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.

2. *Голов С.* Класифікація витрат і методи калькулювання собівартості в управлінському обліку // Податкове планування. — 2006. — № 2. — С. 25–27.

3. *Скрипник М.І.* Міжнародний збірник наукових праць / Вип. 2 (14) — 2009. — С. 202—206.

4. *Зайцев Н. Л.* Экономика промышленного предприятия. — М., 1998. — 384 с.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати».

6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси».

Денисенко Т.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.0350901 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Добровський В.М., к.е.н.,
професор, заступник завідувача кафедри
з науково-методичної роботи

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОЛІПШЕННЯ

Організація будь-якої підприємницької діяльності потребує забезпечення підприємства основними засобами. Це найголовніший елемент продуктивних сил, який сприяє процесу виробництва, розподілу, обміну та споживання ресурсів. Водночас поінформованість про наявність основних засобів і постійний контроль за їх ефективним використанням мають велике значення. У свою чергу, ефективність використання основних засобів залежить від належної організації обліку.

Значний внесок у розвиток теорії і методології бухгалтерського обліку основних засобів зробили вчені: Бондар М.І., Бабіч В.В., Сопко В.В., Кругляк Б.С., Литвин Б.М., Швець В.Г., Ткаченко Н.М. та інші. Незважаючи на дослідження даного питання низка проблем організації та методики обліку основних засобів в умовах переходу до міжнародних стандартів обліку потребують подальшого дослідження і наукових розробок. Зокрема це: вартісне вираження основних засобів в умовах інфляційної економіки, правильне відображення їх у податковому та бухгалтерському обліку, правильності нарахування амортизації основних засобів, вплив податкового законодавства на реальність даних щодо основних засобів.

Виходячи з цього, метою написання статті є визначення шляхів удосконалення організації обліку й управління основними засобами на підприємстві, яка б відповідала завданням управління господарськими процесами (з урахуванням змін у податковому законодавстві).

В умовах переходу до міжнародних стандартів облік основних засобів доцільно буде з'ясувати відповідність вітчизняних джерел світовим щодо визначення терміну «основні засоби» вважаємо за доцільне звернутися до прийнятого у світовій практиці бухгалтерського обліку Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (далі — МСБО) 16 «Основні засоби».

Зокрема, відповідно до МСБО 16 «Основні засоби», основні засоби є матеріальними активами, які:

а) використовуються компанією для виробництва або поставки товарів і послуг, для здачі в оренду інших компаній, або для адміністративних цілей;

б) очікується використання протягом більш ніж одного періоду [6].

Співставивши дане визначення з тим, що пропонує раціональна система обліку, зокрема П(С)БО 7 «Основні засоби», ми можемо ствердити, що має місце ідентичність, тобто відповідність національних стандартів міжнародним.

До проблем, які негативно впливають на організацію обліку основних засобів, можна віднести:

— різні підходи до термінології та визначення сутності фінансовому обліку й системі оподаткування;

— проблема оцінки основних засобів;

— проблема підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів;

— проблема інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою [3, с. 408].

У цьому контексті важливого значення набуває раціональна організація бухгалтерського та податкового обліку, яка спростилася у зв'язку з дією Податкового кодексу України, оскільки це призвело до єдиної класифікації груп основних засобів, визначення єдиної оцінки основних засобів і скасування податкового методу нарахування амортизації.

Однак амортизація основних засобів у податковому обліку нараховується із застосуванням тих самих методів, що рекомендовані в П(С)БО 7 «Основні засоби»: прямолінійного, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивного, виробничого [1], але Податковий кодекс створив таку проблему, як обмеження використання прискореної амортизації, що означає зниження рівня оподаткування тією частиною прибутку, яка спрямована не на споживання, а на розвиток підприємства. Це, в свою чергу, призведе до зниження інвестицій, зокрема зовнішнього інвестування в основному капіталі, що слугує основою для ефективного розвитку держави [4, 415].

Законодавчо затверджений порядок амортизації має позбутися недоліків діючої методології, для цього він повинен передбачати скорочення обмежень на використання прискореної амортизації, дозвіл підприємства самостійно обирати методи амортизації та вільно переходити з прискорених методів на прямолінійний у будь-який час [2, с. 230].

Враховуючи означені проблемні аспекти організації обліку основних засобів доцільно здійснити такі дії:

— розробити бухгалтерську модель економічного механізму амортизації;

— розробити та запровадити удосконалені носії облікової інформації;

— удосконалити порядок обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків;

— розробити раціональні схеми документообігу [5, с. 405].

Таким чином, організація обліку основних засобів повинна бути цілісною, єдиною системою взаємопов'язаних, взаємоузгоджених способів і методів обліку, які охоплюють увесь комплекс облікових процедур з виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації.

Література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua

2. *Потригаєва Н.В.* Сучасні проблеми обліку основних засобів в системі діючого законодавства / Н.В. Потриваєва, В.В. Погорєлова // Інноваційна економіка. — 2014. — № 3. — С. 228–232.

3. *Панасенко А.П.* Проблеми основних засобів у бухгалтерському обліку / А.П.Панасенко // Держава та регіони. — 2008. — № 3. — С. 407—410.

4. *Петрова І.В.* Удосконалення обліку амортизації основних засобів як складової витрат підприємства/І.В.Петрова//Держава та регіони. — 2009. — № 3. — С. 414–417.

5. *Шендригоренко М.Т.* Проблемні питання обліку основних засобів в умовах податкового кодексу України / М.Т. Шендригоренко, О.О. Кондратенко //Наукові записки Серія «Економіка». — 2012. — № 19. — С. 403—406.

6. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»:[Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua

Димеденко К.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л.П., асистент кафедри обліку підприємницької діяльності

СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ ПІДПРИЄМСТВА

Об'єктивна характеристика фінансово-економічного стану сучасного суб'єкта ринкової економіки є визначальною для прийняття доцільних та обґрунтованих управлінських рішень. Такий

показник є базисною основою формування стратегії і тенденцій розвитку підприємства.

Актуальності ця тема набуває через те, що динамічні зміни економічних взаємовідносин між різними суб'єктами у сучасних глобалізацій них процесах світової економіки потребують адекватного цим змінам інформаційного забезпечення. Усі види фінансової звітності об'єктивно є елементом інфраструктури ринкової економіки, засобом комунікації та є основним формалізованим джерелом інформації для оцінювання та аналізування фінансово-економічного стану підприємства.

Під фінансовим аналізом підприємства розуміється виявлення взаємозв'язків і взаємозалежностей між різними показниками його фінансово-господарської діяльності, включеними у звітність. Інформаційна база фінансового аналізу надає основні дані для його проведення.

Результативність аналізу фінансового стану підприємства багато в чому залежить від організації та досконалості його інформаційної бази. Основними обліковими джерелами інформації є звіт про фінансовий стан, звіт про прибутки і збитки, про зміну капіталу, про рух грошових коштів, додаток до балансу та інші форми звітності, дані первинного і аналітичного бухгалтерського обліку, які розшифровують і деталізують окремі статті [4].

Склад інформаційної бази багато в чому залежить від ступеня заглибленості фінансового аналізу, що в свою чергу залежить від цілей і завдань, які переслідує аналітик.

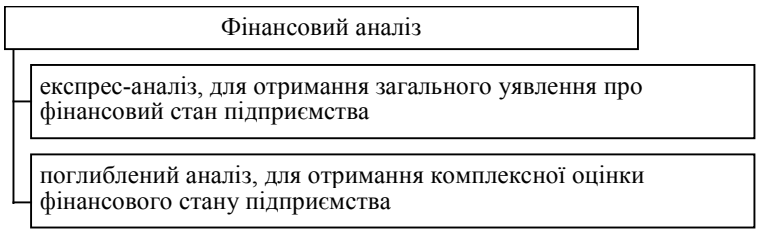

Рис. 1. Основні види фінансового аналізу

Отже з рис. 1 видно, що в інформаційну базу у першому випадку аналітик використовує виключно бухгалтерську звітність, у другому — практично всю доступну економічну, в тому числі бюджети, данні управлінського та стратегічного обліку. Можна використовують внеоблікові джерела інформації.

До найпоширеніших можна віднести:

— директивну інформацію (Закони, постанови уряду, інструкції);

— нормативно-планову (бізнес-плани, нормативи, прейскуранти, довідники);

— матеріали ревізій, інвентаризацій, перевірок банків і податкових інспекцій;

— пояснювальні та доповідні записки, листування з фінансово-банківськими органами [3].

Данні фінансового аналізу ще можуть використовувати як управлінський персонал підприємства, так і будь-який зовнішній аналітик, оскільки він базується на загальнодоступній інформації.

Розрізняють два види фінансового аналізу: внутрішній і зовнішній.

Внутрішній аналіз можуть проводити бухгалтери-аналітики або внутрішні аудитори підприємства. Інформаційна база фінансового аналізу в цьому випадку набагато ширша і включає будь-яку інформацію підприємства і є корисною для прийняття управлінських і стратегічних рішень. З одного боку, використання цієї інформації, розширює можливості фінансового аналізу, з іншого боку внутрішній аналіз суб'єктивніший і здійснюється працівниками підприємства, не підготовленими для цієї роботи. На сьогоднішній день це є однією з основних проблем отримання некоректних висновків і прийняття неправильних рішень керівництвом підприємства [2].

Зовнішній фінансовий аналіз проводиться фахівцями-аналітиками, що є сторонніми особами для підприємства або аудиторськими фірмами, тому інформаційна база фінансового аналізу буде менш повною, а зовнішній фінансовий аналіз менш деталізованим і формалізованішим. Результати зовнішнього фінансового аналізу дозволяють зацікавленим особам та інвесторам приймати рішення щодо вкладення грошей у розвиток підприємства на основі оцінки поточного фінансового стану та діяльності підприємства за попередні роки.

Таким чином, однією з вимог сучасних умов бізнесу є створення єдиної інформаційної бази, яка враховувала б вимоги як національних також і міжнародних стандартів фінансової звітності. Проблемою є те, що для багатьох підприємств показники доходів і прибутків, складені за національним стандартом і міжнародним, значно відрізняються. Різниця в стандартах має значний вплив на прийняття управлінських і стратегічних рішень особливо іноземних інвесторів щодо інвестування коштів.

Література

1. *Гурієв М.А.* Актуальні питання управління інформаційними ресурсами в промисловості / М.А. Гурієв, О.М. Кошкін // Інформаційні ресурси Росії. — 2010. — № 2 — С. 33–36.

2. *Модін А. А.* Дослідження і аналіз потоків інформації на підприємстві / А.А. Модін. — М.: Енергія, 2012. — 304 с.

3. *Артеменко В.Г.* Аналіз фінансової звітності: навчальний посібник / В.Г. Артеменко, В.В. Остапова. — ТОВ «Видавництво «Омега-Л», 2011. — 268 с.

4. *Савицька Г.В.* Аналіз фінансового стану підприємства. — М.: Видавництво Гревцова, 2013. — 200 с.

Довга Т.А., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Степаненко О.І., к.е.н., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

Для здійснення фінансово-господарської діяльності підприємствами всіх форм власності та галузей економіки використовуються виробничі запаси, які є найважливішою та найзначнішою частиною активів. Сформовані виробничі запаси забезпечують постійність, безперервність і ритмічність діяльності господарюючого суб'єкта, гарантують його економічну безпеку. В свою чергу, це вимагає повної, достовірної інформації про наявність і рух виробничих запасів, яку може надати тільки бухгалтерський облік і який в даному випадку доцільно розглядати як елемент господарської інформаційної системи, що генерує та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, надану різними ринковими системами саме для ефективного управління.

Т. Ясюкевич зазначає, що як не буває будинку без фундаменту, так не буває обліку без документів, а грамотне та ефективне управління неможливе без всебічного аналізу інформації, отриманої за допомогою бухгалтерського, оперативного і статистичного обліку [1, с. 106].

Необхідність формування правдивої та неупередженої інформації визначається важливістю її та використанням у процесі здійснення контрольних дій суб'єктами господарювання. Основна частина цієї інформації припадає саме на систему бухгалтерського обліку.

Актуальність проблеми вдосконалення обліково-аналітичного інформаційного забезпечення в системі управління виробничими

запасами зумовлена сучасним станом національної економіки. Можливість використання облікової інформації суб'єктами господарювання для задоволення різноманітних інформаційних потреб і прийняття економічних рішень з метою вирішення конкретних проблем і досягнення поставлених цілей забезпечується якісними властивостями самої облікової інформації.

Сутність інформаційно-аналітичного забезпечення управлінської діяльності виробничими запасами формується за рахунок сукупності інформаційних ресурсів, які сприяють ефективному проведенню процесу управління, зокрема розробленню та реалізації стратегічних рішень. Інформаційне забезпечення обліку виробничих запасів — це якісне обслуговування управлінського персоналу підприємства шляхом створення динамічної системи збору даних, їх обробки, зберігання та перетворення на достовірну, своєчасну, точну, актуальну інформацію, яка забезпечує ефективність ведення управління та прийняття відповідних рішень.

Із зовнішнього та внутрішнього середовища бухгалтерією підприємства отримується велика кількість інформації, яка потребує систематизації та узагальнення. Для того, щоб відбувся обмін інформаційними потоками, необхідно із числа отриманої вибрати оптимально необхідну, яка конкретизуватиме ту чи ту ситуацію, подію, і з урахуванням того, кому вона передаватиметься. Загалом інформація становить основу облікового процесу, що забезпечує взаєморозуміння між користувачами облікової інформації.

Процеси глобалізації, якими охоплено всі сфери життя суспільства, призводять до зростання обсягів інформації, яка потребується для ефективного управління. Її отримання та використання зумовлюють збільшення кількості документів. Тому, традиційні методи роботи з документами стають малоефективними і потребують нових шляхів оперативного отримання інформації. Вирішенню цієї проблеми, а також удосконаленню інформаційного забезпечення управління сприяє використання в практиці підприємств електронного документообігу, який значно спрощує роботу бухгалтера зі складання та оформлення документів. Особливо це стосується обліку виробничих запасів, оскільки їх чисельність і номенклатура може бути дуже великою. І саме від того, наскільки грамотно та чітко організований складський електронний документообіг, залежить рівень достовірності, точності та ефективності обліку й контролю виробничих запасів.

Основною функцією обліку є оперативне збирання та обробка виробничої, комерційної, фінансової та іншої інформації, забезпечення зацікавлених користувачів об'єктивними даними про фі-

нансовий стан і результати діяльності підприємства. А тому, удосконалення існуючої системи інформаційно-аналітичного забезпечення обліку виробничих запасів обумовлюється перш за все необхідністю задоволення інформаційних потреб користувачів облікової інформації.

Удосконалення процесу документування наявності та руху виробничих запасів має бути спрямованим на: підвищення оперативності інформаційного забезпечення обліку виробничих запасів через впровадження універсальних форм документів;поєднання в окремих документах синтетичного й аналітичного обліку з чітким відображенням операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку;забезпечення своєчасності документального оформлення через спрощеність форм документів;пристосованість форм документів до автоматизованого способу обробки даних;забезпечення ефективного контролю за використанням виробничих запасів. Це однозначно позначиться на якості та раціональності прийнятих рішень, оскільки без задоволення інформаційних потреб неможлива ефективна діяльність споживача інформаційного ресурсу.

Таким чином, тільки чітко продумана та раціонально організована система інформаційно-аналітичного забезпечення надає можливість користувачам облікової інформації отримувати якісну, своєчасну, суттєву, повну та достовірну інформацію, на основі якої здійснюється прийняття рішень.

Література

1. *Ясюкевич Т.* Документ — основа учета // Бухгалтерский учет. — 1998. — Т. 11. — С. 106–107.

Довгань К. І., *студент ОЄФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Лондаренко О. О.,
асистент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ

Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах починається з її облікової політики, яка є основою ведення бухгалтерського обліку. У вітчизняній практиці наказ про облікову політику є нормативно-довідковим документом, що координує

обліковий процес і спрямовує на досягнення основних цілей суб'єкту господарювання.

Вивченням проблеми формування облікової політики займались вітчизняні науковці: Ф. Бутинець, С. Свірко, П. Житній, В. Завгородній, Л. Ловінська, Н. Костенко, Т. Безродна, однак проблема втілення їх розробок залишається актуальною.

Метою роботи є обґрунтування особливостей формування облікової політики бюджетних установ, опрацювання питання регулювання організації обліку.

Поняття «облікова політика» зародилося за часів «Великої кризи 1928 року» в США, завдяки краху Нью-йоркської фондової біржі. Офіційно «облікова політика» введена лише з прийняттям 1973 року МСБО 1 «Розкриття облікової політики» та МСБО 5 «Інформація, яка підлягає розкриттю у фінансових звітах. 1997 року їх було змінено на МСБО 1 «Подання фінансових звітів».

М(С)БО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» визначено, що облікова політика — це конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктами господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [3], а Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» — «сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання звітності» [4]. Отже, облікова політика бюджетних установ є сукупністю прийомів і методів, за допомогою яких здійснюється керівництво, та сукупністю конкретних методів і способів організації і форм бухгалтерського обліку. Саме на основі правильно обраної облікової політики формується ефективна система бухгалтерського обліку, для відображення всіх операцій, пов'язаних з виконанням кошторису, налагоджується ефективний цільовий контроль за використанням бюджетних коштів.

Завданнями облікової політики установи є: 1) своєчасне попередження негативних явищ діяльності установи; 2) закріплення принципів, що є основою ведення та організації обліку, планування діяльності установи; 3) виявлення та ефективне використання резервів; 4) контроль наявності та руху бюджетних засобів, контроль їхнього раціонального використання та використання за цільовим призначенням [1, ст. 28]. Облікова політика установи має забезпечувати: застосування методів оцінки, що повинні запобігти завищенню оцінки активів і дохідності бюджетної установи; тотожність даних аналітичного обліку з оборотами і залишками по рахунках синтетичного обліку на останній календарний день кожного місяця; повне відображення всієї діяльності установи.

Бухгалтерський облік у бюджетних установах має свої особливості: розподіл обліку видатків за джерелом покриття; організацію обліку в розрізі статей бюджетної класифікації; сувору відповідність обліку і звітності вимогам нормативних документів; окремий облік отриманих асигнувань з бюджетів різних рівнів і власних надходжень; окремий облік касових і фактичних видатків; контроль виконання кошторису видатків [6]. У зв'язку з існуванням можливості вибору форми ведення бухгалтерського обліку, рішення установи щодо форми введення обліку затверджується наказом про облікову політику. У окремих установах накази про облікову політику відсутні з причини недостатнього рівня теоретичної підготовки персоналу. Також типовим є формулювання облікової політики порушенням основних принципів ведення бухгалтерського обліку і елементарне порушення законодавства [2].

Формуючи облікову політику слід враховувати затвердження робочого плану рахунків і графіка документообігу; визнання питань щодо організації діловодства; складання номенклатури справ бухгалтерської служби; закріплення переліку осіб, які мають право підпису документів різних рівнів; перелік матеріально-відповідальних осіб та осіб, у роботі яких використовуються бланки суворого обліку; визнання складу постійно діючою інвентаризаційної комісії; комісії з списання матеріальних цінностей. Будь-які зміни в обліковій політиці, що мають суттєвий вплив на показники звітного або майбутніх періодів, мають бути описані із зазначенням їх причин і змін. Не вважається зміною в обліковій політиці: нова облікова політика щодо операцій, які не є суттєвими; нова облікова політика щодо операцій, які відрізняються по суті від попередніх і не здійснювалися раніше.

В останні роки актуальним є пошук напрямків модернізації облікової політики на основі основних положень з реформування обліку в бюджетній сфері, законодавчо закріплених Постановою Кабінету Міністрів України [5].

Процес розробки облікової політики є досить трудомістким, але необхідним, адже раціональна розроблена облікова політика уможливлює формування ефективної системи управління та контролю за державними фінансами.

Література

1. *Адамова І.З.* основні причини виникнення проблеми формування облікової політики бюджетних установ та методика її розв'язання / М.С. Грінчук, к.е.н., Д.Г. Бринзила [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://chtei-knteu.cv.ua/herald/content/download/archive/2009/v1/NV-2009-V1_35.pdf.

2. *Безродна Т.* Облікова політика бюджетних установ : проблеми та перспективи становлення /Т. Безродна // Бухгалтерський облік і аудит. — 2007 — № 8 — С. 27–29.

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [електронний ресурс]: режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_02.

4. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями від 12.12.2012 р. №5463-17) — режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996_14.

5. Про затвердження Стратегії модернізації систему бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007—2015 роки [Електронний ресурс]: постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 р. №64 (зі змінами і доповненнями від 09.01.2013 р. №11) — Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/34-2007- %D0 %BF.

6. *Янчук Г.В.* Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах / Г.В. Янчук, І.О. Постоюк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_DN_2012/Economics/7_106692.doc.htm.

Дрогобецька І.О., *студент ОЕФ, 2 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ І МІСЦЕ КРЕАТИВНОГО ОБЛІКУ В НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Однією із найсуттєвіших проблем бухгалтерського обліку за сучасних умов в Україні є адаптація ринкових облікових інституцій у вітчизняну практику. Це зумовлює низку невирішених питань у бухгалтерському обліку. Залишається недостатньо розкритою і можливість існування креативного обліку, хоча дане поняття широко використовується у науковій літературі.

Із прийняттям Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність» бухгалтерам надана можливість реалізації творчого підходу під час формування професійних суджень (визначення облікових оцінок). В умовах, що склалися, особливої гостроти набувають проблеми креативного обліку. Насамперед це визначення економічної сутності та місця креативного обліку в національній системі бухгалтерського обліку. Також необхідно

з'ясувати його вплив (позитивний чи негативний)на оцінку ситуації, що склалася на підприємстві.

Поняття «креативний облік», введене представниками англо-американської бухгалтерської школи, означає використання менеджерами (тобто по їх розпорядженню) методів обліку, що дозволяють поліпшити фінансове положення фірми.

Креативний облік, з одного боку, можна вважати прогресивним явищем у бухгалтерській справі, адже за відсутності регламентованих методів для відображення в обліку господарських операцій він надає можливість достовірно оцінити фінансово-економічний стан суб'єкта господарювання.

З іншого боку, креативний облік може представляти результати діяльності організації у вигідному для неї світлі.

Науковці виділяють такі причини появи креативного обліку:

а) розділення функцій по управлінню фірмою, що виникають відповідно з права власності (носії — власники фірми) і права оперативного управління активами фірми (носії — менеджери фірми);

б) неможливість абсолютно строгого регулювання бухгалтерського обліку.

Поява на світ праці австралійських учених М.Р. Метьюса і М.Х.Б. Перері «Теорія бухгалтерського обліку» стала поштовхом до активного розвитку креативного обліку в цілому. Науковці відмічають, що креативний облік — явище не нове, так як окремі його елементи можна знайти ще в XIX ст. спочатку в формі згладжування прибутку, а потім — у формі створення прихованих резервів. Вони зазначають, що креативний облік є прийнятним, коли використовується доречно, прогресивно, для відображення основних тенденцій стосовно змін вартості бізнесу й для представлення достовірної інформації про стан справ підприємства та його операцій [2, с. 457].

Питання креативного обліку у вітчизняній і зарубіжній практиці досліджували науковці Г.М. Азаренкова, О.В. Амеліна, Я.В. Бахарєва, Ф.Ф Бутинець, К. Ванг, О.М. Головащенко, І.Н.Дмитренко, С.М. Міщенко, А.В. Рабошук, Е. Райс, Т.Ф. Середа, Л.Я. Тринька, А.В. Хмелевська, Ю.Д. Чацкіс, К.С. Шапошніков та ін.

М.С. Пушкар у своїй праці «Креативний облік(створення інформації для менеджерів)» позитивно оцінює вплив креативного обліку на стан справ на підприємстві. Науковець стверджує, що креативний облік є окремим видом обліку (на рівні з фінансовим і управлінським обліком), адже він має свою мету, методи, завдання, інструменти регламентації та користувачів [1, с. 90].

З іншого боку, професор Е. Райс вбачає у креативному обліковi більше негативу. На його думку, компанія, яка часто оголошує про зміну облікової політики, застосовує хитрощі «творчої» бухгалтерії. Інвесторам такого підприємства слід добре обдумати перспективу на майбутнє і, ймовірніше, їм варто пошукати нові можливості для інвестування [3, с. 287—288].

На підтримку креативного обліку можна сказати, що бухгалтер знаходиться у постійній розумовій напрузі. Він вивчає, експериментує, спостерігає, тобто виконує певні креативні дії. Для досягнення успіху йому не слід залишатися на поверхні фактів, а, навпаки, необхідно проникати у таємницю їх виникнення, прискіпливо вивчати і аналізувати.

У міжнародній обліковій практиці застосування креативного підходу до бухгалтерського обліку оцінюється неоднозначно й частіше за все негативно внаслідок великої ймовірності спотворення фінансових результатів компаній і введення в оману користувачів фінансової звітності.

Бажання забезпечити легітимний характер креативного обліку в Україні реалізувалося у визнанні необхідності затвердження підприємствами облікової політики, що знайшло відображення в нормах Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» і Положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку. Хоча, що стосується П(С)БО, то істотним їх недоліком є відсутність окремого положення, яке б регулювало порядок і особливості формування й розкриття облікової політики підприємств у всіх аспектах, як це передбачено Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (МСБО) 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [4, с. 237].

Наразі немає однозначного та чіткого висновку про існування чи відсутність креативного обліку, тому з цього приводу ведуться постійні дискусії.

Таким чином, креативний облік має право на життя. Однак ефективним даний облік буде у тому випадку, коли на рівні держави буде законодавчо врегульовано обрання облікових методик і підходів щодо його ведення та чітке визначення «рамок» дозволеного для його користувачів.

Література

1. *Легенчук С.Ф.* Креативний облік в національній системі бухгалтерського обліку // Міжнародний збірник наукових праць. — 2009. — №2 (14). — С. 88–101.

2. *Метьюс М.Р.* Теория учета: ученик / М.Р. Метьюс, М.Х.Б. Перера. — М.: Аудит, ЮНИТИ, 1999. — 663 с.
3. *Райс Э.* Разоблачениетайн бухгалтерского учета / Э. Райс. — М.: ЗАО «Олимп-бизнес», 2006. — С. 287—288.
4. *Сухарева Л.О.* Сутність, фактори і прийоми формування «креативного» підходу до бухгалтерського обліку / Л.О. Сухарева, К.О. Воловик // Торгівля і ринок України. — Донецьк: ДонДУЕТ, 2001. — С. 235–243.

Дубова К. А., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
науковий керівник — Коршикова Р.С. к.е.н., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ВПЛИВ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ФІНАНСОВИЙ СТАН І ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Метою будь-якої підприємницької діяльності є одержання позитивного фінансового результату та поліпшення фінансового стану суб'єкта господарювання. Зазначені наслідки обумовлюються не тільки видом діяльності типом виробництва, підходами до організації збуту продукції, але суттєвим чином залежать від обраної політики та організації облікового процесу в цілому.

Проблеми впливу облікової політики підприємства на формування його фінансових результатів досліджували у своїх працях відомі вчені Сопко В.В., Бутинець Ф.Ф., Ганяйло О.М., Белоусова І.А., Левочок М.Т., Партин Г.О., Пушкар М.С. та інші. Як справедливо зазначає О. Ганяйло, «повне та правдиве подання інформації про фінансові результати і фінансовий стан підприємства у фінансовій звітності в значній мірі залежить від рівня формування та застосування облікової політики, яка б враховувала умови діяльності підприємства, організаційно-технічні особливості тощо» [2, с. 178].

Проте необхідно звернути увагу на приведення у відповідність теорії і практики подання інформації про облікову політику підприємства з урахуванням її впливу на показники фінансової звітності і прийняття рішень користувачами.

Облікова політика є невід'ємною методологічною основою організації системи бухгалтерського обліку на підприємстві. Від-

повідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» облікова політика — це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності. Визначені підприємством самостійно та закріплені у розпорядчому документі про облікову політику принципи оцінки статей звітності, а також методи обліку щодо окремих об'єктів можуть впливати на величину його фінансового результату за звітний період, так і його фінансовий стан. Тому, можна погодитися з М.С. Пушкарем, що чим більше можливостей для маневру розробки фінансових рішень, тим менше у виборі методів бухгалтерського обліку зарегламентована діяльність його облікових служб [5, с. 34].

При оформленні облікової політики підприємства кожен з вказаних елементів встановлюється і визначається підприємством у відповідності до П(С)БО. Окремі елементи облікової політики мають альтернативні методи обліку. Це дає можливість формувати розпорядження про облікову політику підприємства відповідно до особливостей діяльності.

Метод нарахування амортизації визначається підприємством самостійно з урахуванням економічних вигід від його використання (п. 28 П(С)БО 7 «Основні засоби»), виходячи з терміну корисної експлуатації об'єкта основного засобу (п. 23, 24 П(С)БО 7 «Основні засоби»), який також встановлюється підприємством. Від обраного методу залежить сума нарахованої амортизації, яка відноситься на витрати підприємства, які впливають на розмір фінансових результатів [3, с. 36].

Що стосується малоцінних необоротних матеріальних активів то П(С)БО 7 «Основні засоби» передбачено два методи нарахування амортизації: списання на витрати 100 % вартості при вводі об'єкта в експлуатацію і по 50 % у місяцях вводу та вилучення активів з експлуатації. При першому методі в місяці введення об'єктів будуть завищені витрати, за другим методом вартість малоцінних необоротних матеріальних активів відноситимуться на витрати більш рівномірно.

Фінансові витрати підприємства відповідно до П(С)БО 31 «Фінансові витрати» можуть визнаватись двома методами: віднесенням до витрат звітного періоду або підприємство може проводити капіталізацію фінансових витрат, пов'язаних із створенням кваліфікаційного активу [6, с.193].

Наведений перелік деяких способів впливу облікової політики підприємства на величину його прибутку, який не є вичерпним, підтверджує висновок про те, що важливе значення у діяльності

керівників і бухгалтерів підприємства має формування такої облікової політики, яка не тільки дозволить отримувати за допомогою бухгалтерського обліку повну та об'єктивну інформацію щодо фінансових результатів, але й обрати оптимальну схему оподаткування прибутку підприємства та уникнути необґрунтованого завищення або заниження показників прибутку, що особливо актуально у зв'язку з перспективами використання прибутку, визначеного за правилами бухгалтерського обліку, як бази розрахунку податку на прибуток.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 року № 996-XIV зі змінами та доповненнями.
2. *Белоусова І.А.* Організація роботи облікового апарату як елемент облікової політики. — 2010. — № 1/27. — С. 17–21.
3. *Левочок М.Т.* Основні засади облікової політики підприємства / М.Т. Левочок // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології організації. — 2008. — №1. — С. 36–39.
4. *Партин Г.О.* Облікова політика та її вплив на фінансові результати діяльності підприємств // Фінанси України. — 2011. — № 1. — С. 54–60.
5. *Пушкар М.С.* Теорія і практика формування облікової політики: монографія / М.С. Пушкар, М.Т. Щирба. — Тернопіль: Карт-бланш, 2010. — 260 с.
6. *Шмигель О.Є.* Формування облікової політики на базі креативного фінансового обліку / О.Є. Шмигель // Сталий розвиток економіки. — 2010. — № 3. — С. 193–198.

Ємельянова Н.Г., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ходзицька В.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ЗА ДОПОМОГОЮ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ

Як відомо, 21 сторіччя — це сторіччя технічного розвитку та інновацій. Надзвичайно важливо розуміти, що технічний прогрес, на сьогодні, проник у всі сфери підприємницької діяльності, в тому числі і бухгалтерський облік.

У даній статті висвітлено питання щодо удосконалення системи обліку запасів підприємств України за допомогою комп'ютерних програм, оскільки запаси є однією з головних складових готового продукту, який становить запоруку отримання підприємством прибутку. На сьогодні, на жаль, маючи великий напрацьований технологічний потенціал, ще не впроваджений у бухгалтерському обліку національних підприємств.

Питання оцінки критеріїв і проблем вибору програмного забезпечення для комп'ютеризації бухгалтерського обліку підприємства розглядають: С.М. Деньга, В.О. Александрова, К.С. Жадько, А.А. Кошулько, С.С. Лопатіна, О.І. Малкова, О.В. Мінаков, В.М. Назаренко та Н.В. Назаренко.

Головною передумовою успішного здійснення виробничого процесу як основної ланки діяльності господарського суб'єкта є наявність і раціональне використання виробничих запасів. Це можливо завдяки впровадженню на виробничих підприємствах України таких програмних систем, як mySAP Business Suite, 1С: Предприятие 8.0, ІТ-Предприятие, СФЕРА/5, Qlickview та інші.

Перелічене програмне забезпечення на мій погляд є найактуальнішим і найдієвішим у веденні бухгалтерського обліку запасів виробничих підприємств, а саме:

1) облік і контроль за надходженням запасів на склади підприємства;

2) облік і контроль наявності та руху запасів на складах і в експлуатації;

3) облік і контроль вибуття запасів зі складів підприємства на сторону;

4) облік переоцінки виробничих запасів;

5) відображення операцій із виробничими запасами в облікових реєстрах.

Впровадивши на українських виробничих підприємствах новітні інформаційні системи, облік запасів стане значно легшим і швидшим. Інформаційні системи обліку запасів дозволять чітко відслідковувати рух запасів починаючи від моменту його закупівлі, оприбуткування на склад, передачу безпосередньо в цех і спрацювання запасу у кінцевий продукт; зміну вартості запасів при їх русі тощо.

Важливо виділити основні аспекти обліку запасів, які полегшує введення інформаційних систем обліку підприємств:

1) чітка організація обліково — контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами

відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів);

2) обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;

3) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;

4) уточнення класифікації та методики оцінки виробничих запасів;

5) удосконалення інформаційних систем обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, оскільки успішне функціонування підприємств залежить, перш за все, не тільки від удосконалення внутрішньогосподарської діяльності взагалі, а і від того, наскільки розвинуті інформаційні системи їхньої діяльності;

6) узгодження механізмів бухгалтерського і податкового обліку виробничих запасів.

З огляду на наведені переваги введення на виробничих підприємствах інформаційних систем обліку виробничих запасів можна зробити висновок, що виробничі запаси є основою життєдіяльності підприємства, тому інформаційні системи обліку їх на підприємстві є невід'ємною частиною управління, без якого неможливе досягнення поточних і довгострокових цілей підприємства. Можна стверджувати, що реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством за допомогою програмного забезпечення, призведе до значного підвищення результативності фінансово-економічної діяльності підприємства.

Література

1. *Дикий А.П., Довгаль Ю.Д.* Особливості вибору програмного забезпечення для комп'ютеризації бухгалтерського обліку великих підприємств // Вісник ЖДТУ. — № 4 (46).

2. *Кравець М. О., Олініченко І. В*. Сучасні проблеми та напрямки вдосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві, ОКВНЗ «Інститут підприємництва «Стратегія», м. Жовті Води, Україна

3. *Яременко Л. М.* Облік виробничих запасів в Україні — проблеми ведення та шляхи їх подолання: Міжнародна науково-практична конференція 2012 року. — Переяслав-Хмельницький, 2012. — С. 156—158.

***Єрпильова Д. С.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Федорченко О.Є., к.е.н., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ ПІДПРИЄМСТВА, ЇХ СУТНІСТЬ І ЗНАЧЕННЯ

Гроші кошти — одне із найдавніших явищ у житті суспільства — відіграють важливу роль у його економічному і соціальному розвитку. Термін «грошові кошти» завжди привертав до себе увагу науковців. Проте систематичні дослідження грошових коштів підприємства і формування їх наукових теорій почалися з розвитком капіталізму. Визначення грошових коштів значною мірою визначило формування економічної теорії як науки [1, с. 9].

Грошові кошти є найліквіднішими активами. Вони присутні на початковому і кінцевому етапах облікового циклу, який включає придбання товарів, виробництва продукції, виконання послуг, надання послуг, а також їх продаж і отримання виручки. Згідно з П(С)БО 4 «Звіт про рух грошових коштів» під грошовими коштами розуміють готівку, кошти на рахунках у банках і депозити до запитання.

Поняття грошових коштів тісно пов'язане з поняттям грошових потоків. Деякі автори їх ототожнюють, що на мою думку є помилковим, адже грошові потоки відображають динаміку руху грошових коштів за певний період і не дозволяють отримати інформацію про наявність коштів на певну дату. Розглянемо детальніше підходи авторів до трактування поняття грошових потоків, які наведено у табл. 1.

Таблиця 1

ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ГРОШОВІ ПОТОКИ»

№ з/п	Автор	Сутність грошових потоків
1	2	3
1	Афанасьєв М.В. [2, с. 81]	Грошовий потік — це різниця між кількістю отриманих і витрачених грошей, протягом деякого визначеного періоду
2	Кошельок Г. В. [3, с. 32]	Грошовий потік — кількість наявних грошових коштів на рахунках і в касі підприємства, якими воно може розпорядитися в даний момент на свій розсуд

Закінчення табл. 1

№ з/п	Автор	Сутність грошових потоків
1	2	3
3	Поддєрьогін А.М. [4, с. 57]	Грошовий потік — сукупність розподілених у часі подій,які пов'язані із відособленим і логічно завершеним фактом зміни власника грошових коштів
4	Швець Л.П., Пилипяк О.В., Доберчак Н.І. [5, с. 59]	Грошовий потік — це різниця між грошовими надходженнями та витратами
5	Загородної А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. [6]	Грошовий потік — надходження (додатний грошовий потік) і витрачання (від'ємний грошовий потік) коштів у процесі здійснення господарської діяльності підприємства

Отже з наведених визначень можна зробити певне узагальнення: в економічній літературі сформувалися два основні підходи до визначення категорії грошовий потік:

- грошовий потік — це різниця між отриманими і виплаченими підприємством коштами за певний визначений період, тобто це сума надлишку або недостачі грошових коштів;
- грошовий потік — це безперервний рух коштів (обіг), тобто їх надходження й виплати (притоки і відтоки) за певний визначений період.

Бухгалтерський облік грошових коштів дає можливість забезпечити управління інформацією про їх наявність, цілеспрямоване використання та контроль їх збереженням.

Облік грошових коштів ґрунтується на їх класифікації — за місцем зберігання: грошові кошти в банку; грошові кошти в касі підприємства; грошові кошти у підзвітних осіб, у контрагентів; грошові кошти вкладені в еквіваленти — цінні папери тощо.

Отже, можна зробити висновок про те, що грошові кошти відіграють дуже важливу роль у бухгалтерському обліку підприємства, тому що є найліквіднішими активами і тому є найцікавішими для інвесторів, керівників підприємства тощо [7, с. 19].

Література

1. Гроші та кредит: підручник/ [М.І. Савлук, А.М. Мороз, І.М. Лазепко, та ін.]; за наук. ред. М.І. Савлука. — 6-те вид., перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2011. — 589, [3]с.

2. Афа*насьєв М. В*. Проектний аналіз. Конспект лекцій / М. В. Афанасьєв, І. Я. Іполітова. — Харьків : Вид, ХНЕУ, 2008. — 260 с.

3. *Кошельок Г. В*. Класифікація грошових потоків підприємства у сучасних умовах / Г. В. Кошельок // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. — 2013 — №1 — С. 32—40.

4. *Поддєрьогін А. М*. Фінансовий менеджмент: Підручник / Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. — К.: КНЕУ, 2005. — 536 с.

5. *Швець Л. П*. Проектний аналіз: Навчальний посібник/ Л. П. Швець, О. В. Пилипяк, Н.І. Деберчак — Львів: Новий Світ—2000, 2011. — 635 [5] с.

6. *Загородній А.Г*. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко. –К.: Т-во «Знання», КОО, 2000. — 587 с.

7. Фінансовий облік: підручник: у 2 ч. — Ч. 1 / [М.І. Бондар, В.І. Єфіменко, Л.Г. Ловінська та ін.]; за заг ред. М.І. Бондаря та Л.Г. Ловінської. — К. : КНЕУ, 2012. — 553 с.

Желевська О.Ю., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Податки, виступаючи головним джерелом формування державних фінансових ресурсів, є, водночас, важливим засобом акумулювання грошових коштів у загальнодержавний фонд, яким є державний бюджет країни. Податки є вихідною фінансовою базою функціонування держави та найважливішою формою регулювання ринкових відносин.

Податок з доходів фізичних осіб — плата фізичної особи за послуги, які надаються їй територіальною громадою, на території якої така фізична особа має податкову адресу або розташовано особу, що утримує цей податок [1].

Для контролю за дотриманням сплати податку з доходів фізичних осіб в Україні ведеться Державний реєстр фізичних осіб-платників податків. Він є, по суті, автоматизованим банком даних, що забезпечує єдиний державний облік усіх фізичних осіб, зобов'язаних сплачувати податки. Відповідно до цього податкова інспекція кожній особі присвоює десятизначний ідентифікаційний номер (код). Цей номер присвоюється один раз і на все жит-

тя. Він обов'язковий для пред'явлення в різні органи державної реєстрації, установи банків, під час прийому на роботу, виплати грошових сум тощо.

Вітчизняний науковець І.О. Цимбалюк вважає, що основу системи територіальних фінансових ресурсів становлять місцеві бюджети, формування яких є водночас умовою і результатом соціально-економічного розвитку територій [2].Зважаючи на важливу роль саме податку на доходи фізичних осіб у наповненні місцевих бюджетів і в той же час на відсутність суттєвої фінансової підтримки та нездатність органів місцевого самоврядування самостійно вирішувати питання соціально-економічного характеру виникає необхідність детального дослідження ролі податку на доходи фізичних осіб у системі територіальних фінансів.

На думку науковця К.І. Швабій, основним пріоритетом подальшого реформування податку на доходи фізичних осіб в Україні має стати завдання переміщення податкового тягаря з доходів бідних на доходи багатих осіб. Іншими словами, необхідно зробити все для того, щоб багаті в Україні почали платити більше податків за бідних [3]. Ідея прогресивного оподаткування доходів громадян полягає у тому, що багаті повинні сплачувати більше для того, щоб ці кошти через бюджет перерозподілялись на користь бідних. Проте ні про яку ефективність оподаткування доходів багатих не можна говорити без запровадження непрямих методів визначення доходів платника. Проте ці методи заборонені згідно з чинним законодавством.

Вітчизняний учений Н.А. Бак вважає, що на сьогодні потенціальна межа нерівності доходів населення є високою, проте фактично застосовується пропорційний ПДФО, перерозподільні властивості якого є незначними [4].

Отже, можна зробити висновки про наявність таких проблем у системі оподаткування доходів фізичних осіб:

— недостатність фінансових ресурсів у місцевих бюджетах;

— відсутність суттєвої фінансової підтримки держави;

— нездатність органів місцевого самоврядування самостійно вирішувати питання соціально-економічного характеру;

— подвійне оподаткування при виплаті доходів суб'єктам підприємницької діяльності — фізичним особам;

— відсутність механізмів ефективного впровадження в життя усіх законодавчо передбачених положень;

— нерівномірність розподілу податкових надходжень по різних регіонах, оскільки рівень доходу залежить від рівня розвитку промислового виробництва в регіоні;

— імовірність заниження платниками податку, особливо підприємцями, оподатковуваного доходу і ухилення від сплати податку.

Таким чином, можна використати такі шляхи вирішення проблеми оподаткування податку на прибуток:

1) визначення змісту податку взагалі (у законодавчому акті потрібно дати його конкретне несуперечливе визначення);

2) поступове та послідовне реформування існуючого механізму функціонування ПДФО (запровадження регресивної шкали ставок податків і єдиного соціального податку);

3) запровадження ставок оподаткування, що залежали б саме від розміру доходу (тобто чим вище рівень доходу, тим більший податок);

4) уточнення алгоритму перерахунку суми податку;

5) введення в податковий кодекс норми добровільного вибору виду оподаткування доходу.

Головною перевагою ПДФО над іншими видами податків є соціальна справедливість, оскільки за допомогою прогресивних ставок і пільг в оподаткуванні можна зменшити податковий тягар для малозабезпечених верств населення і посилити для осіб з високими доходами. Проте з фіскальної позиції він є нестабільним джерелом формування доходів бюджету, оскільки циклічні коливання економіки істотно впливають на базу оподаткування податком на доходи фізичних осіб.

Підсумувавши усе зазначене можна сказати, що податок з доходів фізичних осіб є одним із найважливіших правових і фіскальних інструментів, за допомогою яких держава забезпечує себе необхідними ресурсами для фінансування різних видів суспільної діяльності. Наявні на сьогодні проблеми у системі територіальних фінансів, особливо недостатність фінансових ресурсів у місцевих бюджетах, зумовлюють перспективи подальших досліджень щодо вдосконалення механізму оподаткування доходів фізичних осіб як важливого джерела надходжень.

Література

1. Закон України «Про податок з доходів фізичних осіб».

2. Значення податку на доходи фізичних осіб у системі територіальних фінансів [Електронний ресурс] / І. О. Цимбалюк // Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки. — 2013. — Вип. 1. — С. 204—212.

3. Пріоритети реформування податку на доходи фізичних осіб у сучасних умовах [Електронний ресурс] / К. І.Швабій. // Збірник наукових

праць Ірпінської фінансово-юридичної академії (економіка, право). — 2013. — № 2.

4. *Бак Н.А*. Прибуткові податки як фінансовий інструмент держави // Науковий вісник Чернівецького національного університету: Збірник наукових праць. Вип. 592. Економіка. — Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2012. — С. 122—128.

Завірюха О.Д., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Степаненко О.І., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРВИННОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

На сьогоднішній день в Україні відбуваються складні процеси реформування національної системи обліку, які зумовлені двома напрямами розвитку: зближенням з Міжнародними стандартами фінансової звітності та адаптацією до вимог податкового законодавства.

Отримання своєчасної, повної та достовірної інформації про господарські процеси, що відбуваються на підприємстві, має велике значення для управління виробництвом. Основним джерелом такої інформації є документування господарських операцій. Раціональна і правильна організація первинного обліку, є основною передумовою ефективного управління підприємством.

Найпершим і найважливішим моментом в обліку основних засобів є документальне оформлення операцій з ними. Первинні документи мають містити достатньо інформації, що характеризують об’єкт і мають бути підставою для проведення записів у бухгалтерському обліку.

Відповідно до П(С)БО 7, основні засоби — це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва або для постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам, або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких більше одного року (або операційного циклу, якщо він довший за рік) [1].

Надходження, внутрішнє переміщення, списання, ліквідація, реалізація та інші операції з основними засобами оформлюють відповідними первинними документами, перелік яких був затвер-джений

наказом Міністерства статистики України від 29.12.1995 р. № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку» [2].

Проблемою є те, що первинна облікова інформація про наявність, рух, капітальний ремонт та інші операції щодо основних засобів відображається в численних спеціалізованих регістрах, постійні реквізити яких тотожні. Це не сприяє якісному веденню обліку, а навпаки, збільшує трудомісткість опрацювання та відображення інформації, створює певні труднощі у формуванні документообігу й забезпеченні необхідними видами бланків.

На даний момент, діючі форми первинної документації з обліку основних засобів та інвентаризаційні описи дублюють один одного. Майже зовсім не відрізняються за змістом інвентарні картки форм ОЗ-6, ОЗ-7 та ОЗ-8. Порівняння інвентарних карток форм ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8 з формою ОЗ-1 «Акт приймання-передачі основних засобів» засвідчує, що в них відсутня лише інформація про висновок приймальної комісії й підписи її членів. Таким чином, доповнивши інвентарну картку підписами членів комісії, можна скоротити форму ОЗ-1. А якщо ввести в неї ще й підписи здавача та одержувача, то при внутрішньому переміщенні об'єктів можна скоротити й форму ОЗ-2. Доповнення інвентарної картки підписами комісії з упровадження основних засобів після ремонту, реконструкції, модернізації, а також графою для відображення змін після таких операцій дає змогу скоротити форму ОЗ-3. Можна також не використовувати форму ОЗ-4, якщо доповнити її підписами ліквідаційної комісії й відобразити окремим рядком результати ліквідації об'єкта [3].

Здійснивши ряд модифікацій, можна одержати компактну конструкцію практично універсальної форми типу «Інвентарна картка — акт обліку руху основних засобів», що сприятиме не тільки зниженню трудомісткості облікових робіт і скороченню документообігу, а й посиленню контролю завдяки підвищенню рівня інформативності й наочності документів.

Таким чином, процедура обліку основних засобів є складною та суперечливою. Неузгодженості національного законодавства у сфері бухгалтерського обліку створюють перешкоди для стандартизації та гармонізації обліку. Необхідно удосконалювати теоретичні і практичні засади організації обліку основних засобів у напрямі розширення її управлінських можливостей, максимально пристосовуючи до практичних потреб суб'єктів підприємницької діяльності. Основними шляхами удосконалення організації обліку основних засобів є раціоналізація як кожної форми документів і регістрів обліку, так і методів, способів збирання, обробки і узагальнення облікової інформації, адаптованих до сучасних умов.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00.
2. Наказ Міністерства статистики України від 29.12.95 № 352 «Про затвердження типових форм первинного обліку» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/normativno-pravovi-akti-z-pitan-kpr/nakazi/61770.html
3. *Шолота М.Г.* «Основні проблеми та шляхи вдосконалення обліку основних засобів». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nauka.zinet.info/5/sholota.php

Захарець А. П., *студентка ОЄФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Лондаренко О. О.,
асистент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

КОШТОРИС ДОХОДІВ І ВИДАТКІВ, ЙОГО ЗМІСТ І ЗНАЧЕННЯ

Кошторис є основним плановим документом бюджетної установи, який надає повноваження на отримання доходів і здійснення видатків, визначає обсяг і спрямування коштів для виконання установою своїх функцій і досягнення цілей, визначених на бюджетний період згідно з бюджетними призначеннями, що складається на основі постанови КМУ від 28.02.2002 № 228 «Про затвердження Порядку складання, розгляду, затвердження та основних вимог до виконання кошторисів бюджетних установ». Розроблення кошторису бюджетної установи спрямоване на розв'я-зання основних завдань: визначення обсягу доходів і видатків, пов'язаних із діяльністю окремих структурних одиниць і підрозділів установи; забезпечення покриття видатків фінансовими ресурсами із різних джерел.

Кошториси поділяються на: індивідуальні, зведені та кошториси на централізовані заходи. Індивідуальний кошторис складає кожна бюджетна організація і подає його безпосередньо своїй вищій організації. Індивідуальні кошториси складають усі бюджетні установи, незалежно від того, ведуть вони облік самостійно чи обслуговуються централізованою бухгалтерією. Зведені кошториси та плани асигнувань становлять звіт показників, наведених в інди-

відуальних кошторисах і планах асигнувань розпорядника бюджетних коштів нижчого рівня, а також коштів, передбачених для одержувачів згідно із функціональною класифікацією.

Кошторис на централізовані заходи складається міністерством, відомством, органом виконавчої влади або органом місцевого самоуправління для фінансування витрат на разові заходи (наприклад, наради, конференції тощо) [4].

Кошторис бюджетних установ має такі складові частини: загальний фонд (обсяг надходжень із загального фонду бюджету та розподіл видатків за повною економічною класифікацією видатків на виконання бюджетною установою основних функцій або розподіл надання кредитів з бюджету за класифікацією кредитування бюджету); спеціальний фонд (обсяг надходжень із спеціального фонду бюджету на конкретну мету та їх розподіл за повною економічною класифікацією видатків на видатки згідно із законодавством, а також на реалізацію пріоритетних заходів, пов'язаних з виконанням установою основних функцій, або розподіл надання кредитів з бюджету згідно із законодавством за класифікацією кредитування бюджету) [2]. Кошторис складається дохідної і видаткової частини. Дохідна частина спеціального фонду проекту кошторису формується на підставі індивідуальних розрахунків доходів і платежів і відрахувань до бюджету за кожним джерелом доходів.

Невід'ємною частиною кошторису є план асигнувань, який регламентує взяття установою зобов'язань протягом року та затверджується разом із кошторисом. Одночасно з проектом кошторису подається штатний розпис. Складені проекти кошторисів і планів асигнувань бюджетні установи подають для розгляду та затвердження головним розпорядникам у встановлені строки.

У видатковій частині кошторису зазначають загальну суму витрат з розподілом їх за економічною класифікацією видатків, та із встановленням витрат за рахунок бюджетних асигнувань і за рахунок надходжень із спеціального фонду [5]. Розрахунки доходів і видатків установи, що є основою для складання проекту кошторису, подаються на розгляд керівнику установи, який своїм підписом їх затверджує.

У тижневий термін після опублікування Закону України про Державний бюджет України, відповідного рішення Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад Міністерство фінансів України, Міністерство фінансів Автономної Республіки Крим, місцеві фінансові органи доводять до головних розпорядників лімітні довідки. На підставі отриманої лімітної довідки

установи уточнюють проекти кошторисів, складають проекти планів асигнувань, штатні розписи і подають ці документи до вищої організації у встановлені терміни. Вищі організації протягом трьох тижнів після отримання лімітних довідок складають і подають уточнені проекти зведених кошторисів і проекти зведених планів асигнувань до Міністерства фінансів України, Міністерства фінансів АРК, місцевих фінансових органів для складання і затвердження річного розпису призначень відповідних бюджетів і помісячного розпису асигнувань загального фонду відповідних бюджетів. Міністерство фінансів України надсилає ДКСУ для реєстрації, обліку і виконання затверджений річний розпис призначень державного бюджету і помісячний розпис асигнувань загального фонду державного бюджету. ДКСУ у триденний термін доводить до головних розпорядників витяги із цих документів, що є підставою для затвердження кошторисів і планів асигнувань усіма розпорядниками. Міністерство фінансів Автономної Республіки Крим, місцеві фінансові органи доводять до головних розпорядників витяги із затверджених річного розпису призначень і помісячного розпису асигнувань загального фонду відповідного бюджету, що є підставою для затвердження в установленому порядку кошторисів і планів асигнувань розпорядниками. Кошториси і плани асигнувань підписуються керівником і головним (старшим) бухгалтером установи (централізованої бухгалтерії). Міністерство фінансів України, Міністерство фінансів Автономної Республіки Крим, місцеві фінансові органи щороку, протягом трьох місяців після затвердження відповідних бюджетів, перевіряють правильність складення і затвердження кошторисів і планів асигнувань. Законодавством України передбачено, що бюджетні установи в процесі виконання покладених на них функцій можуть вносити зміни до кошторисів [6].

Література

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon.rada.gov.ua.

2. Порядок складання, розгляду, затвердження та основні вимоги до виконання кошторисів бюджетними установами»: Затверджений Постановою КМУ від 28 лютого 2002 року № 228.

3. Учет в бюджетних организациях. — К.: Универсал-бизнес. 2011. — 352 с.

4. *Мажуліна М.О., Афанасієвська Т.В*. Кошторис доходів і витрат бюджетної організації. — Харків, 2013.

5. *Атамас П. Й.* Основи обліку в бюджетних організаціях : навч. посіб. / П. Й. Атамас. — К. : Центр навчальної літератури, 2003. — 284 с.

6. *Мельник Т. Г.* Облік у бюджетних установах: Основи побудови, нормативна база, реформування // Бухгалтерський облік і аудит. — 2009.

Захарченко Є.С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кузьмінська О.Е., к.е.н.,
професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ БАНКОМ

Складність і динамічність сучасних економічних взаємовідносин потребують від банків упровадження ефективних і гнучких систем управління, які б забезпечували можливість оперативного реагування на зміни в економічному середовищі та враховували його структурні особливості. Останніми роками в банках України значну увагу приділяють удосконаленню системи бухгалтерського обліку, одним із напрямків якого є розробка теоретичних основ і механізмів практичного впровадження облікової політики та ефективної операційної роботи в банку. Вітчизняний бухгалтерський облік за радянських часів історично розвивався за активної участі держави. Інструментом нормативного регулювання була інструкція, що містила правила його ведення та охоплювала всю методичну базу з урахуванням галузевих особливостей. До початку ринкових реформ необхідності в розробці облікової політики у вітчизняних підприємств не виникало, оскільки законодавство, що регулює організацію бухгалтерського обліку, не передбачало можливості декількох варіантів відображення в обліку та звітності одних і тих же господарських операцій

Стратегія реформування системи бухгалтерського обліку передбачає застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності, тож максимальна інтеграція та приведення обліку до загальноприйнятих у міжнародній практиці принципів є необхідною умовою активної співпраці із зарубіжними країнами та розширення зовнішньоекономічних зв’язків.

Досвід країн з розвиненими ринковими відносинами свідчить про те, що важливою складовою загального механізму управлін-

ня господарською діяльністю є вміло сформована облікова політика. Серед відомих загальнонаукових принципів найважливішими для формування облікової політики є: системність, комплексність, науковість, обґрунтованість, ефективність, планомірність і динамізм, профілактика, неперервність, «селекція», сумісність особистих, регіональних, державних інтересів тощо [8].

Суть проблеми обумовлена насамперед необхідністю адаптації облікових систем банку до змін інформаційних потреб як внутрішніх, так і зовнішніх користувачів. Потреба у виявленні, вимірювання, реєстрації, накопиченні, аналізі та розширенні обсягу та змісту такої інформації невпинно зростає. Однак на практиці цей процес відбувається досить повільно. Облікова політика ще не стала засобом оперативного реагування на чинники зовнішнього та внутрішнього середовища, а операційна робота потребує суттєвих змін і вдосконалень, бо не забезпечує вимог щодо ефективної роботи банку. Водночас дедалі частіше спостерігається формальний, вузькоспрямований підхід до формування облікової політики, який зводиться до складання фінансової звітності. На таку ситуацію впливають як відсутність достатнього практичного досвіду управління в ринкових умовах, так і недостатнє законодавче врегулювання цього питання, а також недостатнє вивчення та освітлення з боку науковців цієї проблеми.

Облікова політика визначає ідеологію економіки банку на тривалий період, сприяє посиленню обліково-аналітичних функцій в управлінні банком, дає змогу оперативно реагувати на зміни, що відбуваються у виробничому процесі, ефективно пристосовуватись до умов зовнішнього середовища, знизити економічний ризик і збільшити шанси на успіх у конкурентній боротьбі. Організація обліку в банках, що працюють у ринкових умовах, потребує переорієнтації його функцій з контрольно-розподільчих на управлінські. А це в свою чергу вимагає адекватних змін у системі господарського обліку і, відповідно, зумовлює необхідність удосконалення системи облікової інформації, необхідної для забезпечення господарської діяльності банку [1]. Тому, перед банками постійно стоїть завдання розробки та формування методичних, організаційних і технічних рішень, що не знайшли відображення в нормативних документах, методичній літературі і наукових дослідженнях, і які дозволять розробити індивідуальну облікову політику, що надасть змогу максимально ефективно використовувати матеріальні та фінансові ресурси банку та здійснювати маневрування коштами з урахуванням змін ринкової кон'юнктури відповідно до стратегії й тактики банку [5].

Таким чином, гармонізація вітчизняного та міжнародного законодавства, що регламентує окреслені питання, а також взаємоузгодженість вимог Національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку дозволить підвищити достовірність звітної інформації та зробити її більш порівняною і, як результат, корснішою для прийняття стратегічних та поточних рішень.

Література

1. *Бондарук Н.* Стан і проблеми облікової політики в ринковій системі господарювання.
2. *Войтенко Т.* Облікова політика —2010: головне. — №1—2. — С. 16—22.
3. *Довгань Ж.М.* Фінансовий менеджмент у банку: навч. посібник — Тернопіль: Економічна думка, 2006. — 306 с.
4. *Кіндрацька Л.М.* Бухгалтерський облік в управлінні банками // Проблеми і перспективи розвитку банківської України. — Т. 18. — С. 38—43.
5. *Сопко В.В.* Бухгалтерський облік: навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2000. — 578 с.
6. *Стефанюк І., Ловінська Л.* Про національну облікову політику в Україні // Економіка України. — 2007. — №4. — С. 22—29.
7. *Щирба М.* Об'єктивна необхідність та нормативно-правове забезпечення облікової політики підприємства в ринкових умовах господарювання // Наукові записки. — 2006. — №16. — С. 56—60.
8. Організація бухгалтерського обліку: Навч. посібник. — Ж.: ЖІТІ, 2004. — С. 47.

Захарчишина С.С., *студент ОЕФ, 5 курс,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
науковий керівник — Поплюйко А.М., к.е.н., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ

Оплата зачіпає інтереси як підприємства-роботодавця, так і кожного співробітника. Вона визначає соціальні та трудові відносини між роботодавцем і працівником. Своєчасне і правильне нарахування соціальних внесків забезпечує оплату страхових випадків найманих робітників, а також їхньої майбутньої пенсії. Тому розрахунки з оплати праці мають бути повними, правильними і правдивими. В Україні ці вимоги виконуються завдяки державному регулюванню трудових відносин і стандартизації бухгалтерського обліку.

У сучасній науковій літературі не існує одностайного трактування понять «оплата праці» та «заробітна плата», що прослідковується і в діючому законодавстві України. У нормах ст. 1 Закону України «Про оплату праці» [1] та Кодекса законів про працю України йдеться про ідентичність понять «оплата праці» та «заробітна плата». Вони означають винагороду, яку за трудовим договором власник виплачує працівникові за виконану ним роботу. Але опрацювання положень Податкового кодексу України, Інструкції зі статистики заробітної плати і наукової літератури дало змогу зробити висновок, що поняття, а отже і обліково-аналітична категорія «оплата праці», ширше за своїм значенням, ніж «заробітна плата».

Облік праці і заробітної плати — одна із найважливіших і складних ділянок роботи, що потребують точних і оперативних даних. У складі виробничих витрат оплата праці складає до 40 % усіх витрат і значно впливає на формування фінансових результатів діяльності підприємства. Від організації обліку оплати праці залежить якість, справедливість, повнота і своєчасність розрахунків з робітниками з оплати праці. Здійснюючи вдосконалення організації обліку оплати праці, підприємство має підходити до цього питання обґрунтовано, враховуючи доцільність, використовуючи результати наукових досліджень і передового досвіду. В Україні напрацьований багатий досвід впровадження прогресивних форм і систем організації та оплати праці. Проте в більшості підприємств цей досвід безпідставно втратили, внаслідок чого використовуються неефективні форми мотивації праці.

Облік праці та заробітної плати має бути організований таким чином, щоб сприяти підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, а також правильному обчисленню чисельності працівників для обліку заробітної плати з метою оподаткування. Для цього на підприємстві мають бути чітко розподілені функції обліку між відділами [3].

Вдосконалення організації оплати праці на підприємствах має будуватися на оптимізації тарифного регулювання заробітної плати, до якої належать:

— удосконалення тарифної системи шляхом встановлення співвідношень тарифних ставок залежно від рівня кваліфікації робітників;

— запровадження гнучких форм і систем оплати праці;

— розроблення внутрішньовиробничих тарифних умов оплати праці як чинників підвищення мотивувальної та стимулюючої ролі тарифних систем;

— удосконалення мотиваційного механізму регулювання міжпосадових окладів і міжкваліфікаційних рівнів оплати праці;

— удосконалення нормування як засобу регулювання міри праці та її оплати;

— обґрунтування вибору найефективніших форм і систем заробітної плати;

— колективне регулювання заробітної плати [4].

Здійснюючи побудову або удосконалення організації обліку оплати праці, підприємства мають підходити до цього питання обґрунтовано, враховуючи доцільність, використовуючи результати наукових досліджень, передового досвіду.

Розробляючи внутрішні документи (положення про оплату праці, преміювання та інші), необхідно:

— розширювати практику персоніфікації ставок і окладів найкваліфікованішим працівникам, орієнтованим на підвищення ефективності праці;

— враховувати галузеві особливості, зокрема при створенні системи стимулювання, встановлювати спеціальні, специфічні фактори оцінок робіт для методу бальної системи преміювання, для кожної категорії персоналу, посилюючи регуляторну і стимулювальну функції заробітної плати;

— до переліку факторів і критеріїв оцінювання умов преміювання включати рівень кваліфікації, ступінь відповідальності виконаної роботи, рівень професійної майстерності, ініціативності, стаж роботи, результати кваліфікаційної атестації робітників тощо, які відповідають сучасним реаліям, тактиці та стратегії управління підприємством, його підрозділами й персоналом [5].

Отже, без організованого обліку неможлива ефективна господарська діяльність підприємства. Від організації обліку оплати праці залежить якість, правдивість, справедливість, повнота і своєчасність розрахунків із персоналом з оплати праці.

Література

1. Про оплату праці / Закон України від 24.03.95р. № 108/95-ВР (зі змінами та доповненнями) / [Електронний ресурс] // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр

2. Кодекс законів про працю / ЗаконУкраїни від 10.12.71 № 322-VIII –ВР (зі змінами та доповненнями) /[Електронний ресурс]// http://zakon 2.rada.gov.ua/laws/show/322-08

3. *Соломченко Д.* Організація обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві [Текст]/ Д. Соломченко // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. — 2010. — № 1. — С. 46—50.

4. *Безбатько О*. Удосконалення системи оплати праці: проблеми та шляхи вирішення [Текст]/ О. Безбатько, В. Манакіна // Довідник економіста. — 2010. — № 12. — С. 70–74.

5. *Сєкіріна Н.В*. Удосконалення організації обліку розрахунків з оплати праці на підприємствах / Н.В.Сєкіріна, І.О. Лобанова // Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. — 2012. — №2. — С. 34.

Зизюк К.А., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Коршикова Р.С., к.е.н., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

РОЗРОБКА КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Будь-яке управлінське рішення спричиняє рух фінансових потоків, що впливають на фінансовий результат діяльності підприємства. Тому ефективність діяльності підприємства безпосередньо залежить від послідовності і правильності рішень, які приймаються менеджерами усіх рівнів. У процесі життєдіяльності суб'єкта господарювання важливе значення набувають питання управління дебіторською заборгованістю, яка потребує щоденного контролю за її станом і динамікою.

Дебіторська заборгованість виникає у зв'язку з тим, що під час здійснення господарських операцій підприємство не завжди отримує оплату від юридичних або фізичних осіб одночасно з передачею їм майна, виконанням робіт або наданням послуг. Створення ефективної моделі обліку дебіторської заборгованості забезпечить отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття управлінських рішень щодо зменшення ризиків неплатоспроможності з боку клієнтів.

Теоретичні та методологічні аспекти управління дебіторською заборгованістю знайшли відображення в наукових працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців і практиків, серед яких: І. Бланк, Ф. Бутинець, Дж. Ван Хорн, М.М. Нашкерська, С. Кузнецова, О.Г. Лищенко, С.І. Маслова, Н. Новікова, А. Поддєрьогін, І. Пономарьов та інші. Проте деякі питання, зокрема розробка оптимальної кредитної політики в процесі управління дебіторською заборгованістю, потребують глибшого дослідження.

Аналізуючи літературні джерела, можна зробити висновки, що управління дебіторською заборгованістю підприємства — це

процес цілеспрямованого, комплексного, систематичного проведення заходів щодо оптимізації обсягів дебіторської заборгованості та забезпечення своєчасної інкасації боргів [2]. Це досягається шляхом розробки ефективної кредитної політики, використання сучасних форм рефінансування, здійснення моніторингу за дебіторською заборгованістю, врахування впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовища, і спрямоване на максимізацію прибутку та підвищення рівня фінансової безпеки підприємства.

Управлінські рішення, що стосуються управління дебіторською заборгованістю, мають забезпечити, по-перше, баланс між прибутком підприємства та його ліквідністю, і, по-друге, відповідність між кредитною політикою підприємства та інкасацією дебіторської заборгованості.

Збільшення величини дебіторської заборгованості спричиняє зростання показників його поточної і загальної ліквідності. Це свідчить про високу платоспроможність підприємства, тобто здатність розрахуватися із поточними зобов'язаннями. Зважаючи на таку залежність, менеджмент підприємства повинен підтримувати оптимальну величину дебіторської заборгованості у структурі оборотного капіталу, яка б збалансувала прибутковість підприємства і ризик втрати платоспроможності [4].

Ефективне управління дебіторською заборгованістю повинно ґрунтуватися на ретельно розробленій кредитній політиці підприємства. Як зазначає И.А. Бланк, кредитна політика — це комплекс правил і стандартів, які регламентують надання комерційного кредиту та спрямовані на підвищення ефективності операційної та фінансової діяльності підприємства [1]. Основними взаємопов'язаними етапами кредитної політики підприємства можна вважати: визначення можливої суми оборотного капіталу, спрямованої в дебіторську заборгованість по кредиту; формування системи кредитних умов; диференціація умов надання кредитів та оцінка доцільності кредитної політики.У процесі її формування перед менеджментом підприємства постає завдання у прийнятті рішення щодо вибору між додатковим прибутком від збільшення обсягів продажу і можливими втратами, що пов'язані із відмовою реалізувати продукцію [5]. Оптимальна кредитна політика полягатиме у розширенні комерційного кредиту доти, доки додатковий прибуток від збільшення обсягів продажів не буде дорівнювати прибутку, необхідному для покриття витрат за додатковою дебіторською заборгованістю, необхідною для досягнення такого обсягу продажів.

Таким чином, у процесі управління дебіторською заборгованістю менеджмент підприємства повинен реалізовувати кредитну політику так, щоб, максимізувавши прибуток і рентабельність капіталу, підтримувати ліквідність підприємства у межах нормативних значень. Для цього необхідно постійно контролювати динаміку обсягів і структуру дебіторської заборгованості. У той же час, керівники підприємства повинні удосконалювати в цілому механізм управління, спрямовуючи його на оптимізацію розмірів, термінів погашення та підвищення якості дебіторської заборгованості в напрямку зменшення частини сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості.

Література

1. *Бланк И.А.* Финансовый менеджмент: Учебный курс. — 2-е изд. / И. А. Бланк. — К.: Эльга, Ника-Центр, 2006. — 656 с.
2. *Білик М. Д.* Фінансовий аналіз : навч. посібн. / М. Д. Білик. — К. : КНЕУ, 2005. — 592 с.
3. *Сліпачук О.* Управління дебіторською заборгованістю/ О. Сліпачук // Контроль. — 2010. — № 1. — С. 37—48.
4. *Нашкерська М.М.* Управління дебіторською заборгованістю у структурі оборотного капіталу підприємства / М. М. Нашкерська // Вісник НУ «Львівська політехніка». — 2009. — № 4. — С. 136—140.
5. *Лищенко О. Г.* Аналіз дебіторської заборгованості у системі управління підприємством / О. Г. Лищенко // Економічні науки. — 2011. — № 9. — С. 25—28.

Казмірчук А.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л.П., асистент кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПРОБЛЕМАТИКА

Сучасне формування ринкових відносин в Україні характеризується значним уповільненням платіжного обігу, що спричиняє збільшення дебіторської заборгованості. Така економічна ситуація в країні вимагає переглянути системи обліку дебіторської заборгованості, щоб уникнути проблем з несплатою у майбутньому.

Дебіторська заборгованість згідно П(С)БО 10 — це сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату [1]. Керуючись вимогами до П(С)БО 10 підприємства у бухгалтерському обліку повинні відображати інформацію про дебіторську заборгованість окремо за двома видами, як зображено на рис. 1.

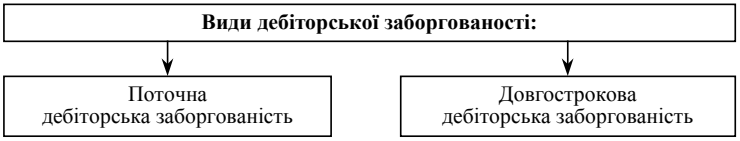

Рис. 1. Види дебіторської заборгованості
за П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»

Актуальність даного питання обумовлена тим, що дебіторська заборгованість погіршує фінансовий стан підприємства, який у свою чергу сприяє відтоку грошових потоків і відверненням їх з господарського обороту, та призводить до уповільнення темпів виробництва і результативних показників діяльності підприємства. У свою чергу неконтрольоване зростання дебіторської заборгованості призводить до неплатоспроможності підприємства, а отже зменшує рівень ділової активності.

Серед основної проблематики існуючої системи обліку дебіторської заборгованості на підприємствах можна визначити:

1. Невчасна сплата та відсутність чіткого механізму деталізації різних форм дебіторської заборгованості;
2. Необхідність змін у системі регістрів аналітичного та синтетичного обліку дебіторської заборгованості. Оскільки сьогодні облік дебіторської та кредиторської заборгованостей ведеться в одному регістрі — журналі № 3. Однак, на думку багатьох фахівців, це зовсім різні об’єкти бухгалтерського обліку, які лише частково пов’язані між собою, відповідно і обліковувати їх потрібно в різних регістрах;
3. Розробка оптимального управління дебіторської заборгованості на підприємстві та її виконання;
4. Актуальність і якість інформації про стан розрахунків з дебіторами, що формується на базі даних бухгалтерського обліку конкретних суб’єктів господарювання;
5. Відсутність і недостатність вивчення обліку сумнівних боргів, зокрема резерву на їх покриття з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку;
6. Застосування не вітчизняних, а іноземних методів аналізу дебіторської заборгованості [2].

Однак, нині існує багато недосліджених питань з даної теми і сучасні умови господарювання вимагають вирішення ряду складних облікових проблем. На процеси проблематики зростання дебіторської заборгованості впливає як облікова політика підприємства у розрахунках з покупцями та замовниками, так і економічна ситуація в країні, що зображено на рис. 2.

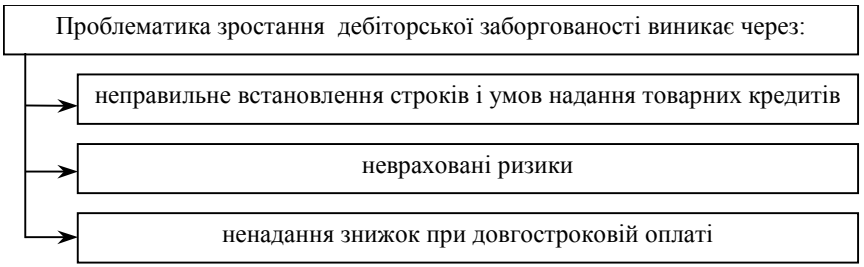

Рис. 2. Причини зростання дебіторської заборгованості

При розгляді сучасних підходів до обліку дебіторської заборгованості можна виявити низку проблем. Для їх вирішення можна запропонувати методику класифікації дебіторської заборгованості, що дає можливість здійснювати порівняльний аналіз варіантів групування розрахунків з дебіторами за класифікаційними ознаками з метою розробки різних типів класифікації [3]. Згідно з такою методикою класифікацію дебіторської заборгованості слід проводити у такій послідовності: визначення мети, формулювання завдань, конкретизування користувачів інформації, вибір ознаки класифікації, визначення пріоритетних принципів, надання переліку можливих типів класифікації, вибір оптимального типу, групування дебіторської заборгованості за обраним типом. Одним з шляхів покращення обліку дебіторської заборгованості можна вважати цифровий аналіз як засіб контролю, законності та вірогідності господарських операцій, пов'язаних з дебіторською заборгованістю. Використання цього аналізу дозволяє виявити факти шахрайства, неефективної кредитної та інкасаційної політики, помилок у бухгалтерському обліку [4]. Також, для покращення обліку дебіторської заборгованості використовуються аналітичні моделі, зміст яких полягає в оцінюванні рівня платоспроможності дебітора на основі розроблених критеріїв рівня неплатоспроможності, за результатами якого списують дебіторську заборгованість покупців і відображають списані суми як сумнівний борг.

Підсумовуючи викладене, щодо сучасних наукових підходів з обліку дебіторської заборгованості виявлено ряд недоліків, які потребують уточнення, а саме вузьке змістовне спрямування та відсутність комплексного підходу під час визначення зазначеного поняття. Для підвищення ефективності роботи та розвитку підприємства зацікавлені прискорювати платежі дебіторів шляхом укладення договорів факторингу. Як елемент для вдосконалення системи обліку дебіторської заборгованості можна рекомендувати: надання знижок при передоплаті, для постійних клієнтів акції «1+1=3», розвиток виробництва для уніфікації продуктів, чітке розмежування дебіторської та кредиторської заборгованості в системі 1С: Бухгалтерія та формування ефективної стратегії управління дебіторською заборгованістю.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Затверджено Наказом Міністерства фінансів України № 237 від 08.10.99.
2. *Коблянська О.І.* Методологічні аспекти обліку та аудиту дебіторської заборговаості // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2008. — № 77–78. — С. 28–34.
3. *Москалюк Г.О*. Система внутрішнього контролю дебіторської та кредиторської заборгованості: напрямки удосконалення і розвитку / Г.О. Москалюк // Ефективна економіка. — 2013. — № 4. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua.
4. *Скорба О.А*. Регулювання обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній практиці // Економіст. — 2009. — № 11. — С. 50–56.

Камінська Я.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Головко Т.В., к.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Постановка проблем обліку дебіторської заборгованості є досить актуальним завданням, адже у процесі фінансово-госпо-

дарської діяльності підприємства у нього постійно виникає потреба проведення розрахунків зі своїми покупцями та замовниками.

Тоді, коли підприємство відвантажує вироблену продукцію, воно як правило, не отримує гроші негайно, а кредитує покупців. Це пов'язано з конкуренцією, яка диктує свої умови, за рахунок чого продукція відвантажується, а дебіторська заборгованість зростає. Завдяки різноманітним причинам дебітори порушують або взагалі не виконують свої зобов'язання по господарських договорах. Тому заборгованість може перерости в сумнівну, або, ще гірше, — у безнадійну. В цьому випадку підприємство несе витрати, які можуть негативно вплинути на фінансовий стан підприємства. Тому, на мою думку, підприємствам необхідно вести облік дебіторської заборгованості так, щоб оптимізувати її обсяг та забезпечити своєчасне її погашення.

За даних економічних умов досить велика кількість підприємств змушені оголошувати про банкрутство. Вони не спроможні погасити свою заборгованість ні перед іншими підприємствами, ні перед персоналом, ні перед бюджетом. Для таких ситуацій П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» передбачено нарахування резерву сумнівних боргів за двома методами [4]. Але метод застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості використовується рідко, так як його доцільно використовувати на підприємствах з невеликою кількістю дебіторів, а метод застосування коефіцієнту сумнівності має багато недоліків, так як все одно резерву може не вистачити для списання безнадійної дебіторської заборгованості або, навпаки, він може бути завищений.

Тому певною проблемою є те, що в бухгалтерському обліку дохід відображається незалежно від того, чи надійшли грошові кошти в оплату за продукцію чи ні. Створюється певний парадокс — підприємство заробило прибуток, а грошей ще нема. У фінансовій звітності підприємств цей парадокс відображається так: зростає нерозподілений (ще невикористаний власниками) прибуток і одночасно зростає актив — дебіторська заборгованість. Але отримання економічних вигід у вигляді цього активу не гарантується, тобто визнаючи дохід, підприємство може і не отримати реальних грошей, а отже не зможе покрити свої певні витрати. Тому, звичайно, краще у розрахунках використовувати попередню оплату, для того, щоб одразу ж мати «підкріплення» майбутнього доходу. Хоча в сучасних умовах це досить складно, адже щоб залучити покупців, необхідно дати їм шанс розрахуватися пізніше. Тому підприємствам потрібно вести детальний

управлінський облік дебіторів з точки зору надійності останніх, використовувати розумну систему кредитування. Постійно слідкувати за рівнем дебіторської заборгованості і термінами її повернення.

Цікавим є те, що норми податкового законодавства щодо визнання доходів і витрат не відповідають принципам бухгалтерського обліку. Сплата ПДВ відбувається за принципом «першої події» незалежно від того, чи були надходження грошових коштів від дебіторів на поточний рахунок чи у касу підприємства. Дотримання таких вимог, при відсутності надходження коштів від дебіторів, призводить до зменшення коштів підприємства. При визнанні підприємства банкрутом, ПДВ, сплачене з суми його заборгованості, коригуванню не підлягає. Це призводить до завищення суми сплаченого ПДВ, що теж призводить до зменшення коштів підприємства. Тому виходить дещо несправедливо, оскільки ПДВ підприємству потрібно сплачувати, ще не отримавши коштів на сплату цього ПДВ. На мою думку, необхідно для визнання ПДВ використовувати всім підприємствам касовий метод. Це зробило б визнання ПДВ справедливішим і легшим, так як цей податок відображався би для конкретної операції лише один раз, і якраз тоді, коли для його відображення є грошові кошти.

Також варто зазначити, що планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій для обліку дебіторської заборгованості за товари, роботи і послуги передбачено рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», який має 4 субрахунки. Проте серед них не передбачено жодного для обліку розрахунків із замовниками. Як свідчить практика, у разі одержання спецзамовлення від контрагента існує більша впевненість у одержанні коштів, ніж при звичайному продажі виготовленої продукції. Тому можна запропонувати доповнити рахунок 36 субрахунками 365 «Розрахунки з вітчизняними замовниками» і 366 «Розрахунки з іноземними замовниками» з відповідним корегуванням характеристик субрахунків 361 і 362 Інструкції про застосування плану рахунків. Таке доповнення дозволило б деталізувати перелік дебіторів та покращило б управління ними.

Література

1. *Гринюк І.М., Орлова В.К.* Проблеми обліку дебіторської заборгованості// Економічні науки. Серія «Облік і фінанси». Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. — 2013. — Вип. 10 (37). — С. 184—188.

2. *Єфіменко Т.І.* Сумнівна дебіторська заборгованість: формування облікової політики// Економіка. Управління. Інновації. — 2014. — Вип. 1 (11).

3. *Неживенко А.П.* Методика обліку дебіторської заборгованості і основні напрямки її вдосконалення// Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В.Докучаєва. Сер.: Економічні науки. — 2013. — № 7. — С. 165—170.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237, зі змінами.

5. *Скрипник М., Кладькова В.* Проблеми обліку та управління розрахунками з покупцями та замовниками // Збірник наукових праць державного економіко-технологічного університету транспорту. — 2013. — Вип. 25. — С. 277—286.

Канеса Ю.М., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Лежненко Л.І., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕХОДУ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

На сьогоднішній день об’єктивною умовою інтеграції України з країнами ЄС виступає необхідність удосконалення системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Зникнення економічних і торгових бар’єрів призводить до того, що інвестори починають придивлятися до нових країн, що розвиваються та виходять на світову арену. Саме на цьому етапі і виникає потреба у підготовці загальноприйнятої фінансової звітності, основні принципи якої ґрунтуються на міжнародних стандартах фінансової звітності (далі — МСФЗ). Перехід на МСФЗ для українських підприємств передбачає ряд переваг, які сприятимуть припливу іноземних інвестицій, посиленню економічних інтеграційних процесів, виходу на нові ринки, а також створенню умов до уніфікації економічної інформації. Проте існують певні проблеми, а саме: немає єдиної методології з переходу на міжнародні стандарти, є недоліки в законодавстві, які вступають у суперечність з міжнародним стандартами, організаційні та методичні проблеми

на мікроекономічному рівні. Тому вирішення проблеми застосування підприємствами МСФЗ на даному етапі економічного розвитку України є одним з найголовніших питань у контексті функціонування всієї вітчизняної системи бухгалтерського обліку.

Складність у невирішеність проблем адаптації національної системи бухгалтерського обліку в Україні до вимог МСФЗ обумовлює потребу в дослідженні та узагальненні досвіду щодо їх вирішення.

Стандартизація МСФЗ не ставить на меті деталізувати всі процедури та механізми фінансового обліку, в багатьох випадках віддаючи перевагу довірі до професійної самостійності бухгалтерів, які при вирішенні багатьох питань мають покладатися на службове сумління та особисті професійні судження [4].

Існують вагомі причини, які поступово схиляють підприємства України до переходу на міжнародні стандарти обліку. Найсуттєвішою серед них є те, що такий перехід дозволить уникнути облікового хаосу, коли одне підприємство формує звітність одночасно згідно національним і міжнародним вимогам, що в свою чергу може ввести в оману чи ускладнити розуміння інформації інвесторами, кредиторами та іншими користувачами. Друга причина пов'язана з тим, що одразу виникають переваги для ринків капіталу, що надає можливість швидше реагувати на коливання чи зміни в інформації. І, наостанок, це суттєва допомога бухгалтерам і підприємцям у формуванні швидкої, правдивої, достовірної інформації, веденні обліку та складання звітності.

Необхідно зазначити, що на даному етапі, згідно із законодавчими і нормативними вимогами, умовами переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності є вимоги, зазначені в Законі України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» ст. 12, п. 2, щодо складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності публічними акціонерними товариствами, банками, страховиками, а також підприємствами, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України [2]. А саме відповідно до п. 2 Постанови КМУ «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» від 28.02.2000 №419 фінансову звітність і консолідовану фінансову звітність за МСФЗ складають підприємства, які провадять господарську діяльність за такими видами [4]:

- надання фінансових послуг, крім страхування та пенсійного забезпечення, а також недержавне пенсійне забезпечення — починаючи з 1 січня 2013 року;
- допоміжна діяльність у сферах фінансових послуг і страхування — починаючи з 1 січня 2014 року.

Отже, перелічені суб'єкти господарювання, при вирішенні придбання їх частки та можливій співпраці з іноземними компаніями, будуть розглядатися першими.

Однак перехід на МСФЗ вимагає вирішення ряду проблем, серед яких є такі:

- необхідність формування інституційних механізмів, що забезпечують розроблення, впровадження МСФЗ і нагляд за їх дотриманням на міжнародному, національному і регіональних рівнях, а також забезпечення скоординованої роботи цих механізмів;
- потреба у вирішенні питань правового впровадження МСФЗ в національну практику, розроблення нових нормативів і внесення змін до діючої законодавчо-нормативної бази;
- усвідомлення та чітке розуміння сфери застосування МСФЗ на національному рівні;
- необхідність вирішення технічних питань, пов'язаних як зі специфікою МСФЗ, так і з національними особливостями ;
- відсутність досвіду стажування працівників у Раді з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО) [3].

При переході на міжнародні стандарти увагу слід звернути на можливі фінансові витрати підприємства та шляхи їх мінімізації. Так, середня вартість переходу на МСФЗ за допомогою найвідоміших аудиторських чи консалтингових фірм (PWC, Ernst&Young, Deloitte і KPMG) становитиме орієнтовно 20 тис. дол. США, у той час як вартість послуг компаній нижчого ешелону (Baker Tilly Grant, Thornton, BDO) складатиме близько 10 тис. дол. США.

Крім кадрової проблеми, пов'язаної з підготовкою і навчанням спеціалістів, при переході на МСФЗ суттєву увагу варто приділити також мовному бар'єру. Оскільки офіційна мова МСФЗ — англійська, то це значно ускладнює роботу з нововведеннями в стандартах і своєчасністю їх застосування. Певних труднощів при складанні звітності за міжнародними стандартами можуть також зазнати ті підприємства, які автоматизували процес ведення обліку та складання звітності, оскільки форми і структура фінансових звітів можуть не співпадати [5].

Проблеми, пов'язані із переходом українських підприємств на МСФЗ, не можуть нівелювати тих переваг, які виникнуть у зв'язку з такими змінами. Позитивними сторонами застосування МСФЗ як для суб'єктів господарювання, які складають фінансову звітність, так і для її користувачів є: можливість отримання необхідної інформації для прийняття управлінських рішень; забезпечення порівнянності показників звітності з іншими суб'єктами господарювання, незалежно від того, резидентом якої країни вони є і на якій

території здійснюють господарську діяльність; можливість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на міжнародні ринки; забезпечення більшої довіри з боку потенційних партнерів; надійність і прозорість інформації [5].

Можна стверджувати, що МСФЗ — це фінансова мова, якою спілкуються компанії провідних країн світу. Вивчення цієї мови допоможе Україні активніше брати участь у процесах інтеграції та глобалізації і дозволить наблизитися до могутніх світових фінансових інституцій.

Література

1. *Голов С.Ф.* МСФЗ у форматі Мінфіну / С. Голов // Бухгалтерський облік і аудит. — 2013. — № 4. — С. 3–8.
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року №996-XIV зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14
3. *Кузіна Р.В.* Гармонізація фінансової звітності: міжнародний досвід та українська практика / Р.В. Кузіна // [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/12695.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку подання фінансової звітності» від 28.02.2000 №419. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/419-2000- %D0 %BF
5. *Трачова Д. М.* Перехід на міжнародні стандарти обліку та звітності: проблеми на перспективи. / Д. М. Трачова, Л. А. Сахно // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). — Мелітополь: Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2012. — № 2 (18), том 6. — С. 270–276.
6. International Financial Reporting Standards and other International Accounting Standards Board publications. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.iasb.org.

***Каргородська О.М.**, студент ОЕФ, 5 курсу*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гнилицька Л.В., д.е.н. професор
кафедри обліку підприємницької діяльності

СИСТЕМА ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

Питання обліку виробничих запасів на підприємствах у сучасних умовах господарювання набувають особливої актуальності у зв’язку з потребою швидкої і достовірної інформації для прийн-

яття обґрунтованих управлінських рішень. Запаси є вагомою частиною активів підприємства, і вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності, а також при визначенні результатів господарської діяльності підприємства та при висвітленні інформації про його фінансовий стан. Система бухгалтерського обліку, яка генерує та інтерпретує всю базу інформаційного потоку, надану різними ринковими системами для ефективного управління, в свою чергу, вимагає повної, достовірної інформації про наявність та рух виробничих запасів.

Проблеми розвитку та вдосконалення обліку та контролю виробничих запасів відображені у працях багатьох науковців, проте вони і досі не втрачають своєї актуальності й потребують подальшого дослідження. Основними завданнями удосконалення системи обліку та контролю виробничими запасами є: створення раціональної системи організації обліку запасів на підприємстві; удосконалення існуючих методів оцінки та проведення інвентаризації виробничих запасів; удосконалення системи контролю виробничих запасів на всіх етапах технологічного процесу; створення інформаційної бази обліку та контролю виробничих запасів за центрами відповідальності та загалом по підприємству [4].

Практика показує, що процес обліку використання виробничих запасів все ж таки є трудомісткою ділянкою. Тому не дивно, що на багатьох підприємствах спостерігаються певні недоліки, а на деяких — запущеність обліку, що призводить до великих втрат запасів. Усе це зайвий раз підтверджує, що до цього часу залишаються невирішеними багато важливих питань, пов'язаних з розробкою науково обґрунтованої системи обліку використання виробничих запасів.

Аналізуючи в цілому практичні аспекти обліку виробничих запасів, можна виокремити такі негативні риси:

— низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств;

— невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів;

— обмеженість контролю використання виробничих запасів тощо.

Вирішення цих проблем потребує оновлення системи отримання інформації про виробничі запаси, використання нетрадиційних для вітчизняної облікової практики підходів щодо ефективного їх використання та оптимізації результатів діяльності

підприємства через застосування принципів і методів бухгалтерського обліку.

Саме тому можна виділити такі напрямки вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємствах:

1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, яке забезпечується запровадженням інформаційних технологій обробки економічної інформації;

2) удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт в управлінні виробничими запасами та обґрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, оскільки успішне функціонування підприємств залежить, перш за все, не тільки від удосконалення внутрішньогосподарської діяльності взагалі, а і від того, наскільки розвинута система автоматизації їхньої діяльності;

3) узгодження механізмів управлінського та податкового обліку виробничих запасів;

4) обґрунтування системи обліку матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;

5) чітка організація обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів).

Підсумовуючи, можна стверджувати, що реалізація перелічених напрямів удосконалення обліку запасів підприємством призведе до значного підвищення результативності його фінансово-економічної діяльності.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996-X.I.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» : Наказ МФУ від 20.10.1999 № 246.

3. Наказ Міністерства фінансів України «Інструкція з інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків» № 69 від 11.08.1994 р. Поточна редакція від 18.11.2011 р.

4. *Данілочкіна О. В.* Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України // Економічний вісник. — 2012. — № 18/1. — С. 47–49.

Карпенчук Т. П., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік та аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л. П., асистент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ ФОНДУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ЯК ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

На сьогоднішній день в Україні необхідні радикальні зміни в організації та стимулюванні ефективності праці, що є обов'язковою передумовою сталого соціально-економічного розвитку країни. Тому закономірною є потреба у своєчасній та об'єктивній достовірній інформації щодо оплати праці з погляду кожної із сторін соціально-трудових відносин — держави, роботодавця і найманого працівника.

Актуальність даної теми необхідно розглянути в контексті розкриття структури фонду оплати праці, яку пропонує чинне законодавство, і на основі якого формується інформація про оплату праці в межах кожного підприємства, а також у масштабах усієї держави.

Згідно із Законом України «Про оплату праці» від 24.03.1995 року №108/95-ВР (зі змінами і доповненнями), заробітна плата — це винагорода, обчислення, зазвичай, у грошовому вираженні, які за трудовим договором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності й умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства [2].

На сучасному підприємстві формування фонду оплати праці здійснюється відповідно до показників кількості працівників, які беруть участь у виробничому процесі, рівня кваліфікації, рівня оплати праці цих робітників. Невід'ємним фактором формування фонду оплати праці є також мінімальне гарантування оплати праці, здійснення якого спирається на комплексне, взаємопов'язане використання державно-нормативного і коллективно-договірного методів регулювання заробітної плати. Обо-в'язково також необхідно враховувати вимоги чинного законодавства, що регламентують здійснення роботи в нічний час, понадурочних годин, оплату відпусток, святкових та неробочих днів тощо.

Для оцінювання розміру та структури заробітної плати найманих працівників застосовується показник фонду оплати праці.

Згідно з Інструкцією зі статистики заробітної плати, затвердженої Наказом Державного комітету статистики України від 13.01.2004 року № 5, до фонду оплати праці включаються нарахування найманим працівникам у грошовій і натуральній формі (оцінені в грошовому вираженні) за відпрацьований і невідпрацьований час, який підлягає оплаті, або за виконану роботу незалежно від джерела фінансування цих виплат [1]. Ознайомившись з цією Інструкцією, можна запропонувати схему структури фонду оплати праці на підприємстві, яку зображено на рис. 1.

Рис. 1. Структура фонду оплати праці, згідно з Інструкцією зі статистики заробітної плати

Проте визначено, що в законодавстві існує певна кількість розбіжностей в складових структури заробітної плати. В ст. 2 Закону «Про оплату праці» від 24.03.1995 року №108/95-ВР (зі змінами і доповненнями) вказано, що фонд оплати праці складається з трьох частин: основна, додаткова, інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Такий поділ не відповідає КЗпП від 10.12.1971 № 322-VIII (зі змінами і доповненням), оскільки він не передбачає включення до заробітної плати компенсаційних виплат (цим виплатам у Кодексі законів про працю присвячується спеціальна глава), а також наданих підприємствами працівникам додаткових соціально-побутових пільг. Необхідно наголосити, що це важливо для визначення правового режиму окремих видів виплат, що здійснюються підприємствами на користь працівників. На сьогоднішній день питання складових заробітної плати залишається дискусійним. Виходячи з структури заробітної плати, як вона описана в ст. 2 Закону «Про оплату праці» від 24.03.1995 року №108/95-ВР (зі змінами і доповненнями), заробітна плата взагалі

повинна бути визначена як будь-яка виплата в грошовій формі або видача в натуральній формі, що провадиться підприємством на користь працівника і має заохочувальний чи компенсаційний характер.

Отже, структура фонду оплати праці є важливим компонентом для організації бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками. Через існування розбіжностей у законодавчій базі щодо складових структури заробітної плати можна вважати, що дана інформація недостатньо задовольняє потреби системи ефективного управління підприємством.

Література

1. Інструкція зі статистики заробітної плати: Затверджена Наказом Державного комітету статистики України від 13.01.2004 року № 5 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua

2. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 року №108/95-ВР, зі змінами і доповненнями.

3. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII, зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua

Кірнос К.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ПРИ СКЛАДАННІ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ БАНКІВ ЗГІДНО МСФЗ

Економічне середовище в Україні нерозривно пов’язане з постійним розвитком діяльності банківських установ. Банківська система має надзвичайно важливе значення, не лише на внутрішньому ринку України, але й в розширенні її участі в процесах глобалізації фінансових ринків та інтеграції економіки держави в світову господарську систему. Банки проводять активну кредитну політику, здійснюють операції з дорогоцінними металами, операції на фондовому та валютному ринках, надають консультаційні та інші послуги.

Обов'язковою умовою діяльності банків є ведення обліку усіх здійснених операцій і складання фінансової звітності. Користувачі фінансової звітності банків зацікавлені в отриманні повної та достовірної інформації, яка розкиває фінансовий стан і дає уявлення про рівень надійності банку.

Дослідженнями фінансової звітності щодо організації та методики формування, порядку її складання та подання займалась значна кількість науковців і практиків, зокрема: Л.М. Кіндрацька [3], О.Е. Кузьмінська, В.Б. Кириленко [4], Сопко В., Завгородній В. [5] та інші. Однак, однією з надзвичайно важливих проблем у сучасній банківської практиці є проблема складання та подання фінансової звітності згідно вимог МСФЗ.

Запроваджуючи Міжнародні стандарти фінансової звітності банківські установи стають прозорішими. Зокрема,звітність складена за міжнародними стандартами, дає змогу об'єктивно оцінювати стан фінансовий стан банку і приймати обґрунтовані управлінські рішення, а також сприяє росту довіри потенційних клієнтів до облікових даних звітних форм.

Щоб інформація, представлена у фінансових звітах, була корисною користувачам, вона повинна відповідати основним принципам: безперервність діяльності, сталість правил бухгалтерського обліку, обачливість, нарахування доходів та витрат (поділ звітних періодів), дата операції, прийнятність вхідного балансу, відкритість, консолідація, суттєвість.

Основними якісними характеристиками фінансових звітів, складених за МСФЗ, є доречність і правдиве подання, яке включає в себе три основні характеристики: повноту звіту, нейтральність і безпомилковість [1].

Доцільно звернути увагу на проблемні аспекти щодо формування облікової політики банків згідно вимог МСФЗ. Облікова політика банку повинна бути послідовною та єдиною під час підготовки вступного балансу й звітних форм за перший звітний і порівняльні періоди. Розроблена облікова політика згідно МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [2] з урахуванням вимог міжнародних стандартів повинна розкривати:

— принципи, методи, порядок обліку активів і зобов'язань, а також відповідність вимогам кожного міжнародного стандарту, що діє на звітну дату першої фінансової звітності за МСФЗ;

— план рахунків з ієрархією і набором аналітичних позицій за кожним субрахунком, що дозволить формувати необхідні примітки до звітності;

— журнал скоригованих бухгалтерських проведень,як окремого документа, в якому слід відображати зміст операції, кореспонденцію в обліку та суму коригувань на дату складання звітності;

— склад пакету звітності (форми основних звітів,алгоритм заповнення звітності), строки їх подання;

— схему документообігу з переліком документів,поділ функцій і відповідальності;

— порядок закриття періоду з описом проведення процедур закриття, формування вартості окремих груп активів на певну звітну дату;

— методологію формування консолідації звітності;

— строки виконання подання (у випадку, коли компанія складає консолідовану фінансову звітність);

— інші регламенти, які забезпечують виконання вимог облікової політики.

Отже, можна зробити висновки, що дотримуватись вимог МСФЗ у банківській практиці складно, тому доцільно визначити основні проблеми, які потребують подальшого дослідження: організація формування фінансової звітності за міжнародними стандартами є трудомістким процесом і супроводжується труднощами нормативно-правового характеру, фінансовими та кадровими проблемами. З урахуванням цього, існує необхідність розробки методичного забезпечення процесу перехідного періоду і трансформації облікових даних і бухгалтерського обліку всієї банківської діяльності.

Література

1. Концептуальна основа фінансової звітності від 01.09.2010 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_009.
2. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_010
3. *Кіндрацька Л.М.* Фінансовий та управлінський облік у банках [Текст]: Підручник. / Л.М. Кіндрацька — К.: КНЕУ, 2008. — 816 с.
4. *Кузьмінська О.Е., Кириленко В.Б.* Організація обліку в банках [Текст]:навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / О.Е. Кузьмінська, В.Б. Кириленко.— К.: КНЕУ, 2002. — 282 с.
5. *Сопко В., Завгородній В.* Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Текст]: Підручник/ В. Сопко, В. Завгородній. — К.: КНЕУ, 2000. — 260 с.

***Климнюк А.М.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ісай О.В., к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку

МЕТОДИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Будь-якому підприємству, що веде виробничу чи іншу комерційну діяльність, необхідно мати визначений капітал, що представляє собою сукупність коштів і матеріальних цінностей, фінансових вкладень і витрат на придбання ресурсів, необхідних для здійснення його господарської діяльності.

Актуальність теми зумовлена визначальним місцем власного капіталу у створенні підприємства будь-якої форми власності та подальшого його ефективного функціонування та розвитку.

Питання обліку власного капіталу, його структури, формування і використання розглянуті у наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених, таких як Ф.Ф. Бутинець, Я.В. Соколов, В.М. Пархоменко, С.Ф. Голов, В.Ф. Палій, В.В. Сопко, Э.С. Хендриксен, М.Ф. Ван Бреда та інші автори.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», власний капітал — це частина в активах підприємства, яка залишається після вирахування його зобов'язань [1].

На відміну від національних положень, у міжнародних стандартах не використовується такий термін, як «власний капітал», натомість використовується поняття «чисті активи».

Власний капітал складається з таких елементів:

— зареєстрованого капіталу;
— капіталу у дооцінках;
— додаткового капіталу;
— резервного капіталу;
— нерозподіленого прибутку (непокритого збитку);
— неоплаченого капітал;
— вилучений капіталу [2].

У цих складових розкривається інформація про внески власників до капіталу підприємства, суму нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) за звітний період.

В економічній літературі виділяють різноманітні напрямки класифікації власного капіталу, це спричинило відмінності в методиках бухгалтерського обліку власного капіталу.

У світовій практиці власний капітал підприємства за часом таі джерелами утворення може бути розділений на дві складові:

1) вкладений (інвестований) капітал;

2) зароблений капітал:

— доходи і витрати, що відносяться безпосередньо на капітал;

— накопичений нерозподілений чистий прибуток;

— резерви, створені з чистого прибутку.

Складові власного капіталу за національними стандартами:

1) вкладений інвестиційний капітал:

— статутний капітал;

— додатково вкладений капітал;

2) накопичений капітал:

— нерозподілений прибуток (непокритий збиток);

— резервний капітал;

— інший додатковий капітал.

Класифікація власного капіталу за джерелами його утворення є досить важливою при визнанні його елементів, тому враховуючи різницю у джерелах формування у міжнародній і вітчизняній практиці, також існують відмінності у компонентах фінансової звітності за МСФЗ і НП(С)БО [3].

Організація обліку власного капіталу має певні недоліки:

— не розроблено окремий стандарт, який би мав регламентувати облік власного капіталу;

— аналітичний облік за окремими елементами власного капіталу є недосконалим;

— не розроблено нормативно-методичні рекомендацій щодо обліку власного капіталу.

Зважаючи на проблеми, які виникають при обліку власного капіталу,можна запро понувати наступні шляхи їх вирішення:

- продовження гармонізації міжнародних і національних стандартів бухгалтерського обліку;
- вдосконалення фінансової звітності із обліку власного капіталу;
- розробка стандартизованих форм первинних документів для обліку операцій із власним капіталом;
- визначення оптимального співвідношення між власним та залученим капіталом, який необхідний для фінансування активів суб'єкта господарювання;
- підприємства повинні чітко визначати порядок та умови збільшення або зменшення власного капіталу, порядок формування резервного капіталу, додаткового капіталу, порядок використання нерозподіленого прибутку.

Література

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 р. № 73.

2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань, і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291, зі змінами та доповненнями.

3. Власний капітал: облік та представлення в звітності в контексті національних та міжнародних стандартів [Електронний ресурс] / Л. В. Коваль, В. В. Горбатюк // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. — 2013. — Вип. 10(3). — С. 310—318.

Ковальчук В.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ВІДКРИТТЯ НОВИХ МОЖЛИВОСТЕЙ У МЕЖАХ ЗАГАЛЬНОСУСПІЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ

Розвиток інформаційних технологій набирає шалених обертів і поступово просувається на одну з перших сходинок у переліку потреб сучасного суспільства. Трансформація кожної країни та інтеграція у світовий економічний простір на фоні таких інституціональних змін призводить до виникнення нових вимог щодо будь-якої інформації, зокрема, стосовно забезпечення її якості.

Будь-які рішення приймаються на основі отриманої інформації, яка є необхідним засобом їх розробки та реалізації. Як відомо, 70 % інформації, що використовується у процесі управління, — це бухгалтерська інформація. Саме тому доцільним є формування ряду вимог щодо якості облікової інформації для підприємств на державному рівні з метою полегшення процесу прийняття рішень управлінцями різного рівня.

На якість інформації впливають безліч факторів, одним з яких є методологія її формування. До ефективності інформаційного

забезпечення управління соціальними системами, висувається ряд вимог. Серед них можна визначити такі: мінімальність і достатність інформації, забезпечення високої вірогідності відомостей. Слід зауважити, що до цього переліку необхідно додати також: доступність і простоту сприйняття, виключення багатозначності (яка може стати загрозою для сприймання інформації), оперативність (важливим є швидке отримання потрібної інформації), що забезпечить прийняття ефективних управлінських рішень.

Обліковій інформації притаманні деякі особливості, що випливають із її сутності, зокрема:

- залежність від об'єкта управління;
- необхідність застосування операцій автоматизованого оброблення даних із забезпеченням високої точності результатів обчислень;
- необхідність стиснення розмірів даних при передаванні із нижчої ланки управління до вищої;
- необхідність нагромадження й тривалого зберігання тощо [4].

Найважливішим джерелом сучасної системи інформаційного забезпечення процесу прийняття економічних рішень в умовах невизначеності та обмеженості ресурсів є фінансова звітність. Підвищення ролі як фінансової звітності, так і бухгалтерського обліку в цілому є результатом розширення кола суб'єктів управління підприємством, тобто суб'єктів, які мають право приймати інвестиційні та інші господарські рішення спираючись на дані фінансової звітності.

На сьогодні, міжнародні стандарти фінансової звітності (далі — МСФЗ) є найперспективнішою системою обліку, яка знаходить свою необхідність у широких колах користувачів різних країн світу. Принципи формування звітності згідно з МСФЗ, роблять її зручнішою і дають змогу відображати істинний майновий стан організації. Це підтверджує необхідність і корисність процесу впровадження міжнародних стандартів для всіх секторів економіки України [5].

Позитивними наслідками застосування МСФЗ як для внутрішніх, так і для зовнішніх користувачів є:

— можливість отримання необхідної інформації для прийняття виважених рішень;

— відносна легкість залучення іноземних інвестицій і позик, а також виходу на нові ринки;

— можливість реального прогнозу щодо майбутньої діяльності підприємства;

— можливість порівнювати звітність з іншими організаціями, незалежно від того, на якій території вони здійснюють господарську діяльність (резидент чи нерезидент);

— прояв сучасних поглядів, у результаті чого отримання більшої довіри з боку потенційних партнерів;

— надійність інформації (у більшості випадків);

— прозорість інформації, що забезпечується шляхом дотримання правил складання звітності, а також численними поясненнями до неї.

Із зазначених переваг можна побачити, наскільки важливий процес трансформації фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів. Принципи, на яких побудована звітність згідно МСФЗ, надають можливість врахувати всі фактори для відображення найточнішої інформації про майновий стан організації, що у свою чергу має суттєвий вплив на прийняття рішень як національними, так й іноземними інвесторами. Це вкотре підтверджує необхідність впровадження МСФЗ для всіх секторів економіки України.

Проте процес трансформації фінансової звітності з національних стандартів у міжнародні потребує значних затрат часу та ресурсів, але в даному випадку «засоби виправдовують цілі». Удосконалення принципів складання, змісту форм фінансової звітності, можливість додаткового розкриття інформації — забезпечить підвищення її інформативності та значення.

Перехід на МСФЗ дозволить захищати інтереси підприємств-експортерів у антидемпінгових розслідуваннях, а також зменшить витрати національних компаній по залученню іноземних інвестицій. Єдиною глобальною проблемою залишаються фінансові вкладення для переходу.

Література

1. Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 16.07.99 р. №996-XIV. [Електронний ресурс] — Режим доступу: http: //zakon1.rada.gov.ua

2. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ). [Електронний ресурс] — Режим доступу: http: www.minfin.gov.ua

3. НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». [Електронний ресурс] — Режим доступу: — www.minfin.gov.ua

4. *Писаревська Т. А.* Інформаційні системи обліку та аудиту: Навчальний посіб.— К.: КНЕУ, 2004. — 369 с. — С. 24.

5. *Laughlin R.* Critical accounting: nature, progress and prognosis [текст] / R. Laughlin// Accounting Auditing & Accountability Journal, 1999. — Vol. 12, №1. — P. 73–78.

Ковтун Ю.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Семениченко Ю.К., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ПРОБЛЕМИ УЗГОДЖЕННЯ БАНКІВСЬКОЇ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ З ВИМОГАМИ МСФЗ

Як і будь-яка комерційна організація в Україні, банки ведуть бухгалтерський облік усіх операцій і складають фінансову звітність. Значна кількість банків України побудовано з участю іноземних засновників. Зовнішні користувачі зацікавлені в отриманні повної та достовірної інформації, що розкриває фінансовий стан банків, тому саме банківська система України першою із всіх структур перейшла на підготовку фінансової звітності за міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), які постійно переглядаються та вдосконалюються. Це, безумовно, позитивно вплинуло на підвищення якості, прозорості та аналітичності інформації, яка розкривається у фінансовій звітності банків, та посприяло її узгодженості з основними вимогами МСФЗ. Водночас на сьогодні ще існують певні розбіжності між вимогами чинного банківського законодавства та МСФЗ щодо фінансової звітності [2, с. 48].

Проблемами обліку за МСФЗ в останні роки займаються багато українських і зарубіжних авторів. Питання застосування міжнародних стандартів і впровадження їх у національні системи бухгалтерського обліку завжди було дискусійним як у наукових колах, так і серед фахівців-практиків. Серед вітчизняних учених вагомий внесок у виявлення цієї проблеми внесли Бутинець Ф.Ф, Голов С.Ф., Ілляшенко К.В., Кіндрацька Л.М., Коренєва О.Г., Ларікова Т.В., Ричаківська В.І., СнігурськаЛ.П., Сопко В.В., Шубіна С.В. та ін.

Незважаючи на велике коло вчених-дослідників, що вивчають проблему переходу вітчизняних банків на формування фінансової звітності згідно МСФЗ, обрана тема й досі актуальна. Питання швидких темпів упровадження, недостатньої кваліфікації спеціалістів, відповідності нормативної бази та проблеми складності окремих стандартів є недостатньо вивченими.

Звітність, складена відповідно до міжнародних стандартів викликає більшу довіру у іноземних інвесторів і можливих партне-

рів. МСФЗ надають можливість об'єктивно розкривати існуючі фінансові ризики. Це є досить важливим, оскільки Україна інтегрується у Європейське співтовариство і визнання українських банків на міжнародній арені сприятиме зміцненню вітчизняної економіки, відкриттю нових можливостей для іноземних інвесторів, покращенню рівня життя населення.

Проте існують певні проблеми впровадження норм МСФЗ: відсутність в Україні відповідної ринкової інфраструктури, неузгодженість і часті зміни окремих законодавчих норм, відсутність чітких і зрозумілих роз'яснень, рекомендацій, інструкцій з практичного застосування МСФЗ [1, с. 70] та, що є дуже актуальним у наш час, повільне реформування системи освіти, недостатня кількість висококваліфікованих фахівців-практиків із МСФЗ.

Однією із важливих проблем, яка характерна виключно для банківської системи, є суцільна регламентація бухгалтерського обліку державним органом — Національним банком України. З одного боку, вона забезпечує єдність методології усієї банківської системи країни, а отже, підвищує спів ставність фінансових звітів окремих банків. З іншого боку, процес внесення змін у нормативні документи самого Національного банку є достатньо довгим. Через це трапляються ситуації, коли нові міжнародні стандарти вже набувають чинності, а банки не мають змоги їх застосувати у своїй фінансовій звітності з приводу того, що не внесені відповідні зміни у нормативні документи Національного банку [3, с. 379].

Вирішення цієї проблеми науковці здебільшого бачать у встановленні на законодавчому рівні обов'язку Національного банку України вносити зміни у нормативні документи не пізніше моменту введення в дію нових стандартівта змін до чинних стандартів.

Серед основних завдань на шляху узгодження банківської фінансової звітності з вимогами МСФЗ, можна виділити такі:

1) розробка нових єдиних стандартів бухгалтерського обліку та звітності для банків, що будуть відповідати вимогам МСФЗ і яких будуть дотримуватись усі банківські установи в Україні, а також постійне їх удосконалення відповідно до Міжнародних стандартів фінансової звітності;

2) підвищення кваліфікації кадрів, робота щодо якісного поліпшення підготовки викладацького складу й підвищення вимог до навчання бухгалтерів [5, с. 73];

3)спрощення загального Плану рахунків бухгалтерського обліку в банках з метою формування в подальшому уточнених ста-

тей звітності, які б містили результати дійсно проведених операцій у банку.

Література

1. *Варчук О. А., Андрусяк А. В*. Проблеми формування фінансової звітності банків України згідно міжнародних стандартів фінансової звітності / О. А. Варчук, А. В. Андрусяк // Економіка харчової промисловості. — 2013. — №2 (18). — С. 68–70.

2. *Литвин Н.* Концептуально-правові засади складання фінансової звітності банками України / Н. Литвин // Бухгалтерський облік і аудит : науково-практичний журнал. — 2012. — № 7. — С. 48–53.

3. *Мудаєва А. Д.* Теоретичні підходи до гармонізаціїї бухгалтерського обліку і звітності вітчизняних банків / А. Д. Мудаєва // Теоретичні та прикладні аспекти аналізу фінансових систем: Збірник тез XII Міжнародної науково-практичної конференції аспірантів та студентів. 28-29 березня 2012 р. — С. 378–380.

4. *Павелко О. В.* Проблемні аспекти складання фінансової звітності банків відповідно до МСФЗ/ О. В. Павелко // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://eztuir.ztu.edu.ua/5520/1/178.pdf

5. *Петрушевський Ю., Олейник В*. Реформування бухгалтерського обліку та фінансової звітності в банківській системі України / Ю. Петрушевський, В. Олейник // Схід. — 2011. — № 4 (111). — С. 61–64.

***Козиренко А. В.**, студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Івченко Л. В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ВІДОБРАЖЕННЯ ПОДІЙ ПІСЛЯ ДАТИ БАЛАНСУ ВІДПОВІДНО ДО НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА ТА ЗАКОНОДАВСТВА РОЗВИНЕНИХ КРАЇН ЄВРОПИ

Фінансова звітність виступає основним джерелом інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, а також результати його виробничо-господарської діяльності за певний період.

Процес підготовки річних фінансових звітів займає багато часу, тому не дивно, що фінансова звітність потрапляє в руки інвесторів, на загальні збори акціонерів через значний проміжок часу після закінчення фінансового року. За цей час можуть відбутись

події, інформація щодо яких є суттєвою і корисною для користувачів і може вплинути на стан підприємства загалом.

Дане питання регулюється П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах» та у випадку, якщо підприємство подає звітність відповідно до міжнародних стандартів — МСБО 10 «Події після звітної дати».

Згідно з П(С)БО 6, подія після дати балансу — це подія, яка відбувається між датою балансу і датою затвердження керівництвом фінансової звітності, підготовленої до оприлюднення, яка вплинула або може вплинути на фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства.

Під датою балансу розуміють дату, на яку складено баланс підприємства. Події після дати балансу можуть вимагати коригування певних статей або розкриття інформації про ці події в примітках до фінансових звітів.

Відповідно до МСБО 10, події після дати балансу — це сприятливі та несприятливі події, які відбуваються від дати балансу до дати затвердження фінансових звітів до випуску [1]. Бачимо, що трактування майже ідентичні.

Спосіб внесення змін в обліку та звітності залежить від того, чи пов'язана нова інформація з умовами, які існували на дату балансу, або вона вказує на умови, що виникли після цієї дати.

Як відомо, визначають два типи подій:

— події після дати балансу, які надають додаткову інформацію про визначення сум, пов'язаних з умовами, що існували на дату балансу, вимагають коригування відповідних активів і зобов'язань. Виправлення і зміни в обліку та звітності цих подій відбувається коригуванням сум активів і зобов'язань шляхом сторнування та (або) додаткових записів в обліку звітного періоду, які відображають уточнення оцінки відповідних статей унаслідок подій після дати балансу;

— події, що відбуваються після дати балансу і вказують на умови, що виникли після цієї дати, не потребують коригування статей фінансових звітів. Такі події розкриваються у Примітках до фінансової звітності, якщо відсутність інформації про них вплине на здатність користувачів звітності робити відповідні оцінки та приймати рішення. Дивіденди за звітний період, які оголошено після дати балансу, слід розкривати в примітках до фінансових звітів. Якщо події після дати балансу свідчать про наміри підприємства припинити діяльність або про неможливість її продовження, то фінансова звітність складається без застосування принципу безперервності діяльності.

У П(С)БО 6 надається класифікація і чітко визначаються методи відображення змін у обліку та звітності, що є наслідками таких подій [2].

Підприємства різних країни, що складають фінансову звітність відповідно до рекомендацій міжнародних стандартів, посвоєму визначають і здійснюють відображення подій, які відбулися після дати балансу.

Наприклад, у Данії бухгалтерське законодавство розмежовує події, які сталися після складання балансового звіту, але які пов'язані із умовами, що мали місце на дату складання, та іншими подіями, які можуть вимагати спеціального згадування у звіті керівництва компанії.

У Ірландії та Великобританії всі значні події розглядають як такі, що потребують коригування. А бухгалтерське законодавство Німеччини розмежовує події, що сталися після складання балансового звіту, які свідчать про умови, що існували на дату закриття балансового звіту. До таких подій повинні бути включені події, які належать до умов, що виникли після дати закриття балансового звіту. В цьому випадку, якщо вони значимі, про них потрібно надати роз'яснення у звіті керівництва за рік.

У Люксембурзі події, які не увійшли до балансового звіту, ніде не розкриваються. В Іспанії події після дати балансу, які можуть вплинули на матеріальний стан компанії, повинні бути відображені в коментарях до звітних документів і звіті керівництва.

Законодавство Франції передбачає, що будь-які факти, що стосуються ризиків і збитків, які з'явилися або проявили себе після підготовки бухгалтерських звітів, але перед списанням їх керівництвом компанії, повинні бути зафіксовані у звітних документах, а також у звіті керівництва. Якщо умови, які призвели до ризиків і збитків, існували на дату складання бухгалтерських документів, їх обов'язково потрібно внести до цих документів.

Внесення змін до національного законодавства відповідно до міжнародного дозволить спростити організацію обліку на підприємстві та забезпечить мобільність у прийнятті управлінських рішень.

Участь України в міжнародних інтеграційних процесах зумовлює необхідність зміни національної системи бухгалтерського обліку з метою наближення до міжнародних стандартів, і ці зміни відбуваються поступово.

Література

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 10 «Події після звітного періоду», від 1 січня 2005 року, зі змінами.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»: Затверджено наказом Мінфіну України від 28 травня 1999 року № 137, зі змінами.

Козій Ю.Г., *студент ОЕФ, 2 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Вважається, що саме бухгалтерія є серцем всього механізму на підприємстві. А отже правильна організація бухгалтерського обліку є визначальним фактором впливу на успішність і прибутковість як суб'єкта господарювання, так і економіки країни в цілому.

З переходом України до ринкової економіки були сформовані рівні регулювання бухгалтерського обліку. Дослідження наукової літератури показує, що різні автори виділяють від трьох до п'яти рівнів нормативного регулювання бухгалтерського обліку. Зокрема:

1. *законодавчий* — Закон про бухгалтерський облік та звітність, Кодекси, Закони, Укази (Декрети) Президентів держав і постанови Уряду;
2. *нормативний* — Положення (стандарти) бухгалтерського обліку;
3. *методичний* — інші нормативні акти, плани рахунків, методичні вказівки, включаючи різні рекомендації та інструкції за окремими питаннями бухгалтерського обліку, розроблені Міністерствами фінансів і галузевими міністерствами та відомствами;
4. *локальний* — представлений на всіх підприємствах розробленою і затвердженою обліковою політикою і рядом інших документів, призначених для внутрішнього використання підприємством.

Кількість рівнів може бути різною, у кожній класифікації основним документом регулювання бухгалтерського обліку на рівні підприємства є облікова політика, що складається з:

- робочого плану рахунків бухгалтерського обліку;
- форм первинних облікових документів;

- порядку проведення інвентаризації активів і зобов'язань;
- методів оцінки активів і зобов'язань;
- правил документообороту і технології обробки облікової інформації;
- порядку здійснення контролю за господарськими операціями;
- інших положень організаційного, методичного та технічного характеру, необхідних для організації бухгалтерського обліку [1].

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» документом, в якому фіксуються положення облікової політики, є наказ або розпорядження керівника підприємства, який складається на кожний наступний звітний рік.

Наказ про облікову політику — це документ внутрішнього користування, який підписують особи, що мають право першого та другого підпису (традиційно — керівник і головний бухгалтер або бухгалтер). Внесення змін до наказу про облікову політику протягом поточного року не допускається. Цю принципову норму регламентує чинний Закон. Будь-яка зміна положень облікової політики має бути обґрунтована і відображена у пояснювальній записці до річного звіту підприємства [3].

Наявність такого розпорядчого документа як облікова політика підприємства, дає можливість визначити підхід до обліку об'єктів, які містять альтернативні варіанти або взагалі не регламентуються законодавством. Наприклад підтвердження та обґрунтування витрат у податковому обліку та методи їх визначення.

Суттєвим недоліком є те, що законодавство не містить як такої вимоги до складання кожним підприємством цього документа.

Отже, доцільно було б створити відповідний стандарт або положення бухгалтерського обліку, яким би визначались питання щодо формування та розкриття облікової політики. Прикладом такого стандарту є Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [2].

Згідно цього стандарту основною вимогою при створенні на підприємстві облікової політики має бути формування повної, об'єктивної та достовірної інформації, що максимально адекватно розкриває діяльність підприємства для зацікавлених осіб (потенційних інвесторів, кредиторів, контролюючих органів). А для того, щоб інформація була повною та об'єктивною, необхідно правильно обирати методи та способи відображення господарських засобів і джерел їх формування в обліку.

Це ще раз підкреслює необхідність створення відповідної нормативно-правової бази, яка б регламентувала порядок розробки

та затвердження облікової політики. Виходячи з викладеного, можна зробити такі висновки:

1. Формування облікової політики у вітчизняній практиці стикається з низкою невирішених питань у частині її регламентації, розробки, вирішення яких сприятиме ефективній діяльності підприємств.

2. З метою покращення організації бухгалтерського обліку на підприємстві, необхідно створити відповідний Національний стандарт бухгалтерського обліку щодо розкриття порядку формування облікової політики, використовуючи міжнародний досвід у даній сфері. Прикладом може слугувати Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки».

Облікова політика є дуже важливою ланкою в регулюванні бухгалтерського обліку. Адже для того, щоб покращити регулювання бухгалтерського обліку в цілому в країні, необхідно починати з підприємств.

Кожен суб'єкт господарювання має свої особливості діяльності, тому бухгалтерським професійним організаціям дуже складно надати певні рекомендації щодо формування облікової політики. Створення відповідної нормативно-законодавчої бази надасть можливість вирішити цю проблему.

Література

1. *Верига Ю. А., Гладких Т. В., Орищенко М. М.* Фінансовий облік: Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2012.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 „Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». [Електронний ресурс] — Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua.
3. *Садовська І.Б.* «Бухгалтерський облік. Навчальний посібник рекомендовано МОН України». — К.: ЦУЛ, 2013.

Колісник І.С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ В УМОВАХ ПЕРЕХОДУ НА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ОБЛІКУ

У сучасних умовах глобалізації та інтеграції економіки надзвичайно актуальним є питання впровадження світового досвіду

господарювання у вітчизняну практику, що полягає в опрацюванні нових знань і методів ведення господарства.

Одним з аспектів цього питання є здійснення обліку основних засобів. Саме від використання підприємством основних засобів залежить ефективність його функціонування, його прибутковість. Використання міжнародного досвіду є надзвичайно важливим щодо обліку основних засобів. Вони є вагомою складовою балансу та мають прямий вплив на фінансовий результат підприємства.

Відомо, що національні стандарти бухгалтерського обліку розроблялися з урахуванням міжнародних. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи та незавершені капітальні інвестиції в необоротні матеріальні активи, а також розкриття інформації про них у фінансовій звітності наведені у Положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Основні правила ведення обліку за Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку наведено у МСБО 16 «Основні засоби».

Згідно МСБО 16, основні засоби — це матеріальні об'єкти, що їх:

а) утримують для використання у виробництві або постачанні товарів чи наданні послуг для надання в оренду або для адміністративних цілей;

б) використовуватимуть, за очікуванням, протягом більше одного періоду [1].

Таке визначення є подібним до того, що є у національних стандартах, проте при порівнянні МСБО 16 і П(С)БО 7 можна виявити деякі відмінності. МСБО 16 не конкретизує, що є об'єктом основних засобів. Належність різних видів майна до основних засобів визначається власне бухгалтером, на підставі характеристик та умов експлуатації об'єкта, а також методу нарахування амортизації. Згідно П(С)БО 7 об'єкт основних засобів може бути поділений на частини, проте на практиці не завжди використовується. У МСБО 16 вказана можливість об'єднання незначних активів в один об'єкт основних засобів. У свою чергу національні положення таку можливість виключають.

Є суттєва різниця у підходах до класифікації основних засобів у міжнародній і вітчизняній практиці. МСБО 16 наводить такі приклади класів основних засобів: земля; земля та будівлі; машини та обладнання; кораблі; літаки; автомобілі; меблі та приладдя; офісне обладнання [1], тоді як П(С)БО 7 класифікує основні засоби за такими групами: земельні ділянки; капітальні витрати на

поліпшення земель; будівлі, споруди та передавальні пристрої; машини та обладнання; транспортні засоби; інструменти, прилади, інвентар; тварини; багаторічні насадження; інші основні засоби [2].

Первинна оцінка основних засобів за обома положеннями має однаковий зміст щодо витрат, які до неї включаються, а також щодо обміну на подібні та неподібні основні засоби. Слід відмітити, що значення уцінки і дооцінки мають більш широко розкривається в П(С)БО 7. Згідно з даним положенням, уцінку основних засобів включають до складу витрат, а дооцінку — до додаткового капіталу [2]. За МСБО 16, як і за П(С)БО 7 до первісної вартості об'єкта включається сума витрат (за попередньою оцінкою) на демонтаж, переміщення об'єкта та на відновлення довкілля [3].

Наступним напрямком дослідження виступає процес переоцінки основних засобів, у якому суттєвих відмінностей між МСБО 16 і П(С)БО 7 не спостерігається, але вітчизняні стандарти чіткіше зазначають ту межу (більше10 %), яка призводить до необхідності проведення переоцінки. За міжнародними стандартами ця межа зазначається як така, що суттєво відрізняється від балансової вартості [3].

При списанні суми дооцінки об'єкта на нерозподілений прибуток у МСБО 16 зазначено, що після дооцінки об'єкта сума дооцінки може списуватись на нерозподілений прибуток у частині перевищення «нової амортизації», після переоцінки, над старою амортизацією, до переоцінки [1]. У п. 21 П(С)БО 7 є подібна теза, але її формулювання нечітке, і тому надає варіанти визначення суми до списання. Зокрема, вказано, що сума дооцінки може списуватись на нерозподілений прибуток у сумі, пропорційній нарахуванню амортизації [2].

У МСБО не розглядається момент початку нарахування амортизації та момент припинення нарахування амортизації. Відповідно до П(С)БО 7, моментом початку нарахування амортизації є місяць, наступний за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання. Моментом припинення нарахування амортизації є місяць, наступний за місяцем вибуття об'єкта основних засобів, переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію [3].

Отже, між національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку існує ряд спільних положень у частині обліку основних засобів. Проте у питаннях оцінки, переоцінки осно-

вних засобів, визнання їх первісної вартості, нарахування амортизації та вибуття є суттєві розбіжності. Такі відмінності можна пояснити тим, що міжнародні стандарти обліку носять більш рекомендаційних характер і не враховують національні особливості, які мають місце під час ведення обліку. З метою консолідації МСБО 16 і П(С)БО 7 потрібно переглянути такі питання:

— порядок визнання основних засобів та їх класифікація;

— методи нарахування амортизації;

— порядок списання суми дооцінки об'єкта на нерозподілений прибуток;

— умови вибуття та списання основних засобів.

З вищесказаного можна зробити висновок, що П(С)БО 7 потребує змін і доповнень, що дозволять наблизити національні стандарти до положень міжнародної практики.

Література

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби». [Електронний ресурс] — Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_014.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00.

3. *Пирець Н.М., Псюк Ю.А.* Порівняльний аналіз національних та міжнародних стандартів обліку основних засобів / «Інноваційна економіка», Всеукраїнський науково-виробничий журнал. — Вип. № 44.

Коломієць Л.Ю., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Федорченко О.Є., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ПОЗИКОВІ КОШТИ ПІДПРИЄМСТВА, ДЖЕРЕЛА ЇХ ЗАЛУЧЕННЯ

Розвиток ринкових відносин в Україні зумовлює необхідність ефективної діяльності підприємств. Тому підприємствам для того, щоб вижити, необхідно правильно організувати діяльність і здійснювати управління капіталом.

Управління позиковим капіталом є важливим завданням загальної системи управління господарською діяльністю підпри-

ємства. Капітал є досить багатогранною категорією, оскільки може виступати у різноманітних формах. Наслідком цього є постійний рух капіталу, перетворення із однієї форми в іншу з паралельним функціонуванням, що є головною особливістю капіталу [6, с. 223].

Позиковий капітал характеризує приваблювані для фінансування розвитку підприємства на зворотній основі засоби чи інші майнові цінності. Усі форми позикового капіталу, використовуваних підприємством, являють собою його фінансові зобов'язання, що підлягають погашенню в передбачений термін. Позичковий капітал являє собою ту його частину, що використовується в процесі інвестування в грошові інструменти (короткострокові і довготермінові депозитні вклади в комерційних банках), а також у боргові фондові інструменти (облігації, депозитні сертифікати, векселі і т.п.) [1, с. 23].

Основною метою управління позиковим капіталом є його оптимізація, тобто процес вибору найкращих форм його організації з урахуванням умов і особливостей здійснення господарської діяльності [2, с. 677].

Під «позиковим капіталом» слід розуміти кошти, які залучаються для фінансування господарської діяльності підприємства на принципах строковості, поверненості та платності.

Слід зазначити, що ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позикових коштів. Їх використання в обороті підприємства зумовлене, з одного боку, об'єктивною необхідністю, а саме: невідповідністю у часі між надходженнями коштів і витратами, сезонністю виробництва, впровадженням інвестиційних проектів, які потребують значних обсягів вкладень на кілька років. З другого боку, за допомогою позикових коштів забезпечується розширення виробничо-госпо-дарської діяльності, оновлення технічної бази, використання ефекту фінансового левериджу та ін. [3, с. 81].

Відповідно до П(С)БО 11 «Зобов'язання», зобов'язання — це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, призведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Управління залученням позикових коштів являє собою цілеспрямований процес їхнього формування з різних джерел і в різних формах відповідно до потреб торгового підприємства на різних етапах його розвитку. Основна мета цього управління поля-

гає в забезпеченні найефективніших умов і форм залучення цих засобів і раціонального їх використання [4, с. 18].

Позикові кошти мають залучаються підприємством на цільовій основі, що є однією з умов наступного ефективного їх використання.

Управління позиковими коштами — це невід'ємна частина фінансового менеджменту на підприємстві, активно вживана для здійснення фінансового планування та розробки фінансової стратегії підприємства.

Ефективність використання короткострокових кредитних вкладень відображається у частині прибутку, який було отримано від реалізації продукції. На підприємстві цей ефект є позитивним, а отже, підприємство і надалі може залучати для своєї діяльності ці кредити. Основними видами кредитів, які використовує досліджуване підприємство є овердрафт і кредитна лінія. Головною відмінністю між цими видами ресурсів є те, що овердрафт надається дуже надійному підприємству для покриття дефіциту оборотних коштів з можливістю користуватися коштами понад встановленого ліміту [5, с. 157].

Отже, для успішної діяльності підприємства мало ефективно управляти власним і позиковим капіталом, необхідно знайти таке співвідношення між ними, яке б підвищувало рентабельність капіталу і діяльності підприємства в цілому.

Література

1. *Афанасьєв А.* Планування структури капіталу [Текст] / А. Афанасьєв // Банківська справа. — 2010. — № 2. — С. 23–24.
2. *Брігхем Е. Ф.* Основи фінансового менеджменту [Текст] : пер. з англ. / Е. Ф. Брігхем ; ДНУ ім. Т. Г.Шевченка. — К. : ВАЗАКО ; Молодь, 2007. — 1000 с.
3. *Воробйов Ю. М.* Особливості формування фінансового капіталу підприємств [Текст] / Ю.М. Воробйов // Фінанси України. — 2011. — № 2. — С. 77–85.
4. *Лемківський Л. М.* Управління капіталом підприємства [Текст] / Л. М. Лемківський // Фінанси України. — 2010. — № 7. — С. 17–22.
5. *Ситник Л. С.* Фінансовий менеджмент [Текст] : навч. посіб. / Л. С. Ситник ; Мін-во освіти і науки України, Донецький національний університет. — К. : ЦУЛ, 2006. — 352 с.
6. *Шелудько В.М.* Фінансовий менеджмент [Текст] : підручник / В. М. Шелудько. — К. : Знання, 2006. — 439 с. (Вища освіта XXI століття).

Корнійчук О.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Поплюйко А.М., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

РОЗРАХУНКИ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ЯК ОБ'ЄКТ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу.

Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства [1].

Розвиток ринкових процесів в Україні пов'язаний з усвідомленням того, що, по-перше, рівень конкурентоспроможності є сукупним інтегральним показником рівня професіоналізму і якості управління, по-друге, конкурентоспроможність у цілому є основним чинником окремого підприємства. З іншого боку, діяльність у конкурентному середовищі і всі процеси, пов'язані з досягненням високих позицій на ринку товарів і послуг у цілому, повинні бути керованими.

Складний фінансовий стан суб'єктів господарювання, зростання цін на товари та послуги, приховане безробіття є чинниками, що стримують підвищення життєвого рівня населення. В умовах трансформаційних змін, розвитку конкурентних відносин необхідно визначити концептуальні підходи конкурентоспроможної оплати праці, які можуть стати могутньою рушійною силою сталого розвитку, підвищення рівня життя, нарощування людського капіталу нації і конкурентних переваг держави. Сьогодні такий механізм економічною наукою розроблений недосконало, а існуюча оплата праці не повністю реалізує свої функції, не задовольняє потребам встановлення конкурентних відносин в економіці [2].

Сучасний стан системи оплати праці не відповідає світовим вимогам гідної оплати праці, стратегія її формування в контексті конкурентоспроможності національної економіки повинна бути обов'язково спрямована на покращення, тобто на формування конкурентоспроможної системи оплати праці.

Формування конкурентоспроможної оплати праці в умовах трансформаційних змін в економіці України буде основою для:

— підвищення платоспроможного попиту населення на товар і послуги як чинника, який сприятиме підвищенню рівня життя та економічному зростання виробництва;

— створення ефективних мотивів і стимулів до праці, підвищення її якості і продуктивності;

— створення умов для формування конкурентоспроможного персоналу;

— створення умов для реформування соціальної сфери як засобу зменшення соціальних витрат і потенційного джерела інвестицій у реальний сектор [3].

Конкурентоспроможна система оплати праці спрямована на дорогу працю, так як так звана «дешева праця» дорого обходиться як підприємству, так і суспільству. Вона мало продуктивна, відтворює нерозвиненого працівника, несприйнятливого до можливості більше заробляти шляхом зростання продуктивної праці, вбиває ініціативу, консервує низький рівень організації і умов праці. Дешевий працівник є загрозою для оточуючих. Дешева праця, що обумовлює низький рівень життя, призводить до втрати відповідальності не тільки перед підприємством, суспільством, але й перед самим собою, такій людині нічого втрачати.

За нормальних економічних умов ринкова і природна вартість всякого товару зближуються, що є об'єктивним проявом закону вартості. Коли таке зближення штучно гальмується, то у розвитку економіки можуть виникати кризові явища, які набувають різноманітних форм: перевиробництво, галопуючої інфляції, спаду виробництва.

За низької (відносно вартості) заробітної плати зменшується її купівельна спроможність, це обмежує споживання, скорочення якого призводить до спаду виробництва.

Вища (відносно вартості робочої сили) заробітна плата, навпаки, робить доступним задоволення найрізноманітніших потреб, сприяє підвищенню попиту на нові товари. Але якщо виробництво не реагує на зменшення попиту, то поступово зростає кількість товарів, які не мають збуту. Реакцією ринку на таку ситуацію буде затоварювання продукцією, що супроводжується зниженням цін і також спадом виробництва. Таким чином, рівень заробітної плати, її відхилення від вартості робочої сили впливає на обсяг і структуру виробництва[4].

При сплаті утримань і відрахувань з оплати праці до бюджету доречними будуть такі зміни: сплата податків не лише до Пенсійного фонду України, а й на власний рахунок заощаджень, задля самостійного накопичення пенсійних виплат у майбутньому. Така система значно активізує людську працю, адже, в такому

випадку працівник розуміє, що працює сам на своє благополуччя, котре він отримає у пенсійному віці.

Література

1. Закон України «Про оплату праці» від 20.04.1995, ред. від 26.10.2014;
2. *Мельник Т.Г.* Облік, аналіз та аудит праці і її оплати : дис. канд. екон. наук: 08.06.04 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. — К., 2005. — 284 арк.
3. *Семикіна М.В.* Конкуренція і конкурентоспроможність на ринку праці: методологія визначення // Демографія та соціальна економіка. — К.: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН.
4. Зростання ролі бухгалтерського обліку в сучасній економіці // Збірник тез та доповідей І Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. — 21.02. 2013 р. — 532 арк.

Кошова А. В., *студентка ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кузьмінський Ю. А., д.е.н.,
професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку

ПРОБЛЕМИ ВИБОРУ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПРИ ПРОВЕДЕННІ СУДОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

В умовах становлення ринкових відносин в Україні та світовій глобалізації перед правоохоронними органами постає проблема протидії правопорушенням, що можуть здійснюватись суб'єктами господарської діяльності. У зв'язку з цим їм необхідно мати спеціальні економічні знання або використовувати послуги судово-економічних експертів. Експертна практика сьогодні свідчить про те, що більшість справ, які надходять експертам для проведення експертиз, пов'язані зі зловживаннями шляхом внесення до офіційних документів завідомо неправдивих відомостей чи іншого підроблення документів, що в подальшому призводить до викривлень у фінансовій звітності підприємств [1, с. 131].

Метою роботи є висвітлення фінансової звітності підприємств як об'єкта судово-економічної експертизи, а також розгляд методів її дослідження.

Фінансова звітність — це бухгалтерська звітність, що містить інформацію про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства за звітний період [2].

Метою ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансове становище, результати діяльності та рух грошових коштів [2].

Враховуючи те, що чинне законодавство надає альтернативні варіанти методів обліку, то підприємство може самостійно вибирати найбільш підходящий для специфіки його діяльності (наприклад, метод нарахування амортизації, метод оцінки вибуття запасів тощо), експерт-економіст повинен це розуміти та під час проведення дослідження фінансової звітності, в першу чергу, ознайомитись і проаналізувати установчі документи підприємства та Наказ про облікову політику.

Далі експерт досліджує первинні бухгалтерські документи, що надані йому органами, які призначили проведення експертизи, та підтверджують здійснення операцій, що відображенні з порушенням чинного законодавства України та цікавлять слідство.

Важливим аспектом під час проведення експертизи є встановлення доказового значення всіх первинних документів та регістрів обліку. Згідно з Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку [3], для того щоб документ мав юридичну силу і доказовість, він має містити всі передбачені обов'язкові реквізити. До них належать: найменування підприємства, установи, від імені яких складений документ; назва документа (форми); дата і місце складання; зміст та обсяг господарської операції; одиниця виміру господарської операції (у натуральному та/або вартісному виразі); посади і прізвища осіб, відповідальних за здійснення господарської операції і правильність її оформлення; особистий чи електронний підпис або інші дані, що дають змогу ідентифікувати особу, яка брала участь у здійсненні господарської операції.

Для того, щоб дати повну та обґрунтовану відповідь на питання, що поставлено перед ним органами досудового слідства чи судом, експерт повинен провести дослідженні з використанням як загальнонаукових, так і специфічних прийомів. До них належать:

- ✓ розрахунково-аналітичні прийоми: економічний аналіз, статистичні розрахунки, економіко-математичні методи;
- ✓ документальні прийоми: формальна й арифметична перевірка документів, нормативно-правова оцінка відображених у документах господарський операцій, зустрічна перевірка, взаємний контроль.

Проте, особливо важливими під час дослідження фінансової звітності є такі методи: зіставлення, економічний аналіз і взаємний ко-

нтроль. Судовий експерт повинен зіставляти дані фінансової звітності з відповідними регістрами синтетичного обліку, а останні, в свою чергу, з даними аналітичного обліку та первинними документами, що відображають ті операції, які цікавлять слідство.

Отже, можна зробити висновок про те, що експерт-економіст під час проведення дослідження стикається з проблемою вибору правильної методики, яка б забезпечила дотримання одних з найголовніших принципів судово-експертної діяльності, а саме повноти дослідження, а також допустимості використання методів, засобів і способів проведення експертного дослідження. Для цього йому завжди необхідно застосовувати методи дослідження документів у певному взаємозв'язку, який забезпечить повноту та правильність дослідження.

Література

1. *Чередніченко А. В.* Фінансова звітність підприємства як об'єкт дослідження при проведенні судово-економічних експертиз // Збірник інформаційно-консультативних матеріалів. — 2014. — С. 131–137.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 19. 07. 1999 р., зі змінами. — Режим доступу: http//zakon.rada.gov.ua.

3. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затверджене наказом Мінфіну України від 24.05.1995 р. № 88, зі змінами. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95.

4.Судово-бухгалтерська експертиза. Навч. посіб / Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л. Г., Сидорчук В. М., Пентюк І. К. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 352 с.

5. *Скорба О. А.* Судово-бухгалтерська експертиза фінансових результатів // Зб. наук. праць. — 2013. — С. 45.

***Красна І. О.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Федорченко О.Є.,к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ РОБОЧОГО ЧАСУ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Відомо, що загальним мірилом кількості затраченої праці для всіх видів суспільно корисної діяльності людей є робочий час.

Безсумнівно, робочий час, як обов'язкова умова праці, значною мірою визначає рівень життя працівників. Так, від його тривалості залежить кількість вільного часу — часу для відпочинку, задоволення культурних та інших потреб людини.

Робочий час не може бути безмежним, він завжди коливається між фізичними і соціальними границями. Виходячи з цього, нормальною визначається така тривалість праці упродовж дня, тижня, яка не завдає шкоди нормальному існуванню та розвитку людини.

Робочий час — це категорія, яка має фізичні параметри, зокрема тривалість; по-друге, робочий час завжди пов'язується з діяльністю людини, тобто використання цього проміжку часу, власне, спрямовано на досягнення певного корисного результату (наприклад, створення конкретного продукту, приріст наукового знання, навчання інших людей тощо); по-третє, робочий час як такий визначається не довільно, а має правові підстави; по-четверте, робочий час, як правило, пов'язується зі знаходженням працівника на визначеному йому конкретному робочому місці; по-п'яте, робочий час впливає на безліч елементів соціального статусу працівника [1, с. 461].

Сьогодення при вирішенні питання робочого часу потребує більш повного врахування глобалізації та широкого впровадження інформаційних технологій у сферу обслуговування, зростання впровадження новітніх технологій, які забезпечують раціональне використання робочого часу.

Питання раціонального використання робочого часу є складовою процесу організації виробництва та основним сегментом управління персоналом.

Раціональне використання робочого часу дасть можливість одночасно вирішувати дві основні задачі — досягнути максимального результату за мінімальний час і відтворити нормальне суспільне положення працюючих [2, с. 25].

Раціональне використання робочого часу є головним резервом зростання продуктивності праці, визначається високою ефективність, тому що дає змогу збільшити випуск продукції без додаткових інвестицій.

Відпрацьований працівниками час є основним та універсальним вимірником праці. Рівень обліку робочого часу впливає на ефективність виробництва, стан трудової дисципліни та є одним з основних державних регуляторів.

Оперативний облік явок і неявок робітників з різних причин, наднормових годин, запізнень, передчасних залишень ро-

бочого місця та прогулів ведуть у табелях обліку використання робочого часу. Табельний облік ведуть з метою контролю за трудовою дисципліною для розрахунку середньооблікової чисельності робітників за окремими категоріями, він є базовим документом для нарахування заробітної плати з погодинною оплатою праці [4, с. 312].

Системний і достовірний облік робочого часу створює інформаційну базу для кількісного і якісного аналізу ефективної роботи персоналу підприємства [3, с. 3].

Недоліки в обліку робочого часу не тільки не дозволяють оцінити фактичні резерви економії праці, але іноді впливають на достовірність оцінювання діяльності всього підприємства.

Аналіз використання робочого часу виконується за двома напрямками: виявлення витрат робочого часу і непродуктивності використання робочого часу [5, с. 463].

Нормативно-правове регулювання робочого часу здійснюється на рівні законів, підзаконних актів, колективно-договірного регулювання умов праці та угодою сторін трудового договору.

Слід відзначити, що нормативно-правове регулювання робочого часу засноване на нормуванні його тривалості, тобто визначенні тривалості часу, що підлягає відпрацюванню протягом конкретного календарного періоду.

Сьогодні трудове законодавство знаходиться на новому етапі свого розвитку: відбувається трансформація, перегляд окремих його положень у зв'язку з реаліями сьогодення, зокрема, в частині визначення тривалості робочого часу працівників.

Література

1. *Бутинець Ф. Ф.* Бухгалтерський фінансовий облік [Текст] : підручник / Ф. Ф. Бутинець, А. М. Герасимович, Н. М. Малюга; за ред. Ф. Ф. Бутинця. — 8-ме вид., доп. і перер. — Житомир: Рута, 2009. — 911 с.

2. *Вербило О. Ф.* Удосконалення обліку праці та її оплати [Текст] / О. Ф. Вербило, Л. В. Мельянкова // Бухгалтерія в сільському господарстві. — 2010. — № 17. — С. 25–29.

3. *Катеринець Н.* Облік праці за новими формами / Н. Катеринець // Дебет — Кредит. — 2009. — № 5. — С. 3–4.

4. *Саух І.В.* Документальне забезпечення розрахунків з оплати праці / І.В. Саух // Вісник ЖДТУ. — 2011. — №1 (19). — С. 311–319.

5. *Ткаченко Н. М.* Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність [Текст] : Підручник. — 2-ге вид. Допов. і перероб. — К.: Алерта, 2007. — 957 с.

Красна О.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кірданов М.Г., к.е.н., доцент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ ЗА УКРАЇНСЬКИМ ТА МІЖНАРОДНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Облік заробітної плати та інших виплат працівникам займає провідне місце в системі бухгалтерського обліку на будь-якому підприємстві. Інтеграція України в європейський простір вимагає впровадження принципово нового організаційно-економічного механізму регулювання праці та її оплати, що повинен ґрунтуватися на сучасних прогресивних міжнародних стандартах методології та організації бухгалтерського обліку. Це обумовлює необхідність дослідження та оцінки ефективності організації облікових процесів за вітчизняною нормативною базою та визначення основних напрямів її удосконалення і наближення до міжнародних стандартів.

В Україні розрахунки з оплати праці регламентуються національним Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», а також Міжнародним стандартом бухгалтерського обліку (IAS) 19 «Виплати працівникам».

Порівнюючи національні та міжнародні стандарти, потрібно відмітити, що МСБО 19 «Виплати працівникам» є змістовнішим, ніж П(С)БО 26 «Виплати працівникам», має кращу структуру та обґрунтування усіх питань, що розглядаються.

Відповідно до МСБО 19, виплати працівникам — це всі форми компенсації, що їх надає суб'єкт господарювання в обмін на послуги, надані працівниками. Що стосується послуг працівника, то він може їх надавати протягом повного чи неповного робочого дня, на основі постійної, періодичної чи тимчасової зайнятості.

Аналізуючи відмінності між МСБО 19 «Виплати працівникам» і П(С)БО 26 «Виплати працівникам», досить чітко виділяється розбіжність у категоріях виплат працівникам. З метою оцінки та відображення в обліку зобов'язань з оплати праці МСБО 19 «Виплати працівникам» розподіляє їх на чотири основні категорії: короткострокові виплати працівникам; виплати по закінченні трудової діяльності; інші довгострокові виплати працівникам; виплати при звільненні.

Згідно з П(С)БО 26 визначається такий перелік виплат працівникам: поточні виплати, виплати при звільненні, виплати по закінченні трудової діяльності, виплати інструментами власного капіталу підприємства, інші довгострокові виплати. Виплати працівникам включають виплати, які надаються або працівникам, або їхнім утриманцям, та можуть бути надані у формі грошових виплат (або товарів чи послуг) безпосередньо працівникам, їхнім дружинам, чоловікам, дітям чи іншим утриманцям або іншим особам (наприклад страховим компаніям).

У П(С)БО 26 «Виплати працівникам» наявні лише загальні рекомендації стосовно обліку, основна ж нормативна база з детальними інструкціями міститься в інших документах, наприклад, у Законах України «Про оплату праці», «Про відпустки», Інструкції зі статистики заробітної плати, різних П(С)БО тощо.

Відмітною рисою міжнародних стандартів є те, що в якості короткострокових виплат для працівників можуть бути застосовані не тільки грошові пільги, а також участь у прибутках підприємств. Деякі виплати, а саме виплати по закінченню трудової діяльності та компенсаційні виплати інструментами власного капіталу, в Україні надаються лише на одиничних підприємствах, які засновані на іноземному капіталі.

Крім того, згідно з МСБО 19, до складу короткострокових виплат працівникам, крім заробітної плати, входять також внески на соціальне страхування. У системі обліку України, Інструкцією по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій передбачено окремі рахунки, які передбачають розмежування зобов'язань з виплат персоналу та соціальних відрахувань як окремих видів виплат.

Відмінності між МСФЗ і національним П(С)БО зумовлені національними особливостями та несистемними спробами наблизити вітчизняне законодавство до міжнародних норм. Це призводить до суттєвих розходжень між фінансовими звітами, складеними за міжнародними і національними стандартами, та в результаті унеможливлює надійне співставлення показників українських підприємств з показниками їх іноземних конкурентів без трансформування їх фінансової звітності.

Чинне українське законодавство ґрунтується на МСФЗ, однак воно не містить прямого перекладу відповідних стандартів МСФЗ. Одним з рішень, яке в довгостроковому плані буде корисним для України, буде повний перехід обліку в Україні на МСФЗ.

На сьогоднішній день МСФЗ є ефективним засобом міжнародної інтеграції та частиною сталого економічного розвитку для України. При цьому однією з основних проблем залишається складність у розумінні та трактуванні практикуючими бухгалтерами положень міжнародних стандартів. Здійснення розрахунків з працівниками за положеннями міжнародного зразка призведе, у першу чергу, до поліпшення соціальної захищеності працюючих, а також до розвитку всієї системи виплат працівникам, підвищення конкурентоспроможності підприємства, налагодження зовнішньоекономічних зв'язків.

Порівнявши облікові механізми розрахунків з оплати праці відповідно до національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку можна стверджувати, що на шляху до уніфікації обліку вітчизняні нормативні документи з бухгалтерського обліку потребують подальшого удосконалення та змін.

Література

1. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс] : Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99.

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_011/page.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс] : Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003 р. № 601. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03.

Кузенна І.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Шигун М.М., д.е.н., професор
кафедри обліку підприємницької діяльності

ВИЗНАЧЕННЯ ВИТРАТ НА ПОЛІПШЕННЯ ТА РЕМОНТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Постановка проблеми. Основні засоби це важливий складовий елемент ресурсного потенціалу будь-якого підприємства. Їх економічна сутність і матеріально-речовий зміст вказують на

значимість у функціонуванні та розвитку будь-якого підприємства. Однак на сьогоднішній день виникає багато суперечностей у правильності відображення витрат на поліпшення та ремонт основних засобів. У чинному законодавстві та нормативно-правовій базі України не розкрите повністю поняття «ремонт основних засобів» і вимог до відображення в обліку «витрат на ремонт основних засобів». Фінансовий стан підприємства багато в чому залежить від достовірного обліку таких витрат і економічних вигод, від їх здійснення, від правильного відображення їх у податковому обліку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У літературі питанню методики та організації бухгалтерського обліку присвятили багато наукових праць М.М. Коцупатрий, Л.М. Кіндрацька, М.Г. Чумаченко, В.В. Сопко, Г. Є. Павлова, О.В. Чернецька, С.Ф. Голов та ін.

Метою статті є розробка пропозицій щодо вдосконалення обліку витрат на поліпшення та ремонт основних засобів. Із врахуванням мети, в статті поставлено та вирішено такі завдання: розглянуто особливості обліку витрат на поліпшення та ремонт основних засобів, виявлено недоліки та розроблено пропозиції щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу Підприємства в умовах конкурентної боротьби потребують постійного оновлення та модернізації матеріально технічної бази, а найпоширенішим методом відтворення основних засобів є поточний і капітальний ремонт. Відповідно однією з пріоритетних задач обліку основних засобів є визначення найоптимальнішого методу відображення в обліку витрат на ремонт і поліпшення основних засобів згідно податкового законодавства з метою зменшення коливань у собівартості продукції та складання Звіту про фінансові результати.

Бухгалтерський облік витрат пов'язаних з ремонтом і поліпшенням основних засобів регулюється п.14 і п.15 ПС(Б) 7 «Основні засоби» [2] і Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів № 561 [4].

Так, згідно ПС(Б)О 7 «Основні засоби» [2] облік витрат на поліпшення та ремонт основних засобів може здійснюватися таким чином:

1) витрати, пов'язані з поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція тощо), що призводить до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від використання об'єкта основних засобів [2].

Методичними рекомендаціями з бухгалтерського обліку основних засобів №561 у п. 31 визначають перелік робіт, що призво-

дять до збільшення первісно очікуваних майбутніх вигод від використання об'єкта, а саме: модифікація, модернізація об'єкта основних засобів із метою подовження терміну його користування експлуатації або збільшення його виробничої потужності; заміна окремих частин устаткування для підвищення якості надання послуг; впровадження ефективного технологічного процесу, що дозволить зменшити первісно оцінені виробничі витрати.

Такі витрати необхідно акумулювати за дебетом рахунку 15 «Капітальні інвестиції» в розрізі окремих субрахунків із наступним списанням з кредиту рахунку 15 «Капітальні інвестиції» в дебет рахунку 10 «Основні засоби» відповідно до кожного об'єкту, що підлягає поліпшенню;

2) витрати, що здійснюються для підтримання об'єкта в робочому стані та одержання первісно визначеної суми майбутніх економічних вигод від його використання (технічний огляд, технічне обслуговування, ремонт тощо), включаються до складу витрат звітного періоду.

Згідно з п. 15 ПС(Б)О 7 «Основні засоби» такі витрати повинні бути віднесені до складу витрат звітного періоду [2].

Порядок відображення витрат на ремонт, реконструкцію, модернізацію власних об'єктів зазначені в п. 146,11 і п. 146, 12 ст. 146 Податкового кодексу України, не узгоджені [1]. Відповідно до вимог Податкового Кодексу України фінансування таких заходів може здійснюватися з власних джерел підприємства за рахунок відрахувань від прибутку, амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів, виручки від реалізації вибулого та зайвого майна, орендної плати від здавання в оренду майна іншим підприємствам і організаціям та інші джерела фінансування.

Законодавці спробували наблизити платників податків до норм бухгалтерського обліку стосовно класифікації понесених витрат на ремонт і поліпшення основних засобів. Питанню відображення цих витрат присвячено п. 11 і 12 ст. 146, згідно яких віднесення поліпшень до складу витрат відбувається в межах 10 % ліміту — на збільшення первісної вартості основних засобів [5]. Слід зауважити, що ліміт застосування до сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного податкового періоду.

У літературі питання обліку витрат з поліпшення та ремонту основних засобів розглядаються як у науковому, так і в практичному ракурсі. М.А. Захарчук [6] досліджує питання обліку витрат на ремонт і поліпшення основних засобів, що збільшують майбу-

тні економічні вигоди. Л.П. Шевчук, І.П. Паславський [7] у своєму дослідженні запропонували складати кошторис на проведені ремонти та поліпшення для забезпечення ефективності інспектування за витратами на ремонт об'єктів основних засобів.

Враховуючи думки науковців і вимоги законодавства нами запропоновано власний варіант обліку капітального ремонту. Витрати на капітальний ремонт основних засобів, на відміну від витрат на поточний ремонт не повинні в повному обсязі включатися до собівартості продукції у тому періоді, коли проводився капітальний ремонт, оскільки вони мають різні періоди проведення, причини і характер здійснення, а також суттєво відрізняється за своєю вартістю. Такі витрати пропонуємо обліковувати на спеціальному субрахунку 156 «Капітальний ремонт основних засобів» до рахунку 15 «Капітальні інвестиції» і в подальшому списувати за рахунок спеціально створеного забезпечення на покриття витрат з капітального ремонту основних засобів або відносити на збільшення первісної вартості відремонтованого об'єкта основних засобів.

Спосіб списання витрат залежить від того, який об'єкт підлягає капітальному ремонту — вже функціонуючий або щойно придбаний. Забезпечення на покриття витрат з капітального ремонту слід створювати на спеціальному субрахунку 479 «Забезпечення на покриття витрат з капітального ремонту» до рахунку 47 «Забезпечення наступних витрат і платежів» шляхом щомісячних відрахувань доходу від операційної оренди активів, що обліковується на рахунку 713 «Дохід від операційної оренди активів» і 719 «Інші доходи від операційної діяльності».

Запропонований варіант також дає змогу рівномірно включати до собівартості продукції дані витрати. На момент здійснення витрат з капітального ремонту вже існує реальне джерело їх фінансування. Крім того, запропонований нами спосіб списання витрат на капітальний ремонт дозволяє не відволікати кошти, які були спрямовані на поточну діяльність, а кошти амортизаційного фонду можна використати на придбання нових об'єктів основних засобів.

Особливістю бухгалтерського обліку витрат на поліпшення та ремонт основних засобів, що збільшують майбутні економічні вигоди є те, що первісна вартість ремонтованого об'єкта основних засобів збільшується на суму витрат, пов'язаних з поліпшенням об'єкта. У податковому обліку до витрат на поліпшення, що збільшують балансову вартість основних засобів відповідних груп відносяться лише відносяться лише ті витрати, які переви-

щують 10 % сукупної балансової вартості всіх груп основних засобів, що підлягають амортизації, на початок звітного періоду.

Висновки. Узагальнюючи розглянуті питання, слід відмітити, що у податковому обліку на відміну від бухгалтерського, витрати на ремонт і поліпшення основних засобів поділяються на утримання основних засобів, а також на поліпшення основних засобів. Тому, в першу чергу, необхідно «збирати» витрати на ремонт і поліпшення основних засобів на спеціальному субрахунку 156 «Капітальний ремонт основних засобів», які акумулюються на різних рахунках бухгалтерського обліку, та відносити конкретні суми на об'єкт основного засобу, щодо якого здійснюється ремонт та поліпшення. Забезпечення та покриття витрат слід відображати на спеціальному субрахунку 479 «Забезпечення на покриття витрат з капітального ремонту» до рахунку 47 «Забезпечення наступних витрат і платежів» шляхом щомісячних відрахувань доходу від операційної оренди активів.

Література

1. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України — 2010. — № 2755-VI [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу:http://www.zakon.rada.gov.ua.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства Фінансів України. — 2000. — № 92. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу:http://www.zakon.rada.gov.ua.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства Фінансів України. — 1999. — № 318. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу:http://www.zakon.rada.gov.ua.

4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Наказ Міністерства Фінансів України. — 2003 — № 561. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу: http://www.zakon.rada.gov.ua.

5. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України / М.Я. Азаров. — К.: Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України. — 2010. — С. 12–15. [Електронний ресурс] — Режим доступу /http://ndi-fp.asta.edu.ua/newsView/83/

6. *Захарчук М.А.* «Особливості бухгалтерського та податкового обліку витрат на ремонт основних засобів, що збільшують майбутні економічні вигоди» [Електронний ресурс] — Режим доступу : /http://repository.vsau.org/getfile/1758.pdf

7. *Шевчук Л.П.* Паславський І.П. «Облік та аудит витрат на ремонт основних засобів» [Електронний ресурс] — Режим доступу: /http://nauka.kushnir.mk.ua/

***Кузьміна І.О.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Федорченко О.Є., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БАЗИ ДЛЯ АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

В умовах активізації глобалізаційних процесів і виходу суб'єктів господарювання на міжнародні ринки товарів, послуг і капіталу зростає значення об'єктивної оцінки їх господарської діяльності. Основним параметром такої оцінки є розрахунок фінансового результату, на підставі якого визначається конкурентоздатність підприємства на ринку, його інвестиційна привабливість, кредитоспроможність, а також можливості зростання ринкової вартості підприємства.

Особливого значення набуває своєчасна та об'єктивна оцінка фінансового стану підприємств за виникнення різноманітних форм власності, оскільки жодний власник не повинен нехтувати потенційними можливостями збільшення прибутку (доходу) фірми, які можна виявити тільки на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємств [2, с. 76].

Основним джерелом інформації про фактори формування фінансових результатів є звітність про фінансові результати, тому не втрачає актуальності питання підтвердження достовірності її показників. Можливість маніпулювання величиною фінансових результатів на основі професійного судження та обраної облікової політики зумовлює необхідність підтвердження достовірності звітності незалежними особами — суб'єктами аудиторської діяльності. Крім того, важливим і відповідальним завданням, яке стоїть перед суб'єктами аудиторської діяльності в частині аудиту звітності про фінансові результати, є визначення ефективності здійснення основної та інших видів діяльності підприємства, рівня покриття його витрат, а також пошук резервів підвищення ефективності господарювання, що може бути реалізоване шляхом застосування в ході аудиту маржинального аналізу [3, с. 292].

Необхідність розробки питання аудиту звітності про фінансові результати посилюється в умовах фінансової кризи, оскільки саме визначення фінансових результатів є зручним інструментом вуалювання реального фінансового стану суб'єктів господарювання.

Необхідність дослідження наведених питань у контексті розвитку аудиторської діяльності в Україні посилюється у зв'язку з широким застосуванням у сфері бухгалтерського обліку комп'ютерних форм ведення обліку, що якісно покращує як організацію, так і методику аудиту [1, с. 340].

Фінансовий стан підприємства є комплексне поняття і характеризується системою показників, які відображають наявність і розміщення засобів і предметів праці, реальні та потенційні фінансові можливості. Його визначають на конкретну дату. Фінансовий стан підприємства залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансово-господарської діяльності. Таким чином, слід відзначити, що фінансовий стан підприємства є результатом всіх форм його діяльності як суб'єкта господарювання з одного боку та як результат такої діяльності справляє ключовий вплив у майбутній зміні проявів діяльності підприємства, що формує його подальший поточний стан [4, с. 206].

Стабільний фінансово-господарський стан підприємства залежить як від внутрішніх можливостей ефективно використовувати існуючі ресурси, так і від зовнішніх умов (зміна рівня цін, доступність сировини та матеріалів, зміна ставок відсотків і т.п.). Тому інформаційну базу аналізу фінансового стану підприємства повинні складати звітні дані підприємства, економічні параметри та варіанти, які змінюють зовнішні умови його діяльності, які потрібно враховувати при аналітичних оцінках і прийнятті управлінських рішень.

Отже, інформаційне забезпечення відіграє важливу роль у будь-яких управлінських процесах підприємства. Економічна ефективність діяльності підприємств ґрунтується на наявності стратегії фінансової незалежності, формуванні і управлінні фінансовими потоками, максимально повному і ефективному використанні власного і позикового капіталу і управлінні його структурою, фінансовому регулюванні зовнішньоекономічної діяльності. Для проведення фінансового аналізу діяльності підприємства є важливим використання всіх наявних джерел на підприємстві, зокрема даних первинного обліку для перевірки достовірності сформованої інформації та визначення причин того чи того явища на найвищих рівнях, це дасть змогу приймати досконаліші рішення для оптимальних результатів. Повне інформаційне забезпечення фінансового аналізу це запорука успішного розвитку підприємства, оскільки тільки повна та достовірна інформація може забезпечити безпомилкове прийняття рішення.

Література

1. *Максімова В. Ф.* Бухгалтерський облік / Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» — Одеса: ОНЕУ, 2012. — 670 с.

2. *Павленко О. І.* Вдосконалення механізму оцінки фінансового стану підприємства / О.І. Павленко // Бізнес-навігатор. Науково-виробничий журнал. — 2010. — № 2 (19). — С. 72–78.

3. *Пілецька С.Т.* Система інформаційного забезпечення фінансової незалежності підприємств // Сталий розвиток економіки. — 2010. — №3. — С. 290–295.

4.Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. / Г. І. Базецька. — Х.: ХНАМГ, 2012. — 292 с.

Кук Р.П., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509»Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ходзицька В.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ І АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Облік власного капіталу залежить від організаційно-правової форми підприємства, вимог чинного законодавства країни щодо мінімального розміру статутного, резервного капіталу тощо. Основними законодавчими актами, що регламентують ці положення, є Закон України «Про господарські товариства», Цивільний і Господарський кодекси України, якими визначають мінімальні вимоги щодо формування статутного капіталу, резервного капіталу підприємства.

Операції з власним капіталом у різних країнах світу мають свої особливості, продиктовані низкою факторів: починаючи з історичного аспекту і закінчуючи домінуючою формою власності підприємств у певній країні. Система регулювання обліку аудиту операцій з руху власного капіталу в Україні забезпечується сукупністю нормативних актів, що включають закони та підзаконні акти, які регулюють як організацію та проведення аудиту, так і порядок відображення руху статутного капіталу в обліку [2].

Аудит у нашій країні пройшов уже певний етап розвитку та потребує значною мірою перенесення уваги з питань становлення аудиту, до актуальних питань на сьогоднішній день незабезпечення існуючих засобів регулювання (законодавчих і підзаконних актів, системи внутрішньої стандартизації) належної якості аудиту. По-

кращення стану можливе за умов обмеження творчості в аудиторській діяльності, конкретизації вимог до методики аудиту та узагальнення результатів. Позитивно відзначилося б на якості аудиту і розповсюдження практики розробки системи внутрішньої стандартизації, що так рідко зустрічається на сьогоднішній день.

Сучасне бізнес-середовище посилює прояв методологічних проблем сутності, функцій та оцінки власного капіталу, методики його обліку та відображення у звітності. Забезпечення належної організації обліку руху власного капіталу в контексті трансформації відносин власності та законодавчих змін створює передумови для ефективного функціонування господарських товариств [1].

Формування статутного капіталу як процес мобілізації ресурсів створює об'єктивну необхідність оцінки внесків засновників. Вимоги чинного законодавства не забезпечують визначення достовірної вартості майна. За результатами дослідження розроблено порядок оцінки майна, що є внесками до статутного капіталу, який ґрунтується на вимогах чинного законодавства та дозволяє застосовувати методи оцінки справедливої вартості (доходний, порівнювальний, витратний) з урахуванням положень міжнародних стандартів фінансової звітності.

Дослідження впливу факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на організацію бухгалтерського обліку руху статутного капіталу дозволило встановити, що визначальним елементом в організації системи обліку є максимальна аналітичність інформації щодо величини, структури та динаміки статутного капіталу в розрізі конкретних власників корпоративних прав. Ефективне управління рухом статутного капіталу можливе лише за умови наявності в суб'єктів управління необхідної економічної інформації, основну частку якої складає облікова інформація. Для вдосконалення облікового та контрольного процесу потрібно розробити пакет внутрішньої звітності щодо операцій зі статутним капіталом з врахуванням зростаючих вимог користувачів. Застосування даної звітності є основою для задоволення управлінських потреб підприємства,оперативного інформування учасників про повноту, обсяг і структуру статутного капіталу, рух статутного капіталу та його джерела, систему нарахування та виплати різних видів корпоративних зобов'язань, результати перепродажу акцій (часток) або їх анулювання, що дозволить підприємству спростити процедуру розподілу дивідендів та уникнути судових спорів щодо розрахунків із власниками корпоративних прав [3].

Аудиту підлягає насамперед структура капіталу господарюючого суб'єкта за джерелами його утворення. Здійснюючи аудит

власного капіталу, виходять із того, що він формується на основі внесків власників підприємства у вигляді грошових коштів, майна, нематеріальних активів у розмірах, визначених установчими документами [4].

Основними шляхами удосконалення проведення аудиту власного капіталу є:

— удосконалення форм первинної документації;

— удосконалення форм звітності;

— удосконалити аналітичний і синтетичний обліку складових власного капіталу;

— покращення існуючого методологічного забезпечення обліку капіталу;

— пропонується в наказі про облікову політику зазначити оптимальне співвідношення між статутним і резервним капіталом і порядок розподілу майна у зв'язку із виходом учасників.

Література

1. *Вівчар О.Й.* Власний капітал як фінансове джерело функціонування підприємства [електронний ресурс] / Вівчар О.Й., Саварин В.М. // Науковий вісник НЛТУ України. — 2009. — Вип. 19.5. — С. 146–150.

2. *Кравчук О. М.* Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навч. посіб. / О. М. Кравчук, В. П. Лещук. — К.: Центр учбової літератури, 2010.—504 с.

3. Політична економія: навч. посібник / К.Т. Кривенко, В.С. Савчук, О.О. Беляев та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. К.Т. Кривенка. — [2-ге вид., без змін.]. — К.: КНЕУ, 2008. — 512 с.

4. *Пилипенко О.І.* Облік та аналіз власного капіталу: теорія і практика: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук. : спец. 08.06.04. «Бухгалтерський облік, аналіз та аудит» / О.І. Пилипенко. — К., 2005. — 25 с.

Левадня О.В., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
та бюджетних установах та економічного аналізу

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РЕЗЕРВІВ ЗА КРЕДИТНИМИ ОПЕРАЦІЯМИ БАНКІВ

У сучасних умовах нестабільної політичної та економічної ситуації в країні особлива увага прикута до діяльності банківських

установ як головної ланки фінансової системи України. Основу активної діяльності банків становлять кредитні операції, які нерозривно пов'язані з виникненням ризиків неповернення або несвоєчасного погашення виданих кредитів і несплатою відсотків за ними. На сьогодні кредитні ризики займають домінуюче положення серед можливих ризиків, адже збільшується кількість проблемних кредитів наданих вітчизняними банками. Для підвищення надійності та стабільності банківської проблема ефективного формування резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями є актуальною.

Дослідженням проблем формування, функціонування та використання банківських резервів займалися багато вчених-економістів: О.В. Бердишева, Л.М. Кіндрацька, О.В. Васюренко, В.І. Міщенко, А.М. Мороз та інші. Однак, залишається чимало проблемних питань щодо регулювання законодавчо-нормативної бази, дотриманні вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності, тому такі проблеми потребують розв'язання та подальшого дослідження.

Основним нормативним-правовим документом, що регулює порядок формування та використання банками України резервів під кредитні операції, є Положення формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями, що затверджене постановою Правління НБУ від 25.01.2012 р. № 23.

Згідно Постанови №23 банки формують і використовують резерви за всіма активними операціями, що передбачено банківською діяльністю, крім кредитних операцій між установами в системі одного банку (для банків із 100 % іноземним капіталом — за розрахунками з материнською компанією, якщо ця компанія має кредитний рейтинг не нижчий, ніж «інвестиційний клас») та за коштами, що перераховані Національному банку України [3].

Методика формування резерву передбачає розрахунок основних економічних показників, за підсумком яких розраховується інтегральний показник і визначається рейтинговий клас боржника від 1 до 9. Залежно від значення інтегрального показника позичальник належить до певного рівня ризику. В основу класифікації покладено метод дискримінантного аналізу, який широко використовується у світовій практиці оцінювання кредитних ризиків. Дане положення передбачає застосування під кожну окрему галузь систему показників з метою оцінки ризиків і визначення обсягів необхідних резервів. Проте неможливо точно спрог-

нозувати і оцінити фінансовий стан клієнтів через недостатню кількість економічних показників їх діяльності [1, с. 40].

Також варто наголосити на тому, що хоча Постанови № 23 тяжіє до положень Міжнародних стандартів фінансової звітності, є певні відмінності щодо основи формування резерву. Згідно Постанови № 23 формування резервів під кредитні операції здійснюється на підставі оцінки ризику фінансового активу, згідно МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» — об'єктивного свідчення зменшення корисності. Об'єктивні свідчення зменшення корисності можуть включати ознаки того, що позичальник чи група позичальників зазнають суттєвих фінансових труднощів, порушують зобов'язання зі сплати процентів чи основної суми боргу, ймовірність банкрутства чи фінансової реорганізації, а також свідоцтва, на підставі спостережуваної ринкової інформації, які вказують на зниження майбутніх очікуваних грошових потоків, наприклад, зміни в економічних умовах, що корелюють з невиконанням зобов'язань [2].

Резерви під можливі збитки за кредитними операціями можуть розраховуватись двома шляхами:на індивідуальній основі;за кредитами овердрафт і кредитним лініями, за якими невідомі кількість траншів і строк їх погашення. Кошти під резерви акумулюються на балансовому рахунку 2400 КА «Резерви під кредити, що надані клієнтам та оцінюються на індивідуальній основі», 2401 КА «Резерви під кредити, що надані клієнтам та оцінюються на портфельній основі».

Отже, дослідження дієвого механізму формування та використання резервів під кредитні операції є важливою умовою здійснення успішної банківської діяльності. Саме за рахунок акумульованих коштів банки можуть компенсувати вчасно неповерненні кредитні ресурси та прострочені відсотки за ними. Дотримання вимог НБУ забезпечує стабільність і надійність діяльності банківських установ.

Література

1. *Джулій Л.В., Іващук Л.В.* Впровадження міжнародного досвіду нарахування резервів за кредитними операціями в облікову систему вітчизняних банків / Джулій Л.В., Іващук Л.В. // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. — 2014. — № 2/6. — С. 40–43.

2. МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.minfin.gov.ua.

3. Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операція-

ми» від 25 січня 2012 р. № 23 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12.

4. *Терещенко О.О.* Оцінка кредитних ризиків: відповідність новацій НБУ міжнародній практиці / О. Терещенко // Вісник Національного банку України. — 2012. — № 9. — С. 4–8.

***Левченко О.А**., студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л.П., асистент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ВЕЛИЧИНИ ОБОВ'ЯЗКОВИХ УТРИМАНЬ ІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ

У сучасних умовах господарювання проблеми виплати заробітної плати є дуже важливим питанням для робітників підприємств України, так як заробітна плата є джерелом доходу більшості верств населення країни. Важливе значення для підприємства має чітка організація роботи, пов'язаної з розрахунками оплати праці, оскільки вона є найбільш відповідальною і трудомісткою.

Актуальність даної теми полягає у тому, що заробітна плата є одним з головних чинників, який забезпечує та стимулює працівників, і від правильної її організації багато в чому залежить успішність підприємства, яке її виплачує. Дуже важливо для підприємства правильно проводити розрахунки, пов'язані із заробітною платою, адже помилка у розрахунках заробітної плати автоматично призводить до цілої серії помилок і порушень.

Заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу. Розмір заробітної плати залежить від складності та умов виконуваної роботи, професійно-ділових якостей працівника, результатів його праці та господарської діяльності підприємства [1].

У зв'язку з останніми змінами законодавства, які відбулись в Україні, кількість обов'язкових утримань із заробітної плати збільшилась, і на сьогоднішній момент до них відносять як єдиний соціальний внесок і податок на доходи з фізичних осіб, так і військовий збір, а також, на вибір кожного підприємства, можуть утримуватись профспілкові внески, або інші утримання.

Відповідно, до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 № 2464-VI, із заробітної плати працівника утримується єдиний соціальний внесок у розмірі 3,6 % від заробітної плати. Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування — консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб і членів їхніх сімей на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування [2]. Також, відповідно до Закону України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 р. № 1669-VII, який набрав чинності 15.10.2014 р, не нараховується на виплати та не утримується єдиний внесок з виплат, що компенсуються з бюджету в межах середнього заробітку працівників, призваних на військову службу за призовом під час мобілізації, на особливий період [3].

Наступний податок, який утримується із заробітної плати є податок на доходи фізичних осіб. Ставки податку на доходи фізичних осіб, що утримуються із заробітної плати складають 10 %, 15 % і 17 % для різних категорій працюючих. Детальніше розглянемо ці ставки та відповідні категорії працюючих, до яких ці ставки мають бути застосовані (рис. 1).

Ставка податку 10 %	Утримується із заробітної плати працівників, які працюють на підземних роботах, на роботах з особливо шкідливими і важкими умовами праці
Ставка податку 15 %	Утримується із заробітної плати, розміром, що за звітний період не перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати
Ставка податку 17 %	Якщо база оподаткування в календарному місяці перевищує десятикратний розмір мінімальної заробітної плати, до суми такого перевищення застосовується ставка 17 %

Рис. 1. Ставки податку на доходи фізичних осіб, відповідно до Податкового Кодексу України

Отже, податок на доходи фізичних осіб, який утримується із заробітної плати працівника, має різні ставки, проте, враховуючи середні розміри заробітних плат українців, найчастіше в Україні застосовується ставка 15 %.

За сучасних умов, в країні відбувається складна ситуація, і Верховна Рада України прийняла рішення «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 31.07.2014 № 1621, відповідно до якого підприємства, окрім стандартних обов'язкових утримань із заробітної плати, тимчасово (до 1 січня 2015 року), повинні утримувати військовий збір у розмірі 1,5 % від заробітної плати працівника. Цей військовий збір повинен утримуватись із ставки заробітної плати без вирахування ЄСВ і ПДФО. Базою для утримання цього податку є не тільки основна заробітна плата, а і інші заохочувальні та компенсаційні виплати.

Отже, враховуючи всю описану інформацію, можемо зробити висновок, що заробітна плата є важливим чинником, який мотивує і забезпечує працівників. Відповідно до діючого законодавства, з процесом нарахування і виплати заробітної плати пов'язана необхідність утримань відповідних сум, які підприємство перераховує у вигляді податків і зборів до відповідних бюджетів.

Кожен податок і утримання мають свої особливості утримання, які потрібно знати і враховувати при виплаті заробітної плати працівнику.

Література

1. Закон України «Про оплату праці» № 108/95 — від 24.03.1995 р. — [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр

2. Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» № 2464-VI від 08.07.2010 — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2464-173

3. Закон України «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» від 02.09.2014 р. № 1669-VII.

Майстренко Є. В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Сопко В. В, д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ВИКОРИСТАННЯ СВІТОВОГО ДОСВІДУ ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Прагнення України до євроінтеграції породжує необхідність гармонізації податкової системи України і країн Європи. Подат-

кова політика європейських країн забезпечує конкурентоздатність бізнесу шляхом створення вигідних умов для його розвитку.

Податок на прибуток у зарубіжних країнах, крім фіскальної функції, виконує функцію стимулювання і регулювання, є інструментом впливу на діяльність платників податку.

Існує потреба у дослідженні зарубіжного досвіду обліку податку на прибуток, оскільки в Україні він не є досконалим: відбуваються зміни і доповнення у законодавстві, відсутні єдині умови оподаткування підприємств, що ускладнює ведення обліку.

З метою поповнення бюджету у 2014 році було здійснено ряд суттєвих змін: скасовано пільги в оподаткуванні податком на прибуток для суб'єктів господарювання готельного бізнесу, галузі електроенергетики, інститутів спільного інвестування; встановлено основну ставку податку на прибуток від операцій з цінними паперами і деривативами; встановлено додаткові умови для отримання податкових пільг підприємствам паливно-енергетичного комплексу, водо-, теплопостачання та водовідведення. Таким чином, збільшення надходжень, скасування пільг зменшує конкурентоспроможність підприємств, їх інвестиційну привабливість. Ми вважаємо, що застосування різних пільг допомагає знизити податкове навантаження на платників податків, підвищуючи ефективність їх господарської та інноваційної діяльності. В Україні пільговий механізм в оподаткуванні податком на прибуток не стимулює інвестиційну діяльність, часто пільгами зловживають і тому вони втрачають свою ефективність [1].

В Україні протягом 2011–2014 років відбувалося поступове зменшення ставки податку на прибуток. Поточна ставка податку на прибуток становить 18 %. Ставка податку на прибуток в Україні є меншою, ніж у більшості країн Європи. Протягом п'яти років в Україні ставка податку на прибуток зменшилася на 7 %, що дає можливість залучати іноземні інвестиції. Зменшення ставки податку на прибуток є загальноєвропейською тенденцією. У Литві податок на прибуток зменшився до 15 % і це є однією з найменших ставок у країнах Європи, у Польщі — 19 %, у Болгарії — 10 % [2]. Така податкова конкуренція створена країнами для вигідніших умов залучення іноземних інвестиції. Але такі низькі ставки податку на прибуток притаманні більше для країн — нових членів Європейського Союзу. Німеччина, Бельгія, Франція, Іспанія, Італія також поступово зменшують значення ставки, але вона лишається однією з найвищих: від 30 до 34 %. Однак, для України зменшення номінальної ставки податку на прибуток не означає швидкий розвиток бізнесу, оскільки не

менш важливе значення має визначення бази оподаткування, аспекти сплати податку на прибуток тощо.

Великою проблемою є розбіжність між ставкою номінальною і ефективною в Україні. Ефективна ставка залежить від визначення валових витрат бізнесу, тобто, чим більші витрати, тим менша сума податку до сплати [3]. Більшість підприємств зловживають даною ситуацією і штучно збільшують свої податкові навантаження. Тому слід сформувати чіткий перелік витрат, які можна віднести до валових, для обмеження маневрів і ухилянь від сплати податку.

У Великобританії, як і в Україні, податок на прибуток регулюється двома основними законами: Податковим кодексом Великобританії і національними стандартами бухгалтерського обліку. Обчислюється податок на прибуток аналогічно українській методиці з урахуванням постійних податкових різниць. В Україні ж податковий прибуток коригується на суму постійних податкових різниць.

Німеччина переходить на міжнародні стандарти фінансової звітності і GAAP. Основою для розрахунку податку на прибуток є бухгалтерський облік. Податкова звітність складається на основі комерційної звітності, але з коригуванням показників відповідно до податкового законодавства. У звітності відстрочені податки відображаються лише компаніями, які складають звітність за міжнародними стандартами фінансової звітності[4].

У Франції порядок обліку податку на прибуток ведеться переважно згідно міжнародних стандартів фінансової звітності, як і в Німеччині. У 2011 році був Прийнятий Податковий кодекс, у якому були передбачені одразу правила бухгалтерського обліку оподатковуваних операцій. Таким чином, Франція домоглася цілковитої гармонізації бухгалтерського і податкового законодавства.

У Литві податок на прибуток визначається на основі даних фінансового обліку. Особливістю є те, що доходи і витрати відображаються відповідно до принципів бухгалтерського обліку, окрім доходів, які визначаються касовим методом. Якщо не брати до уваги те, що основою податку на прибуток є балансовий прибуток до оподаткування, виникає потреба у розрахунку податкових різниць, що виникають унаслідок застосування касового методу визнання доходів та обмежень витрат.

Таким чином, сучасний облік податку на прибуток має свої недоліки. Пропонуємо удосконалити українську модель обліку податку на прибуток шляхом запозичення досвіду Латвії, Німеччини та Франції. Перш за все, необхідно гармонізувати правила

ведення бухгалтерського фінансового обліку на законодавчому рівні. Вважаємо, що податок на прибуток необхідно визначати з балансового прибутку. Оскільки відстрочені податки з податку на прибуток істотно штучно збільшують валюту балансу, пропонуємо відображати їх у балансі лише тих підприємств, які зобов'язані складати фінансову звітність за міжнародними стандартами.

Література

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI зі змінами і доповненнями.
2. Tax rates online [Електронний ресурс]. Режим доступу — http://www.kpmg.com/global/en/services/tax/tax-tools-and-resources.
3. Kyiv Post. Які податки платитимемо після нового року? [Електронний ресурс]. Режим доступу — http://www.kyivpost.ua/business/article/yaki-podatki-platitimemo-pislya-novogo-roku.html.
4. *Кучер С.* Бухгалтерський облік оподаткування прибутку підприємств в країнах світу. Режим доступу — http://sophus.at.ua/publ/2014_04_17_18_kampodilsk.

Матвеєва В.С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Бондар М. І., д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ТРАНСФОРМАЦІЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У ФОРМАТ ЗА МІЖНАРОЖНИМИ СТАНДАРТАМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Перші кроки переходу підприємств й установ на Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) були зроблені ще на початку 2011 року, що стало початком створення необхідних умов для участі у міжнародному співробітництві, для підвищення інвестиційної привабливості, виходу на міжнародні ринки. Тому питання з практичного застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності є досить актуальним.

Поступово збільшувався обсяг методичних матеріалів з питань переходу на МСФЗ, що були представлені у друкованих виданнях, велика частина в електронному доступі в мережі Інтернет. Можна сказати, що в Україні перехід на МСФЗ був продуманий і досить чітко деталізований. Але спостерігається тенденція

до збільшення звернень бухгалтерів-практиків до зовнішніх аудиторів для переходу підприємств на МСФЗ. Тому все ж таки питання з методичним забезпеченням і підготовкою бухгалтерів-практиків до переходу на МСФЗ не є вирішеним.

Процес переходу підприємства на МСФЗ починається з визначення дати переходу на МСФЗ. У МСФ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності» визначається початок першого періоду, за який суб'єкт господарювання подає порівняльну інформацію згідно з МСФЗ у своїй першій фінансовій звітності за МСФЗ. Ця звітність має містити принаймні три звіти про фінансовий стан, два звіти про прибуток і збиток та інший сукупний дохід, два звіти про рух грошових коштів, два звіти про зміни у власному капіталі та відповідні примітки, що включають порівняльну інформацію для всіх поданих звітів [1].

Існує кілька методів підготовки фінансової звітності згідно з МСФЗ, основні:

— ведення паралельного обліку (конверсія) та формування звітності на основі його даних;

— коригування (трансформація) звітності, складеної за П(С)БО.

При виборі методу підготовки фінансової звітності за МСФЗ необхідно врахувати такі фактори:

— подальше використання;

— періодичність складання;

— кваліфікація фахівців;

— тимчасові та фінансові витрати.

Якщо проаналізувати зазначені методи, то варто зазначити, що ведення паралельного обліку є затратнішим, тому що потребує більше часу на підготовку та високого рівня кваліфікації виконавців.

Процес трансформації є досить складним і вимагає професіоналізму від бухгалтерів у сфері МСФЗ, як уже нами неодноразово зазначалося, тому існує потреба в таких кадрах.

Єдина методика трансформації фінансової звітності за національними стандартами у звітність за МСФЗ відсутня, це пояснюється специфікою діяльності суб'єкта господарювання, обліковою політикою та особливостями ведення бухгалтерського обліку.

Після визначення дати переходу на МСФЗ потрібно підготувати вступний бухгалтерський баланс за МСФЗ. Варто дотримуватись таких дій:

— визнати всі активи та зобов'язання визнання яких вимагає МСФЗ, включаючи ті, що були не визнані за П(С)БО;

— списати активи і зобов'язання, якщо МСФЗ не дозволяють такого визнання;

— перекласифікувати статті активів, зобов'язань, компонентів капіталу, що були визнані за П(С)БО у відповідності до МСФЗ;

— застосувати вимоги МСФЗ, оцінюючи визнані активи і зобов'язання.

Важливим кроком буде розробка послідовної та єдиної облікової політики відповідно до вимог МСФЗ, що повинна розкривати:

- принципи, методи, порядок обліку активів і зобов'язань, що повинні відповідати вимогам кожного міжнародного стандарту;
- новий гнучкий, значно деталізований для формування звітності План рахунків, розроблений з урахуванням міжнародної практики, із використанням чотиризначної системи нумерації;
- систему документообігу з переліком документів;
- методологію складання фінансової звітності та інші регламенти [2].

Отже, існує певна необхідність розробки норм, методик і рекомендацій процесу трансформації фінансової звітності згідно з МСФЗ, тому що цей процес є досить трудомістким, що тягне за собою вирішення проблеми з підвищенням кваліфікації бухгалтерів-практиків у сфері застосування МСФЗ.

Таким чином, перехід на МСФЗ у країнах перехідної економіки, зокрема в Україні, дасть можливість залучення іноземних інвесторів і виходу на міжнародні торгові та фінансові ринки.

Література

1. МСФЗ 1 «Перше застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності».
2. МСФЗ 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки».
3. НП(с)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».

Матвійчук І.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Науковий керівник — Бабіч В.В., к.е.н.,
професор кафедри підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ ТА РОЗРАХУНКІВ З ОРГАНАМИ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Організаційна модель обліку оплати праці залежить від організаційної форми ведення бухгалтерського обліку на підприємст-

ві (централізована, децентралізована), а також від форм оплати праці (відрядна, погодинна).

Форми і системи оплати праці підприємство обирає самостійно відповідно до норм КЗпП [1] і Закону України про оплату праці [2]. Від форми і системи оплати праці залежить вибір форм первинних документів для обліку обсягів праці (виробітку, використання робочого часу тощо), а також методика і техніка розрахунку заробітної плати.

При децентралізованій формі обліку праці і відрядній формі оплати організаційна модель будується таким чином, що первинні документи (наряди на відрядну роботу, маршрутні листи, відомості виробітку тощо) обробляються в структурних підрозділах (виробництвах, цехах), а також узагальнення інформації про заробітну працю і утримання із неї фіксується в бухгалтерії підприємства або в обчислювальному центрі. Можливий варіант за якого весь облік розрахунків з оплати праці ведеться повністю на «АРМ бухгалтера» в структурних підрозділах, а в бухгалтерії підприємства здійснюється тільки зведений облік.

Трудові відносини на підприємстві між власником і працівником регулюються, крім нормативних і законодавчих актів, ще й за допомогою трудових договорів і угод. За цивільно-правовим договором, зокрема, за трудовою угодою, оплачується не процес праці, а його результат. Він визначається після закінчення роботи й оформлюється актами приймання-здачі виконаних робіт (наданих послуг), на підставі яких здійснюється їх оплата.

За умови централізованої моделі обліку розрахунків усі первинні документи з обліку праці складаються в структурних підрозділах і подаються для обробки до бухгалтерії підприємства або обчислювального центру.

Вибір організаційної моделі обліку фіксується в розпорядчому документі про облікову політику підприємства.

Ведення обліку розрахунків з органами соціального страхування в значній мірі залежить від діючої системи державного соціального страхування в Україні.

Запровадження єдиного соціального внеску на обов'язкове державне соціальне страхування [3] значно спростило розрахунки та облік розрахунків з органами соціального страхування, але такий збір негативно впливає на фінансовий стан підприємства і тому ми повністю приєднуємося до пропозицій, які сьогодні пропонуються в суспільстві щодо знищення ставок нарахувань єдиного соціального внеску (ЄСВ) на заробітну плату, що може спонукати роботодавців до відмови від «конвертної» зарплати.

Розмір єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування для страхувальників, які використовують найману працю, визначається залежно від класу професійного ризику виробництва, встановленого відповідно до законодавства. Єдиний соціальний внесок нараховується за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі [2]. Сплата єдиного соціального внеску здійснюється платниками виключно в національній валюті шляхом перерахування платником безготівкових коштів з його банківського рахунка.

В обліку витрат підприємства на оплату перших 5-ти днів хвороби потрібно змінити напрямок віднесення цих витрат. Економічно не обґрунтовано відносити їх у дебет рахунків витрат виробництва, а обґрунтованішим є їх віднесення за рахунок інших операційних чи інших витрат діяльності.

Кошти для здійснення страхувальником виплати допомоги у зв'язку з тимчасовою втратою непрацездатності виділяються Фондом на підставі заяви-розрахунку. Вона складається страхувальником у двох примірниках, один з яких зберігається у страхувальника, а другий — у робочому органі виконавчої дирекції Фонду за місцем знаходженням страхувальника. Робочий орган виконавчої дирекції Фонду протягом десяти днів з дня подання страхувальником документів перевіряє правильність нарахування сум і перераховує страхувальнику кошти у сумі, зазначеній у заяві-розрахунку.

Необхідно спростити систему забезпечення виплат допомоги з тимчасової втрати працездатності (лікарняних). Діючий порядок, який вимагає від страхувальників подання заяви-розрахунку ускладнює не тільки сам процес надання допомоги, але її облік розрахунків з Фондом соціального страхування з тимчасової втрати працездатності.

Вимагає уваги і питання значного скорочення звітності з соціального страхування. Недоцільно відображати у звітності практично всю інформацію, яка відображається в бухгалтерському обліку підприємства.

Працівники Фондів соціального страхування мають можливість її перевірити на підприємстві. Організація проведення перевірок покладається на керівників контрольно-ревізійних відділів виконавчих дирекцій відділень Фонду та керівників робочих органів цих відділень. Планові перевірки проводяться згідно з планами-графіками. Перевірці підлягають документи за звітні періоди поточного та попередніх років, за які не здійснювалась перевірка.

Література

1. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 №322-VII.
2. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. №108-95 ВР.
3. Закон України «Про збір та облік єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 08.07.2010 р. №2464-VI.

Мельник О.Б., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509»Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Коршикова Р.С., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

На сьогоднішній день у результаті глобалізацій них процесів Україна намагається інтегруватися до світової економіки. Проте це неможливо без побудови чіткої системи бухгалтерського обліку, що дозволить оптимізувати процес обробки інформації про господарські операції суб'єкта господарювання.

Неналагоджена та неефективно діюча система обліку запасів може спричинити несвоєчасне забезпечення виробництва запасами або до їх надлишкового накопичення. Таким чином, особливої актуальності набувають проблеми організації обліку виробничих запасів у зв'язку з потребою отримання оперативної і достовірної інформації для здійснення управління підприємством і процесами, які в ньому відбуваються. Це необхідно для потреб менеджменту з метою раціоналізації управління такими активами та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому.

Проаналізувавши наукові праці дослідників і фахівців у галузі обліку [1—4], можна виокремити такі проблемні аспекти, що притаманні організації обліку виробничих запасів:

— неоднозначність визначення поняття «виробничі запаси»;

— складність визначення справедливої вартості запасів;

— низький рівень оперативності інформаційного забезпечення системи обліку виробничих запасів підприємств;

— відсутність комплексного поєднання даних усіх видів обліку підприємства для забезпечення керівництва підприємства необхідною управлінською інформацією;

— невідповідний рівень оперативного регулювання процесів утворення запасів (визначення оптимального їх рівня; вивчення обсягів, причин створення та політики реалізації понаднормативних запасів).

Серед факторів, що зумовлюють вищезазначені проблемні питання доцільно виділити такі, як: незадовільна організація складського господарства, порушення правил приймання виробничих запасів, завищення собівартості придбаних матеріалів, неповне оприбуткування запасів, нераціональне витрачання матеріалів на виробництво, порушення норм і лімітів відпуску матеріалів, порушення порядку проведення інвентаризації, присвоєння товарно-матеріальних цінностей, помилки і підробки в документах, заміна нових матеріалів старими, помилки у визначенні сум уцінок запасів і їх відображення в обліку, недостатня комп'ютеризація обробки даних з обліку виробничих запасів.

Отже, слід погодитися з О. Рибалко [5], що необхідними передумовами належної організації обліку виробничих запасів, серед іншого, є раціональна організація складського господарства, правильне групування (класифікація) запасів, розробка норм витрачання запасів. Тому, для вдосконалення організації обліку виробничими запасами на вітчизняних підприємствах пропонуємо виділити такі напрями:

1) підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, а саме удосконалення системи автоматизації обліку виробничих запасів, що дозволить спростити облік надходження, наявності та руху запасів, а також їх вибуття на сторону та переоцінки;

2) обгрунтування раціональних методів проведення інвентаризації виробничих запасів, зокрема розробка поетапної інструкції, чіткої номенклатури запасів по споріднених класифікаційних групах, а також встановлення періодичності проведення інвентаризацій відповідно до особливостей окремих класифікаційних груп;

3) обрання найприйнятнішого методу оцінки виробничих запасів, виходячи зі специфіки діяльності підприємства та з метою оптимізації витрат і приведення вартості матеріалів до реалістичнішої.

Таким чином, на підставі викладеного матеріалу можна зробити висновок, що чітка та правильна організація обліку виробничих запасів дозволить керівництву вчасно отримувати якісну інформацію про їх наявність і рух, що сприятиме підвищенню ефективності процесу виробництва на всіх стадіях обробки і ви-

пуску готової продукції. Реалізація перелічених напрямів удосконалення організації обліку запасів вітчизняними підприємствами призведе до підвищення результативності їхньої фінансово-господарської діяльності, зменшення ймовірності виникнення викривлень у фінансовій звітності та вплине на формування більш ефективної обліково-управлінської моделі в цілому.

Література

1. *Шендригоренко М. Т.* Облік виробничих запасів: актуальні питання та напрямки їх вирішення / М. Т. Шендригоренко // Вісник Криворізького економічного інституту КНУ. — 2013. — № 2. — С. 102–106.
2. *Попович К.В.* Удосконалення організації обліку виробничих запасів на підприємствах України / К.В. Попович, О.В. Шушлякова // Управління розвитком. — 2013. — № 15 (155). — С. 65–68.
3. *Данілочкіна О. В.* Актуальні проблеми організації і ведення обліку виробничих запасів підприємствами України / О. В. Данілочкіна, В. О. Голод // Економічний вісник. — 2012. — № 18/1. — С. 47–49.
4. *Ужва А.М., Гасяк Т.Ю.* Організація та ведення обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі /А.М. Ужва, Т.Ю. Гасяк// Економіка АПК. — 2013. — № 4 (32), т. 1. — С. 149–153.
5. *Рибалко О. М.* Вдосконалення обліку виробничих запасів / Рибалко О. М. // Держава і регіони. Серія «Економіка та підприємництво». — 2008. — № 3. — С. 210–215.

Миронова К.О. *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Примаченко О.Л., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Вперше поняття «облікова політика» офіційно увійшло у світову облікову теорію та практику обліку з прийняттям Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку (МСБО) 1 «Розкриття облікової політики» в 1975 р., який нині замінено МСФЗ 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки». Відповідно до зазначеного документу облікові політики являють собою конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансових звітів які прийняті компанією для підготовки й подання фінансової звітності.

Проте, на відміну від визначення, яке наведено в МСФЗ 8, НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» не включає у це визначення домовленості та практику, які є зовнішніми чинниками, що визначають для конкретних економічних умов перелік принципів фінансової звітності та їх зміст. Також, у МСФЗ 8 йдеться про облікову політику загалом, це пов'язане з тим, що за міжнародними правилами облікова політика, установлена щодо конкретного об'єкта обліку, вважається окремою обліковою політикою. А виходячи з національного визначення терміна, сукупність таких облікових політик саме і складає єдину облікову політику підприємства [5].

Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» дає таке визначення цього поняття — сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання та подання фінансової звітності [2].

Можна зробити висновок, що тлумачення облікової політики в українському законодавстві відповідає міжнародним нормам.

Основна мета облікової політики — забезпечити одержання достовірної інформації про майновий і фінансовий стан підприємства, результати його діяльності, що є необхідною для всіх користувачів фінансової звітності з метою прийняття відповідних рішень.

Облікова політика є основним інструментом побудови облікової системи на рівні конкретного підприємства, який враховує специфіку саме його господарських операцій та умов господарювання, а також відповідає інтересам його власників. Межі свободи суб'єкта господарювання при формуванні облікової політики обумовлюються державною регламентацією бухгалтерського обліку, що виявляється у встановленні уповноваженими на те державними органами чіткого переліку облікових принципів і методів. Підприємство до початку звітного року має обрати в межах, встановлених законодавчо-нормативної базою, певні методи, методики, способи оцінювання, форми організації та ведення обліку, які будуть ним використовуватися для ведення поточного обліку та складання фінансової звітності. Вказаний вибір знаходить відображення у внутрішній організаційно-розпорядчому документі — наказі (положенні, розпорядженні) про облікову політику.

Отже, встановлення облікової політики на рівні підприємства можна трактувати як процес локального нормоутворення.

Нині в Україні в науково-практичній літературі питанням облікової політики присвячено чисельні публікації. В них доводиться необхідність і доцільність облікової політики підприємст-

ва в сучасних умовах господарювання, аналізуються фактори, які впливають на її вибір та формування, висвітлюються методологічні та організаційні проблеми її розробки з урахуванням специфіки діяльності підприємств, досліджується вплив обраної підприємством облікової політики на його фінансовий стан і результати діяльності.

Огляд наукової літератури свідчить про те, що українські вчені тлумачать поняття «облікова політика» ширше, ніж це має місце в МСФЗ і П(С)БО, які розглядають облікову політику тільки на рівні суб'єкта господарювання, тоді як новий підхід передбачає розуміння облікової політики в якості інструмента державного регулювання бухгалтерського обліку.

На думку Л. Пантелійчук, найзмістовнішим є таке визначення облікової політики: «сукупність облікових принципів, методів, процедур і заходів для забезпечення якісного, безперервного проходження інформації від етапу первинного спостереження до узагальнюючого — складання звітності» [8].

Узагальнивши визначення, можна зробити висновок, що облікова політика — це сукупність принципів, методів і процедур, які використовуються суб'єктом господарювання для ведення обліку, складання та подання фінансової звітності в межах, які визначені законодавством і міжнародними стандартами фінансової звітності.

Таким чином, облікова політика підприємства — це не просто сукупність принципів, методів, способів ведення обліку, обраних відповідно до умов господарювання, але й вибір методів ведення обліку, які надають можливість використовувати різні варіанти відображення фактів господарського життя залежно від поставлених цілей. Іншими словами, облікову політику в широкому розумінні можна визначити як управління обліком, а у вузькому — як сукупність методів ведення обліку.

Облікова політика підприємства повинна сприяти одержанню своєчасної і достовірної інформації для широкого кола користувачів. Формування облікової політики залежить від інтересів різних груп користувачів облікової інформації.

Література

1. *Васільєва Л.М.* Сутність облікової політики, її значення і вимоги, які до неї пред'являються [Текст], 18.06.2013 р. [Електронний ресурс]: Режим доступу — http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2131.

2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV із змінами та доповненнями.

3. *Касич А. О., Онищенко О. В*. Еволюція наукових підходів до формування облікової політики підприємства [Текст], м. Кременчук-2013 р. [Електронний ресурс]: Режим доступу — http://www.kdu.edu.ua/statti/2013-1(78)/172.pdf.

4. Лист Міністерства фінансів України «Про облікову політику» від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793.

5. МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки».

6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства та внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України: Затверджені наказом Міністерства фінансів України від 27.06.13 № 635.

7. НП(С)БО 1 „Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73.

8. *Пантелійчук Л.* Формування облікової політики — важливий етап роботи підприємства / Л. Пантелійчук // Бухгалтерський облік і аудит. — 2002. — №9. — С. 3–11.

Михлик Ю.В., *студентка ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Коршикова Р.С., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ПОРІВНЯННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСТОСУВАННЯ МОДЕЛЕЙ В. БАУМОЛЯ ТА М. МІЛЛЕРА–Д. ОРРА ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ЗАЛИШКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Раціональне використання грошових коштів є важливою передумовою забезпечення безперебійної діяльності підприємства. Воно передбачає визначення та підтримку певного залишку грошових ресурсів на мінімально припустимому рівні для забезпечення оплати поточних видатків підприємства.

Актуальність даного питання обумовлена сучасними проблемами управління грошовими потоками підприємства та пошуком ефективних методів підвищення ліквідності підприємства в умовах фінансової кризи.

Вивченню зазначених питань присвятили наукові роботи В. Баумоль, М. Міллер, Д. Орр, Б. Стоун, І.О. Бланк, О.С. Височан, А.М. Поддєрьогін, А.Д. Шеремет та інші. Незважаючи на їхні вагомі наукові результати, єдності думок щодо вибору найкращої моделі встановлення оптимального залишку грошових коштів для забезпечення абсолютної ліквідності підприємства й досі не існує.

Проведений нами аналітичний огляд літератури [1—3] щодо методів і моделей визначення потреб підприємства в грошових коштах з метою оцінки їх оптимального обсягу дозволив визначити, що найпоширенішими є моделі В.Баумоля та М. Міллера—Д. Орра. Тому метою подальшого дослідження є виокремлення позитивних і негативних сторін вказаних моделей з метою визначення найдоцільнішої з них для вітчизняних підприємств.

Сутність моделі В. Баумоля полягає у визначення розміру середнього залишку грошових коштів підприємства з урахуванням обсягу його платіжного обороту. Відповідно до цієї моделі на майбутній період мінімальний залишок грошових коштів прирівнюється до нуля, а оптимальний залишок грошових коштів (він же за моделлю В. Баумоля є максимальним) розраховується за формулою:

$$\text{Оптимальний залишок} = \frac{\sqrt{\left(\left(2 \times \text{В}_\text{к} \times \text{Пгк}\right) / \text{Вз}\right)}}{2}, \qquad (1)$$

де Вк — витрати на обслуговування однієї операції поповнення грошових коштів;

Пгк — планова потреба у грошових коштах;

Вз — рівень витрат із зберігання коштів на рахунках у банку.

Модель, розроблена М. Міллером і Д.Орром, спрямована на визначення цільового залишку грошових коштів в умовах щоденних виплат і надходжень. Тобто, вона передбачає, що грошові потоки від періоду до періоду є незалежними випадковими подіями. За цією моделлю мінімальний залишок грошових активів на наступний період приймається на рівні їх мінімального резерву у звітному періоді, а оптимальний залишок грошових активів розраховується за формулою:

$$\text{Оптимальний залишок} = \frac{2\sqrt{\left(\left(3 \times \sigma\text{^}2 \times \text{Вк}\right) / \left(4 \times r\right)\right)}}{2}, \qquad (2)$$

де Вк — витрати на обслуговування однієї операції поповнення грошових коштів;

σ — дисперсія щоденного сальдо грошових коштів;

r — середня ставка процента за короткотерміновими фінансовими вкладеннями.

При цьому максимальний залишок грошових коштів дорівнює трикратному розміру оптимального залишку грошових активів.

Спільною рисою зазначених моделей є те, що тимчасово вільні грошові кошти підприємства конвертуються у прибуткові цінні папери інших компаній.

Проте, між розглянутими моделями є низка відмінностей, зокрема:

— модель В. Баумоля передбачає стабільні грошові витрати підприємства, які циклічно повторюються в часі, у той час як друга модель базується на абсолютно не взаємозалежних в часі операціях купівлі і продажу акцій;

— за моделлю В. Баумоля поповнення грошових коштів потрібно здійснювати в той момент, коли повністю використані запаси наявних грошових коштів. Відмітною рисою моделі М. Міллера-Д. Орра є встановлення нижньої межі грошових коштів, яка не прив'язана до моменту їх повного витрачання;

— модель М. Міллера—Д. Орра орієнтується на точку повернення, яка є нормальною межею запасу грошових коштів. Своєю чергою, модель В. Баумоля має лише умовне виділення середнього запасу грошових коштів.

Таким чином, здійснений аналіз доводить, що практичне застосування моделей В.Баумоля та М. Міллера—Д. Орра на підприємствах є складним, багатоаспектним процесом. Основними проблемами їхнього впровадження на вітчизняних підприємствам можна вважати низький рівень розвитку українського ринку цінних паперів і невизначеність зовнішнього середовища діяльності підприємств, що передбачає високий ризик втрати вартості грошових коштів після їх трансформації у короткострокові цінні папери. Проте, модель М. Міллера—Д. Орра має ряд переваг над моделлю В. Баумоля, основною з яких є врахування факторів невизначеності грошових виплат і надходжень, а також вплив сезонності і циклічності, яка передбачає високу динамічність зміни залишку грошових коштів. Тому для вітчизняних підприємствах модель Міллера—Орра є доцільнішою.

Література

1. *Височан О. С.* Оптимізація середнього залишку грошових коштів на підприємстві / О. С. Височан // Проблеми економіки та управління: Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2004. — № 507. — С. 196.

2. *Поддєрьогін А. М.* Ефективність управління грошовими потоками підприємства / А. М. Поддєрьогін, Я. І. // Фінанси України. — 2007. — № 11. — С. 119–127.

3. *Макарова А. А.* Управление денежными потоками с помощью построения модели фінансового равновесия предприятия и модели регулирования остатка денежных средств / А. А. Макарова // Аудит и финансовый анализ. — 2009. — № 5. — С. 1–7.

Мостіпан О. І., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г. О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ: ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМКИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

В умовах інноваційно-інвестиційного етапу розвитку економіки України небувалої актуальності набуває питання реформування існуючої системи організації обліку та її адаптації до сучасних тенденцій, норм та вимог міжнародної економічної практики. Виникає необхідність перегляду та уточнення принципів формування активів суб'єкта господарювання.

Враховуючи те, що на сучасній стадії розвитку вітчизняної економіки спостерігається відставання реального стану системи обліку нематеріальних активів (НМА) від господарських потреб, вирішення даної проблеми є необхідним і важливим етапом переходу України у світовий економічний простір. Так, іноземні науковці переконують, що успіх корпорації залежить більшою мірою від інтелектуальних можливостей системи, ніж від фізичних активів [5].

Як теоретики, так і практики працюють над масштабним і глибинним вивченням такої економічної категорії, як нематеріальні активи. Кожен з авторів висвітлює свій погляд на організацію обліку нематеріальних активів і розкриває своє бачення їх сутності. Однак, огляд наукової літератури не дає широкої та вичерпної дефініції понять «нематеріальні активи», «невідчутні активи», «інтелектуальна власність».

Перспективні напрямки вдосконалення бухгалтерського обліку нематеріальних активів можуть бути об'єднані в три групи: визнання нематеріальних активів НМА (як об'єкта бухгалтерського обліку); класифікація НМА; організація синтетичного й аналітичного обліку НМА.

Незважаючи на широке різноманіття наукових досліджень у даній області, питання визначення економічної сутності поняття нематеріальних активів залишається відкритим. Тому постає необхідність в удосконаленні понятійного апарату НМА, спираючись не лише на законодавчу базу, а й на думки науковців.

Наступною проблемою є виникнення потреби всебічного дослідження критеріїв визнання нематеріальних активів, встановлених П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», а саме таких: 1) існує імовірність одержання майбутніх економічних вигід, пов'язаних з його використанням; 2) вартість може бути достовірно визначена [4].

Також варто наголосити на потребі вдосконалення класифікації нематеріальних активів, що диктується дублюванням класифікаційних ознак у межах, передбачених нормативно-правовим полем [3]. Найоптимальнішим варіантом буде виокремити мінімальну кількість типологічних ознак, які дозволяють розмежовувати об'єкти нематеріальних активів. Тобто варто виділити чотири групи за ознакою природи прав: права користування природними ресурсами; права інтелектуальної власності; права користування майном; інші нематеріальні активи.

Не менш актуальним є питання достовірного відображення інформації про нематеріальні активи у фінансовій та інших видах звітності. Тобто мова йде про те, щоб визначити реальну науково-обґрунтовану цінність нематеріальних активів. Оцінка НМА має особливе значення при включенні об'єктів інтелектуальної власності до зареєстрованого капіталу, при злитті підприємств або поділі організації для визначення майнових частин у капіталі, при складанні фінансової звітності, оцінці застави під отримуваний кредит, визначенні збитків при виявленні порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності і т.д.

Одночасно варто звернути увагу на те, що незважаючи на колосальні трансформаційні перетворення системи бухгалтерського обліку в Україні, до сьогодні ще не створена єдина методологія аналітичного обліку операцій з нематеріальними активами. Адже саме вдосконалення організації даного обліку може забезпечити налагодження належного контролю за інвестуванням коштів у придбання (створення) нематеріальних активів, їх використанням, амортизацією та своєчасним списанням з балансу.

Іншою важливою проблемою є неналежний стан документального оформлення операцій з нематеріальними активами. Варто сказати, що в Україні існують лише чотири уніфіковані форми первинних документів з обліку нематеріальних активів, але для повного розкриття інформації цього недостатньо. Тому бухгалтери змушені використовувати затверджені форми документів з обліку основних засобів, які, відповідно ж, не враховують специфіку та особливості нематеріальних активів.

Поряд з цим удосконалення потребують також й облікові регістри. Двох форм, що затверджені Міністерством фінансів (відомість обліку нематеріальних активів, нарахованої амортизації (зносу) за рік (форма ВНА-1) і відомість 4.3 аналітичного обліку нематеріальних активів) недостатньо для формування повної інформації про нематеріальні активи.

Ураховуючи сказане, можна виокремити такі головні напрямки вдосконалення організації обліку та понятійного апарату нематеріальних активів:

1) гармонізація між положеннями національних стандартів і міжнародними стандартами щодо визнання нематеріальних активів активами (група необоротних) та власне нематеріальними активами, виходячи із градації критеріїв визнання (загальні та спеціальні);

2) зменшення кількості класифікаційних ознак нематеріальних активів, закріплених П(С)БО 8, з метою усунення дублювання та раціональної організації обліку НМА;

3) розробку додаткових форм первинних документів та облікових регістрів для відображення наявності та руху нематеріальних активів.

Отже, необхідно зазначити, що вдосконалення організації бухгалтерського обліку нематеріальних активів має на меті підвищення якості та корисності інформації, яка передається зацікавленим особам для прийняття управлінських рішень.

Література

1. *Банасько Т.* Проблеми та перспективи дослідження нематеріальних активів в Україні // Економіст. — 2010. — № 3. — С. 31–33.

2. *Гончар О.І.* Нематеріальні активи у формуванні потенціалу підприємства / О.І. Гончар, І.В. Павельчук // Вісник Хмельницького аграрного університету. — 2009. — №3. — Т. 1. — С. 77–80.

3. *Манакін В.* Проблема обліку нематеріальних активів в Україні / В. Манакін, О. Рябенко // Схід. — 2010. — № 2 (102). — С. 10–12.

4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» // Бухгалтерія. — № 29(652). — 2005. — С. 48–51.

5. James Brian Quinn, Philip Anderson, and Sydney Finkelstein. Managing Professional Intellect: Making the Mostof the Best // Harvard Business Review. 1996. March-April. P.71-80.

Мукало К.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Головко Т.В., к.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

В умовах глобальних змін в економіці України одним з найскладніших і найсуперечливіших питань можна вважати облік

дебіторської заборгованості. На жаль, нині суб'єкти господарювання передусім вирішують власні проблеми замість виконання фінансових платіжних зобов'язань перед партнерами, поглиблюючи платіжну кризу і неврегульованість бюджетної системи, що стосується несвоєчасної оплати державних зобов'язань, які здійснюються за рахунок бюджету.

У різних сферах діяльності суспільства питання обліку дебіторської заборгованості є досить актуальним, адже фінансовий стан підприємства значною мірою залежить саме від наявності та ефективного управління цим видом заборгованості.

Облік та аналіз дебіторської заборгованості регулюється Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Відповідно до П(С)БО 10 дебіторська заборгованість визначається як сума заборгованостей дебіторів підприємству на певну дату [1].

Провівши дослідження, ми прийшли до висновку, що облік дебіторської заборгованості має ряд проблемних питань.

На наш погляд, до однієї з проблем обліку дебіторської заборгованості слід віднести відсутність на підприємствах ефективної системи контролю та аналізу заборгованості.

Також відсутня чітка схема деталізації і співвідношення різ-них видів дебіторської заборгованості у загальній їх структурі [2].

На сучасному етапі недостатньо дослідженою залишається проблема оплати дебіторської заборгованості та визначення допустимого рівня засобів, які вилучаються на дебіторську заборгованість для розробки оптимальної політики управління нею [3].

Діюча облікова програма не дає змоги однозначно оцінити стан дебіторської заборгованості, а також ступінь її впливу на фінансово господарських стан підприємств.

Детальнішого опрацювання потребує облік сумнівних боргів, зокрема резерв на їх покриття з метою зближення бухгалтерського та податкового обліку.

Для прийняття управлінських рішень важливе значення має повнота і об'єктивність інформації, пов'язаної з дебіторською заборгованістю. Вирішення багатьох проблемних питань дозволить значно вдосконалити організацію та методику обліку розрахунків з дебіторами.

На нашу думку, з метою удосконалення обліку та аналізу дебіторської заборгованості необхідно здійснити такі заходи:

— визначення ступеню ризику несплати рахунків покупцями;

— формування та реалізація заходів роботи з дебіторами (створенням цільової групи, зазначення термінів, відповідальних, проведення оцінки витрат та отриманого ефекту);

— застосування різноманітних фінансових інструментів для мінімізації ризиків неповернення боргу: поруки, векселів, банківської гарантії, акредитивів, інкасо;

— складання фінансових планів підприємства із урахуванням даних про зміни простроченої дебіторської заборгованості [4];

— аналіз взаємних вимог і зобов'язань і визначення найраціональніших методів погашення взаємної заборгованості;

— поступове скорочення обсягів дебіторської заборгованості за рахунок проведення взаємозаліків;

— ведення обліку та звітності проведених взаєморозрахунків.

Підводячи підсумки, можна стверджувати, що організація обліку дебіторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має важливе значення, оскільки сприяє упорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних із розрахункових операцій з дебіторами.

Організація бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості повинна мати таку систему рахунків, яка б у достатній мірі відображала і характеризувала всю господарську діяльність підприємства і забезпечувала отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку «Дебіторська заборгованість»: Затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237.

2. *Давидюк Т.В.* Визнання та оцінка поточної дебіторської заборгованості: напрями удосконалення // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і Необхідність облікового забезпечення управління дебіторською заборгованістю аналізу. — 2012. — Вип. 1 (22).

3. *Кияшко О. М.* // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — №3. — С. 190–196.

4. *Колеснікова О. М.* Проблемні питання обліку резерву сумнівних боргів в контексті Податкового кодексу України [Електронний ресурс] / О. М. Колеснікова // Ефективна економіка. — 2011.

5. *Лищенко О. Г.* Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О. Г. Лищенко, І. С. Середа // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. — 2010. — № 3.

***Нестеренко О.В.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Бондар М. І., д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ ОЦІНКИ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ КОМПАНІЇ

В умовах кризової економічної і політичної ситуації в країні, спостерігається різке зменшення попиту на товари, відтік іноземного капіталу, саме тому об'єктивність подання інформації в звітності є стратегічною задачею менеджменту для залучення іноземних інвестицій. У цьому контексті виникає проблема достовірної оцінки основних засобів, адже міжнародні стандарти рекомендують застосовувати модель переоцінки, яка вимагає визначення справедливої вартості на кожну звітну дату. Даний підхід є абсолютно виправданий, адже дає змогу менеджменту і потенційним інвесторам оцінити реальну ринкову вартість активів підприємства, але з іншого боку виникає проблема необґрунтованого завищення вартості основних засобів як результат їх некоректної оцінки.

Сутність оцінки основних засобів проявляється в тому, що вона відображає грошове вираження їх вартості. Згідно із Національним стандартом 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», ринкова вартість — це вартість, за яку можливе відчуження об'єкта оцінки на ринку подібного майна на дату оцінки за угодою, укладеною між покупцем і продавцем, після проведення відповідного маркетингу за умови, що кожна із сторін діяла із знанням справи, розсудливо і без примусу [2]. МСБО 16 визначає справедливу вартість як суму, за якою можна обміняти актив або погасити заборгованість в операції між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами [3].

Відповідно до ст. 38 Національного стандарту 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», існує три методи оцінки вартості майна: витратний, порівняльний і дохідний. Здійснення оцінки за ринковою вартістю може відбуватися двома шляхами:

- ✓ визначення ринкової вартості певного активу виходячи із офіційно встановленої його вартості на певному ринку, що відображається у прайс-листах. Такі прайс-листи друкують товарні біржі і вони є офіційними джерелами інформації про ціни на певні товари або групи товарів;

✓ проведення оцінки компетентними особами. Такими особами в Україні є суб'єкти оціночної діяльності, що діють відповідно до Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» [4].

Регулювання внутрішньої оцінки повинне здійснюватись внутрішніми розпорядчими документами. Перш за все повинен бути затверджений Наказ про створення та склад оціночної комісії. У цьому документі має бути інформація про склад оціночної комісії, права та обов'язки її членів, а також має бути затверджене Положення про проведення внутрішньої оцінки основних засобів з метою складання статистичної звітності у ринкових цінах у частині основних засобів підприємства (рис. 1).

Рис. 1. Структурна схема складових процесу внутрішньої оцінки

Інформаційною базою для визначення ринкової вартості об'єкта є технічна документація, відомість розрахунку амортизації основного засобу, картки складського обліку основних засобів, прайс-листи на ідентичні або подібні об'єкти та інші документи, що можуть містити інформацію про об'єкт оцінки або про подібні об'єкти. Методика визначення ринкової вартості основних засобів повинна грунтуватись на основі принципів, бази та методів оцінки.

Отже, вибір базової оцінки необоротних активів у бухгалтерському обліку є методологічною основою для визначення способів і підходів обчислення вартості даних об'єктів обліку, що у свою чергу здійснює вплив на зміст основних фінансових показників звітності.

Рис. 2. Складові методики визначення ринкової вартості основних засобів

Література

1. *Супрунова І.В*. Розвиток оцінки в бухгалтерському обліку: дис. … кандидата екон. наук: 08.00.09 / Супрунова Ірина Валеріївна. — Житомир, 2010. — 195 с.

2. Національний стандарт №1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003- %D0 %BF

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 (МСБО 16) Основні засоби // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_014

4. Закону України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14

Обушак Т. Д., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Степаненко О.І., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Нематеріальні активи є новими і унікальними об’єктами, ефективний облік і аналіз яких забезпечує передумови для створення сприятливих інформаційних умов підвищення загальної ефекти-

вності діяльності підприємства в сучасних умовах розвитку економіки.

У той час, як у зарубіжних країнах система обліку та аналізу нематеріальних активів набула значного розвитку, то в нашій країні така практика є недостатньо поширеною, про що може свідчити частка нематеріальних активів у загальній структурі активів підприємств в Україні в порівнянні із іноземними аналогами.

Така ситуація характеризує серйозну неефективність імплементацій існуючих практик обліку і аналізу та недооцінення застосування можливостей нематеріальних активів у діяльності підприємств, що гальмує їх потенційний розвиток в інноваційному напрямі.

Виходячи з цього, стає актуальною розробка таких методик бухгалтерського обліку, аналізу і контролю нематеріальних активів, які відповідатимуть інформаційним потребам системи управління, виходячи з особливостей об'єкту та розвитку економічних відносин підприємств.

Проаналізувавши наукові праці різних авторів, можна виділити певні проблематичні аспекти обліку та аналізу нематеріальних активів, що найчастіше зустрічаються:

- відсутність спеціальних критеріїв ідентифікації немонетарних активів;
- проблема черговості визнання нематеріальних активів;
- труднощі з оцінкою справедливої та визнанням первісної вартості об'єктів нематеріальної власності в умовах активного ринку;
- невідповідна методологія документування й аналітичного обліку щодо конкретних груп нематеріальних активів;
- недоліки існуючих облікових регістрів нематеріальних активів;
- невеликий обсяг аналітичних номенклатур, що характеризують ефективність використання окремих груп активів;
- неясності в категоріально-понятійному апараті, визначеним для нематеріальних активів;
- непристосованість державних стандартів до потреб обліку на певних підприємствах.

Як варіанти вирішення проблем задля удосконалення системи обліку та аналізу нематеріальних активів, можна застосувати такі методи:

— переосмислити існуючі підходи до розуміння сутності та ролі нематеріальних активів у діяльності сучасних підприємств, які містяться в працях вітчизняних і зарубіжних дослідників-попередників;

— з'ясувати відповідність існуючої класифікації нематеріальних активів потребам бухгалтерського обліку;

— визначити особливості бухгалтерського обліку нематеріальних активів у різних країнах світу з метою удосконалення підходів до бухгалтерського обліку нематеріальних активів на українських підприємствах;

— надати рекомендації щодо удосконалення існуючої методики відображення в бухгалтерському обліку операцій з нематеріальними активами з метою приведення її у відповідність потребам управління інноваційною діяльністю;

— уточнити діючий порядок вибору методів оцінки нематеріальних активів з метою уніфікації підходів при його здійсненні;

— розкрити елементи методу інвентаризації нематеріальних активів підприємств, виходячи зі специфічних особливостей об'єкту;

— проаналізувати стан контролю ефективності використання нематеріальних активів на підприємстві та удосконалити його методику [1].

Отже, перспективні напрями дослідження повинні бути спрямовані на вирішення наявних проблем і недоліків, які можна організувати в три основні групи:

1. Перегляд способів ідентифікації та визнання класів нематеріальних активів (як об'єктів бухгалтерського обліку), їхнє доповнення і переосмислення;

2. Удосконалення класифікації груп нематеріальних активів, відповідно до їхніх специфічних якостей;

3. Організація концептуально нової системи синтетичного й аналітичного обліку та аналізу, яка відповідатиме потребам підприємств, що здійснюють облік та аналіз нематеріальних активів.

Література

1. *Банасько Т.М.* Бухгалтерський облік і контроль нематеріальних активів: оцінка та порядок відображення / Т.М. Банасько // Наукові праці Житомирського державного технологічного університету/ Економічні науки. — Житомир: ЖДТУ, 2010.

2. *Банасько Т.М.* Нематеріальні активи промислового підприємства: проблема визначення сутності, можливі рішення і розв'язання / Т.М. Банасько // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету: Економічні науки: Вип. 16-2. — Кіровоград: КНТЭУ, 2009. — С. 55–59.

3. *Проскуріна Н.М, Сьомченко В.В., Бондаренко О.М.* Проблеми та шляхи удосконалення обліку нематеріальних активів // Вісник Запорі-

зького національного університету: Економічні науки. — №1(3). — 2008. — С. 115–119.

4. *Єршова Н.Ю., Токар Н.Б.* Визначення нематеріальних активів та їхня оцінка // Вісник Запорізького національного університету: Економічні науки. — № 2(6). — 2010.

Паньковецька М.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Добровський В.М., к.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Під дебіторської заборгованістю розуміють виражені в грошової форми зобов'язання юридичних і фізичних осіб, які, зазвичай, виникають при реалізації товарів, продукції, робіт і послуг.

Організація обліку та аналізу дебіторської заборгованості має вагоме значення для управління підприємствами будь-якої галузі та форми власності. Результати правильної організації обліку та аналізу дебіторської заборгованості безпосередньо впливають на фінансову стійкість, базу оподаткування підприємства, виконання плану доходів і витрат і, як наслідок, на досягнення стратегічних цілей його розвитку в умовах ринку та забезпечення конкурентоспроможності, прибутковості господарської діяльності.

Питанням обліку розрахунків з дебіторами та аналізу дебіторської заборгованості присвячені наукові праці багатьох вітчизняних учених: А.М. Герасимович, С.Ф. Голов, В.І. Єфіменко, Л.М. Кіндрацька, М.В. Кужельний, Ю.А. Кузьмінський, В.Г. Лінник, Є.В. Мних, І.М. Парасій-Вергуненко, О.А. Петрик, В.В. Сопко та ін. [2].

Незважаючи на це, залишається ще багато невирішених питань. Зокрема:

- ✓ відсутня чітка схема деталізації та співвідношення різних видів дебіторської заборгованості у загальній їх структурі;
- ✓ порушення узгодженості між дебіторською та кредиторської заборгованостями;
- ✓ методи визначення резерву сумнівних боргів;
- ✓ потреба змін в організації аналітичного і синтетичного обліку дебіторської заборгованості.

✓ проблеми пов'язані з управлінням дебіторською заборгованістю [1].

Вирішення зазначених проблемних питань дозволить значно вдосконалити організацію та методику обліку розрахунків з дебіторами.

Зокрема, основними напрямами удосконалення організації обліку дебіторської заборгованості, на нашу думку, є:

- створення ефективної системи контролю за якістю обліку розрахунків з дебіторами;
- розробка чіткої та досконалої класифікації дебіторської заборгованості;
- уніфікація способів її оцінки та врегулювання аналітичного обліку, що дозволить накопичувати інформацію про розрахунки за дебіторами з різними рівнями деталізації і узагальнення.

Потребують розробки також моделі співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованостей і певного інструментарію, який дозволив би швидко та якісно виявляти негативні явища, що впливають на кількісні та якісні зміни цих заборговано-стей.

Важливо вдосконалювати методику визначення суми резерву сумнівних боргів. Необхідно внести зміни в діюче законодавство для стимулювання створення підприємствами цього резерву.

Бажано внести зміни у П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», де чітко були б розмежовані поняття довгострокової та короткострокової дебіторської заборгованостей.

При цьому бухгалтерський облік дебіторської заборгованості повинен мати таку систему рахунків, яка б достатньою мірою відображала і характеризувала всю господарську діяльність з достатньою конкретизацією і забезпечувала отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень.

Отже, облік дебіторської заборгованості є досить складним, тому для чіткості та відображення правдивої інформації у фінансовій звітності та визначення реального фінансового стану всього підприємства необхідно вирішити зазначені проблеми в обліку дебіторської заборгованості.

Література

1. *Гавалешко С.В*. Проблеми обліку дебіторської заборгованості // електронний ресурс [http://www.rusnauka.com].

2. *Лищенко О. Г*. Управління дебіторською заборгованістю як фактором фінансової стійкості підприємства / О.Г. Лищенко, І.С. Середа // Держава та регіони. Серія: Економіка і підприємництво. — 2010. — № 3. — С. 84–89.

3. *Терещенко В.С., Сударікова К.Г.* Облік дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи вирішення // Електронний ресурс [http://www.rusnauka.com].

4. *Федорченко О.Є.* Удосконалення створення і обліку резерву сумнівних боргів / О.Є. Федорченко // Зб. наук. праць ЧДТУ. Серія: Економічні науки. — Вип. 21. — Черкаси: ЧДТУ, 2008. — С. 131–134.

Пенькова Н.О., *студентка ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВОГО МЕХАНІЗМУ В НБУ

Реформування вітчизняної банківської системи пов'язано зі зміцненням її стійкості, що виключає можливість виникнення системних банківських криз, підвищенням якості реалізації банківським сектором функцій з акумуляції вкладів населення, коштів підприємств і їх трансформації в кредити й інвестиції, попередженням фактів використання кредитних організацій з метою недобросовісної практики.

Національний банк України є центральним банком України, особливим центральним органом державного управління, юридичний статус, завдання, функції, повноваження і принципи організації, що визначаються Законом України «Про Національний банк України» [1], Конституцією України [2] та іншими нормативними документами.

Основною функцією Національного банку України відповідно до Конституції України є забезпечення стабільності грошової одиниці України. На виконання своєї основної функції Національний банк сприяє дотриманню стабільності банківської системи, а також, у межах своїх повноважень, — цінової стабільності.

З метою виконання своїх функцій, як і інші банки, Національний банк України веде бухгалтерський облік із використанням власних рахунків згідно внутрішнього Плану рахунків бухгалтерського обліку в НБУ.

Загалом, План рахунків бухгалтерського обліку — це систематизований перелік рахунків бухгалтерського обліку, що викорис-

товується для реєстрації господарських операцій, для відображення іншої бухгалтерської інформації [3, с.123].

Формування плану рахунків здійснюється з позицій загальної методології обліку, яка нині безпосередньо ґрунтується на Міжнародних стандартах фінансової звітності (МСФЗ) [4].

Водночас за побудови плану рахунків ураховано також певні додаткові методологічні аспекти. Якщо методологія виокремлює складові нової ідеології обліку — принцип нарахування, резервів, переоцінювання — то розвиток методики побудови плану рахунків включає такі аспекти: запровадження мультивалютного режиму дії рахунків; поширення методики подвійного запису на позабалансові рахунки; деталізація інформації, нагромадженої на рахунках чинного плану рахунків, через механізм загальних і спеціальних параметрів аналітичного обліку та аналітичних рахунків; уведення до системи рахунків низки контррахунків (контрактивних і контрпасивних)

Побудова плану рахунків бухгалтерського обліку в НБУ забезпечує ведення облікових процедур у такий спосіб: фінансовий облік ведеться за єдиним планом рахунків, обов'язковим до застосування всіма банками другого рівня; вимірювання об'єктів фінансового обліку підтверджується документально за кожною господарською операцією; оцінка об'єктів обліку описується обліковою політикою банку, що узагальнює методи визнання вартості об'єктів, яку фіксують за статтями фінансової звітності або визнають у звіті про прибутки та збитки; узагальнення первинної інформації проводиться спочатку на рахунках аналітичного обліку, а потім на синтетичних балансових рахунках, що їх передбачено планом рахунків; позабалансові операції відображаються в обліку за системою подвійного запису за допомогою спеціальних контррахунків; план рахунків забезпечує мультивалютний облік операції, тобто зміст операцій, розрахунки за якими проводяться в іноземній валюті відображаються на тих самих рахунках, що і за операціями в національній валюті. Такий підхід засвідчує застосування базового принципу міжнародного обліку — переваги економічного змісту операції над її юридичною формою. Валюта є тільки засобом розрахунку, а економічний зміст операції однаковий: видані кредити, придбані цінні папери, незалежно від того у якій валюті проводиться розрахунок за операцією; аналітичний облік забезпечується за допомогою аналітичних рахунків. Їх відкриття передбачає запровадження обов'язкових параметрів у Національному банку України. Додаткова інформація, необхідна

для управління банком, формується за допомогою додаткових параметрів клієнтів і договорів.

Отже, підводячи підсумки, можна сказати, що особлива роль у державному регулюванні ринкової економіки належить головній ланці грошово-кредитної системи — Національному банку України, який веде бухгалтерський облік стану та змін засобів і їхніх джерел за допомогою системи рахунків. Одним із ключових елементів національної системи бухгалтерського обліку є розробка внутрішнього Плану рахунків, завдяки якому досягається систематизація бухгалтерських рахунків відповідно до елементів і в розрізі показників фінансової звітності.

Література

1. Закон України Про Національний банк України від 20.05.1999 № 679-XIV [Електронний ресурс] — Режим доступу:http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/679-14

2. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254.

3. *Кіндрацька Л.М.* Бухгалтерський облік у банках: методологія і практика [Текст]: Монографія / Л.М. Кіндрацька — К.: КНЕУ, 2002. — 286 с.

4. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] — Режим доступу: http: //zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_010.

Пляшко О.І., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Бондар М.І., д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА ПРОДУКЦІЮ, ТОВАРИ, РОБОТИ, ПОСЛУГИ

Одним із найважливіших показників, які характеризують фінансовий стан підприємства, є стан розрахунків з покупцями та замовниками за реалізовану продукцію, товари, роботи, послуги.

В українському законодавстві питання обліку дебіторської заборгованості регулює П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» та П(С)БО 13 «Фінансові інструменти», в міжнародній практиці використовується МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

Аналіз чинних П(С)БО 10, П(С)БО 13 і МСБО 39 свідчить про те, що між ними існують суттєві відмінності у визначенні змісту, визнанні та порядку оцінки на дату балансу дебіторської заборгованості за реалізовану продукцію, товари, роботи, послуги.

Згідно з національними та міжнародними стандартами дебіторська заборгованість визнається як фінансовий актив, але при цьому відрізняються умови визнання цього активу.

П(С)БО 10, на відміну від П(С)БО 13, не визнає дебіторську заборгованість як фінансовий інструмент. У зв'язку з цим складається враження, що зазначені нормативні документи стосуються різних активів. Для уникнення суперечностей слід удосконалити подану у стандартах інформацію, зокрема, потрібно до П(С)БО 10 внести інформацію щодо визнання дебіторської заборгованості, не призначеної для перепродажу, фінансовим інструментом.

Згідно П(С)БО 10 заборгованість покупців і замовників у момент визнання оцінюється за первісною вартістю, а на дату складання балансу — за чистою реалізаційною вартістю.

У П(С)БО 13 надається інформація стосовно оцінки фінансових активів загалом. З метою уточнення та деталізації даних у П(С)БО 13 доцільно додати посилання на П(С)БО 10 щодо оцінки дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи, послуги.

Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату Балансу визначають резерв сумнівних боргів, сума якого вираховується із первісної вартості заборгованості. Резерв сумнівних боргів розраховується виходячи із застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості та коефіцієнта сумнівності. При цьому існує невизначеність щодо того, які активи потрібно враховувати для визначення його суми (лише поточну дебіторську заборгованість за реалізовану продукцію (товари, роботи, послуги) чи врахувати ще і видані аванси). Аналіз проблемних статей і нормативної бази дав можливість визначити необхідність нарахування резерву сумнівних боргів лише для дебіторської заборгованості за розрахунками з покупцями та замовниками, адже внаслідок видачі авансів у підприємства не виникають доходи, тоді як резерв формується для забезпечення відповідності доходів і витрат.

Міжнародні стандарти містять відмінну від національних стандартів інформацію стосовно визнання та оцінки дебіторської заборгованості, особливо на дату балансу, що пояснюється відсутністю в міжнародній практиці резерву сумнівних боргів. У

зв'язку з розвитком інтеграційних процесів у подальшому необхідним є коригування національних стандартів до міжнародних.

Облік розрахунків з покупцями та замовниками здійснюється на рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», у складі якого виділяють чотири субрахунки. Необхідно звернути увагу на те, що серед науковців існує думка, що структура цього рахунка є не зовсім досконалою і потребує подальшого вивчення.

Актуальною на даний час залишається проблема відсутності документа для здійснення заліку заборгованості з покупцем при здійсненні реалізації за умов попередньої оплати. Сьогодні в обліку в якості такого документа використовують універсальну бухгалтерську довідку. Проте вона не розкриває зміст цієї інформації в повному обсязі, є загальнішою.

Потрібно зазначити, що внаслідок впровадження нових форм фінансової звітності відбулися зміни щодо відображення інформації про дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги в Звіті про фінансовий стан підприємства та Звіті про сукупний дохід. У діючих формах фінансової звітності інформація щодо об'єкта дослідження розкривається у загальному вигляді, при цьому з метою прийняття раціональних рішень користувачами звітних даних доцільно деталізувати інформацію щодо суми первісної вартості, резерву сумнівних боргів і чистої реалізаційної вартості у Звіті про фінансовий стан, а також чистого доходу від реалізації, валового доходу та суми податків і зборів у Звіті про сукупний дохід.

Отже, для забезпечення здійснення ефективної господарської діяльності кожне підприємство повинне розробляти ефективну політику здійснення розрахунків із своїми дебіторами, що сприяло б вчасному надходженню грошових коштів і використанню їх у процесі виробництва з метою отримання економічних вигод.

Література

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка».

2. *Нашкерська Г.В.* Особливості визнання та оцінки поточної дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи і послуги / Г.В. Нашкерська // Бухгалтерський облік і аудит. — 2009. — № 11. — С. 31–37.

3. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»: Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.99 р. № 237.

4. П(С)БО №13 «Фінансові інструменти»: Затверджено Наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.01 р. №559.

Поліщук О.С., *студент ОЕФ, 5 курс,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
науковий керівник — Поплюйко А.М., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ЗМІНИ В ПОДАТКОВІЙ СИСТЕМІ: ЇХ ВПЛИВ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Розвиток економіки країни, в першу чергу, залежить від ефективного функціонування податкової системи. Громадяни — це основа будь-якої держави, мета та умови її існування. Основним джерелом наповнення бюджету країни є податки. В кожній державі саме податки з доходів фізичних осіб є фундаментальним забезпеченням якісного функціонування її діяльності. Саме від розміру доходів фізичних осіб, ефективного їх оподаткування, раціонального використання і залежить добробут як громадян країни, так і економічний рівень держави, її статус на міжнародній арені. Україна знаходиться уже впродовж багатьох років у скрутному становищі, її податкова система сприяє розвитку тіньової економіки та являється однією із найскладніших у світі (164-е місце у World Bank Doing Business Rating). Тому реформування податкової системи є досить важливим питанням за сучасних умов функціонування країни.

Податкова система України абсолютно не стимулює економічний розвиток, є надзвичайно складною та сприяю розвитку корупції. Метою даного дослідження є аналіз змін у податковій системі України, вивчення їх впливу на доходи фізичних осіб і виявлення результату від їх впровадження на економіку країни в наступних періодах.

За останні роки Україна не лише не розвивалась в економічному контексті, але і втратила значну кількість надходжень до державного бюджету, зазнала значних втрат в економіці та почала падати в економічному розвитку. Так, у 2012 році ВВП становив 0,3 %, у 2013 році — 0 %, а в 2014 році прогнозується падіння ВВП до — 6 % [3]. Тобто ситуація в країні з кожним роком погіршується, зростає незадоволеність доходами, рівнем життя та цінами на ринку. Враховуючи ситуацію в країні, значні погіршення в економіці за останні роки, уряд прийняв низку рішень стосовно реформування економіки. Основними з таких рішень є перелік змін у податковій системі, яка повинна вивести доходи громадян і країни з тіні, зробити систему опо-

даткування простішою та збільшити контроль за нарахуванням і сплатою податків. Дані зміни також стосуються доходів громадян, адже дані зміни повинні сприяти підвищенню рівня їх життєдіяльності.

Таким чином, було внесено такі поправки до податкової системи з приводу податків, які стосуються доходів фізичних осіб: скасовано пільги з податку на доходи фізичних осіб за договорами довгострокового страхування життя чи недержавного пенсійного забезпечення, укладених із страховими організаціями; було уточнено норми стосовно умов, за яких доходи у вигляді відшкодованих платнику податку витрат на відрядження, не включаються до оподаткованого доходу; податкову соціальну пільгу було збережено у розмірі 50 % прожиткового мінімуму для працездатної особи (у розрахунку на місяць); запроваджено одноразове декларування доходів, майна та фінансового стану фізичних осіб; було зменшено кількість груп платників єдиного податку з шести до чотирьох із збереженням максимального розміру доходу, що дозволяє перебувати на спрощеній системі оподаткування; скасовано неоподаткований мінімум загальної житлової нерухомості для всіх видів об'єктів; надано місцевим органам влади право на встановлення податку на нерухоме майно для житлової та нежитлової нерухомості в розмірі до 2 % мінімальної зарплати за 1 кв. м площі об'єкта нерухомості; плату за землю об'єднано з податком на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, та перенесено до складу податку на нерухоме майно; також оподатковуються уже дивіденди незалежно від розміру вкладень; єдиний соціальний внесок встановлено в розмірі 41 % для зарплат, що не перевищують двох мінімальних зарплат, якщо ж офіційна зарплата буде вищою за дві міні малки, то розмір ЄСВ скорочується в 2,7 разу до 15 % [1]. Дані зміни є не зовсім прийнятні, проте вони дають можливість скоротити дефіцит бюджету за 2 роки до 3,7 % від ВВП із 4,5 % і підняти номінальний ВВП до 1897,6 млрд грн, а реальний ВВП до 2,5 % із —6 %.

Нові зміни в податковому законодавстві дають можливість для зростання економіки на 2,5 %, тим самим стимулюючи зростання доходів фізичних осіб і виведення їх з тіні з ціллю отримати більше коштів до бюджету. Зростає податкове навантаження на доходи фізичних осіб, що порушує питання зростання заробітних плат і пошуку шляхів додаткових надходжень. У зв'язку з цим, можлива міграція працівників за кордон у пошуках заробітку та пошук альтернативних шляхів заробітку, зокрема робота на фондовому ринку, депозитні вкладення, робота за сумісництвом,

надання послуг. Така тенденція стимулює і потребу в підвищенні кваліфікації, перенавчанні [2].

Отже, зміни в податковому законодавстві стимулюють громадян до порядності, застосовуючи певні санкції та створюючи умови до зростання їх доходів, сприяють зростанню економіки та стимулюють до розвитку освіти і науки в Україні, тим самим дають можливість країні зрівнятися з розвиненими європейськими державами.

Література

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 31.07.2014 р №1621-18 / [Електронний ресурс]// http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1621-18.
2. Закон України «Про запобігання фінансової катастрофи та створення передумов для економічного зростання в Україні» від 27.03.2014 р. №1166-VII / [Електронний ресурс]// http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1166-18.
3. Урядовий портал «Відновлення України. План дій.» /[Електронний ресурс]// http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247573184&cat_id=246711250.
4. Дебет-кредит. «Все, що потрібно знати про нюанси нової податкової системи України» / [Електронний ресурс]// http://news.dtkt.ua/ua/taxation/common/31457.

Полякова Т.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Добровський В.М., к.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ БАЛАНС ТА АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

За умов ринкової економіки підприємство здійснює свою виробничу або торговельну діяльність самостійно, але конкуренція, що полягає в змаганні підприємств за споживачів своєї продукції, змушує продавця (виробника) враховувати інтереси й побажання покупців і виробляти продукцію, яка їм потрібна. Підприємство, що програло в цій боротьбі, звичайно стає банкрутом, тобто не може оплатити вартості товару, робіт і послуг, розрахуватись з бюджетом, а через те наражається на небезпеку примусового продажу свого майна. Отже, щоб запобіг-ти катастрофі, підприємство мусить постійно стежити за ситуацією на ринку і забезпечувати високу конкурентоспроможність своєї продукції.

Одним із інструментів з'ясування реальної конкурентоспроможності є аналіз фінансового стану підприємства. Аналіз фінансового стану навіть найуспішнішого підприємства є нагальною необхідністю, бо не можна вести господарство без аналізу його доходів і витрат. Ринкова економіка приводить у рух усі ресурси, аби кожна вкладена в підприємство гривня давала найвищий прибуток. Щоб забезпечити це, необхідно постійно аналізувати фінансовий стан, проводити обґрунтоване наукове дослідження фінансових відносин і руху фінансових ресурсів у процесі господарської і торговельної діяльності кожного підприємства [1].

Бухгалтерський баланс є найінформаційнішою формою звітності для здійснення аудиту, аналізу й оцінки фінансового стану підприємства. Одним з основних завдань бухгалтерського балансу є відображення у ньому вартості активів підприємства та обсягів вкладеного в це майно власного та залученого капіталу.

Дослідження бухгалтерського балансу дає можливість: одержати значний обсяг інформації про підприємство; визначити ступінь забезпеченості підприємства власними оборотними коштами; встановити, за рахунок яких статей змінився розмір оборотних коштів; оцінити загальний фінансовий стан підприємства навіть без розрахунків аналітичних показників.

На основі бухгалтерського балансу фінансові аналітики визначають напрямки аналізу підприємства. Значення бухгалтерського балансу є настільки важливим, що аналіз фінансового стану нерідко називають аналізом балансу.

Фінансовий стан являє собою найважливішу характеристику економічної діяльності підприємства в зовнішньому середовищі. Воно визначає конкурентоспроможність підприємства, його потенціал у діловій співпраці, оцінює, якою мірою гарантовані економічні інтереси самого підприємства і його партнерів щодо фінансових та інших відносин.

Основною метою фінансового аналізу є отримання певної кількості ключових параметрів, що дають об'єктивну і точну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і видатків, змін у структурі активів і пасивів, у розрахунках з дебіторами і кредиторами. Для визначення цих показників перш за все використовується бухгалтерський баланс. При цьому в оцінці поточного фінансового стану підприємства особливу роль відіграє прогноз на найближчу і віддаленішу перспективу, тобто очікувані параметри фінансового стану [2].

Основними напрямками аналізу для реальної оцінки фінансового стану є такі:

1) аналіз фінансового стану на короткострокову перспективу, який полягає в розрахунку показників оцінки задовільності структури балансу (коефіцієнт ліквідності, забезпеченості власними засобами і можливості відновлення платоспро-можності);

2) аналіз фінансового стану на довгострокову перспективу досліджує структуру джерел надходження коштів, ступінь залежності організації від зовнішніх інвесторів і кредиторів;

3) аналіз ділової активності організації, критеріями якої є: широта ринків збуту продукції; репутація організації; ступінь виконання виробничого плану [3].

На сьогоднішній день у більшості вітчизняних власників і менеджерів, а також державних службовців відсутнє комплексне бачення переваг здійснення максимально повного та об'єктивного аналізу фінансового стану, що у значній мірі визначає негативні тенденції щодо покращення фінансових показників діяльності, а також низьких кредитних позицій національних компаній на ринку капіталу, негативного інвестиційного клімату загалом.

У таких умовах, на мій погляд, доцільно рекомендувати такі заходи подолання зазначених проблем для покращення діяльності організації:

— проводити кілька разів на рік оцінку найважливіших показників фінансового стану підприємства;

— розробляти нові методи оцінки фінансового стану, а також способи покращення фінансового стану, підвищення платоспроможності і ліквідності, зокрема комплексного характеру;

— нормалізувати, стабілізувати, привести до міжнародних норм фінансове та податкове законодавство;

— удосконалювати інформаційно-методичне забезпечення фінансового аналізу, що дозволить підвищити її аналітичні можливості та реальність оцінки майна;

— проводити методичні семінари для осіб, відповідальних за здійснення аналізу фінансового стану з метою формування мотиваційних аспектів його удосконалення та підвищення рівня кваліфікації [4].

Отже, завдяки бухгалтерському балансу та аналізу фінансового стану керівники отримують уявлення про місце свого підприємства в конкурентному середовищі, правильності обраного стратегічного курсу, порівняльних характеристик ефективності використання ресурсів і прийнятті рішень найрізноманітніших питань по управлінню підприємством.

Література

1. Економічний аналіз: Навч. посібник /М.А. Болюх, В.З. Бурчевський, М.І. Горбатюк та ін.; за ред. акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. — Вид. 2-ге, перероб. і доп. — К.: КНЕУ, 2003. — 556 с.
2. Наталя Вертепна, магістр, Тернопільський національний технічний університет імені Пулюя, Україна. — «Бухгалтерський баланс як об'єкт аналізу та аудиту». http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/1121/1.pdf
3. *Крамаренко Г.О., Чорна О.Є.* Фінансовий аналіз. Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 392 с.
4. *Самофалов С. П.* Удосконалення управління промисловим підприємством на основі бюджету в створених центрах відповідальності // Фінансова консультація. — 2006. — № 21. — С. 22.

Проскура К.Б., *студент ОЕФ, 5курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
науковий керівник — Ніколенко Л.А., к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ЩОДО УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Найяскравішим з відомих інформаційних бухгалтерських парадоксів назвав Я.В. Соколов ситуацію, коли «підприємство заробило прибуток, але грошей (платіжних коштів) немає» [1]. У фінансовій звітності підприємств цей парадокс відображається так: зростає нерозподілений (ще невикористаний власниками) прибуток і одночасно зростає актив — дебіторська заборгованість.

Від початку формування ринкових відносин в Україні і донині існує чимало актуальних нерозв'язаних питань, пов'язаних з обліком дебіторської заборгованості, які потребують постійного перегляд нормативних актів і регламентуючих документів, вироблення нових шляхів удосконалення організації та методики обліку розрахунків з дебіторами. Це і обумовлено актуальність даної теми, де зростає роль ефективного здійснення управління дебіторською заборгованістю.

Варто зазначити, що вплив на процеси зростання дебіторської заборгованості здійснює політика підприємства у розрахунках з покупцями. А несвоєчасне погашення дебіторської заборгованості призводить до платіжної кризи; зростання заборгованості по

комерційному кредиту обумовлює збільшення попиту на короткострокові позики, скорочення їх пропозиції і зростання їх вартості. Крім цього наявність великих обсягів дебіторської заборгованості спричиняє низьку платоспроможність підприємства [2].

Саме тому належна організація обліку дебіторської заборгованості сприяє ефективному управлінню її розмірами і термінами погашення на підприємстві та посиленню контролю за своєчасним здійсненням розрахунків.

Сучасні умови господарювання потребують від керівництва підприємств вирішення цілої низки нерозв'язаних проблем щодо оцінки та обліку дебіторської заборгованості, а саме:

— пошук ефективних шляхів управління заборгованістю;

— вдосконалення теоретичних і методичних аспектів класифікації та відображення заборгованості в обліку та звітності;

— розвиток облікового забезпечення системи внутрішнього контролю руху дебіторської заборгованості, зокрема тієї, що визнана сумнівною;

— вдосконалення організаційних систем управління розрахунків з дебіторами;

— впровадження ефективної системи внутрішнього контролю заборгованості;

— узгодженість законодавства за НПСБО з положеннями МСФЗ [3].

Детально проаналізувавши зазначені недоліки можна запропонувати кілька варіанти їх вирішення:

— щодо управління дебіторською заборгованістю підприємство має сформувати кредитну політику, що дає змогу максимально ефективно використовувати дебіторську заборгованість як інструмент збільшення продаж, і комплекс заходів, які спрямовані на зниження ризику виникнення простроченої або безнадійної дебіторської заборгованості;

— визначення ступеню ризику несплати рахунків покупцями дозволить підприємству об'єктивно та ефективно здійснювати контроль та регулювання за обліком дебіторської заборгованості;

— збільшення кола покупців, що дозволить мінімізувати втрати від несплати одним або декількома покупцями;

— у процесі управління дебіторською заборгованістю з метою прискорення розрахунків з дебіторської заборгованості підприємство може використовувати ряд сучасних форм з його рефінансування, а саме такі як: процес клірингу; факторинг; форфейтинг; облік векселя; застава; аутсорсинг; надання замовникам знижок; реструктуризація заборгованості [4];

— контролювати співвідношення дебіторської заборгованості і кредиторської заборгованості дозволить підприємству аналізувати якість дебіторської заборгованості, що визначає її оборотність. А саме: чим краще якість дебіторської заборгованості, тим вище її ліквідність і ефективніше використання оборотних активів підприємства;

— вести оперативний контроль за надходженням готівки;

— підприємству також необхідно проводити інвентаризацію дебіторської заборгованості, оцінювати ймовірність її стягнення і розробляти найефективніші в кожному конкретному випадку заходи інкасації, що дозволить скоротити розмір уже існуючої дебіторської заборгованості;

— ефективно організована система внутрішнього контролю дебіторської заборгованості надасть підприємству можливість постійного моніторингу за його станом та зміною;

— регулярний перегляд визначених термінів прострочених залишків на рахунках дебіторів та його порівняння із нормами в галузі, показниками конкурентів і даними минулих років — повинна стати невід'ємною частиною внутрішнього контролю на підприємстві;

— своєчасно визначати сумнівну заборгованість;

— вести претензійну роботу співпрацюючи з юридичною службою.

Отже, створення ефективної системи обліку і контролю дебіторської заборгованості дозволить уникнути ризиків неплатоспроможності і зниження показників ліквідності внаслідок отримання об'єктивної та своєчасної інформації для прийняття оптимальних управлінських рішень, а також дасть змогу раціонально використовувати наявні фінансові ресурси та зміцнити економічну безпеку підприємства.

Література

1. *Соколов Я.В*. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. — М.: Финансы и статистика, 2000. — 496 с

2. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів [Ф.Ф. Бутинець та ін.]; під заг. ред. [і з передм.] Ф.Ф. Бутинця. — 8-ме вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2009.

3. П(с)БО 10 «Дебіторська заборгованість» (зі змінами і доповненнями): Затверджене Наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. №627.

4. *Чорнобривець М.М*. Управління дебіторською заборгованістю підприємства // Науковий вісник НЛТУ України. — 2013. — Вип. 23.13.

Путова Н.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Примаченко О. Л., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКЕ НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

За останні роки все гостріше постає питання захисту трудових прав працівників підприємств. Трудові відносини між роботодавцем і найманим працівником регулюються двома сторонами: державою та суб'єктами господарювання. При чому останні повинні враховувати вимоги державного законодавства при організації облікової політики з оплати праці, що буде діяти суто в межах даного суб'єкта господарювання.

Найважливішим чинником, що стимулює людину до праці є заробітна плата. Тому оптимізація організації оплати праці на підприємстві, впровадження заходів щодо удосконалення обліку оплати праці є необхідним для створення ефективної системи розрахунків.

Звичайно, держава регулює оплату праці працівників підприємств усіх форм власності й господарювання, встановлюючи мінімальну заробітну плату, умови визначення її розміру, порядок перегляду та інші норми й гарантії в оплаті праці. Але не менш важливим є і договірне регулювання оплати праці, що здійснюється на основі угод: генеральної угоди на державному рівні; галузевих, регіональних угод; колективних договорів; трудових договорів.

Заробітна плата — це оплата послуг праці працівника, що відображає соціально-економічне становище в національній економіці та рівень життя у суспільстві. Заробітна плата є дуже складною економічною категорією. Для кожного суб'єкта господарювання важливо мати модель обліку, що забезпечить інформацію про діяльність підприємства для внутрішніх користувачів.

Саме з цією метою на підприємствах розробляється облікова політика, що максимально повно розкриває всі наявні особливості бухгалтерського обліку в конкретному періоді діяльності, а отже і висвітлює аспекти організації обліку оплати праці. Її документальне оформлення представлене у вигляді наказу про облікову політику, який набуває статусу юридичного документа після його затвердження.

Окрім наказу про облікову політику до внутрішньогосподарського нормативного забезпечення організації обліку праці та її оплати належать:

— Колективний договір підприємства,

— Положення про оплату праці,

— Норми виробітку і розцінки,

— Положення про фонди матеріального заохочення та соціального розвитку.

Наказ про облікову політику підприємства може висвітлювати такі основні питання з обліку праці та її оплати:

— форми кадрової документації;

— форми, системи, розміри заробітної плати та інших виплат;

— встановлення режиму роботи;

— зміни в організації праці;

— нормування і оплату праці;

— строк подання первинних документів з обліку праці та її оплати до бухгалтерії підприємства;

— порядок обробки та зберігання первинних документів та регістрів обліку з оплати праці;

— порядок створення резервів на виплату відпусток, щорічної винагороди за вислугу років, винагород за підсумками роботи за рік.

Проте, на великих підприємствах з метою регулювання організації обліку праці та її оплати доречно розробляти Положення про оплату праці. Це положення впроваджується з метою встановлення єдиного порядку витрат коштів на оплату праці усіх працівників підприємства. У положенні має бути чітко визначені форми і системи оплати праці (відрядна, почасова, акордна та ін.) для різних категорій працівників. Цей документ містить:

• загальні принципи організації оплати праці на підприємстві, системи і форми оплати праці, які застосовують до різних категорій працівників;

• штатний розпис працівників підприємства;

• побудову основної (тарифної) оплати праці з інструкціями за посадами і професіями тарифних ставок і окладів або порядку розрахунку залежно від показників роботи працівника і підприємства в цілому;

• обумовлені доплати, надбавки і компенсації із зазначенням їх розмірів;

• інші преміальні системи, що їх використовують на підприємстві;

• визначений стимулюючий показник, шкала преміювання.

У документі про облікову політику підприємства в розділі, що стосується зобов'язань, слід зробити посилання на вказане положення.

Отже, детальна розробка внутрішньогосподарського нормативного забезпечення організації обліку праці та заробітної плати сприятиме підвищенню продуктивності праці, повному використанню робочого часу, зміцненню дисципліни праці на підприємстві.

Ржепецька О.Г. *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Примаченко О.Л, к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

УДОСКОНАЛЕННЯ ДОКУМЕНТООБІГУ ЗА ОПЕРАЦІЯМИ З КРЕДИТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ

Для ефективного ведення обліку необхідне використання аналітичних рахунків і чітке документування економічних операцій. На сьогоднішній день існує є широкий спектр неоднозначних питань стосовно методології обліку кредиторської заборгованості, трактування способів обліку і оцінки, а також шляхів покращення прийомів і методів реєстрації фінансових даних.

Основним документом, який визначає господарські відносини, є договір (купівлі-продажу, постачання, підряду тощо). Досить часто підприємства малого та середнього бізнесу з метою зменшення витрат покладають обов'язки складання договорів на бухгалтера. Така «економія» створює нові ризики і в майбутньому призведе лише до значних втрат, оскільки саме договори регулюють питання порядку та строків оплати товарів робіт і послуг і захищають підприємство від несплат. Досить часто використовуються непрофесійні загальнодоступні шаблони договорів, у яких відсутні превентивні умови щодо несплат, а іноді навіть усі необхідні реквізити, які обумовлюють юридичну дійсність такого документу. Грамотно складений договір завжди включає розміри фінансових санкцій за сумнівною заборгованістю, строки оплати та відвантаження товару, порядок заліку боргових зобов'язань і є рівноправним для всіх сторін господарських відносин. Якщо на підприємстві відсутня юридично компетентна особа, доцільніше звернутися до аутсорсингової компанії, ніж покладатися на непрофесіонала.

Завданнями обліку кредиторської заборгованості є своєчасне і правильне документальне оформлення і відображення на рахунках

синтетичного і аналітичного обліку господарських операцій з виникнення і погашення кредиторської заборгованості. Перший крок облікового процесу — групування однорідної економічної інформації [4, с. 23]. Вважається, що використання плану рахунків достатнє для забезпечення повної класифікації кредиторської заборгованості [1, с. 151; 2, с. 104; 3, с. 30]. Але існує багато практичних питань, які необхідно відстежувати оперативно, з метою забезпечення необхідною інформацією керівництво та фінансову службу підприємства. До таких питань належить контроль кредиторської заборгованості в розрізі контрагентів, дого-ворів і термінів несплат, у регламентованому переліку бухгалтерських документів відсутні такі засоби групування інформації. Тому з метою удосконалення обліку кредиторської заборгованості пропонується ввести ряд документів, які дозволяють контролювати перелічені проблемні питання.

З метою поточного забезпечення обліковою інформацією вважаємо за необхідне ввести зведений документ контролю фактичної кредиторської заборгованості, що дозволить спостерігати залишки на кінець дня по кожному виставленому рахунку від постачальника (табл. 1).

Таблиця1

ВІДОМІСТЬ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА _____20___ р.

№ п/п	Контр-агент	Договір-підстава платежу	Стаття руху грошових коштів	Сума до сплати, грн	Загальна сума забо-ргованості	Залишок заборгова-ності після сплати	Кінцева дата сплати
1	ТОВ «Інтер'єр»	АН-000001	Зменшення поточних зобов'язань	5000	25000	5000	22.12.14

Як уже було зазначено, договірні зобов'язання досить часто передбачають фінансові санкції за прострочену заборгованість, тому вважаємо необхідним ввести внутрішній документ, який забезпечує контроль фінансових санкцій і групує заборгованість по днях прострочення зобов'язання. Документ повинен включати групування простроченої заборгованості за кількістю днів прострочення платежів, за кредиторами, за сумами зобов'язань і за розміром пені (табл. 2).

Таблиця 2

ВІДОМІСТЬ ПРОСТРОЧЕНОЇ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА ___20__ р.

№ п/п	Кредитор	Договір-підстава платежу	Сума пла-тежу, грн	Кількість днів про-строчення	Розмір пені, грн	Загальна сума, грн
1	ТОВ «Осмос»	АП-000022	100000	30	68,49	102054,70

Такий документ забезпечить формування нової достовірної обліково-аналітичної інформації і дасть змогу здійснювати необхідні розрахунки і приймати обґрунтовані рішення у сфері управління зобов'язаннями підприємства своєчасно.

Отже, належна організація обліку кредиторської заборгованості на підприємстві будь-якої форми власності має вирішальне значення, оскільки сприяєупорядкуванню інформації, прозорості та достовірності даних розрахункових операцій за борговими зобов'язаннями (з кредиторами). Досягнення і належна підтримка стійкого фінансового положення підприємством є запорукою його подальшого економічного і фінансового зростання. Адже при недостатній платоспроможності підприємство буде змушене поставити основною метою діяльності не власну капіталізацію і зростання добробуту його власників, а позицію щодо утримання на конкурентному ринку.

Література

1. *Волинець О.О*. Характеристика системи аналітичного обліку зобов'язань та методика її удосконалення в умовах електронної обробки економічної інформації / О.О. Волинець // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. — 2012. — № 5, Т. 2. — С. 151–153.
2. *Орлов І.В*. Бухгалтерський облік і контроль зобов'язань суб'єктів господарювання: теорія і методологія : монографія / І.В.Орлов. — Житомир: ЖДТУ, 2010. — С. 101–104.
3. *Шатохін О.* Облік та інформаційне забезпечення управління господарською діяльністю підприємств / О. Шатохін // Бухгалтерський облік та аудит — 2009. — № 10 — С. 28–33.
4. Як правильно налагодити документообіг на підприємстві // Практична бухгалтерія. — 2005. — № 39. — С. 22–25.

Рибакова К.Л., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і удит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Сташенко Ю.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОЦІНКИ ТА ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

На сучасному етапі розвитку та інтеграції ринкових відносин виникає усе більше проблемних питань щодо основних засобів,

що пов'язано з виникненням нових їх видів, які вимагають інших підходів до оцінки їх вартості, аналізу ефективності використання та облікової політики.

До головних проблем щодо основних засобів можна віднести:

— різні підходи до термінології та визначення сутності основних засобів у фінансовому обліку й системі оподаткування, принципів їх оцінки;

— проблеми вдосконалення системи амортизації;

— проблеми підвищення інформативності первинних документів з обліку основних засобів;

— проблема інформаційного забезпечення управління матеріально-технічною базою, що представлено на підприємстві системою обліку, аналізу, аудиторського контролю;

— проблеми аналізу ефективност івикористання основних засобів і можливості її прогнозування тощо [2].

Одною з основних проблем щодо обліку основних засобів є їх оцінка. Згідно норм П(С)БО 7 «Основні засоби» підприємства можуть використовувати два види оцінки вартості основних засобів: за первісною або за справедливою вартістю [1]. Зазвичай використовують оцінку за первісною вартістю, бо вона є зрозумілішою і простішою у застосуванні. Оцінка за справедливою вартістю є складнішою і потребує залучення експерта, який має право здійснити таку оцінку, тому такий метод є затратним. Але саме останній метод дає змогу оцінити основні засоби за їх реальною вартістю, що дає змогу об'єктивніше оцінити вартість необоротних активів загалом, і як результат здійснити точніший аналіз основних засобів. Також дана оцінка є доцільнішою при великих інфляційних процесам.

Основними проблемами, що виникають у процесі оцінки за справедливою вартістю основних засобів, є:

— на сьогодні відсутні методичні основи обґрунтованого визначення вихідної оцінки основних засобів, що є досить важливим;

— використання поняття «справедлива вартість» у П(С)БО, оскільки ринкові ціни не можна назвати справедливими, так як вони не можуть бути одночасно справедливими для двох учасників ринку — продавця і покупця;

— при виборі об'єктивного методу оцінки основних засобів необхідно мати на увазі, що не існує такої оцінки, яка б задовольняла вимоги всіх без винятку користувачів фінансової звітності [3].

Щодо обліку основних засобів потрібно зазначити, що особливістю реалізацій основних засобів за грошові кошти є те, що перед продажем їх переводять до групи необоротних активів, які утримуються для продажу. Такі активи переводять до складу

оборотних активів і відображають на рахунку 286 «Необоротні активи і групи вибуття, що утримуються для продажу». Дана операція призводить до змін у відображенні доходів і витрат, що пов'язані з реалізацією основних засобів з групи вибуття.

Розглянувши облік вибуття основних засобів, на нашу думку, при відображені реалізації даних активів доцільнішим і правильнішим було б віднесення собівартості проданих основних засобів на 972 «Собівартість реалізованих необоротних активів», а дохід від продажу даних активів на 742 «Дохід від реалізації необоротних активів». Дані рахунки були створені саме для обліку доходу та собівартості від необоротних активів, у тому числі і основних засобів. Після введених груп вибуття вони втратили своє функціональне призначення. Також основні засоби не є ні оборотними (особливо за Податковим кодексом, де межа вартості оборотних є меншою 2500,00 грн), а тим паче ні виробничими запасами. Дане відображення продажу основних засобів може ускладнити розуміння фінансової звітності підприємства.

Для вирішення згаданих проблем потрібно здійснити такі дії:

— удосконалити методику обліку надходження основних засобів у системі аналітичних рахунків, що дозволить спростити систему бухгалтерських записів;

— розробити бухгалтерську модель економічного механізму амортизації, що сприятиме вирішенню проблем фінансового, внутрішньогосподарського обліку амортизаційних процесів і їх податкового аспекту;

— удосконалити методику обліку витрат на ремонти основних засобів, що підвищить ефективність управління витратами;

— розробити моделі залежності експлуатаційних витрат від віку устаткування, яка дозволить визначити доцільність проведення ремонту основних засобів [2].

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92, зі змінами.

2. *Рилєєв С.В., Шкробанець М.І.* Удосконалення обліку основних засобів в системі управління матеріально-технічною базою підприємства / С.В. Рилєєв // Формування ринкових відносин в Україні. — 2009. — № 6. — С. 23–26.

3. *Стрибуль О.В.* Об'єктивна оцінка основних засобів як база для нарахування амортизації / О.В. Стрибуль // Теорії мікро- і макроекономіки. — Академія муніципального управління. — К., 2009. — №33. — С. 183–188.

Савельєва А.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л.П., асистент
кафедри обліку підприємницької діяльності

МІСЦЕ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО РОЗВИТКУ

Розвиток України на сучасному етапі характеризується швидким розвитком ринкової економіки та інтеграцією у систему міжнародних економічних відносин.

До розвитку економіки залучаються зовнішні й внутрішні інвестиції, які наведено на рис. 1. За цих умов суттєво зростає роль і місце бухгалтерського обліку в економіці, оскільки, завдяки йому приймаються рішення про зміни та оновлення напрямів виробництва, відповідно до кон`юктури ринку.

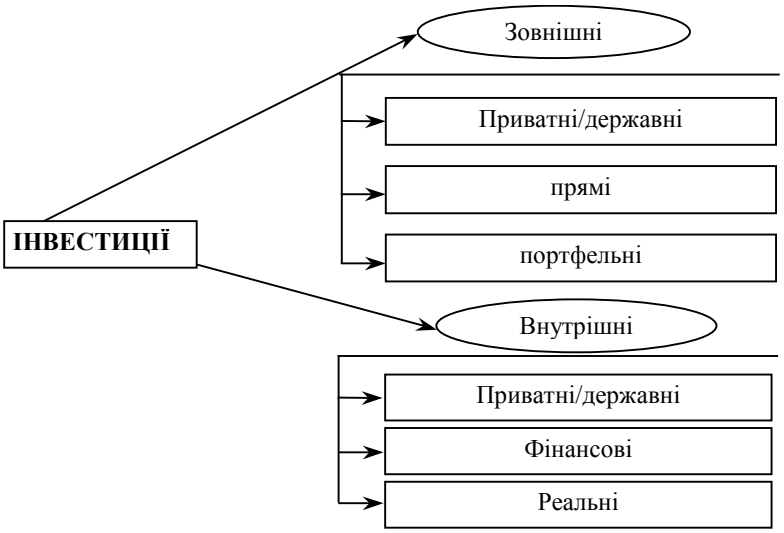

Рис. 1. Види залучених інвестицій

Сучасний бухгалтерський облік в системі управління підприємством відіграє головну роль, здійснюючи процес висвітлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення та передачі інформації про господарську діяльність, капітал і зобов'язання

підприємства, і може використовуватись як зовнішніми, так і внутрішніми користувачами.

На сучасному етапі трансформація економіко-правового середовища, курс на ринкові та інтеграційні перетворення супроводжуються реформуванням бухгалтерського обліку. Проведення заходів з реформування обліку потребує перегляду та оновлення нормативно-методичної бази. Тому зараз нагальним завданням стали розробка й адекватне застосування такої методології бухгалтерського обліку і звітності, що відповідає міжнародним стандартам, які, в свою чергу, є найуніфікованішими вимогами до організації та ведення бухгалтерського обліку й орієнтовані на зближення національних систем обліку [1, с.16].

Визначимо передумови подальшого розвитку бухгалтерського обліку (рис. 2) [2, с. 9].

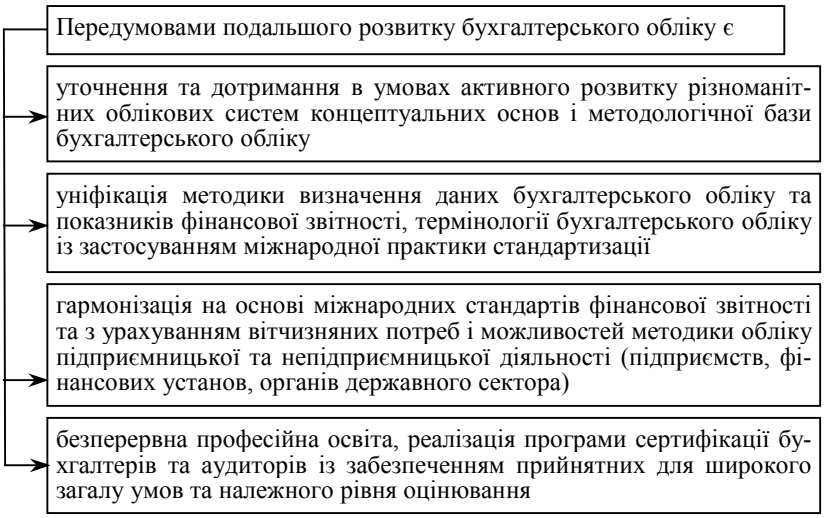

Рис. 2. Передумови подальшого розвитку бухгалтерського обліку

Однією з головних перспектив сучасного розвитку обліку є організація бухгалтерського управлінського обліку та впровадження стратегічного обліку на підприємстві і постійний контроль за виконанням управлінських завдань.

Збереження концептуальних основ бухгалтерського обліку на основі цілісності, системності та дієвості в межах чинного правового поля є запорукою стабільності враховуючи економічні особливості України.

Отже, важливість бухгалтерського обліку обґрунтовується його місцем і роллю на підприємстві та зростанням цінності облікової інформації. У сучасних умовах господарювання практично неможливо управляти складним економічним механізмом господарюючого суб'єкта без сучасної, повної та достовірної економічної інформації, яку дає тільки чітко налагоджена система обліку.

Література

1. *Гуцайлюк З.* Сучасні проблеми розвитку теорії бухгалтерського обліку // Бухгалтерський облік і аудит. — 2006. — № 2. — С. 14–19.

2. *Левицька С.* Бухгалтерський облік: основи, перспективи розвитку // Бухгалтерський облік і аудит. — 2007. — № 8. — С. 7–11.

Савченко К.Ю. *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Примаченко О.Л., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ

Результатом процесу реалізації є суспільна корисність виробленого продукту, його відповідність вимогам покупця, замовника або ринку. Шляхом зіставлення доходів і витрат підприємства визначається фінансовий результат. Реалізація продукції, товарів, робіт, послуг є найважливішим джерелом доходів підприємства, оскільки формує прибуткову частину бюджету держави.

На сьогодні серед науковців відсутній єдиний погляд щодо визначення поняття «процесу реалізації».

В.Г. Швець зазначає, що процес реалізації — це сукупність операцій з продажу готової продукції споживачам [1, с. 104].

П.Л. Сук відмічає, що процес реалізації являє собою сукупність операцій з продажу готової продукції, виконаних робіт і наданих послуг, де відбувається передача готової продукції споживачам, одержання оплати від них, виявлення результату діяльності [2, с. 330].

На думку авторів [3], реалізація продукції — завершальна стадія кругообігу засобів суб'єкта господарювання, на якій здійс-

нюються товарно-грошові відносини між виробником продукції та її покупцем [3, с. 278].

Е.С. Хендріксен і М.Ф. Ван Бред зазначають, що реалізація — це відображення доходу, коли відбулися обмін або вибуття продукту [4, с. 53].

Вважаємо, що реалізація продукції для підприємства — це відчуження продукту своєї праці шляхом продажу його з метою задоволення потреб суспільства і розширеного відтворення підприємства. В процесі реалізації відшкодовуються авансовані у виробництво товару засоби, виділяються за рахунок знову створеної вартості засобу на розширення виробництва, створюється фонд зарплати, задовольняються інші потреби підприємства. При цьому важлива зміна форми продукту: товарної на грошову. Продукція продається за діючими реалізаційними цінами і складає дохід від реалізації.

За економічним змістом сутність категорії «реалізація продукції» характеризується кінцевим результатом роботи підприємства, виконання ним обов'язків перед споживачами та ступенем участі в задоволенні потреб ринку.

Ціль реалізації продукції — доведення до конкретних споживачів конкретного товару необхідних споживчих властивостей, якості, ціни тощо) в необхідній кількості (обсязі), точний час (у точний термін), у визначеному місці, з допустимими (мінімальними) витратами. Предмет збуту — продукція, послуги комерційної організації (товар, цінність).

Проблемами обліку реалізації продукції на вітчизняних підприємствах виступають відсутність контролю за порядком складання і виконання договорів і станом розрахунків з постачальниками та покупцями, недостатня деталізація доходів реалізації, що не дає змогу здійснювати належний управлінський облік процесу реалізації.

З метою підвищення контролю за порядком складання та виконання договорів пропонуємо здійснювати обов'язкове узгодження змісту договорів з головним бухгалтером (шляхом запису слова «узгоджено» та проставленням підпису головного бухгалтера і дати узгодження). Після виконання договору на першій його сторінці доцільно робити відповідну відмітку, а у випадку невиконання — вказувати причину невиконання.

Для підвищення контролю за станом розрахунків з постачальниками та покупцями в даному документі вважаємо за доцільне запровадити реквізит «Вид розрахунків». Так, у накладній реквізит «Вид розрахунків» доцільно розмістити після реквізиту

«Довіреність», у накладній на відпуск товарно-матеріальних цінностей після реквізиту «Через кого», а у товарно-транспортній накладній — після реквізиту «Переадресування». У реквізиті «Вид розрахунків» необхідно вказати у випадку проведення передоплати або авансу дату надходження грошових коштів від покупця, а у випадку оплати після одержання товарів записати фразу «оплата після одержання». Це скоротить кількість робочого часу на пошук підтверджуючої інформації щодо проведення оплати та складання бухгалтерських проводок з відображення відповідної господарської операції на підставі даних первинних документів.

Оскільки підприємство самостійно приймає рішення щодо ведення аналітичного обліку та відкриття рахунків третього і нижчих порядків на вітчизняних підприємствах доречно ввести субрахунки третього порядку до субрахунка 702 «Дохід від реалізації товарів» і субрахунка 704 «Вирахування з доходу»:

7021 «Дохід від реалізації товарів»

7022 «Дохід від реалізації товарів із знижкою»

7041 «Вирахування з доходу за товари, повернені покупцями»

7042 «Сума знижок, наданих покупцям»

7043 «Інші вирахування з доходу».

За допомогою цих рахунків з'являється можливість виділити з усього виторгу підприємства доходи від реалізації товарів із застосуванням різних методів активізації продажу, що дає змогу проводити поглиблений аналіз товарообороту та вирішувати питання доцільності застосування того чи іншого маркетингового інструменту. Це сприятиме прийняттю ефективніших управлінських рішень у процесі формування чистого доходу підприємства.

Література

1. *Швець В.Г.* Теорія бухгалтерського обліку: Підручник / В.Г. Швець. — К.: Знання, 2004. — 447 с.

2. *Сук Л.К.* Фінансовий облік : навч. посіб. / Л.К. Сук, П.Л. Сук. — К.: Знання, 2012. — 647 с.

3. *Даньков Й.Я.* Бухгалтерський облік у галузях економіки. Навчальний посібник / Даньков Й.Я., Лучко М.Р., Остап`юк М.Я. — К.: Знання-Прес, 2003. — 206 с.

4. *Хендриксен Э.* Теория бухгалтерского учета / Э. Хендриксен, М. Ф. Ван Бреда. — М.: Финансы и статистика, 1997. — 574 с.

Сеник Н. С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Чабанюк О.А., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ПОРІВНЯННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ І МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Для ефективного управління діяльністю власники й управлінці повинні мати економічну інформацію, яка відповідає їхнім потребам. Формування такої достовірної, точної оперативної та повної інформації відбувається у системі бухгалтерського обліку. Однією з її важливих частин, яка потребує особливої уваги, є облік фінансових результатів і їх відображення у звітності. Це пов'язано з тим, що саме від фінансових результатів, їх правильного обліку, аналізу та аудиту залежить фінансово-майновий стан та ефективність діяльності підприємства.

Про актуальність тематики обліку фінансових результатів свідчить рівень її розгляду у наукових працях зарубіжних учених, таких як: І.А. Бланк, В.Г. Макаров, Д. Манчіні та інші. Серед вітчизняних вчених, які зробили вагомий внесок у вивчення цієї проблеми, необхідно виділити Ф.Ф. Бутинця, Н.М. Пархоменко, А.М. Герасимовича, Г.Г. Кірейцева, В.В. Сопко та інших.

Перехід до ринкової економіки в нашій державі був визначальним фактором впровадження національних стандартів бухгалтерського обліку, що розроблялись на основі міжнародних стандартів. У Законі Україні «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» задекларовано, що Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (надалі П(С)БО) безпосередньо ґрунтуються на Міжнародних стандартах бухгалтерського обліку (надалі МСБО) [1]. Головна відмінність між МСБО і П(С)БО полягає в скороченій формі П(С)БО, це значить, що при складанні національних стандартів деякі аспекти були не повністю розкриті.

Порівняння міжнародних і національних стандартів, що стосуються відображення в обліку і звітності інформації про фінансові результати, виявило наявність як спільних моментів, так і відмінностей між ними.

При дослідженні національної та міжнародної практики, можна дійти до висновку, що фінансовий результат трактується од-

наково. Фінансовий результат — це збільшення (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період [2; 3]. Основним фінансовим результатом діяльності підприємства є прибуток, збільшення якого означає примноження фінансових ресурсів і зростання фінансових результатів чи збиток підприємства, що в подальшому буде означати втрату фінансових ресурсів підприємств.

Отже, фінансовим результатом діяльності підприємства може бути прибуток або збиток. І тому для визначення прибутку чи збитку в бухгалтерському обліку передбачається послідовне порівняння отриманих доходів і понесених витрат.

Таблиця 1

ПОРІВНЯННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ І МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ЩОДО РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

П(С)БО	МСБО
Згідно НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» передбачено складання звіту «Звіт про сукупний дохід»	Згідно МСБО № 1 «Подання фінансових звітів» передбачено складання звіту «Звіт про сукупні доходи за період»
Згідно НП(С)БО № 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» дохід — збільшення економічних вигод у вигляді надходження активів або зменшення зобов'язань, які призводять до зростання власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників)	Згідно МСБО № 18 «Дохід» дохід — валове надходження економічних вигід протягом періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає в результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу [4]
Згідно П(С)БО № 16 «Витрати» витрати — зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов'язань, які призводять до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками) [5]	Згідно Концептуальної основи витрати — визнаються у звіті про сукупні доходи за період, коли виникає зменшення майбутніх економічних вигід, пов'язаних із зменшенням активів або збільшенням зобов'язань, які можна достовірно виміряти

Отже, проаналізувавши облік фінансових результатів з точку зору національних і міжнародних стандартів, можна зробити висновок, що в національних стандартах чіткіше відображено:

— розмежування доходів за кожною класифікаційною групою;

— умови визнання та критерії оцінки доходів;

— спосіб вивчення ступеня завершеності робіт, послуг;

— перелік та склад доходів від реалізації, інших операційних доходів, доходів фінансової та інвестиційної діяльності.

Тому порівняння П(С)БО та МСБО з відображення у звітності доходів, витрат і фінансових результатів дає побачити, що окремі положення П(С)БО повторюють правила МСБО; певні вимоги П(С)БО не виділені окремо в міжнародних стандартах, але знаходяться в їх рамках і зумовлені національними особливостями економічних відносин; деякі положення, які розкриті в МСБО, відсутні в П(С)БО і запропоновані до визначення.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 40 // [Електронний ресурс]: — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 1 (МСБО 1) «Подання фінансової звітності« // [Електронний ресурс]: — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку №1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07 лютого 2013 № 73 // [Електронний ресурс]: — Режим доступу:http://zakon.rada.gov.ua/
4. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку № 18 «Дохід» // [Електронний ресурс]: — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 16 «Витрати»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31 грудня 1999 № 318 // [Електронний ресурс]: — Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua

***Симоненко Д.С.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Коршикова Р.С., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ВЕДЕННЯ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

У сучасних умовах господарювання однією з вирішальних передумов створення конкурентоспроможної продукції для виробничих підприємств України незалежно від форми власності та галузевої належності є раціональне використання виробничих запа-

сів. Для промислових підприємств, що мають великий обсяг діяльності, витрати на закупівлю виробничих запасів складають значну статтю витрат у кошторисах, що потребує відчутних капіталовкладень. Оскільки зазначені об'єкти, як правило, мають суттєву питому вагу в структурі активів суб'єктів господарювання, то ефективне ведення обліку виробничих запасів на підприємстві забезпечує можливість управління витратами підприємства, що, своєю чергою, дозволяє впливати на величину фінансового результату звітного періоду. Тому вдосконалення обліку виробничих запасів є актуальною задачею вітчизняних підприємств, що дозволить оптимізувати склад витрат на виробництво продукції та уникнути непродуктивних витрат.

Значну увагу проблемам ефективної організації обліку виробничих запасів у своїх наукових працях приділили вітчизняні науковці: Бутинець Ф.Ф., Валуєв Б.І., Кужельний М.В, Сопко В.В., Рибалко О.М., Болдуєва О.В. та інші. Ними були досліджено найпоширеніші проблеми ведення обліку виробничих запасів на вітчизняних підприємствах і запропоновано шляхи їх ефективного усунення. Проте, в умовах сучасного ринкового середовища, якому властиві зростання конкуренції, фінансова криза, політична нестабільність, а також у зв'язку з переходом значної кількості вітчизняних підприємств на Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), в практичній діяльності підприємств України виникають ряд нових питань, пов'язаних з обліком виробничих запасів, що потребують відповідних рішень.

Аналізуючи нормативно-правову базу, що регламентує ведення обліку виробничих запасів на підприємствах України [1–3], та фахову економічну літературу [4–6], можна виділити такі проблемні аспекти, що потребують детального розгляду та знаходження напрямків вирішення.

По-перше, для полегшення ведення обліку та скорочення витрат робочого часу облікового персоналу на усіх етапах руху виробничих запасів слід використовувати уніфіковані та стандартизовані форми первинної документації, що особливо актуально для операцій відпуску матеріалів (сировини, напівфабрикатів тощо) у виробництво чи продажу їх на сторону. Крім того, доцільною є розробка форми зведеного документа, де б містилися усі необхідні облікові номенклатури, що полегшить машинну обробку операцій із вибуття виробничих запасів.

По-друге, важливим напрямком вдосконалення обліку виробничих запасів є подальше узгодження концептуальних засад національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку з ви-

могами МСФЗ. З цією метою, насамперед, слід доповнити П(с)БО 9 [1] тлумаченнями окремих термінів, які безпосередньо мають відношення до запасів. Так, для розширення понятійного апарату доцільно доповнити визначення запасів за П(с)БО 9 пунктом про можливість споживання запасів у процесі управління підприємством. Це є доречним, оскільки в П(с)БО 9 розглядається лише споживання запасів у виробничому процесі, який не містить у собі такі процеси як заготівля, збереження або реалізація запасів.

По-третє, важливим питанням є також особливості оцінки виробничих запасів особливо під час їхнього надходження. Тому, в П(с)БО 9 слід уточнити перелік витрат, що включаються до первісної вартості в момент первісного визнання запасів, та узгодити його із вимогами МСБО 2. Насамперед, це стосується питання обліку окремих видів торговельних знижок, що не повністю розкрите у національному стандарті.

По-четверте, важливим моментом є оцінка запасів під час їх вибуття. Для цього кожному підприємству слід обрати та обов'язково розкрити у своєму Наказі про облікову політику найдоцільнішу формулу визначення собівартості використаних запасів, виходячи з особливостей процесу виробництва. Це дозволить виконати законодавчо-нормативні вимоги та забезпечить доказову базу для роботи з аудиторами.

Таким чином, підбиваючи підсумки, слід зазначити, що реалізація наведених напрямів удосконалення обліку виробничих запасів на підприємствах України дозволить значно підвищити ефективність їх діяльності. Отже, вирішення суперечливих питань ведення обліку виробничих запасів є актуальним для більшості підприємств і потребує подальших досліджень.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 року № 246. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua.

2. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Наказ Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua.

3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси». [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua.

4. *Яременко Л.М.* Облік виробничих запасів в Україні — проблеми ведення та шляхи їх подолання. — Міжнародна науково практична конференція 2012 року — Переяслав-Хмельницький, 2012. — С. 156–158.

5. *Янчук В.І., Кипоренко О.В*. Сучасні проблеми та напрями вдосконалення ведення обліку виробничих запасів на підприємстві // Збірник наукових праць ВНАУ. — №3 (69). — Том 2. — 2012. — С. 229–234.

6. *Рибалко О.М., Болдуєва О.В*. Вдосконалення обліку виробничих запасів // Держава та регіони: науково-виробничий журнал. Серія: Економіка та підприємництво. — 2008. — №6. — С. 210–215.

Сугак Н.В., *студент ОЕФ, 5 курс,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Шигун М.М., д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасний період трансформації економіки України вітчизняні підприємства спрямовують свої ресурси на досягнення більшої ефективності своєї діяльності. Це зокрема проявляється і в пошуках шляхів удосконалення організації виробничих запасів, що являють собою вагому частину активів виробничих підприємств і забезпечують їх безперервну діяльність. Навіть найменші недоліки даного процесу призводять до значних матеріальних втрат підприємства та порушення стабільності діяльності.

Зважаючи на важливість вирішення цих проблем цілком закономірним є той факт, що даному питання присвячено велика кількість наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів. Серед них зокрема слід відмітити Мальцеву М.М., Голов С.Ф., Білуху Н.Т., Бутинця Ф.Ф., Новодворську В.В., Рибалко О. М. Однак дана тема не втрачає актуальність і потребує подальшого дослідження.

На основі аналізу наукової літератури можна виділити такі недоліки організації обліку виробничих запасів:

— складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів, що полягає у використанні підприємствами бартерного обміну, більше того, обміну на неподібні активи. Крім того, П (С)БО 9 «Запаси» процедуру дооцінки запа-сів передбачено тільки в межах суми попередньої уцінки, що не дозволяє відобразити на звітну дату справедливу вартість запасів;

— низький рівень оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств, спричинений

несвоєчасним надходженням первинних документів, зокрема лімітно-забірних карток, у бухгалтерію;

— невідповідний рівень контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів на підприємствах із складним і тривалим виробничим циклом;

— недосконаліть контролю процесу використання виробничих запасів, що полягає насамперед у відсутності служби внутрішнього аудиту;

— дублювання записів у бухгалтерських документах щодо надходження, руху та вибуття запасів, що призводить до збільшення трудомісткості складання первинних документів, зокрема дублювання інформації щодо руху запасів у картці складського обліку матеріалів і лімітно-забірній картці.

У зв'язку з цим для вирішення зазначених проблем науковці пропонують запропоновані окремі заходи. Зокрема, О.М. Рибалко переконаний у доцільності підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємства, що можна здійснити шляхом удосконалення організації оперативного і складського обліку запасів, а саме раціоналізацією форм документів, документообігу, усунення дублювання інформації, уніфікації форм документів [3, с. 214]. У свою чергу, Ф.Ф. Бутинець наполягає на тому, що організація лише виваженої аналітично-моніторингової роботи із запасами на кожному підприємстві допоможе суттєво скоротити коло проблемних питань [2. с. 307]. Аналіз існуючих пропозицій авторів свідчить про те, що вирішення зазначених проблем можливе тільки шляхом удосконалення всієї системи обліку запасів і підвищенням її контролю.

Для вирішення проблем організації обліку слід здійснити такі заходи:

1. Організація автоматизованого складського обліку.

2. Застосування науково обґрунтованих механізмів нормування та планування необхідної кількості виробничих запасів.

3. Раціоналізація форм документів, документообігу й усієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів, зокрема відредагувати документи, в яких відбувається повторення інформації, що не є суттєвою. Для підвищення контрольної функції необхідно подати в журналі реєстрації графу «прострочені» [5, с. 133].

4. Удосконалення системи автоматизації обліково-аналітичних робіт обліку виробничих запасів.

5. Здійснення контролю за напрямками та нормами використання запасів, формуванням собівартості запасів власного виробництва.

6. Контроль за способом розподілу транспортно-накладних витрат і їх відображенням в обліку.

7. Підвищення оперативності інформаційного забезпечення управління виробничими запасами підприємств [4, с. 122].

Отже, запаси як значна частина активів підприємства та основна частина його витрат потребують досконалої організації їх обліку. Однак даний процес містить ряд недоліків, що призводять до зниження ефективності діяльності підприємства. Використання перелічених напрямів удосконалення організації обліку виробничих запасів дозволить підвищити рівень ефективності діяльності підприємства, забезпечити її безперервність та уникнути матеріальних втрат.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси» [Текст]: Затв. наказом Мінфіну від 31.03.99 р. № 87 (зі змінами і доповненнями) // Електронний ресурс — Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99

2. *Бутинець Ф. Ф.* Бухгалтерський фінансовий облік : підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / Ф. Ф. Бутинець. — 8-ме вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2009. — 912 с.

3. *Рибалко О. М.* Вдосконалення обліку виробничих запасів / О. М. Рибалко // Держава і регіони. Серія «Економіка та підприємництво». — 2008. — № 3. — С. 210–215.

4. *Старик М.В*. Особливості обліку виробничих запасів / М.В. Старик // Управління розвитком. — 2010. — № 2. — С. 120–122.

5. *Царенко І. М*. Актуальні проблеми і шляхи вдосконалення організації обліку та контролю виробничих запасів підприємства / І. М. Царенко // Управління розвитком. — 2013. — №5. — С. 131–133

Суплякова О.В., *студентка ОЄФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Лондаренко О. О.,
асистент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ

Формування ринкових відносин в економіці України викликає зміни в усіх галузях як матеріального виробництва, так і в соціа-

льній сфері. З розвитком суспільства економічні питання охорони та зміцнення здоров'я нації ставали все актуальнішими, і, як результат, набуло нового звучання питання розрахунку ціни медичних послуг для громадян у сучасних умовах.

Питаннями калькулювання послуг бюджетних установ займалися вчені: П.Й. Атамас [1], Р.Т. Джога [2], С.В. Свірко [3], однак проблеми калькулювання та визначення вартості медичних послуг розглянуті недостатньо.

Метою дослідження є аналіз діючої практики калькулювання та розрахунку вартості медичної послуги. Відповідно до поставленої мети вирішено завдання: проаналізовано нормативну базу з питань надання платних медичних послуг; розглянуто методику формування ціни медичної послуги.

Досліджуючи калькулювання медичних послуг, функціонування закладів охорони здоров'я розглядатимемо у двох аспектах: як бюджетних установ; їх можливість надавати платні послуги.

Ціни та тарифи закладів охорони здоров'я, які є бюджетними установами, регульовані місцевими органами виконавчої влади. Розмір плати на вид послуги установлюється на підставі її ціни. *Перша складова* — видатки на оплату праці осіб, які надають конкретну послугу [6], що визначаються на підставі штатного розпису підрозділу, який надає платні послуги, робочого часу, відпрацьованого його персоналом, витрат робочого часу саме на виконання послуги. *Друга складова* — нарахування на зарплату. *Третя складова* — видатки на придбання предметів і матеріалів для поточних потреб, оплату житлово-комунальних послуг тощо. *Четверта складова* — інші видатки.

Згідно з Наказом МОЗ України від 22.11.2013 № 996 вартість медичних послуг визначатиметься на підставі планових витрат закладів і установ охорони здоров'я, визначених на підставі державних, галузевих нормативів витрат матеріалів, техніко-економічних розрахунків і кошторисів, ставок податків і зборів (обов'язкових платежів).

Отже, планова собівартість медичних послуг складається з: прямих витрат на оплату праці; прямих матеріальних витрат; інших прямих витрат; адміністративних витрат; непрямих (загальновиробничих) витрат.

Витрати на медичну послугу обліковуються на субрахунку 811 «Видатки за коштами, отриманими як плата за послуги». Витрати медичні заклади групують за економічними ознаками на рахунках класу 8 «Витрати», групування ж видатків за економічними елементами на рахунках не відбувається. Разом із тим, як-

що одночасно групувати витрати відповідної економічної ознаки за статтями калькуляції і застосовувати при цьому рахунок 83 «Витрати за статтями калькуляції», то витрати відноситимуться спочатку на субрахунки рахунку 83, а потім для обліку витрат за економічними ознаками списуються на рахунок 81 «Видатки спеціального фонду» (табл. 1).

Таблиця 1

ОСНОВНІ ГОСПОДАРСЬКІ ОПЕРАЦІЇ З ОБЛІКУ ВИДАТКІВ ЗА СТАТТЯМИ КАЛЬКУЛЯЦІЇ

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	Дт	Кт
Списані видатки, проведені у звітному році		
Прямі матеріальні витрати	830	20–23
	811	830
Прямі витрати на оплату праці	831	66
	811	831
Відрахування на соціальне страхування	832	65
	811	832
Амортизація (знос)	833	13
	811	833
Інші прямі витрати	834	364…
	811	834
Загальновиробничі витрати	835	13, 20, 23, 364
	811	835
Адміністративні витрати	836	13, 20, 23, 364
	811	836

Вартість медичної послуги складається з планової собівартості послуги, визначеної на підставі економічно обґрунтованих планових витрат на одиницю калькулювання, і витрат на розвиток закладу в межах граничного рівня рентабельності, встановленого органами виконавчої влади.

Запропонований розподіл витрат за статтями калькуляції, що відповідає складовим планової собівартості медичних послуг, вирішує такий важливий аспект, як показники ефективності та рентабельності діяльності державних медичних закладів. Гармонізація нормативної бази для вирішення завдань державного регулювання та врахування різних видів фінансування за надання медичних послуг можлива при

використанні нового рахунка для розподілу витрат, пов'язаних із наданням платних медичних послуг за статтями калькуляції.

Література

1. *Джога Р. Т.* Облік у бюджетних установах : підруч. / Р. Т. Джога, Л. М. Сідельник, М. В. Дунаєва. — К. : КНЕУ, 2006. — 480 с.

2. *Свірко С. В.* Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах : навч. посіб. / С. В. Свірко. — К. : КНЕУ, 2004. — 380 с.

3. *Атамас П. Й.* Основи обліку в бюджетних організаціях: навч. посіб. / П. Й. Атамас. — К. : Центр навчальної літератури, 2003 — 284 с.

4. Перелік платних послуг, які можуть надаватися в державних та комунальних закладах охорони здоров'я, вищих медичних навчальних закладах та науково-дослідних установах: Затверджений постановою КМУ від 17.09.96 р. № 1138.

5. Наказ МОЗ України № 996 від 22.11.2013 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо визначення вартості медичних послуг».

6. Умови оплати праці працівників закладів охорони здоров'я та установ соціального захисту населення: Затверджено спільним наказом Міністерства праці та соціальної політики та МОЗ від 05.10.05 р. № 308/519.

Тимошенко Ю.Ю., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ЕТАПУ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Протягом останніх років увесь світ поринув у процес інновацій, який не оминув організацію облікової діяльності. В сучасних умовах нічого не стоїть місці, все змінюється, модернізується, удосконалюється. Що й відобразилось і на обліку: його організації, взаємодії з іншими науками та існуванні.

Організація обліку заробітної плати є один із вагомих аспектів життєдіяльності будь-якого підприємства, адже стимулює продуктивності праці. Якщо оплата праці не задовольняє потреби працівника, хоча б на мінімальному рівні, — це є загрозливим фактором для підприємства, адже робітник немає зацікавленості в створенні бездоганних виробів чи надання відповідних послуг, тобто не має бажання працювати на збільшення прибутку підприємства.

На сьогоднішній день наша країна переживає нелегкі часи: процес трансформації економіки проходить з багатьма ускладненнями як на мікро-, так і на макрорівні. Тому перед бухгалтером постає безліч проблем у процесі організації обліку, в тому числі й організації обліку заробітної плати.

Детальний розгляд цього питання дає можливість відслідкувати, що даною темою займаються багато вчених: О.П. Левченко, О. В. Кантаєва, Н.В. Потриєва, Ф.Ф. Бутинець та ін. На жаль, результати досліджень рідко застосовуються на практиці. Найпоширенішими проблемами щодо даного питання є те, що трансформація в економіці швидша ніж даний процес в обліку, включаючи і його організацію. Проблемним аспектом даного питання є вибір виду форми і ставки заробітної плати. Законодавчою базою регламентуються вузькі рамки направлення, адже до прикладу тарифна сітка не така ж розгалужена, як здається на перший погляд. Тарифна сітка встановлюється відповідно кваліфікаційних тарифних розрядів і відповідним їм коефіцієнтам, а також узгоджена з класифікатором професій. Уже на даному етапі перед бухгалтером постає проблема: більшість професій є новими для вітчизняного ринку праці, тому вони ще не віднайшли своє відображення в законодавстві — через це і робітників не можна оцінити на рівні з іншими співробітниками.

Також потребує вирішення питання не повного висвітлення переліку всіх форм заробітної плати в П(с)БО 26 «Виплати працівникам», які не знаходять своє коректне відображення у поточних витратах і згодом це впливає на фінансовий результат підприємства.

Хоч і законодавчо-нормативне регулювання організації оплати праці є на високому рівні, проте там присутні деякі неточності та суперечності. Окрім проблем державного рівня, можемо спостерігати і проблеми і на рівні підприємств. По-перше, заробітна плата втратила свою стимулюючу функцію і набула рівня соціальної виплати, що впливає на розмір і якість виконаної роботи. Також виникли нові види оплати праці: аутсорсинг, аутстафінг або ж договір з працівником як з окремою фізичною особою. По-друге, підприємці не використовують свої права на самостійнішу організацію обліку заробітної плати, а саме створення внутрішньовиробничих стимулюючих форм оплати праці, забезпечення повноцінними соціальними пакетами та ін.

Організація обліку оплати праці на етапі розвитку вітчизняної економіки має безліч проблем, які потребують нагального їх вирішення, найдоцільнішими з яких є (рис. 1).

Рис. 1. Вирішення проблем організації обліку оплати праці

Отже, організація обліку заробітної плати є дуже відповідальною ділянкою обліку, яка впливає на результативність праці робітників, витрати підприємства та відповідно й на його дохід. Тому модернізація цього процесу повинна проходити вчасно й не мати уже зазначених проблем. Також на даній ділянці повинно бути все автоматизовано та не потребувати затрат часу на зайве заповнення документації, адже це прискорить не лише удосконалення обліку в цілому, а й покриття заборгованості в потрібний час. Заробітна плата кожного працівника повинна залежати виключно від виконаної роботи і в той же час впливати на показники продуктивності та ефективності його праці, стимулювати розвиток виробництва.

Процес організації обліку оплати праці має постійно вдосконалюватись, набувати самостійності на підприємстві та виходити на відповідний рівень серед інших ділянок організації обліку.

Ткаченко А.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ОПЛАТИ ПРАЦІ

На будь-якому підприємстві необхідним є облік розрахунків з оплати праці. Адже, кожен працівник виконує свої обов'язки тільки тому, що очікує винагороду у вигляді заробітної плати. Саме тому перед бухгалтером постає нелегке завдання правильно організувати оплату праці, так щоб це відповідало чинному законодавству, задовольняло працівника і щоб при цьому підприємство несло якомога менші витрати. Таким чином, тільки правильно підібрана система і форма оплати праці може сприяти підвищенню результатів виробництва, оптимальному поєднанню інтересів найманого працівника і власника. Особливо актуальним це є на даний момент у період переходу України до ринкової економіки, що супроводжується негативними явищами, такими як кризовий стан промисловості, відсутність будь-якої підтримки товаровиробників з боку держави. Задачею, що стоїть перед кожним підприємством, є, насамперед, недопущення банкрутства, підвищення рівня продуктивності праці, якісних характеристик продукту, що виробляється, зменшення витрат і, як наслідок, збільшення прибутку. Оскільки однією з найважливіших складових витрат підприємства є саме витрати на оплату праці, що регулюються великою кількістю законодавчих і нормативних актів, які постійно змінюються, то дослідження організації обліку розрахунків з оплати праці є необхідним за сьогоднішніх економічних умов.

Проблема обліку заробітної плати неодноразово піднімалась багатьма вченими, адже вона займає одне з головних місць серед аспектів облікової системи, зокрема, дану тему висвітлювали вчені: Л.О. Андрущенко, М.Т. Білуха, Т.А. Бутинець, П.М. Гарасим, С.Ф. Голов, Н.І. Дорош, Н.Л. Жук, С.В. Івахненко, О.І. Коблянська, О.А. Петрик, Г.А. Семенов, Н.М. Ткаченко, Б.Ф. Усач, П.Я. Хомин, Р.Л. Хом'як і багато інших. Проте на сьогоднішній день є ще доволі багато питань,які потребують вирішення в даній сфері обліку.

Відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», заробітна плата — це винагорода, обчислена, як правило, у грошовому виразі, яку за трудовим до-

говором власник або уповноважений ним орган виплачує працівникові за виконану ним роботу [1]. На жаль, сьогодні оплата праці в Україні для більшості професій не відповідає затратам сил на виконання даної роботи. Ціни з шаленою швидкістю зростають, а зарплата більшості працівників залишається на тому ж низькому рівні, що й була. На думку науковця в сфері обліку Н.В. Потриваєвої, інтеграція до Європи неможлива без підвищення рівня життя громадян України, забезпечення їх першочергових і духовних потреб на високому рівні. Адже якби інтеграція відбулася саме сьогодні, то десятки мільйонів українців при наявних заробітках були б просто розчавлені європейськими цінами [2]. Тому необхідно вирішувати дану проблему шляхом встановлення відповідності між затратами праці робітника, їх оплатою та сьогоднішніми витратами на життя.

Як зазначає вітчизняний науковець О.П. Левченко, на сьогодні є потреба в перебудові організації розрахунків із заробітної плати, зокрема це має бути вирішення таких задач:

— підвищення матеріальної зацікавленості кожного у виявленні і використанні резервів ефективності своєї праці;

— усунення випадків зрівняльності в оплаті праці, досягнення прямої залежності заробітної плати всіх працівників від результатів їх праці.

— поліпшення співвідношень в оплаті праці працівників різних категорій з урахуванням складності виконуваних робіт, умов праці, пріоритетів, які склались в оплаті праці працівників [3].

Звісно, сьогодні через кризовий стан економіки багатьом фахівцям тяжко знайти роботу і роботодавці користуючись нагодою занижують заробітну плату, розуміючи, що в працівника все одно немає варіантів і він буде працювати. Проте не враховується те, що, не отримуючи гідної винагороди за вкладені зусилля, у людини знижується мотивація до праці і, відповідно, падає рівень продуктивності праці, що негативно відображається на результаті діяльності підприємства. Тому важливим є удосконалення мотиваційного механізму, а також удосконалення тарифної системи оплати праці шляхом встановлення відповідності тарифних ставок з кваліфікацією робітника.

Ще однією проблемою є занадто велика кількість документації щодо обліку праці і складність її заповнення. Є кілька шляхів вирішення проблеми. Насамперед необхідно скоротити кількість документації до мінімуму на законодавчому рівні, а також повністю перейти на застосування комп'ютерних технологій у бухгалтерському обліку, що зможе значно підвищити продуктивність

праці бухгалтерів і суттєво покращити організацію розрахунків з оплати праці на підприємстві. Зокрема, молодий науковець В.К. Якубовська висловлює думку про те, що зменшити кількість документації можна завдяки впровадженню багатоденних і накопичувальних документів, використання типових міжвідомчих форм, пристосованих до використання обчислювальної техніки [4]. І.А. Юр'єва вважає, що комп'ютерний спосіб обробки облікової інформації вимагає формального та чіткого опису облікових процедур у вигляді алгоритмів, завдяки чому порядок виконання обов'язків працівниками обліку є впорядкованим, зручним і при цьому унеможливлює відсутність і неправильне заповнення потрібних документів [5].

Отже, на основі проведеного дослідження можна зробити висновки про те, що облік праці на підприємстві має бути організований таким чином, щоб у повній мірі сприяти підвищенню продуктивності праці, ефективному використанню робочого часу. Від організації оплати праці на підприємстві значною мірою залежить якість, правдивість, своєчасність, справедливість і повнота розрахунків з персоналом з оплати праці, а це в свою чергу оптимізує результати діяльності підприємства в цілому, адже, оплата праці — це інтерес не лише працівників, але й зацікавленість керівників у її раціональній організації.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14
2. Стан та перспектива обліку розрахунків з оплати праці: теоретичний аспект / Н.В. Потриваєва // Економічний форум. — 1/2014.
3. Проблеми організації обліку оплати праці / О.П. Левченко // Електронне наукове фахове видання: «Ефективна економіка». — № 3. — 2009[Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.economy.nayka.com.ua/?iid=31&operation=1
4. Проблеми обліку розрахунків з оплати праці / В.К Якубовська, О. М. Кравцова // Матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції молодих вчених, аспірантів та студентів «Актуальні проблеми обліку, аналізу та аудиту в Україні». — Донецьк: Донецький національний технічний університет. 2012. — С. 275–278.
5. Аналіз шляхів удосконалення автоматизації обліку заробітної плати на підприємстві / І.А. Юр'єва, Т.В. Березіна //Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ «ХПІ», 2013. — № 67(1040). — С. 25–28.

Трофімчук Б.І., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л.П., асистент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ПЕРЕВАГИ-НЕДОЛІКИ МЕТОДІВ СПИСАННЯ ЗАПАСІВ НА ВИРОБНИЦТВО

У сучасних жорстких умовах конкурентної боротьби на ринках збуту продукції, виробники шукають способи зниження витрат і собівартості продукції підприємства. Одним із резервів зниження витрат є вибір правильного методу списання запасів на собівартість продукції, оскільки найважливішою і значною частиною активів підприємства є запаси.

Актуальність даної теми полягає в тому, що запаси займають особливе місце у складі майна та головні позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Навчитися правильно управляти виробничими витратами та формуванням собівартості продукції має стати пріоритетним завданням сучасних підприємств.

Згідно з П(с)БО № 9 «Запаси» при відпуску запасів у виробництво, з виробництва, продаж та іншому вибутті оцінка їх здійснюється за одним з таких методів:

— ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
— середньозваженої собівартості;
— собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
— нормативних затрат;
— ціни продажу.

Для всіх одиниць бухгалтерського обліку запасів, що мають однакове призначення та однакові умови використання, застосовується тільки один із наведених методів [1].

На підприємстві в наказі про облікову політику необхідно обрати метод списання товарно-матеріальних запасів, який впливатиме на певні фінансові категорії, які відображено на рис. 1.

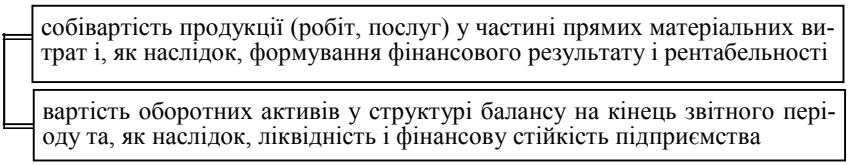

Рис. 1 Вплив методу оцінки товарно-матеріальних цінностей на фінансовий результат

Від правильності вибору методу оцінки запасів залежить об'єктивність (реальність) даних про отриманий підприємством прибуток, оскільки неправильно вибраний метод списання в умовах збільшення або зменшення ринкових цін на ті чи ті запаси може призвести до завищення або заниження оподаткованого прибутку підприємств [3].

Метод виробництва запасів і напівфабрикатів залежить від виробничої галузі. Тому даний фактор також необхідно враховувати при виборі методу списання запасів на виробництво.

Підприємство при виборі методу має розуміти, що кожен з них має свої переваги та недоліки. Саме тому перед керівництвом постає завдання вибору доцільного методу, який би найбільше відповідав потребам підприємства: не завищував фінансових результатів діяльності та не занижував собівартості готової продукції і був би простим і легким у застосуванні. Розглянемо характеристику кожного із зазначених методів.

Метод ціни продажу характерний для підприємств роздрібної торгівлі й ґрунтується на застосуванні середнього проценту торгової націнки товарів

Переваги: даний метод є зручним для застосування саме в роздрібній торгівлі, тому що не потребує громіздких і детальних розрахунків.

Недоліки: у балансі відображається продажна вартість товарів за вирахуванням нереалізованої торгової націнки. Розрахована у такий спосіб величина досить приблизна і може відхилятися від реальної вартості товарів.

Метод нормативних затрат використовується на підприємствах з великим обсягом запасів і виробництва та полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції (робіт, послуг), які встановлені підприємством.

Переваги: можливість поточного оперативного обліку витрат шляхом обліку відхилень від норм; охоплення нормативними калькуляціями значної частини витрат.

Недоліки: постійний перегляд норм використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін

Метод ідентифікованої собівартості передбачає ведення окремого обліку за кожним видом запасів.

Переваги: найточніший метод; його зручно використовувати на підприємствах, де є невелика кількість запасів або вартість запасів є дуже великою.

Недоліки: трудомісткість методу; у результаті використання цього методу однакові запаси обліковуються за різною вартістю, що не завжди зручно.

Метод середньозваженої собівартості полягає у визначенні середньої ціни запасів, які вибувають.

Переваги: при застосуванні цього методу чистий прибуток буде мати середнє значення, яке найбільш відповідає фактичному; метод полегшує роботу і не вимагає детального обліку руху за кожною одиницею товарів;

Недоліки: не приділяється увага останнім за часом цінам, а вони доречніші в оцінці доходу й при прийнятті управлінських рішень; використання даного методу інколи може дати досить великі відхилення, що призведе до помилкового відображення витрат у фінансовій звітності, а саме Балансі; в період підвищення цін метод призводить до того, що підприємства оголошують більший прибуток, ніж справедливий, у результаті чого сплачуються надлишкові кошти у вигляді податків

Метод собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО) грунтується на припущенні, що запаси, які були придбані першими, першими і вибувають у виробництво.

Переваги: метод простий у використанні та запобігає можливості маніпулювання прибутком; залишки невикористаних матеріалів відображаються в активі балансу за цінами, які максимально наближені до реальної ринкової вартості, на дату складання звітності; в період постійного зростання цін метод надає найвищий із можливих рівень чистого доходу.

Недоліки: метод призводить до заниження величини витрат, які списуються за закупівельними цінами на собівартість продукції, що реалізується; завищує фінансові результати; при застосуванні методу ФІФО завищується прибуток, і тому підприємства виплачують зайві кошти у вигляді податку на прибуток [2].

Метод ФІФО і метод середньозваженої собівартості є найпростішими у використання, тому більшість підприємств України обирають саме ці методи.

Отже, при виборі методу оцінки запасів підприємству важливо проаналізувати галузь, у якій вони працюють, і обрати оптимальний метод, який буде найреальніше відображати результати діяльності. У випадку виконання всіх цих умов підприємство стане конкурентоспроможнішим не лише на ринку збуту, а й буде спроможне завойовувати інші ринки.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 9 «Запаси».
2. Фінансовий облік: Підручник / за ред. М.І. Бондаря, Л.Г. Ловінської. — К.: КНЕУ, 2012. — 553 с.

3. *Гарасим П. М.* Фінансовий, управлінський і податковий облік у господарських товариствах (ВАТ, ЗАТ, ТОВ, ПОП, ПАП) / Гарасим П. М., Журавель Г. П., Хомин П. Я. — Тернопіль, 2003. — 522 с.

Українець М.І., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік та аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л.П., асистент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НА ВИРОБНИЧОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

За сучасних ринкових умов розвитку української економіки виникає необхідність у пошуку нових оптимальних і раціональних підходів до організації і ведення бухгалтерського обліку. Ринкова економіка передбачає, що основною метою діяльності будь-якого підприємства є отримання прибутку.

Варто зазначити, що актуальність даного питання визначається тим, що процес обліку готової продукції та її реалізації на виробничому підприємстві має бути чітко налагодженим: підбір і налагодження контактів з контрагентами (як постачальниками, так і покупцями), у тому числі підготовка та підписання договорів постачання і реалізації продукції тощо.

На підприємстві, згідно з Наказом про облікову політику, встановлюються ключові аспекти (методи, способи і принципи) ведення бухгалтерського обліку готової продукції та формування фінансової звітності (методи вибуття запасів на виробництво, оцінювання собівартості готової продукції, класифікація витрат тощо).

Процес організації обліку готової продукції та її реалізації, можна умовно розділити на три етапи, на кожному з яких важливо визначити осіб, які відповідатимуть за виконання певних розподілених обов'язків, та осіб, які контролюватимуть їх виконання (рис. 1).

Ефективність організації обліку готової продукції та її реалізації на виробничому підприємстві має суттєвий вплив на життєздатність самого підприємства (ліквідність, платоспроможність тощо) та відтворення виробничого циклу.

Відповідно до П(С)БО 9 «Запаси», готова продукція є складовою запасів на підприємстві і визначається як та продукція, що

виготовлена на підприємстві, в установі, призначена для продажу і відповідає технічним і якісним характеристикам, передбаченим договором або іншим нормативно-правовим актам [2]. Для організації процесу реалізації продукції необхідно зрозуміти який життєвий цикл вона проходить, що наведено на рис. 2.

Рис. 1. Етапи організації обліку готової продукції та її реалізації

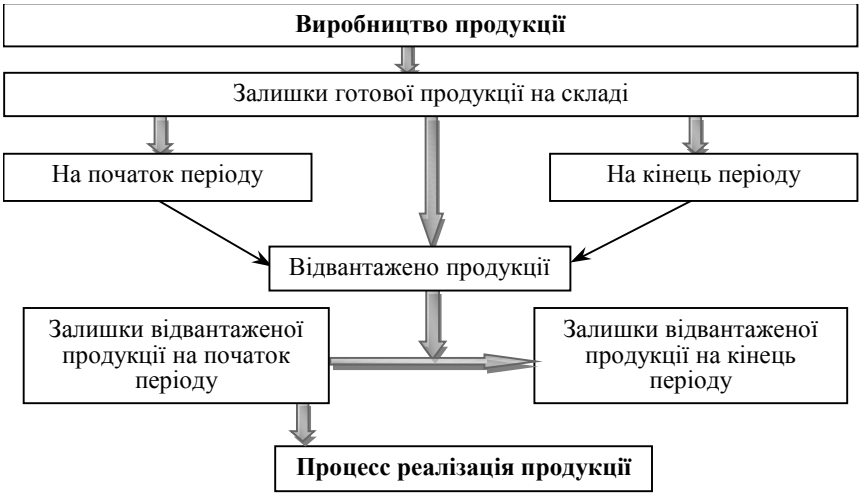

Рис. 2. Взаємозв'язок між виробництвом, залишками і реалізацією продукції

Процес організації обліку готової продукції та її реалізації на виробничому підприємстві головним чином має враховувати умови визнання доходу від реалізації, а саме: покупцеві передані

ризики і вигоди, пов'язані з правом власності на продукцію; підприємство надалі не здійснює контроль та управління за реалізованою продукцією; сума доходу може бути достовірно визначена; є впевненість, що в результаті операції відбудеться збільшення економічних вигод, а витрати можуть бути достовірно визначені, пов'язані з цією операцією [1].

Саме тому виробниче підприємство при організації процесу реалізації має визначитися з такими елементами: умовами договорів з контрагентами-покупцями, первинними документами, які будуть використовуватися в процесі реалізації готової продукції та отримання доходів, штатом бухгалтерів, який забезпечить ефективне ведення обліку реалізації та отримання доходів тощо. З точки зору, документального оформлення обліку реалізації готової продукції та отримання доходів і порядку розрахунків з покупцями можна привести як приклад дві схеми (табл. 1).

Таблиця 1

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОКУМЕНТАЛЬНОГО ОФОРМЛЕННЯ ПРОЦЕСУ РЕАЛІЗАЦІЇ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ТА ОТРИМАННЯ ДОХОДІВ

Відвантаження продукції покупцю	Видаткова накладна на відвантаження продукції + Податкова накладна + Товарно-транспортна накладна + Сертифікат якості продукції (партії продукції тощо) → Платіжне доручення вхідне
Попередня оплата від покупця	Платіжне доручення вхідне + Податкова накладна → Видаткова накладна на відвантаження продукції + Товарно-транспортна накладна + Сертифікат якості продукції (партії продукції тощо)

Отже, організація обліку готової продукції та її реалізації на виробничому підприємстві — це основа ефективної діяльності підприємства (отримання максимального прибутку). Для того, щоб ця організація була на достатньо високому рівні необхідно, по-перше, підібрати відповідний кваліфікований персонал, по-друге, розробити загальну схему обліку бухгалтерами готової продукції та її реалізації залежно від розміру підприємства, характеру його діяльності, типу продукції, ринків збуту тощо.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 14 грудня 1999 р. за № 860/4153 зі змінами.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 2 листопада 1999 р. за № 751/4044 зі змінами.

Хоречко Ю.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКУ ТОВАРНИХ ЗАПАСІВ

У процесі становлення та розвитку ринкової економіки відбувається безперервний процес видозмін торговельної системи України. Саме товарні запаси займають ключову позицію в структурі оборотних активів торговельних підприємств. Цей процес супроводжується створенням нових організаційних структур і потребує розробки нових підходів особливо до організації обліку товарних запасів, оскільки, система обліку повинна бути надійним джерелом інформації для прийняття рішень.

Організація бухгалтерського обліку товарних запасів — це сукупність методів, способів, прийомів, що застосовуються при веденні обліку товарних запасів, і постійне їх удосконалення з метою забезпечення оптимального функціонування обліку [1].

Особливості дослідження організації обліку товарних запасів і відображення інформації про них в обліковій політиці висвітлено в роботах багатьох економістів і фахівців, зокрема цим питанням займалися: Н. Бузак, С. Ф. Голов, Н. Р. Домбровська, О. В. Карпенко, О. В. Хоменко, С. Р. Яцишин.

Спираючись на думки та теоретичні підходи вказаних авторів, вивчення діяльності підприємств і організацій України, сформуємо етапи організації обліку товарних запасів на підприємстві (рис. 1).

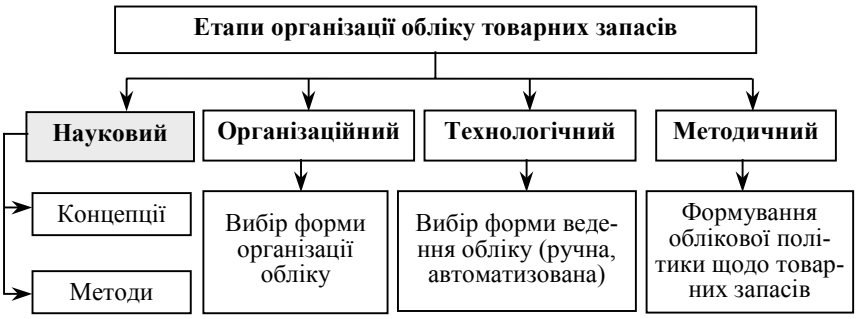

Рис. 1. Організація формування системи обліку товарних запасів

У процесі організації обліку товарних запасів виникає низка проблем. Насамперед це пов'язано з тим, що облік товарних запасів, на більшості підприємств, ведеться паралельно трьома підрозділами з різною метою:

— на складі, де все враховується в натуральному виразі. Метою складського обліку є збереження запасів;

— у торговому відділі, де формується й аналізується інформація про рух і залишки товарів з метою ефективного продажу.

— у бухгалтерії, де облік запасів ведеться з використанням встановлених П(С)БО 9 «Запаси» методів для формування фінансової та податкової звітності.

Виходячи із зазначеного, часто виникають ситуації, коли за даними одного підрозділу залишок запасів є (наприклад, у торговому відділі), а в обліку іншого (наприклад, бухгалтерії) — залишків немає.

Тому необхідно як найкраще організувати облік товарних запасів з метою забезпечення його оптимального функціонування на підприємствах.

Таким чином, організація обліку товарних запасів зводиться до таких основних завдань:

— достовірне та повне відображення в обліку всіх операцій, які були здійснені на підприємстві;

— обробка даних з використанням певних прийомів і способів відповідно до вихідної інформації;

— складання звітності на основі обробленої та отриманої інформації;

— подання звітності користувачам.

Організація бухгалтерського обліку передбачає вирішення наступних принципово важливих питань:

— розробка концепції облікової політики підприємства щодо обліку товарних запасів;

— визначення межі застосування фінансового та управлінського обліку [2].

Вирішення вищесказаних питань, дає змогу сформувати відповідну структуру обліку підприємства та покращити його якість. Також від перелічених питань залежить функціонування інформаційної системи підприємства.

Отже, на останок хотілося б додати, що для покращення організації обліку товарних запасів підприємств необхідно розробити графік документообігу з метою вчасного надходження первинних документів до бухгалтерії та складання фінансової звітності.

Зважаючи на те, що постачання товарів здійснюється не ритмічно, то необхідно вчасно визначити оптимальний розмір поставок протягом року, це буде сприяти уникненню простоїв, та мінімізації витрат на зберігання товарів.

Ми всі є свідками того, що дане питання є не повною мірою досліджене, тому в сучасних умовах слід приділити більшої уваги стосовно організації формування системи обліку товарних запасів.

Література

1. *Верига Ю.А.,Деньга С.М.* Еккаунтинг ефективності вкладення капіталу в торговельну сферу. — Ч. 1. Теоретичні аспекти системи еккаунтингу : Монографія. — Полтава: РВВ ПУСКУ, 2002. — 355 с.

2. *Джулій Л.В.,Стрижкова В.Г.* Організація обліку на підприємствах малого бізнесу. — Хмельницький: ТУП, 2002.

Циган К.А., *студент ФЕУ, 1 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
КрНУ імені Михайла Остроградського,
науковий керівник — Циган Р.М., ст. викладач
кафедри обліку, аналізу і аудиту

ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ: КРОК ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Постійне реформування системи бухгалтерського обліку в Україні викликане прагненням країни залучитися до світового економічного простору. Проблема впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) постійно стикається з відсутністю фінансування для залучення міжнародних аудиторських компаній або навчання власних бухгалтерів. Але сучасні ринкові умови вимагають від держави та власників підприємств знаходить можливості для їх застосування.

Значний вклад у дослідження проблем впровадження та гармонізації міжнародних стандартів внесли науковці: С.Ф. Голов [1], В.Ф. Палій [5], В.М. Костюченко [3], І. В.Жолнер [2], Н.А. Пономарьова [6] та інші. Спроби до переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності Україна вперше зробила у 1998 році та продовжує реформування вітчизняного бухгалтерського обліку в цьому напрямі.

Складання фінансової звітності за міжнародними стандартами може здійснюватися за двома способами, а саме:

— трансформація вітчизняної фінансової звітності у фінансові звіти за міжнародними стандартами;

— організація збору даних для складання фінансової звітності за міжнародними та національними положеннями.

Процес трансформації — це метод корегування даних сформованих згідно української системи бухгалтерського обліку, на базі аналізу приводяться у відповідність МСФЗ.

Процес трансформації має свої переваги та недоліки, по-перше, якість отриманих фінансових звітів напряму залежить від кваліфікації працівника, що відповідає за складання звітності. По-друге, достовірність трансформованої фінансової звітності залишається під питанням.

Другий спосіб — паралельного ведення обліку за ПСБО та одночасно за МСФЗ дає можливість формування достовірнішої якісної фінансової звітності за міжнародними стандартами. Однак, такий варіант збору інформації є трудомістким і потребує додаткових фінансових затрат. Але, в будь-якому випадку застосування міжнародних стандартів фінансової звітності потребує значних витратна підвищення кваліфікації бухгалтерів, на оплату праці тощо.

Також, особливою умовою представлення правдивої та доречної фінансової звітності за міжнародними стандартами є наявність у підприємства розробленої програми для комп'ютерного ведення обліку. Як правило, багато підприємств не мають фінансової можливості встановлювати спеціально написаної для конкретної організації комп'ютерної програми, хоча й це не дає повної упевненості в тому, що фінансова звітність буде якісна. Адже одночасно неможна формувати фінансові звіти за національними та міжнародними положеннями в силу деяких відмінностей у практиці ведення обліку. Тобто вітчизняний облік ведеться для забезпечення здійснення контрольних функцій податкових органів, фінансові звіти за МСФЗ складаються для інвесторів і мають стратегічну спрямованість.

На думку автора, реальні зміни в плані підвищення зацікавленості власників і топ-менеджменту щодо представлення у фінансової звітності за міжнародними стандартами правдивої інформації. Задля цього необхідно створення зовнішніх умов, а саме:

— подолання політичної та соціально-економічної кризи в Україні;

— створення здорового інвестиційного клімату в країні;

— розвиток фондового ринку;

— реформування бухгалтерського обліку з урахуванням інтересів підприємств тощо.

Отже, ефективне впровадження міжнародних стандартів фінансової звітності можливо тільки зі створенням стабільного зовнішнього середовища функціонування підприємств України.

Література

1. *Голов С.Ф.* Трансформація фінансової звітності українських підприємств у фінансову звітність за міжнародними стандартами: методичний посібник/ С.Ф. Голов, В.М. Костюченко, О.М. Кулага. — Вінниця: ТОВ «Консоль», 2013. — 267 с.

2. *Жолнер І. В.* Фінансовий облік за міжнародними та національними стандартами. / І. В. Жолнер. [навч. посіб.]. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 368 с.

3. *Костюченко В.Н.* Консолідована фінансова звітність: теорія і практика / В.Н. Костюченко. — Х.: Фактор, 2009. — 512 с.

4. Міжнародні стандарти фінансової звітності [електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua

5. *Палий Виталий Федорович*. Международные стандарты финансовой отчетности [Текст]: учеб. пособие для студ. вузов, обуч. по спец. «Бухгалтерский учет, анализ и аудит» / В. Ф. Палий. — М.: Издательский дом «Инфра-М», 2003. — 455 с.

6. *Пономарьова, Наталія Анатоліївна*. Міжнародні стандарти фінансової звітності та міжнародні стандарти аудиту [Текст]: навч. посібник / Н. А. Пономарьова. — Хмельницький: ХНУ, 2008. — 211 с.

***Черемхівська О. А.**, студент ОЕФ, 3 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік та аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кірданов М. Г., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ ТА МЕТОДИ ПОЛІПШЕННЯ ОБЛІКУ ПОТОЧНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В УКРАЇНІ

Значний розмір дебіторської заборгованості негативно впливає на фінансовий стан підприємства, тому керівництво має посилювати контроль даної статті. Підприємство повинно мати певний ліміт своєї дебіторської заборгованості, керівництву слід безперервно відстежувати дотримання цього ліміту.

Важливим фактором в обліку дебіторської заборгованості є її погашення. Щоб не виникало безнадійної дебіторської заборго-

ваності, підприємство може ввести певні знижки на дату погашення заборгованості або застосовувати різні методи укладання договорів, використовувати гнучкі угоди, які б забезпечували більшу гарантованість погашення дебіторської заборгованості.

Також для покращення обліку дебіторської заборгованості слід мати фаховий штат бухгалтерії. Керівнику підприємства з метою отримання повної й оперативної інформації щодо різних видів дебіторської заборгованості, які складають значну частку у структурі оборотних коштів, доцільно забезпечити організацію цієї ділянки обліку із залученням відповідних фахівців.

Підприємству варто перевіряти фінансовий стан покупців, ретельніше ставитися до укладання договорів з покупцями.

Для ефективного управління дебіторською заборгованістю необхідно брати до уваги таку інформацію:

— про виставлені покупцям рахунки, неоплачені на поточний момент;

— про період прострочення платежів (у днях) по кожному з виставлених рахунків;

— про розмір безнадійної та сумнівної дебіторської заборгованості.

Я погоджуюсь з українським економістом Ф.Ф. Бутинцем, який запропонував відображувати в наказі про облікову політику такі основні елементи організації обліку дебіторської заборгованості, як:

— критерії групування заборгованості за строками її надання та непогашення;

— метод формування резерву сумнівних боргів;

— графіки руху документів, що підтверджують виникнення дебіторської заборгованості;

— облікові регістри, в яких фіксують розміри дебіторської заборгованості; процедуру передачі інформації з облікових регістрів до центральної бухгалтерії та її відображення у звітності.

Г. Нашкерська пропонує застосовувати метод класифікації сумнівних боргів підприємствам, які мають значну кількість дебіторів, і навпаки — метод формування резерву з врахуванням платоспроможності кожного окремого дебітора краще використовувати тоді, коли кількість дебіторів незначна.

В. Сопко та В. Завгородній з метою організації обліку дебіторської заборгованості вважають доцільним визначати на підприємстві об’єкти заборгованості відповідно до термінів її погашення та згрупувати суб’єкти боргу (фізичні та юридичні особи)

за видами заборгованості. Зокрема, аналітичний облік вести за кожним видом заборгованості та окремим підприємством або фізичною особою.

На мою думку, сьогодні в Україні найлегшим і найефективнішим способом удосконалення обліку дебіторської заборгованості є її комп'ютеризація. Комп'ютеризація обліку дебіторської заборгованості забезпечить збір та обробку інформації, необхідної для оптимізації управління дебіторською заборгованістю. В умовах комп'ютеризованої обробки інформації змінюється цільове призначення бухгалтерського обліку, він стає складовою частиною системи управління підприємством. Введення в практику комп'ютеризованих інтегрованих систем обліку, контролю та аудиту і розподілених систем обробки даних дає можливість комплексно вирішувати завдання не лише з обліку, але й з контролю, аналізу та аудиту. За допомогою таких систем можна здійснювати оцінку фактичного стану підприємства, а також прогнозувати і моделювати управлінські рішення.

При умові впровадження запропонованих розробок облік дебіторської заборгованості буде досконалішим і забезпечить зростання притоку коштів до підприємства.

У цілому під час організації та ведення обліку дебіторської заборгованості бухгалтерії підприємства необхідно:

1) при здійсненні обліку поточної дебіторської (товарної) заборгованості визначати величину резерву сумнівних боргів і включати до підсумку балансу розмір заборгованості за чистою реалізаційною вартістю, тобто за вирахуванням величини резерву сумнівних боргів;

2) переглядати на дату балансу (останній день звітного періоду) довгострокову заборгованість за окремими дебіторами. Якщо до терміну погашення заборгованості залишилося менш ніж 12 місяців (на визначену дату), слід відображувати минулу довгострокову заборгованість як поточну.

Оптимальною та результативною можна вважати таку діяльність підприємства, оцінка показників якої свідчить про високий рівень прибутковості та ліквідності. Для забезпечення постійної наявності оборотних коштів і платоспроможності підприємства дуже важливе значення мають розміри його дебіторської заборгованості. Тому підготовка достовірної та обґрунтованої вихідної інформації, яка буде використана при складанні фінансової звітності, потрібна як внутрішнім, так і зовнішнім користувачам для проведення аналізу та здійснення оцінки показників діяльності

підприємства з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Література

1. *Бутинець Ф.Ф.* Бухгалтерський фінансовий облік.: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. — 5-е видання, доп. і перероб: — Житомир: ПП «Рута», 2008 — 481 с.

2. *Костюченко В.* Облік дебіторської заборгованості/ Костюченко В. // Бухгалтерський облік і аудит. — 2010. — № 7. — С. 2–9.

3. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві / Городянська Л. // Бухгалтерський облік і аудит. — 2007. — № 6. — С. 5–7.

4. П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

5. *Шипунова О. В.* Автоматизація управління підприємством: основні принципи, функції та підходи// О. В. Шипунова / [Електронний ресурс] — http://archive.nbuv.gov.ua (дата звернення 17.11. 2013 р.).

Чернова О.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Науковий керівник — Бабіч В.В., к.е.н., професор
кафедри обліку підприємницької діяльності

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ОПОДАТКУВАННЯ ДОХОДІВ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Оподаткування доходів фізичних осіб регулюється нормами IV розділу «Податок на доходи фізичних осіб» Податкового кодексу України [1].

Податок на доходи фізичних осіб — це загальнодержавний, прямий податок, податок на споживання.

За рахунок цього податку формується доходна частина Державного бюджету України.

Механізм функціонування податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), що діє на сьогоднішній день в Україні, подібний до механізму оподаткування, що діє в системах оподаткування європейських країн, але, на жаль, він не є інструментом, який сприяє росту соціальних потреб громадян, економічній відкритості роботодавців у частині оплати праці найманих працівників.

Тому цей механізм у нинішніх умовах економічного розвитку країни і конкретних суб'єктів господарювання потребує вдосконалення.

Враховуючи рівень життя значної частини працюючих громадян, рівень середньої заробітної плати доцільно удосконалювати базу оподаткування шляхом запровадження реально неоподатковуваного доходу у формі заробітної плати, на рівні прожиткового мінімуму, встановленого для працюючих на 1 січня поточного року. Поряд з цим необхідно удосконалювати і систему соціальних пільг і зробити її виключно соціально спрямованої для окремих категорій працюючих (працюючих багатодітних батьків, працюючих інвалідів I—II груп інвалідності та інших).

Потребує змін система надання податкових знижок з ПДФО. На нашу думку, було б доцільним значно зменшити кількість видів витрат, за якими надається податкова знижка. Наприклад, виключити з цього переліку витрати на придбання, будівництво квартир, а замінити таку знижку гнучкішим іпотечним кредитуванням і низькими відсотками за такими кредитами. Виключити з такого переліку витрати на переобладнання легкових автомобілів, а витрати на навчання значно обмежити, так як на сьогоднішній день у країні достатньо спеціалістів з вищою освітою, потрібно їх тільки вміло залучати до праці.

Погоджуючись з тим, що держава розширює базу оподаткування за рахунок оподаткування пасивних доходів, ми вважаємо, що доходи у вигляді відсотків на банківські депозити фізичних осіб, але слід встановити річну суму неоподатковуваних доходів, як це і було запропоновано в свій час Кабінетом Міністрів України.

Безумовно, що однією з проблем удосконалення механізму ПДФО є зміна ставок податку. Ставки повинні бути диференційованішими і прогресивно зростаючими в міру зі зростанням суми доходу.

На нашу думку, дохід у вигляді інвестиційного прибутку від операцій з облігаціями внутрішніх державних позик, у тому числі від зміни курсу іноземної валюти, являється пасивним доходом і повинен оподатковуватися в тому ж порядку і за тими ж ставками, що й інші пасивні доходи фізичних осіб.

Зауважимо, що пропозиції Кабінету Міністрів України щодо значного зменшення ставок єдиного соціального внеску, що нараховується на заробітну плату та інші заохочувальні і компенсаційні виплати, дуже слушні, так як це може сприяти зменшенню виплат працівникам зарплати в «конвертах», тобто сприятиме виведенню зарплат із тіні.

Індексація заробітної плати з урахуванням індексу інфляції необхідна, але сам порядок визначення сум індексації дуже складний і над його спрощенням необхідно працювати. Було б доці-

льним таку індексацію здійснювати раз на рік і при звільненні працівника з підприємства.

Відповідно до п. 169.4.3 п. 169.4 ст. 169 ПКУ податковий агент має право здійснювати перерахунок сум нарахованих доходів, утримуваного податку за будь-який період та у будь-яких випадках для визначення правильності оподаткування, незалежно від того, чи має платник право на застосування податкової соціальної пільги. Ми вважаємо, що це повинно бути обов'язковим.

Відповідно до абз. «б» п. 176.2 ст. 176 ПКУ та п. 49.18.2 п. 49.18 ст. 49 ПКУ особи, які мають статус податкових агентів, зобов'язані подавати, окремо за кожен квартал, податкову звітність за формою № 1 ДФ. Така звітність про нараховані доходи працівникам та утримання податку на доходи фізичних осіб дійсно потрібна, але не за такою деталізацією. Вся інформація про утримання податку з кожного працівника є в розрахункових (розрахунково-платіжних) відомостях на підприємстві і подавати її до фіскальної служби наряд чи доцільно.

Література

1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755 — VI.

Чирва М.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Степаненко О.І., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО ВИЗНАННЯ, ОЦІНКИ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА П(С)БО 10 «ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ»

У процесі здійснення фінансово-господарської діяльності кожне підприємство взаємодіє з іншими суб'єктами господарювання, у результаті чого відбуваються операції, які призводять до виникнення дебіторської заборгованості. Це спричиняє зайве відволікання грошових коштів з господарського обороту, зниження темпів виробництва і результативних показників діяльності підприємства, тобто супроводжується непрямими втратами його доходів.

Методологічні основи формування облікової інформації про дебіторську заборгованість і порядок її розкриття у фінансовій звітності регулюється П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

Аналіз наукової літератури дає підстави стверджувати, що серед науковців немає єдиного підходу щодо тлумачення дефініцію «дебіторська заборгованість», що зумовлює актуальність дослідження даної тематики.

Згідно із зазначеним П(С)БО 10, дебіторська заборгованість — сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату. Також Стандартом передбачено класифікацію дебіторської заборгованості на поточну і довгострокову.

У свою чергу, термін «поточна дебіторська заборгованість» — сума дебіторської заборгованості, яка виникає в ході нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Але необхідно відмітити, що термін «дебіторська заборгованість» у міжнародній практиці суттєво відрізняється за змістом і розрізняють Accounts Receivable та Receivables.

Accounts Receivable (дебіторська заборгованість, обсяг продажу або дебітори) — суми, що мають надійти від покупців і відображені в бухгалтерських книгах підприємства, але не підтверджені векселями, траттами або акцептами (відкриті балансові рахунки), тобто сукупна сума, що має бути виплаченадебіторами.

Receivables (розстрочена дебіторська заборгованість) — вимоги до третіх осіб на отримання в майбутньому грошей, товарів, послуг. Дана дебіторська заборгованість включає рахунки на отримання заборгованості від покупців яким надано розстрочку, заборгованість по векселям.

Існують кілька підходів щодо класифікацій поточної дебіторської заборгованості, але традиційним є визначений в П(С)БО 10, що передбачає виокремлення заборгованості за рівнем впевненості в погашенні:

1. Несумнівна дебіторська заборгованість — поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість її погашення боржником.

2. Сумнівна дебіторська заборгованість — поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість погашення її боржником.

3. Безнадійна дебіторська заборгованість — поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує впевненість про неповернення її боржником або за якою минув термін позивної давності.

Дебіторська заборгованість, що є фінансовим активом, відповідно до вимог П(С)БО 10, оцінюється за чистою реалізаційною вартістю, тобто сума поточної дебіторської заборгованості за мінусом резерву сумнівних боргів

Також необхідно відзначити, що П(С)БО 10 визначає тільки загальні критерії, згідно з якими заборгованість може бути віднесена до сумнівної. Зважаючи на це, однією з ключових проблем стосовно дебіторської заборгованості є доцільність створення та методика розрахунку резерву сумнівних боргів.

П(С)БО 10 визначено 2 методи обчислення резерву сумнівних боргів:

— застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості;

— застосування коефіцієнта сумнівності.

Практика застосування зазначених методів вказує на наявність певних обмежень у їх використанні, зокрема перший з них передбачено для невеликої кількості дебіторів, а другий — повинен розраховуватися щоквартально, але, у більшості випадків, це робиться раз на рік, що суттєво зменшує точність, достовірність і своєчасність інформації.

Створення резерву сумнівних боргів завжди є витратами підприємства і водночас спричиняє вилучення значних коштів із обігу, які могли бути спрямовані на розширення виробництва, удосконалення асортименту, виплати премій та ін. Також за існуючої методики створення резерву сумнівних боргів залишається незрозумілим, у складі яких витрат і в якій сумі відображати даний резерв, щоб це задовольняло вимоги податкового законодавства.

Вирішення цієї проблеми передбачає зміни в законодавстві, яке повинне вдосконалити порядок розрахунків між контрагентами, а також збільшити покарання за несплату, що унеможливить фальсифікацію фінансової звітності.

Отже, поточну дебіторську заборгованість за продукцію, товари, роботи і послуги включають до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю. Для визначення чистої реалізаційної вартості на дату балансу обчислюють величину резерву сумнівних боргів.

Висвітлені проблеми щодо визнання, оцінки та обліку дебіторської заборгованості потребують подальшого дослідження та удосконалення.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 10.07.1999 р. №996-XIV, зі змінами.

2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. №237, зі змінами.

Швець Н.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ НА УМОВАХ ОРЕНДИ (ЛІЗИНГУ)

Належним чином організований поточний облік необоротних активів на умовах оренди дозволяє постійно стежити за господарською діяльністю підприємства і вчасно повідомляти як про позитивні тенденції, так і про негативні явища, а також надавати правдиву, повну та неупереджену інформацію про здійснення лізингових операцій для прийняття управлінських рішень.

Організація обліку оренди та лізингу необоротних активів проводиться на підставі П(С)БО 14 «Оренда», яке визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про оренду необоротних активів та її розкриття у фінансовій звітності. Відповідно до нього, орендар відображає в бухгалтерському обліку одержаний у фінансову оренду об'єкт одночасно як актив і як зобов'язання. Таке відображення здійснюється за найменшою на початок строку оренди оцінкою. Найменша оцінка оренди — це або справедлива вартість активу, або теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів. Теперішня вартість суми мінімальних орендних платежів, відповідно до п. 4 П(С)БО 14, — це платежі, що підлягають сплаті орендарем протягом строку оренди (за вирахуванням вартості послуг і податків, що підлягають сплаті орендодавцю, і непередбаченої орендної плати) [6].

Фінансова оренда (лізинг) в бухгалтерському обліку це коли орендар має можливість і намір придбати об'єкт оренди за ціною, нижчою за його справедливу вартість на дату придбання. Але це не означає, що орендар обов'язково в майбутньому придбає цей об'єкт оренди. Тому, якщо об'єкт передається орендарю, гарантованою сумою є ліквідаційна вартість.

Особливістю організації синтетичного обліку в умовах оренди є те, що переданий об'єкт оренди обліковується у орендодавця на балансі, а в орендаря — на позабалансовому рахунку 01 «Орендовані необоротні активи».

Також у П(С)БО 14 визначено поняття операційної оренди: «оренда інша, ніж фінансова» [6]. У Податковому кодексі України дається повніше визначення цього терміну: господарська операція фізичної або юридичної особи, що передбачає передачу орендарю права кори-

стування основними фондами на строк, що не перевищує строку їх повної амортизації, з обов'язковим поверненням таких основних фондів їх власнику після закінчення строку дії орендної угоди [5].

Отже, різниця між операційною орендою та лізингом полягає в тому, що після закінчення строку договору фінансового лізингу об'єкт лізингу, переданий лізингоодержувачеві згідно з договором, переходить у власність лізингоодержувача або викуповується ним за залишковою вартістю, що не відбувається при операційній оренді.

Сам процес організації облікового процесу ґрунтується на застосуванні системи накопичувальних і групувальних облікових регістрів. Як відомо, регістри аналітичного обліку призначені для відображення господарських операцій на окремих аналітичних рахунках, що деталізують зміст показників відповідного синтетичного рахунка [1]. За їх допомогою забезпечується контроль за наявністю і змінами кожного виду господарських засобів, їх джерел, розрахунками з кожним дебітором і кредитором тощо.

Для аналітичного обліку орендних операцій на підприємстві рекомендується відкривати окрему відомість, у якій по кожному орендодавцю необхідно відображати такі показники:

— прізвище (або назва підприємства), власника необоротного активу, який передано в оренду;

— дата взяття в оренду;

— підстава взяття на облік;

— сума орендних платежів;

— примітки щодо припинення договору оренди або його змін.

Для орендованих об'єктів регістрами обліку є копія інвентарної картки або витяг з інвентарної картки, що надається бухгалтерією орендодавця. В орендаря ці картки зберігаються окремо і обліковуються за інвентарними номерами орендодавця [3].

Останнім часом облік орендних операцій стає складнішим. Це пояснюється виникненням нових форм взаємовідносин між партнерами та створенням нових видів оренди, відсутністю наявних грошових коштів для розрахунків, а також накопиченням даних відповідно до потреб податкової звітності. Все це призводить до необхідності групування даних про процеси оренди з метою посилення контрольних функцій обліку [2].

Вдосконалення системи організації обліку орендних операцій перш за все повинно торкнутися первинної документації. Вдосконалення облікової документації і документообороту має здійснюватись в таких напрямках:

1. підвищення ефективності оформлення та обробки інформації процесу оренди;

2. підвищення контролю по обліку надходження/вибуття орендованих необоротних активів;

3. економія витрат ресурсів та праці на документування і обробку документів.

Для належної організації обліку орендних операцій і скорочення часу обробки документів необхідно навчити осіб, які відповідальні за їх оформлення, правильному заповненню накладних. Бланк накладної повинен бути уніфікованим для всіх видів необоротних активів, заповнюватись з однієї сторони, не мати зайвих реквізитів, передбачати певну кількість пустих граф для характеристики об'єкту.

Література

1. *Сльозко Т. М*. Організація обліку: Навч. пос. — К.: Центр учбової літератури, — 224 с.

2. *М.В. Кужельний, С.О. Левицька*. Організація облікау: підручник — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с.

3. *Марія Правда, Дана Онишко.* Бухгалтерський та податковий облік орендних операцій: практична бухгалтерія — облік орендних операцій // № 5. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://dtkt.com.ua/

4. *Лебедик Г.В*. Облік і аналіз операцій з оренди основних засобів : дисерт. // 2010. [Електронний ресурс] / Лебедик Г.В. / Облік і аналіз операцій з оренди основних засобів / 2010. — Режим доступу: http://mydisser.com/ru/catalog/view/45/46/10668.html

5. Податковий кодекс України: чинне законодавство зі змінами та доповненями. — К.: Алерта, 2014. — 624с.

6. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку. — К.: Паливода А.В. 2014. — 324 с. — (Фінансове законодавство України).

Шевчук А.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гнилицька Л.В. — д.е.н.,
професор кафедри обліку підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

Циклічність економіки передбачає наявність постійного руху та кругообігу грошових коштів як на рівні економіки держави, так і в межах окремого підприємства.

Управління грошовими потоками є одним з найважливіших аспектів, оскільки грошові потоки є найліквіднішими активами підприємства, здатними легко переформуватися в будь-який інший вид активів. В Україні в умовах інфляції, складної політичної та економічної ситуації, постійних змін у законодавстві і кризи неплатежів, управління грошовими потоками є найактуальнішим завданням в управлінні фінансами.

Внаслідок розвитку економічних відносин в Україні спостерігається розгалужене трактування грошових потоків.

Так, у деяких працях грошовий потік розглядається як процес, що здійснюється з врахуванням фактору часу та фактору ризику [2, с. 54]. Інші автори вважають, що грошовий потік це результуюча сума грошових коштів, яка надходить або витрачається підприємством протягом певного часу.

Таким чином, поняття грошового потоку видається неоднорідним, але саме це протиріччя породжує єдність його визначення.

Таким чином, грошовий потік — це динамічний показник, що характеризує постійний рух грошових ресурсів у результаті різних видів діяльності підприємства, пов'язаний з надходженням чи витрачанням грошових коштів підприємства, може мати готівкову й безготівкову форму вираження в національній чи іноземній валюті та пов'язаний з певним моментом часу, однак може бути приведеним до іншого [3, с. 56].

Поняття «грошових потоків» в економічних дисциплінах (зокрема в обліку) використовується менше, ніж поняття «грошові кошти» та «гроші». Проте, ці два, здавалось би, схожі поняття часто викликають серйозні дискусії у науковому світі.

Для потреб управління фінансами прийнято виділяти окремі види діяльності суб'єкта господарювання, які формуються як класифікаційні сукупності господарських операцій із аналогічними функціонально-організаційними характеристиками. Відповідно до Національних П(С)БО, що враховують світову практику, господарську діяльність підприємств для потреб організації обліку, формування та представлення публічної фінансової звітності прийнято поділяти на три види:

- операційна діяльність;
- інвестиційна діяльність;
- фінансова діяльність.

Відповідно до Плану рахунків для обліку грошових коштів використовуються рахунки:

— 30 «Готівка»;

— 31 «Рахунки в банках»;

— 33 «Інші кошти».

Організаційні підходи щодо побудови обліку грошових потоків характеризують взаємопов'язану сукупність обов'язків і повноважень внутрішніх структурних служб і підрозділів підприємства, які розробляють і ухвалюють рішення з управління грошовими потоками та несуть відповідальність за результати цих рішень.

Автоматизована інформаційна облікова система — це система, в якій інформаційний процес обліку автоматизований за рахунок застосування спеціальних методів опрацювання даних, які використовують комплекс розрахункових, комунікаційних та інших технічних засобів, з метою отримання та передачі інформації, потрібної спеціалістам-бухгалтерам для виконання функцій управлінського і фінансового обліку.

Нині підприємства потребують автоматизованої інформаційної системи обліку на базі сучасних засобів обчислювальної техніки, яка дає змогу забезпечити:

— повне і своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів;

— виконання контрольних і аудиторських завдань з метою одержання необхідної інформації про наявні відхилення;

— аналіз і прогнозування господарсько-фінансової діяльності підприємства;

— прийняття на основі автоматизації управлінських рішень.

Отже, вдосконалення обліку грошових потоків, застосування ефективнішої методики з обліку грошових коштів залишається одним із найактуальніших питань, оскільки від наявності у підприємства грошових коштів залежить його платоспроможність, конкурентоспроможність, а звідти ефективна діяльність підприємства та його подальший розвиток.

Література

1. Інструкція «Про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах», затверджена постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 № 492: Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17.12.2003 за № 1172/8493 (зі змінами).

2. *Бабіч В. В., Сагова С. В.* Фінансовий облік (облік активів): Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 2007. — 282 с.

3. *Гавриловська Л. М.* Фінансовий облік-1: Навч.-метод. посібник для самост. вивчення дисципліни. — К.: КНЕУ, 2006. — 320 с.

4. *Пархоменко В. М.* Рух грошових коштів як індикатор господарської діяльності // Бухгалтерський облік і аудит. — № 11. — 2011. — С. 3—5.

***Шелупець І.С.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Касич А.О., д.е.н.,
професор кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МСФЗ В УКРАЇНІ

Сучасний етап розвитку економічних процесів на мікрорівні характеризується активізацією інтеграції, орієнтацією на вимоги зарубіжних ринків, впровадженням адаптивних систем управління та чіткими завданнями щодо гармонізації обліково-аналітичних процедур, які пов'язані, перш за все, із впровадженням Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

В Україні вже досить давно затверджена програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням МСФЗ [1]. Тобто цей процес в Україні вже має певну історію.

Вітчизняні науковці, які досліджували ці питання, зокрема, Голов С.Ф. [2], Малюга Н.М. [4], Пархоменко В.М. [5] та інші, досліджують переважно проблеми, що виникають у процесі впровадження МСФЗ на окремих підприємства та надають рекомендації щодо їх імплементації у ширшому масштабі. Так, Г.Г. Кірейцев [3] відзначає, що концепція обліку та фінансової звітності, розроблена Міжнародною радою бухгалтерських стандартів, зорієнтована на задоволення потреб глобальних виробництв. А саме завдання пошуку нових зовнішніх ринків стало важливим завданням для вітчизняних підприємств.

Значна кількість вітчизняних підприємств уже складають звітність відповідно до вимог МСФЗ. Однак цей процес повинен стати системнішим і професійнішим.

Метою проведеного дослідження стало визначення особливостей впровадження МСФЗ на підприємствах України.

Процес впровадження МСФЗ є складним і включає ряд етапів, де на кожному можуть і виникають певні труднощі. Вони стосуються: неузгодженості діючого в Україні податкового законодавства вимогам МСФЗ; підпорядкованості національних стандартів потребам податкової системи, а не завданням розвитку бізнесу, що суттєво ускладнює ряд облікових процедур; відсутності досвіду у переважної більшості бухгалтерів та обмеженої кількості кваліфікованих консультантів з питань упровадження;

Впровадження МСФЗ здійснює вплив не лише на облікові процедури та процеси складання звітності, а й на основну діяльність господарюючих суб'єктів. Так, наприклад, страхові компанії відповідно до вимог МСФЗ повинні створювати більші резерви. Акції компаній оцінюються за справедливою вартістю, тож активи підприємств будуть оцінюватись об'єктивніше порівняно з балансовою оцінкою.

Порівняння процесів складання звітності вітчизняними підприємствами відповідно по ПСБО та зарубіжними та вітчизняними підприємства відповідно до МСФЗ дає можливість визначити такі особливості:

по-перше, форми звітності складені відповідно до вітчизняних стандартів є деталізованішими, натомість вимоги МСФЗ передбачають розкриття інформації, яка наведена у звітності у вигляді численних додатків;

по-друге, впровадження МСФЗ потребує підвищення кваліфікації працівників у професійній сфері, з правових питань і з іноземної мови, а це вимагає додаткових фінансових витрат;

по-третє, не всі господарюючі суб'єкти мають зацікавленість у складанні звітності за МСФЗ, оскільки це означає прозорість та оприлюднення тієї інформації, яка в умовах вітчизняної економіки досить часто підприємствами приховується.

Отже, для того, щоб створити належні умови здійснення облікового процесу, необхідно провести низку заходів:

— забезпечити фінансову та інформаційну підтримку процесу переходу на МСФЗ;

— створити умови для навчання й надання консультацій щодо особливостей ведення обліку за МСФЗ (проведення практичних семінарів, розробка концепції професійного навчання і підвищення кваліфікації бухгалтерів та аудиторів);

— створити ефективний механізм контролю за дотриманням МСФЗ.

Незважаючи на особливості та труднощі процесів впровадження МСФЗ в Україні слід констатувати:

— цей процес є об'єктивною реальністю та необхідністю для переважної більшості підприємства, діяльність яких пов'язана зі світовими ринками;

— рано чи пізно, а краще раніше, щоб вітчизняні підприємства впроваджували прозорі облікові процедури та могли використати власну звітність як додатковий аргумент інвестиційної привабливості.

Література

1. Про затвердження Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.1998 р. № 1706 [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-98-%D0%BF.
2. *Голов С.* Міжнародні стандарти фінансової звітності: Зміни та поширення // Бухгалтерський облік і аудит. — 2009. — №8—9. — С. 43—52.
3. *Кирейцев Г.Г.* Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета / Г.Г. Кірейцев // Научный доклад на 6–ой Международной научной конференции «Научные исследования в сфере бухгалтерского учета, контроля и анализа: теоретико–методологическое значение и направления дальнейшего развития», Житомир, 18–19 октября 2007 г. — Житомир: ЖГТУ, 2007. — 68 с.
4. *Малюга Н.М.* Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико–методологічні основи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: 08.06.04 «Бухгалтерский облік, аналіз та аудит» / Малюга Наталя Михайлівна. — К., 2006. — 36 с.
5. *Пархоменко В.* Финансовая отчетность по международным стандартам / В. Пархоменко // Вестник налоговой службы Украины. — 2012. — №11. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.visnuk.com.ua/ru/pubs/id/944.

Шикер Т.О., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Поплюйко А.М., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ — РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

3 серпня 2014 року набрав чинності Закон України від 31 липня 2014 року №1621 «Про внесення змін до Податкового Кодексу України та деяких інших законодавчих актів», яким тимчасово, до 1 січня 2015 року, встановлено новий загальнодержавний військовий збір [1].

За оцінками Міністерства фінансів України, введення військового збору дозволить акумулювати 2,9 млрд грн у якості одного із заходів для забезпечення фінансування оборони [2].

Зміни до Податкового Кодексу пов'язані із нагальною потребою у коштах на проведення військових операцій, а також на відновлення інфраструктури визволених від терористів територій Донецької та Луганської областей.

Так, було збільшено доходну та видаткову частини держбюджету України на 2014 рік, а також одночасно збільшено граничний обсяг державного боргу. Додаткові бюджетні доходи запропоновано отримати за рахунок надходжень, зокрема, від: податку на доходи фізичних осіб; плати за користування надрами; программ допомоги Європейського Союзу; акцизного збору; неподаткових надходжень тощо [3].

Незалежно від терміну дії і можливого відчуття тимчасовості, податок залишається податком і ставлення до нього має бути відповідальним. Тож давайте розглянемо новий податок детальніше.

Ставка військового збору становить 1,5 % від об'єкта оподаткування. Диференціації за рівнем доходу не передбачено [1].

Платниками військового збору є фізичні особи — резиденти, які отримують доходи як із джерела їх походження в Україні, так і іноземні доходи; а також фізична особа-нерезидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні. Тому варто звернути увагу, що фізичні особи, котрі не є громадянами України, але одержують заробітну плату на теренах нашої країни, також сплачують військовий збір [4].

Об'єктом оподаткування є:

- дохід у формі заробітної плати, інших заохочувальних і компенсаційних виплат, або інших виплат і винагород, які нараховуються (виплачуються, надаються) платнику у зв'язку з трудовими відносинами (зарплата, премії, матеріальні допомоги, компенсації за невикористані відпустки, лікарняні тощо);
- винагороди за цивільно-правовими договорами;
- виграш у державну та недержавну грошову лотерею, виграш гравця (учасника), отриманий від організатора азартної гри.

Базою оподаткування є нарахований дохід (без утримання ЄСВ і ПДФО) фізичних осіб у формі заробітної плати, інших виплат і винагород, отриманих у зв'язку з трудовими відносинами та цивільно-правовими договорами [5].

Стосовно лікарняних слід зазначити, що виплати по листках непрацездатності з метою обкладення ПДФО прирівнюються до зарплати. Оплата перших п'яти днів тимчасової непрацездатності й допомоги з тимчасової непрацездатності з метою нарахування військового збору прирівнюється до зарплати. Саме тому з лікар-

няних, нарахованих після 03.08.2014 р., військовий збір утримується [4].

Військовий збір не утримується з благодійних внесків, пенсій, стипендій, державних цільових допомог (зокрема військовослужбовцям, призваних за мобілізацією, і членам їхніх родин). Не стягуватиметься збір із «лікарняних» по вагітності та пологах, із виплат за оренду майна громадян.

Утримання аліментів проводиться із суми заробітку після утримання з цього заробітку податків. Незважаючи на те, що мова йде лише про податки, базою для утримання аліментів буде сума заробітної плати, яка залишиться після відрахування всіх належних платежів до бюджету (ПДФО, ЄСВ і військового збору).

Важливим нюансом також є те, що на доходи фізичних осіб, нарахованих до 03.08.2014 р., а виплачених після 03.08.2014, військовий збір не нараховується. Ст. 58 Конституції України визначено, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

За ненарахування, неутримання та/або несплату (неперерахування) військового збору податковим агентом передбачається фінансова відповідальність у вигляді штрафу згідно з п.127.1 ПКУ.

Вважаємо, військовий збір слід обліковувати на субрахунку 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» [6]. Оскільки новації провели, як завжди, несподівано, окремого рахунка для відображення військового збору в Плані рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженому наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291, не передбачено [7].

Отже, у бухгалтерському обліку слід використовувати субрахунок 642. Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженої наказом Мінфіну України від 30.11.1999 р. № 291, на субрахунку 642 ведеться облік розрахунків за зборами (обов'язковими платежами), які справляються відповідно до чинного законодавства й облік яких не ведеться на рахунку 65 «Розрахунки зі страхування» [8].

Суми утриманого збору з виплат працівникам, що входять до фонду оплати праці, відображають кореспонденцією рахунків:

- Дт 661 »Розрахунки за заробітною платою»;
- Кт 642 »Розрахунки за обов'язковими платежами».

Сплата військового збору до бюджету відображається кореспонденцією:

- Дт 642 »Розрахунки за обов'язковими платежами»,
- Кт 311 »Поточні рахунки в національній валюті».

Тож наразі не зовсім доречно розмірковувати про доцільність введення податку. Кожен період розвитку держави вимагає нових підходів щодо питань управління, у тому числі щодо оподаткування. Сподіваємося, що внесок кожного українця принесе значну користь і сприятиме розвитку держави.

Література

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актівУкраїни» від 31 липня 2014 року №1621.
2. В Україні ввели 1,5 %-ий військовий збір із зарплат:[Електронний ресурс] // Інтернет-журнал «Дебет-кредит» — 31.07.2014. — Режим доступу до журналу: http://news.dtkt.ua/ua/taxation/other/30011
3. Рада ввела для українців 1,5 % «військовий податок» із зарплат: [Електронний ресурс] // Інформаційне агентство «УНІАН» — 31.07.2014. — Режим доступу:http://economics.unian.ua/finance/946058-rada-vvela-dlya-ukrajintsiv-15-viyskoviy-podatok-iz-zarplat.html
4. Нововведення для українців — «військовий збір»:[Електронний ресурс] // Онлайн дайджест «EBS» —2014. — Режим доступу:http:// ebskiev.com/ua/ebs-onlajn-dajdzhest/opodatkuvannya-ta-bukhgalterskij-oblik/ 776-novovvedennya-dlya-ukrajintsiv-vijskovij-zbir.html
5. Хто та як сплачує військовий збір: [Електронний ресурс] // Газета «Все про бухгалтерський облік» — 2014. — Режим доступу:http://www.vobu.com.ua/ ukr/news/ view/33612
6. Як відобразити військовий збір у бухобліку: [Електронний ресурс] / О. Ткаченко // Газета «Інтерактивна бухгалтерія» — 2014. —№ 152. — Режим доступу до газети:http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneanalytics/42105
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджена Наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291, зі змінами.
8. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджений Наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р., № 291, зі змінами.

Шипиленко К. С., *студент ОЕФ, 2 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Супрович Г.О., к.е.н.,
ст. викладач кафедри обліку підприємницької діяльності

ЕКОЛОГІЧНИЙ ОБЛІК: СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ ТА ПРОБЛЕМИ

На сучасному етапі розвитку економіки екологічний механізм є однією із основних його складових. Це обумовлено тим, що екологічна економіка базується на ефективному використанні природно-ресурсного потенціалу і відновленні якості навколишнього середовища.

Слід зазначити, що екологічний облік є запорукою аналізу та контролю за раціональною природоохоронною діяльністю підприємства. Кількість екологічних проблем зростає з кожним роком, а також збільшується рівень їх небезпеки. Головною перешкодою впровадження ефективної екологічної політики на підприємствах є недостатнє інформування керівництва повною, достовірною, докладною та своєчасною інформацією про природоохоронну діяльність.

Економічним проблемам теорії та практики природоохоронної діяльності підприємства, у тому числі екологічного обліку присвячені дослідження вітчизняних і зарубіжних учених, зокрема: В. Л. Акуленка, А. Бєлоусова, О. О. Веклича, Т. П. Г. Вінтера, А. Гофмана, Н. Еліаса, О. В. Живцева, І. В. Замули, Т. О. Кірсанової, Л. М. Пелиньо, Я. Соколова, Д. Хенсена, А. Шеремета.

Потребує дослідження інформаційна та практична база ведення екологічного обліку на вітчизняних підприємствах. Тому, наразі перед ученими постає питання розробки і впровадження у практичну діяльність суб'єктів господарювання екологічного обліку, в основі якого лежить взаємодія підприємства із довкіллям.

Екологічний облік на підприємстві — це система виявлення, вимірювання, реєстрації, нагромадження, узагальнення, зберігання, оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в галузі природокористування з метою передачі її внутрішнім і зовнішнім користувачам для прийняття оптимальних рішень [1].

Як зазначає вітчизняний науковець Л.М. Пелиньо, існує низка перешкод, що заважають підприємствам впроваджувати екологічний облік:

• витрати підлягають вирахуванню з суми оподатковуваного податком доходу лише після того, як вони проведені. Внаслідок цього немає стимулу враховувати зобов'язання, зокрема екологічні;

• оскільки інвестори уважно стежать за величиною прибутку виходячи з однієї акції, підприємства відкладають вживання заходів, які могли б призвести до зменшення прибутків;

• надмірна складність виділення витрат на природоохоронні заходи із загальних витрат;

• відсутність конкретних рекомендацій стосовно надання інформації про природоохоронну діяльність і організацію екологічного обліку на підприємствах.

На думку науковця, екологічний облік має знайти відображення в загальній системі бухгалтерського обліку, адже лише у цьому випадку він стане ефективним інструментом природоохоронної діяльності на підприємстві.

Екологічний облік підприємств повинен діяти як цілісна система, що включає такі складові: фінансовий облік, управлінська звітність за екологічними показниками, екологічний контролінг, екологічний аудит, оскільки це забезпечить ефективне функціонування природоохоронної системи та належний рівень управління екологічними чинниками [2].

У сучасних умовах господарювання актуальним є питання нормативно-правового регулювання екологічного обліку. Відсутність певної системи методів, норм і вимог щодо відображення результатів екологічного обліку у звітності підприємства призводить до порушення інформування керівництва та, як наслідок, неналежної систематизації даних.

Доцільним буде введення нових субрахунків у відповідних класах у плані рахунків, нових форм первинних документів і звітності. У результаті виправлення зазначених недоліків і розповсюдження інформації про екологічний облік серед керівництва відбудеться стимулювання та поширення природоохоронної діяльності. Доречним буде надання інформації про природоохоронну діяльність та її економічні складові зацікавленим користувачам.

Слід зазначити, що екологічний облік спрямований на забезпечення керівництва своєчасною інформацією, яка необхідна для прийняття управлінських рішень, які в свою чергу повинні гарантувати зниження екологічних ризиків у діяльності підприємства.

Нові впровадження сприятимуть диференціюванню та поглибленню системи обліку підприємств, враховуючи їх спеціалізацію. Безперечно це полегшить ведення обліку елементів приро-

докористування. Саме тому, ці рекомендації є доцільними. Адже кожне підприємство, зважаючи на сферу спеціалізації своєї діяльності, визначає найзручнішу та найоптимальнішу систему субрахунків.

Запропоновані рекомендації суттєво зменшать об'єм робіт щодо одержання інформації про стан природоохоронної діяльності та витрати на її здійснення, сприятимуть оперативнішій обробці і систематизації даних первинного та поточного, що підвищить точність, достовірність проаналізованої інформації.

Таким чином, у результаті використання даних нововведень підприємство отримає не лише зручний спосіб ведення обліку і документації господарських засобів, джерел їх формування, а й змогу підвищити результативність та ефективність власної діяльності.

Література

1. *Кирсанова Т.А.* Экологический контроллинг — инструмент екоменеджмента / Т.А. Кирсанова, Е.В. Кирсанова, В.А. Лукьянихин / Под ред. В.А. Лукьянихина. — Сумы: Изд-во «Козацький вал», 2004.

2. *Пелиньо Л.М.* Місце екологічного обліку в сучасній системі бухгалтерського обліку та його важливе значення в сфері охорони довкілля / Л.М. Пелиньо // Науковий вісник НЛТУ України. — 2008. — Вип. 18.2. — С. 70–75.

3.*Святохо Н.В.* Особливості обліку витрат на природоохоронну діяльність промислових підприємств в Україні / Н.В. Святохо // Економіка і управління. — 2010. — Вип. 5. — С. 45–51.

Шмигельська О.С., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Івченко Л.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ВІДМІННОСТІ ЗВІТУ ПРО РУХ ГРОШОВИХ КОШТІВ ЗА НП(С)БО 1 І МСБО 7

Вихід України на міжнародні ринки, участь її у міжнародних процесах зумовили необхідність зміни національної системи обліку з метою наближення до міжнародних стандартів, що було реалізовано у прийнятому 7 лютого 2013 року Національному положенні (стандарті) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» НП(С)БО 1. Тому доцільно порівняти

національні стандарти з міжнародними, зокрема НП(С)БО 1 і МСБО 7, визначити їх спільні та відмінні риси, щоб дослідити, які зміни ще не були впровадженні в Україні.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку не визначають порядок ведення бухгалтерського обліку, а лише описують загальні правила оцінки та надання інформації у фінансових звітах. На відміну від Міжнародних стандартів, національні положення бухгалтерського обліку України, за своєю формою, є здебільшого регламентуючими, тобто виклад звітів є стандартизованим для всіх підприємств, відповідно — розкриття інформації подається у вигляді стандартної форми фінансового звіту і не завжди відповідає потребам користувачів чи особливостям підприємств. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку використовуються як основа національних вимог до бухгалтерського обліку в багатьох країнах світу, як міжнародний базовий підхід тими країнами, які розробляють свої власні вимоги.

Складання фінансової звітності, як визначає НП(С)БО 1, має за мету надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух грошових коштів підприємства. У цьому плані роль Звіту про рух грошових коштів — відображати надходження і вибуття грошових коштів підприємств протягом звітного періоду в результаті операційної, інвестиційної та фінансової діяльності [1].

Відмінною рисою цих положень є різне трактування поняття «грошові кошти». За НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: грошові кошти — це готівка, кошти на рахунках у банках і депозити до запитання. Згідно з МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів», грошові кошти складаються з готівки в касі та депозитів до запитання. Крім цього, в МСБО 7 постійно застосовується термін «грошові потоки», а у національних стандартах — «рух грошових коштів», хоча за тлумаченням ці поняття тотожні. Також відмінним є те, що в Україні форма Звіту про рух грошових коштів є затвердженою у національних стандартах, а МСБО 7 дає лише загальне уявлення про форму такого звіту.

Спільним є те, що НП(С)БО 1 і МСБО 7 дозволяють використовувати прямий і непрямий методи складання звіту про рух грошових потоків.

Відмінною рисою є те, що МСБО 7 не включає до складу інвестиційної діяльності інвестиції, які являють собою грошові еквіваленти [2]. Згідно з МСБО 7, для того, щоб інвестицію можна було визначити як еквівалент грошових коштів, вона повинна ві-

льно конвертуватися у відому суму грошових коштів і характеризуватися незначним ризиком зміни вартості. Також банківські овердрафти в МСБО 7 можуть бути представленими у складі операційної діяльності. Відповідно до НП(С)БО 1, будучи банківськими позиками, овердрафти формально підлягають включенню до складу грошового потоку по фінансовій діяльності.

Наступною відмінністю є те, що у Звіті про рух грошових коштів згідно з національними стандартами отримані дивіденди та відсотки відображаються в складі інвестиційної діяльності, а сплачені відсотки та дивіденди — відповідно у складі операційної та фінансової діяльності. А відповідно до міжнародних стандартів сплачені та отримані відсотки та дивіденди можна віднести до фінансової та інвестиційної діяльності.

За національними стандартами сплата податку на прибуток наводиться в складі операційної діяльності у Звіті про рух грошових коштів. Згідно з МСБО 7 грошові потоки, що виникають від податків на прибуток, класифікуються як грошові кошти від операційної діяльності, лише якщо їх не можна конкретно ототожнити з фінансовою та інвестиційною діяльністю.

Перехід до міжнародних стандартів ведення обліку наближує законодавство України до економічно розвинених держав, дозволяє спростити організацію обліку на підприємствах, зменшити число зловживань з грішми, зробити інформацію прозорішою і порівнюванішою для користувачів із різних країн. Перераховані відмінні риси свідчать про необхідність усунення розбіжностей між національними і міжнародними стандартами бухгалтерського обліку. Проте несуттєві розбіжності в окремих аспектах не означають невідповідність звітності вимогам МСБО, а спільні аспекти свідчать про намагання гармонізувати і наблизити законодавство України до міжнародних положень.

Література

1. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua

2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів: Міжнародний документ від 01.01.2012: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua

3. *Боярова О. А*. Проблемні аспекти формування звіту про рух грошових коштів за Н(П)СБО 1: [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://nubip.edu.ua

Якимець С.П., *Студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»
науковий керівник — Коршикова Р.С., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА ТОРГОВЕЛЬНОМУ ПІДПРИЄМСТВІ

Правильна організація обліку грошових розрахунків між підприємствами має велике значення, оскільки забезпечує швидке завершення кругообороту грошових коштів та їх еквівалентів, перехід їх з товарної форми в грошову, створює необхідні умови для безперебійної оплати придбаних товарно-матеріальних цінностей. Тому, питання обліку розрахункових операцій є актуальним для дослідження і потребує наукових розробок і удосконалення.

Питання обліку розрахункових операцій було розглянуто дослідниками: Алексєєвою Н. Ю. [2], Василюк М.М. [3], Городянською Л. В. [4], Ткаченко Н.М. [5] та іншими. На основі аналізу їхніх публікацій нами було виділено такі слабкі сторони в організації обліку розрахунків на торговельних підприємствах:

1) недостатність контролю з боку як головного бухгалтера підприємства, так і керівника;

2) неякісне проведення інвентаризації розрахунків, що не сприяє своєчасному виявленню простроченої заборгованості та здійснення заходів до її погашення;

3) невиконання правил перевірки документів (первинних і зведених), підготовлених бухгалтерією, самими працівниками бухгалтерії, тобто після складання документа одним працівником бухгалтерії інший не перевіряє повністю цей документ;

4) несвоєчасне надання у бухгалтерію документації з боку відділу продажу, що зумовлює зростання числа помилок в обліку.

Для вирішення цих питань, необхідно детальніше розглянути сутність розрахункових операцій.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг», розрахункова операція — це приймання від покупця готівкових коштів, платіжних карток, платіжних чеків, жетонів тощо за місцем реалізації товарів (послуг), видача готівкових коштів за повернутий покупцем товар (ненадану послугу), а у разі застосування банківської платіжної картки —

оформлення відповідного розрахункового документа щодо оплати в безготівковій формі товару (послуги) банком покупця або, у разі повернення товару (відмови від послуги), оформлення розрахункових документів щодо перерахування коштів у банк покупця [1].

Основну частку у розрахункових операціях займають розрахунки підприємства з контрагентами. Основними контрагентами для торговельного підприємства є покупці. Покупці — це юридичні або фізичні особи, які здійснюють купівлю продукції, виробленої самим підприємством-продавцем або придбаної ним у іншої організації для подальшої реалізації.

Розрахункові операції здійснюються або у формі безготівкових платежів або готівкою, тобто існують дві форми розрахунків — готівкові і безготівкові. Безготівкові розрахунки здійснюються через банк, а готівкові — через касу підприємства.

При розрахунках у безготівковій формі оплата здійснюється в загальновстановленому порядку (з поточного рахунка покупця на поточний рахунок постачальника) на підставі виписаного постачальником рахунка (рахунка-фактури) та оформленого покупцем платіжного доручення. При розрахунках у готівковій формі покупець видає з каси грошові кошти під звіт своєму працівникові для здійснення оплати за товар. Ця операція оформляється видатковим касовим ордером. Такий працівник виплачує грошові кошти постачальнику, а постачальник, у свою чергу, зобов'язаний видати документ, що підтверджує отримання оплати, — розрахункову квитанцію або касовий чек реєстратора розрахункових операцій.

Таким чином, для вирішення виявлених питань необхідно більше уваги приділяти внутрішній перевірці документів. Це дозволить підвищити якість підготовки і достовірності документів. Велике значення для усунення недоліків в обліку розрахунків на підприємстві має правильна організація внутрішнього документообігу, який повинен встановлюватися наказом керівника. Для цього, насамперед, необхідно налагодити своєчасне та в повному обсязі надходження до бухгалтерії первинних документів. Проведення аналізу дебіторської заборгованості необхідно здійснювати за кожним покупцем, а також щодо термінів її утворення та можливого погашення. Це надасть можливість своєчасно виявляти прострочену заборгованість і вчасно вживати заходи щодо її стягнення. Також потрібно організувати систему аналітичного обліку дебіторської заборгованості не тільки за термінами, але і за розмірами, місцем знаходження покупців і пропонованих умов оплати.

Література

1. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» № 265/95-ВР від 6 липня 1995 р.
2. *Алексєєва Н. Ю*. Особливості організації бухгалтерського обліку на торговельному підприємстві // Економіка & держава. — 2010. — №9. — С. 68–71.
3. *Василюк М.М.* Механізм управління дебіторською заборгованістю в сучасних умовах господарювання / М.М. Василюк // Вісник Прикарпатського університету. — 2009. — №7 [Режим електронного доступу]: http://www.esteticamente.ru/portal/Soc_Gum/Vpu/ Ekon/2009_7/56.pdf.
4. *Городянська Л. В*. Особливості організації обліку дебіторської заборгованості на підприємстві // Бухгалтерський облік і аудит. — 2007. — №6. — С. 9–16.
5. *Ткаченко Н. М*. Бухгалтерський облік в підприємствах з різними формами власності / Н.М. Ткаченко. — К.: А. С. К., 2008. — С. 230–265.

***Яковенко Я.Ю.**, студент ФЕУ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
КрНУ ім. М. Остроградського,
науковий керівник — Касич А.О., д.е.н., професор,
завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту

ЗВІТ ЗІ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ЯК ІНСТРУМЕНТ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ І ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ КОМПАНІЇ

Число великих компаній різних галузей, які прагнуть до забезпечення одночасного розвитку виробництва, соціальної сфери та екологічної відповідальності, неухильно зростає. Поєднання перелічених трьох компонентів становить поняття «стійкого розвитку». Поширення звітів зі стійкого розвитку насамперед пов'язано з глобалізаційними процесами.

Вплив глобалізації можна прослідкувати, якщо дослідити вимоги до інформаційного наповнення звітів. Після викриття негативної для великого бізнесу у 90-х роках інформації щодо неналежних умов праці та корупції, у світі набула популярності політика гласності щодо соціальної та екологічної поведінки компаній. Спочатку такі звіти були націлені на привернення уваги інвесторів, однак згодом стали посередником у діалозі із заці-

кавленими сторонами. Крім того, численні дослідження доводять, що запровадження стійкого розвитку сприяє заощадженню майже 40 % витрат на просування товару чи послуг на ринку, що підвищує рентабельність діяльності [1].

Однак особливої актуальності в умовах економічної нестабільності набуває питання розкриття конкурентних переваг компанії, оцінка її майбутніх планів і стан виконання обіцянок, аналіз здатності утримувати стійку довгострокову вартість і прогнозування ризиків. Перелічені питання підлягають повному висвітленню у звіті про стійкий розвиток, враховуючи його трьохкомпонентну структуру (екологічний, економічний і соціальний аспекти).

Однією з відмінних особливостей звіту про стійкий розвиток від інших форм звітності є те, що він побудований навколо унікальної бізнес-моделі, через що процес підготовки звітності у різних компаніях може значно відрізнятися. Загальноприйняті стандарти слугують тільки відправною точкою для власної звітності компанії, а не шаблоном. При цьому незмінними керівними принципами під час складання звітності виступають: стратегічний фокус, орієнтація на майбутнє, взаємопов'язаність інформації, охоплення інтересів зацікавлених сторін, лаконічність і правдивість інформації.

Завдяки такому підходу, переваги від складання звіту зі стійкого розвитку виходять за межі управління фінансовими ризиками компанії, що дозволяє зміцнити довіру інвесторів, підвищити лояльність клієнтів і співробітників. Більш того, опубліковані в «Accounting Review« дослідження науковців свідчать, що розкриття інформації у сфері стійкого розвитку знижує рівень неточності аналітичних прогнозів на 10 % [2].

Найсуттєвішою перевагою виступає зміцнення ділової репутації, що мінімізує ***ризик залежності компанії від зовнішнього фінансування***. Відомо, що основними факторами, які сприяють зростанню довіри зацікавлених сторін, є відкритість надаваної інформації та відображення у ній значимих для суспільства ініціатив. Завдяки цьому зростає також лояльність співробітників. Згідно проведених у 2013 році досліджень, такий ефект прослідковується у 30 % компаній-респондентів [3]. Зміцнення ділової репутації у подальшому призводить до спрощення залучення додаткового капіталу. Дослідниками було з'ясовано, що компанії, які випускають звіти про стійкий розвиток, мають на 60 % нижчі показники KZ-Індексу (індексу Каплана—Зінгалеса), який вимірює залежність компанії від зовнішнього фінансування [4].

Важливою перевагою застосування звітності зі стійкого розвитку є ***точніша оцінка вартості компанії***. Не усі цінності, що продукуються компанією, можна оцінити у вартісному вимірі. Цілком можливо, що звіт зі стійкого розвитку є першим кроком на шляху оцінки додаткової вартості підприємств. Варто додати, що результати діяльності компаній у будь-якій галузі мають оцінюватися, щоб уникнути непередбачуваних збитків.

Звідси випливає наступна перевага — ***зниження ризику прийняття неефективних рішень.*** Підготовка звітності у галузі стійкого розвитку вимагає аналізу багатьох процесів та їх впливу на навколишнє середовище. Завдяки цьому компанії здатні не лише знизити соціальні та екологічні ризики, але й удосконалити операційну діяльність, приймаючи рішення щодо ефективного використання природних ресурсів, покращення умов праці тощо.

Зрозуміло, що інвестори повинні брати до уваги не лише ризики, пов'язані з об'єктом інвестування, але й можливості за рахунок інвестицій покращити суспільні блага. Нерідко такі прагнення втілюються у вигляді ініціативних організацій. Прикладами слугують екологічний фонд «Жива планета» (англ. Living Planet Fund) та ініціатива «Принципи відповідального інвестування» (англ. Principles for Responsible Investment, PRI).

Отже, звіт зі стійкого розвитку містить чесне відстеження, вимірювання і звітування про прямі і непрямі економічні, соціальні та екологічні наслідки здійснюваних операцій. Такі дані є потенційно важливими для інвесторів задля здійснення аналізу бізнесу і оцінки життєздатності стратегії компанії в перспективі. Завдяки цьому звіти про стійкий розвиток сприяють інформативному діалогу із зацікавленими сторонами, уникненню екологічних конфліктів і посиленню соціальної відповідальності організації.

Література

1. *Македон В. В*. Дослідження процесів забезпечення соціальної відповідальності у провідних моделях корпоративного управління / В. В. Македон // Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки. Вип. 126. — Харків : ХНТУСГ, 2012. — С. 198–206.

2. *D.S. Dhaliwal, S. Radhakrishnan, A. Tsang and Y. G. Yang*, «Nonfinancial Disclosure and Analyst Forecast Accuracy: International Evidence on Corporate Social Responsibility Disclosure» // The Accounting Review, Vol. 87, No. 3, 2012, pp. 723–759.

4. Преимущества отчетности в области устойчивого развития. Исследование компании EY и Центра корпоративного гражданства Бостонского колледжа. [Електронний ресурс].

5. *B. Cheng, I. Ioannou and G. Serafeim,* «Corporate Social Responsibility and Access to Finance,» Social Science Research Network, 2011. [Електронний ресурс].

Яремчук К.В., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Поплюйко А. М., к.е н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ

У загальному розумінні, основні засоби — це ресурси, які контролюються підприємством у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому, також які мають фізичну природу та є матеріальними об'єктами, яким може бути встановлена їхня вартість, і мають строк корисного використання більше одного року (або операційного циклу, якщо він більше за рік).

Згідно з П(С)БО 7, основні засоби — матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва, постачання товарів, надання послуг, передачі в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання яких більше 1 року (або 1 операційного циклу, якщо він довший за рік) [1].

Об'єкти основних засобів можуть вибувати з підприємства внаслідок:

- продажу,
- безоплатної передачі,
- невідповідності критеріям визнання активом.

Вибуття основних засобів і необоротних матеріальних активів відображається в обліку за однаковою методикою, але з використанням спеціально призначених субрахунків (рахунок 74 «Інші доходи» та рахунок 97 «Інші витрати»).

Для обліку доходів від реалізації основних засобів використовують субрахунок 286 «Необоротні активи та групи вибуття, утримувані для продажу».

Ліквідація об'єктів основних засобів здійснюється за умови, якщо вони не відповідають критеріям визнання активом. Для обліку витрат, що виникають при ліквідації необоротних активів, використовують субрахунок 976 «Списання необоротних активів».

Якщо списання об'єктів здійснюється з причин, незалежних від підприємства, то їх залишкова вартість обкладається ПДВ. При цьому визнаються податкові зобов'язання, які необхідно сплатити в бюджет.

Проте з цього правила можуть бути винятки, а саме, коли:

1) виробничі або невиробничі ОЗ ліквідуються у зв'язку з їх знищенням або зруйнуванням внаслідок дії обставин непереборної сили;

2) ліквідація здійснюється без згоди платника податку, у тому числі в разі викрадення виробничих або невиробничих ОЗ;

3) платник податку подає органу ДПС відповідний документ про знищення, розібрання або перетворення виробничих або невиробничих ОЗ у інший спосіб, внаслідок чого вони не можуть використовуватися за первісним призначенням [3].

Проте, якщо платник податку здійснить реалізацію (постачання) таких запасів, то така операція оподатковуватиметься ПДВ у загальному порядку.

При безоплатній передачі об'єктів основних засобів підприємство не визнає доходи від цієї операції, а лише витрати, пов'язані зі списанням залишкової вартості та інші витрати, пов'язані з безоплатною передачею.

Первинний облік основних засобів здійснюється із застосуванням типових форм обліку, які затверджені наказом Міністерства статистики України від 29.12.95 р. № 325 «Про затвердження типових форм первинного обліку».

Актом на списання основних засобів оформляється вибуття основних засобів (крім автомобільного транспорту) через фізичний або моральний знос, втрату корисності, розкрадання, аварійний стан. Вибуття автотранспорту оформляється актом на списання автотранспортних засобів (форма ОЗ-4).

Непридатні до використання основні засоби списуються за рішенням спеціально створеної ліквідаційної комісії, яка розглядає час експлуатації об'єкта, розмір нарахованого зносу за період експлуатації, причини завершення періоду експлуатації та витрати на ліквідацію. Акти списання складаються у 2 примірниках і затверджуються керівником організації [2].

Отже, основною задачею бухгалтерського обліку є швидке і точне відображення реального стану і ступеня використання основних засобів, оперативне надання необхідної для аналізу інформації з метою своєчасного вияву допущених недоліків і прийняття мір їх ліквідації.

Література

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Затверджено Наказом Міністерства фінансів України від 27.02.2000 р. № 92 (зареєстровано в Міністерстві юстиції України 18 травня 2000 р. за № 288/4509).
2. Фінансовий облік: Навчальний посібник / Коблянська О. І. — 2-ге видання, випр. і доп. — К.: Знання, 2007.
3. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів: Затверджені наказом Мінфіну України від 10.01.2007 р. № 2.
4. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів: Затверджені наказом Мінфіну України від 30.09.2003 р. № 561.
5. Наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» від 29.12.95 р. № 352.

***Ящишена Л.В.**, студентка ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Гордієнко Л.П. — асистент
кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАВДАНЬ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

На сьогоднішній день склалась нестабільна економічна ситуація в Україні, яка призводить до погіршення стану розрахунків між підприємствами та суттєвого збільшення реалізованої продукції, товарів і послуг на умовах відстрочки платежів. Тому належна організація обліку дебіторської заборгованості сприяє ефективному управлінню її розмірами та термінами на підприємствах і посиленню контролю за своєчасним здійсненням оплати.

У наш час наявність великої кількості невирішених проблем, недостатній рівень дослідження стосовно сучасних змін в економіці та інша кількість багатьох невирішених питань, свідчать про необхідність подальшого вивчення критеріїв обліку дебіторської заборгованості та роблять цю проблему актуальною.

Дебіторська заборгованість — сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату, згідно з П(С)БО №10 «Дебіторська заборгованість».

Проблематика організації обліку дебіторської заборгованості полягає в тому, щоб визначити та дослідити наявні основні питання з обліку для полегшення роботи бухгалтерів. Ключовим завданням організації обліку на підприємстві є створення належних умов для організації та повного відображення операцій, пов'язаних з обліком коштів і дебіторської заборгованості. Основні завдання організації обліку дебіторської заборгованості представлено на рис. 1.

Але, з практичної точки зору, організація обліку розрахунків з дебіторами стикається з певними труднощами, які можуть бути спровоковані як внутрішніми, так і зовнішніми причинами. Внутрішні причини визначаються діями чи їх відсутністю певних працівників підприємства, а от зовнішні зумовлені діями чи бездіяльністю контрагентів підприємства.

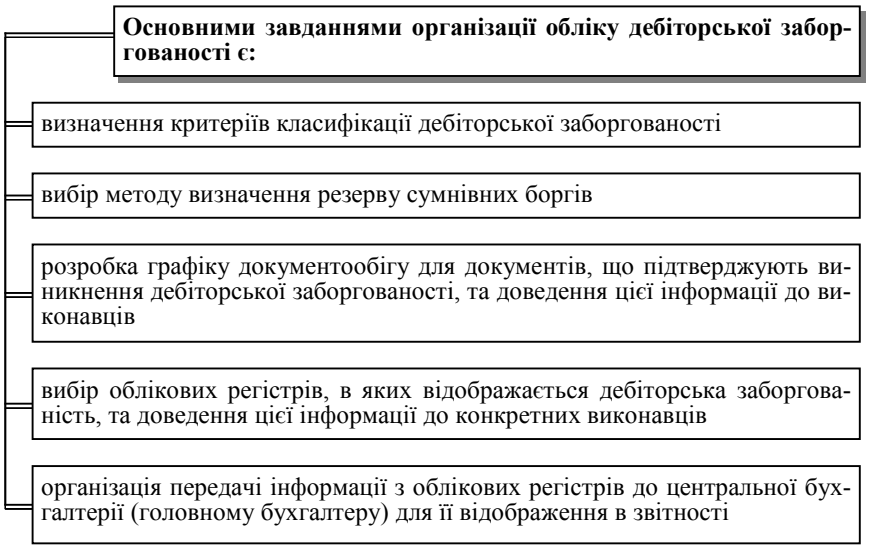

Рис. 1. Основні завдання організації обліку дебіторської заборгованості

Слід наголосити, що керівництво суб’єктів підприємницької діяльності зазвичай мало приділяє уваги питанням організації обліку дебіторської заборгованості, вважаючи їх менш важливими. Таким чином бажано класифікувати способи виникнення дебіторської заборгованості, які зображено на рис. 2, що розкривають інформацію за способом виникнення заборгованості.

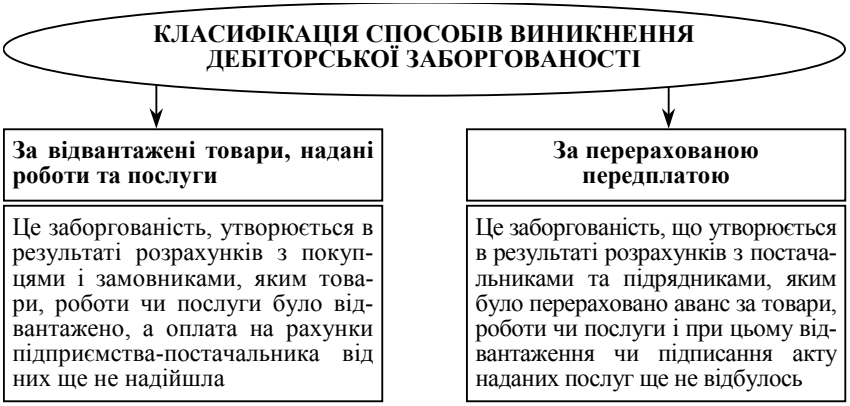

Рис. 2. Класифікація способів виникнення дебіторської заборгованості

Отже, підсумовуючи все сказане, постає нагальне питання якомога швидше подолати проблеми щодо обліку організації дебіторської заборгованості, створення резерву сумнівних боргів, моніторингу потенційних дебіторів, систематичній інвентаризації рахунків, більш пильний внутрішній контроль відповідно за станом рахунків з дебіторами тощо.

Ящук Ю. А., *студент ОЄФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Лондаренко О. О.,
асистент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ ТА НАРАХУВАННЯ СТИПЕНДІЙ СТУДЕНТАМ

За сучасних умов інтеграції України в світовий економічний простір і реформування вищої освіти, питання визначення та нарахування стипендій набуває все більшої актуальності та потреби. Постійні зміни законодавства призводять до невизначеності та розладів під час навчального процесу, що впливає на успішність студентів та їх мотивацію до навчання, коли стипендія набуває статусу соціальної пільги, а не стимулу.

Питання визначення та нарахування стипендії студентам вищих навчальних закладів висвітлені у наукових працях Кунгурцевої Л., Уланова С., Артем'єва Л. та інших. Разом з тим, у нарахуванні та

виплати стипендій залишається ряд актуальних проблем, які вимагають науково обґрунтованих рекомендацій щодо їх вирішення.

Мета роботи — розгляд і вивчення основних особливостей визначення та нарахування стипендій студентам.

Актуальним є створення Єдиного стипендіального фонду, що буде відповідати за розподіл стипендій серед студентів. Стипендія — це грошове забезпечення, що регулярно надається особам, які навчаються на денних відділеннях навчальних закладів: професійно-технічних училищ, вищих навчальних закладів I—IV рівня акредитації та інших закладів на бюджетній основі, а також аспірантам, докторантам незалежно від інших виплат [4].

Розрізняють стипендії академічні та соціальні. Академічні поділяються на звичайні академічні стипендії; іменні або персональні стипендії навчального закладу; стипендії Президента України, Верховної Ради України, КМУ, іменні стипендії, розмір і порядок призначення яких встановлюються окремими нормативними актами. Академічна стипендія призначається за результатами сесії з першого числа місяця, що настає за місяцем, у якому закінчилася сесія, згідно з навчальним планом. Студентам I курсу до першої сесії призначається стипендія в мінімальному розмірі. Соціальна стипендія призначається студентам, які потребують соціального захисту, а додаткова — особам, котрі мають право на отримання академічної стипендії та одночасно соціальної.

Ці фінансові виплати слугують визнанням активної суспільної, наукової або іншої діяльності гідних осіб, предметом гордості та заздрощів. Звичайні ж стипендії отримують із загального фонду, але лише у випадку доброго навчання (нарахування відбувається за рейтингом по результатам сесії). Залежно від успішності стипендіата особам, які вчаться «на відмінно», передбачено збільшення розміру мінімальної стипендії. А саме, з 01.01.2014 р. розмір збільшення становить: для учнів ПТНЗ — 40 грн; для студентів вишів I–II рівнів акредитації — 70 грн; для студентів вишів III–IV рівнів акредитації — 100 грн. Відповідно до ст. 2 Закону України «Про індексацію грошових доходів населення», стипендії віднесені до грошових доходів громадян, які підлягають індексації [2]. Стипендії підвищувались у 2008 році і з того часу індексувались на рівень інфляції. На 2014 рік розмір стипендії без урахування індексації склав у вищих навчальних закладах III—IV рівнів акредитації 730 грн у вищих навчальних закладах I—II рівнів акредитації — 550 грн у професійно-технічних навчальних закладах — 275 грн на місяць [4].

Стипендії виплачують один раз на місяць. Термін виплати стипендій кожен навчальний заклад встановлює самостійно По-

ложенням про порядок використання коштів, передбачених на виплату стипендій [5]. Порушення встановлених термінів виплати стипендій, виплата їх не в повному обсязі тягнуть за собою накладення адміністративного штрафу на посадових осіб навчального закладу в розмірі від 510 до 1700 грн [3].

Новим Законом «Про вищу освіту» встановлено норму щорічного перегляду розміру стипендії з урахуванням рівня цін, а розмір мінімальної академічної та соціальної стипендій не може бути меншим, ніж розмір прожиткового мінімуму з розрахунку на одну особу на місяць. Для здобувачів ступеня молодшого бакалавра він не може бути меншим, ніж дві третини розміру прожиткового мінімуму з розрахунку на одну особу на місяць [1]. Отже, закладено нові, справедливіші принципи нарахування академічних стипендій студентам, оскільки у рейтинг включатимуться всі види семестрового контролю, а не лише оцінки одержані на іспитах. Створення Єдиного стипендіального фонду, у вигляді наглядової ради, яка зможе позбутися корупції при призначенні стипендій покращить систему визначення та нарахування стипендій. Утім, цей фонд обмежить автономні права вищих закладів, передбачені Законом України «Про вищу освіту» і зводить його нанівець. Тому варто спочатку удосконалити законодавчу базу для подальших радикальних дій.

Аналізуючи особливості визначення та нарахування стипендій студентам, необхідно відзначити що держава йде на зустріч молодому поколінню. А саме, покращує нормативно-правову базу України зі вступом у дію нового закону України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року, захищаючи права студента, збільшуючи розмір стипендіального фонду та в перспективі підвищуючи розмір стипендії до прожиткового мінімуму. Але варто і відзначити такий мінус — збільшення розміру стипендії, яку підточить інфляція, не покращить фінансового стану студента, оскільки на даний етап Україна перебуває в скрутному економічному положенні, у зв'язку зі ситуацією на Сході та з знеціненням національної грошової валюти.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту», від 01.07.2014 р. № 1556-VII.

2. Закон України «Про індексацію грошових доходів населення», від 03.07.1991 р. № 1282-XII.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-X.

4. Новий навчальний рік: все про розміри стипендій // Бухгалтерія. Бюджет. — 2014. — № 36.

5. Порядок призначення та виплати стипендії, затверджений постановою КМУ від 12.07.2004 р. № 882, зі змінами.

Розділ 2

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Балабаєнко А.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Булкот Г.В., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ АУДИТУ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Необхідність складання звітності на сучасному етапі розвитку господарських відносин в Україні визначається потребами в інформації про результати діяльності та фінансовий стан різних учасників господарського життя країни [1, с. 49]. Таку інформацію можна отримати за допомогою аналізу показників фінансової звітності, які надають загальну характеристику фінансово-майнового стану господарюючого суб'єкта.

Фінансова звітність є способом узагальнення та представлення облікової інформації, а показники звітності сприяють забезпеченню виконання бухгалтерським обліком покладених на нього функцій. Під достовірністю фінансової звітності слід розуміти такий ступінь точності її даних, який дозволяє користувачам робити правильні висновки про майновий і фінансовий стани підприємства, результати його господарської діяльності, а також приймати відповідні управлінські рішення.

В аудиторській практиці нерідко виникають ситуації, коли звітність не можна вважати достовірною, тобто не всі її показники ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку та не відповідають нормативним вимогам щодо форми тв. порядку заповнення звітності. Зокрема, можуть бути виявлені суттєві помилки і перекручення, що стосуються: змісту документу (окремого фінансового звіту); форми фінансового звіту (тобто бланку, його реквізитів, статей, тощо); змісту і форма відповідного документу (форми звітності).

Тому, розпочати дослідження фінансової звітності клієнта аудитор повинен із визначення відповідності форм звітності за-

твердженим нормативними документами формам і складання усіх типових форм.

На початковому етапі звітні форми перевіряються щодо: правильності заповнення їх адресної частини. Встановлюється зазначення повної назви підприємства, виду діяльності відповідно до засновницьких і реєстраційних документів. Визначення виду діяльності та правильності його зазначення у звітності необхідні аудитору для правильної класифікації доходів і витрат підприємства, звітність якого досліджується, за ознакою виду діяльності; повноти заповнення реквізитів і показників рядків і граф звітності: перевіряється, чи у правильних одиницях виміру складено звітність. Встановлюється наявність і правильність обов'язкових реквізитів форм звітності (підписів відповідальних осіб, печатки підприємства), відсутність чи помилковість яких може свідчити про недостовірність наданої для дослідження звітності. За допомогою формальної перевірки визначається наявність необумовлених виправлень даних звітності або ж виправлення показників звітності з порушенням передбачених щодо таких дій вимог, самостійних змін у встановлених формах звітності. На такі порушення аудитору слід звернути особливу увагу й з'ясувати причини їх виникнення; правильності заповнення граф «На початок періоду», «За попередній період» окремих форм звітності. Встановлюється правильність показників зазначених граф за допомогою порівняння їх зі звітністю за відповідні попередні періоди; дотримання встановлених законодавством строків і термінів подання фінансової звітності.

Після вивчення форм звітності за допомогою формальної перевірки аудитор повинен здійснити арифметичну перевірку кожної із наданих йому форм звітності. Арифметичний контроль полягає у перевірці правильності обчислених підсумкових показників форм звітності. За допомогою проведення арифметичної перевірки виявляються невідповідності показників у межах однієї форми. Найчастіше такі помилки допускаються при підрахунку проміжних підсумкових показників звітності.

Арифметична перевірка є обов'язковою, оскільки таким чином можуть бути визначені ділянки бухгалтерського обліку, що потребують особливої уваги та ретельної перевірки за змістом. Крім того, необхідність арифметичної перевірки зумовлена тим, що: відображення неправдивих даних має безпосередній вплив на результати аналітичної обробки звітності; помилки в підрахунках проміжних підсумкових і загальних підсумкових показників призводять до неправильних показників зведеної звітності. У резуль-

тати невідповідностей чи помилок у підрахунку показників окремих форм одержуються неправильні зведені показники фінансової звітності підприємства [2, с. 102–103].

Для забезпечення ефективності проведення аудиту достовірності звітності за допомогою порівняння її показників з даними бухгалтерського обліку доцільно складати порівняльні таблиці, які будуть раціональними та зручними у використанні та забезпеченні раціонального оформлення робочих документів аудитора.

У цілому ж, особливістю вивчення відповідності показників звітності даним бухгалтерського обліку є перевірка бухгалтерського обліку не тільки того об'єкту обліку, за яким виявлено відхилення, а й об'єктів бухгалтерського обліку, які так чи так з ним кореспондують.

Таким чином, аудит фінансової звітності є ключовим аспектом аудиторської перевірки. В ході такої перевірки аудитор отримує відповіді на питання щодо особливостей формування показників фінансового стану, фінансових результатів і руху фінансових потоків на підприємстві, а також формує думку щодо достовірності всіх суттєвих аспектів фінансової звітності в цілому.

Література

1. *Костирко Р.О.* Удосконалення аудиту фінансової звітності акціонерних товариств. Монографія / Р.О. Костирко. — Луганськ: Вид-во СНУ ім.В.Даля, 2003. — 300 с.

2. *Петренко Н.І.* Методика аудиту фінансової звітності та шляхи її удосконалення / Н.І. Петренко // Вісник ЖДТУ. — № 1 (51). — Економічні науки, 2010. — С. 100–105.

Градінарова К.Г., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Булкот Г.В., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Сучасний стан розвитку економіки України зумовлює зміни у системі управління підприємств. Посилення уваги власників на першочерговому розв`язанні внутрішніх проблем розвитку підприємства зумовлює необхідність встановлення належного управ-

ління підприємствами; ключовим аспектом управління є посилення контролю [1, с. 11–27]. Тому «вмілий контроль» — це основа для досягнення ключових ініціатив і цілей. Використання належних способів управління може допомогти уникнути вузьких місць, скорочення штату і нефективного використання економічних ресурсів підприємства. Контроль може попередити втрату ресурсів, у тому числі основних засобів, запасів, готівкових коштів; дозволяє уникнути витікання службової інформації, підвищити трудову дисципліну тощо. Належні способи управління можуть допомогти забезпечити дотримання встановлених законів і правил. У даній ситуації власником постійно необхідно переглядати і оцінювати ефективність системи внутрішнього контролю на підприємстві.

Основною метою контролю є забезпечення безперебійної і ефективної діяльності підприємства. Але, жоден вид контролю не може забезпечити абсолютної впевненості щодо відсутності на підприємстві допущених помилок і порушень. Саме тому основні механізми внутрішньогосподарського контролю розроблені для забезпечення обгрунтованого, але не абсолютно гарантованого способу захисту ресурсів, надійності операційної та фінансової інформації і дотримання законів і правил. Поняття обґрунтованої впевненості визнає, що вартість контролю не повинна перевищувати вигоди, яка буде отримана. Воно також визнає потребу в безкомпромісній чесності, певній критиці бізнесу і в культурі вмілого контролю діяльності суб'єкта господарювання.

В управлінському виборі процедур і методів внутрішнього контролю, ступінь контролю зайнятих є показником обгрунтованих суджень керівництва і фахівців, що працюють у сфері внутрішнього контролю. За умови, коли буде непрактично або неможливо встановити побудувати окрему систему внутрішнього контролю (наприклад для невеликих підприємств), керівництво має вибирати між такими варіантами: поліпшити існуючі методи контролю за рахунок збільшення кількості перевірок і посилення нагляду; ввести альтернативні компенсуючі заходи; прийняти ризики, властиві слабким сторонам контролю.

Способи контролю, як зазначено механізмом внутрішньогосподарського контролю, вважаються самостійними. Разом стандарти внутрішньогосподарського контролю, політика підприємства та процедури керівництва і правила відділів слід розглядати як частину процесу для встановлення, підтримки та покращення системи внутрішньогосподарського контролю.

Процес внутрішньогосподарського контролю повинен бути підкріплений визнанням усіх структурних рівнів підприємства. Сам процес повинен включати оперативний аналіз, розробку процедур і методів контролю, зв'язку та моніторингу. Оперативний аналіз вимагає оцінки ризиків і визначення відповідних цілей управління. Крім того, операційне середовище (наприклад, рівень автоматизації, бюджет і ресурси) повинні бути прийняті до уваги, так само як і аналіз витрат і вигод для того, щоб впевнитися, чи вартість контролю не перевищує користі від нього. На основі оперативного аналізу можуть бути вибрані конкретні методи або процедури контролю. Вони можуть включати узгодження, дозволи, погодження, робочу сегрегацію, відгуки або документацію.

Що стосується відповідальності, то слід зазначити, що представники вищого рівня управління підприємством повинні забезпечити такі умови, аби тенденція керівних принципів контролю була належним чином оформлена і підтримана в межах її організації. Адміністратори бізнесу і відомче управління відповідальні за виявлення допущених помилок і порушень. Кожен бізнес-адміністратор повинен бути знайомий з типами порушень, які потенційно могли б виникнути. Відповідно, кожен бізнес-адміністратор буде притягнутий до відповідальності за недоліки функціонування системи внутрішньогосподарського контролю у його сфері.

Таким чином, контроль на підприємстві буде ефективним за умови, коли ним відповідним чином керують та підтримують його стабільне функціонування на всіх рівнях. Отже, у сучасних умовах складовою частиною комплексу заходів підвищення ефективності системи внутрішнього контролю має стати програма конкретних дій, спрямованих на створення структури, методів і процедур контролю на підприємстві.

Таким чином, внутрішньогосподарський контроль являє собою систему постійного спостереження за ефективністю використання майна господарського суб`єкта, законністю і доцільністю господарських операцій і процесів, збереженням грошових коштів і матеріальних цінностей. У той же час, контроль є складовою частиною ринкового механізму, одним із прийомів перевірки виконання прийнятих рішень, найважливішою функцією управління економікою.

Література

1. *Пантелєєв. В.П.* Внутрішньогосподарський контроль: методологія та організація : [моногр.]/ В.П.Пантелєєв; Державна академія статистики, обліку та аудиту. — К.: ДП «Інформ.-аналіт.агенство», 2008. — С. 11–27.

Грешта Є.В., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Проскура К.П., д.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ — ЗНАКАМИ ДЛЯ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Питання бухгалтерського обліку та оподаткування нематеріальних активів досить часто є предметом судово-економічних експертиз та економічних досліджень. У тому числі, досить цікавими є питання щодо обліку власниками знаків для товарів і послуг, переоцінки нематеріальних активів і нарахування їх амортизації. Наявність нематеріальних активів у складі ресурсів підприємства збільшує його ринкову вартість, підвищує інвестиційну привабливість [3].

Знаки для товарів і послуг виконують подвійну корисну функцію: з одного боку, забезпечують виробнику певний (вищий порівняно з конкурентами) обсяг продажів, з іншого — певною мірою забезпечують захист прав споживачів і тим самим знову і знову генерують новий попит. А новий попит, у свою чергу, підвищує рівень продажів виробника і, відповідно, — прибутку [4].

Придбані або отримані нематеріальні активи відображаються в балансі, якщо існує імовірність одержання майбутніх економічних вигод, пов'язаних із їх використанням, і їх вартість може бути достовірно визначена [2].

При перевірці правильності формування первинної вартості нематеріальних активів слід пам'ятати, що права на товарні знаки відображаються в бухгалтерському обліку за вартістю, що складається з суми витрат на їх придбання, виготовлення і доведення до стану, в якому вони придатні до використання в запланованих цілях. Використання знаків товарів і послуг у господарській діяльності підприємства і зарахування прав на ці знаки до складу нематеріальних активів підприємства завжди потребує відповідних витрат: оплата послуг дизайнерів, які брали участь у розробці товарних знаків, патентних повірених з підготовки документів на реєстрацію цих знаків як товарних у Державній службі інтелектуальної власності (що здійснює державну реєстрацію та ведення обліку об'єктів права інтелектуальної власності, проводить реєстрацію договорів про передачу прав на об'єкти права інтелектуальної власності, ліцензійних договорів [1]), сплата мита за подання заяви, отримання свідоцтва, підтримка реєстрації в силі тощо [4].

Але при цьому звертаємо увагу на те, що згідно норм П(С)БО 8 «Нематеріальні активи», не визнаються нематеріальним активом, а підлягають відображенню у складі витрат того звітного періоду, в якому вони були здійснені на підвищення ділової репутації підприємства, вартість видань і *витрати на створення торгових марок (товарних знаків)*. Тобто, стандарт забороняє підприємствам відображати у складі нематеріальних активів вартість внутрішньо згенерованих торгових марок і знаків [2].

Окремим напрямком аудиту нематеріальних активів є перевірка правильності їх переоцінки і відображення у фінансовій звітності. Підприємство може здійснювати переоцінку за справедливою вартістю на дату балансу тих нематеріальних активів, щодо яких існує активний ринок. У разі переоцінки окремого об'єкта нематеріального активу слід переоцінювати всі інші активи групи, до якої належить цей нематеріальний актив (крім тих, щодо яких не існує активного ринку). Переоцінка нематеріальних активів тієї групи, об'єкти якої вже зазнали переоцінки, надалі має проводитися з такою регулярністю, щоб їх залишкова вартість на дату балансу суттєво не відрізнялась від справедливої вартості.

Ще одним напрямом аудиту нематеріальних активів є перевірка правильності нарахування і відображення в обліку їх амортизації. Нарахування амортизації нематеріальних активів (крім права постійного користування земельною ділянкою) здійснюється протягом строку їх корисного використання, який встановлюється підприємством при визнанні цього об'єкта активом, оскільки нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання амортизації не підлягають [2].

Права на комерційні позначення (права на торговельні марки (знаки для товарів і послуг), комерційні (фірмові) найменування тощо), крім тих, витрати на придбання яких визнаються роялті, амортизуються впродовж строку дії права користування.

Об'єктом амортизації є первісна (переоцінена) вартість об'єкта нематеріальних активів за вирахуванням ліквідаційної вартості. Ліквідаційна вартість об'єкта нематеріальних активів прирівнюється до нуля, окрім випадків існування невідмовного зобов'язання іншої особи щодо придбання цього об'єкта наприкінці строку корисного використання або якщо ліквідаційна вартість може бути визначена на підставі інформації існуючого активного ринку і очікується, що такий ринок існуватиме [4].

При передачі права користування товарним знаком на умовах ліцензійного договору ліцензіат зобов'язаний виплачувати ліцензіарові роялті у вигляді періодичних платежів у фіксованих сумах.

Отже, враховуючи усе сказане, оцінка, досконалий облік і контроль за використанням нематеріальних активів дійсно є важливою складовою ефективного функціонування господарюючого суб'єкта і в цілому позитивно впливає на ефективність його функціонування.

Література

1. Указ Президента України «Про затвердження Положення про Державну службу інтелектуальної власності України» від 08.04.2011 № 436;
2. Наказ Міністерства фінансів України «Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи» від 18.10.1999 № 242, ред. від 09.08.2013;
3. *Побережець О.В., Іванова К.В.*: Ідентифікація та класифікація нематеріальних активів та проблеми їх визначення// Економіка: реалії часу. Науковий журнал. — 2012. — № 2 (3);
4. *Чередніченко А*. Бухгалтерський та податковий облік операцій із нематеріальними активами — знаками для товарів і послуг // Незалежний аудитор. — 2012. — № 5.

Демчук Ю.Е., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Булкот Г.В., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ АУДИТУ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Як відомо, аудит виконує соціальну функцію в процесі управління та є об'єктивною необхідністю у врегулюванні соціально-трудових відносин шляхом активізації механізму трудових ресурсів, з одного боку, та правильного розподілу витрат на їх відтворення — з іншого. Необхідність удосконалення методичних аспектів аудиту розрахунків з оплати праці виходить з негативної динаміки порушення цивільних і господарських справ за розрахунками з оплати праці в Україні за останні кілька років.

Правильна побудова та чітке функціонування системи обліку розрахунків з оплати праці на підприємстві багато в чому залежать від наявності та ефективного функціонування системи внутрішнього контролю.

Сучасний незалежний аудит передбачає обов'язкове вивчення та оцінку структури внутрішнього контролю як основи для пла-

нування видів, обсягу і тестів контролю та підтвердження. Це дає змогу раціонально організувати процес перевірки, забезпечує досягнення найкращих результатів при найменш можливому рівні витрат.

Часто підприємствах проведення аудиту розрахунків з оплати праці ускладнюється відсутню внутрішнього аудиту. Об'єктивно, можливість використовувати звіти внутрішнього аудиту дала б зовнішньому аудитору більше уявлення про те, на що необхідно звернути увагу.

Удосконалення аудиту заробітної плати полягає в напрацюванні й уточненні його окремих організаційно-методичних аспектів, основними з яких є посилення значення функції інтерпретації та оцінки політики підприємства щодо виплат працівникам, відбір прийнятних аудиторських процедур і стандартизація робочих документів аудитора [1, с. 74].

Визначення підходів до удосконалення організації та методики аудиту розрахунків за виплатами працівникам, а також посилення значення оплати праці, пов'язане з чітким окресленням предметної області контролю розрахунків з робітниками, яка складається із фінансової та статистичної інформації про виплат робітникам та пов'язаними з ними нарахуваннями, утриманнями та розрахунками; системним внутрішнім контролем, обліком особистого складу, оперативним та бухгалтерським обліком розрахунків з оплати праці, системою трудових відносин на підприємстві.

Основною проблемою класифікації трудових ресурсів є те, що вони не охоплюють всіх ознак, які характеризують затрати заробітної плати в господарській діяльності підприємства, об'єднують витрати різні за характером і цільовим призначенням, не забезпечують необхідного групування витрат на оплату праці для контролю результатів діяльності окремих підрозділів і виявлення резервів [2, с. 103].

Вирішення даної проблеми можливе на основі детальної класифікації витрат на оплату праці. В її основу повинні бути покладені: витрати на оплату праці робітників, безпосередньо зайнятих у процесі виробництва продукції; стимулюючі витрати; непродуктивні витрати; інші види витрат.

Для того, щоб уникнути великої кількості порушень, необхідно вдосконалювати організацію розрахунків оплати праці, перш за все, всередині підприємства. Зокрема, у процесі спостереження за оформленням документів з обліку оплати праці, аудитори можуть визначити «слабкі місця», що дасть змогу удосконалити систему руху документів, правильно розподілити роботу між пра-

цівниками, що в цілому вплине на ефективність процесу обліку. Для цього слід розробити точний графік документообігу та чітко дотримуватися строків подання до бухгалтерії первинних документів, наведених у ньому; налагодити постійний контроль за правильністю заповнення і своєчасним поданням первинних документів для достовірного нарахування заробітної плати; провести підвищення кваліфікації працівників бухгалтерії та економічних служб [2, с. 105].

У сучасних умовах посилюється роль комп'ютерних технологій у процесах обліку та контролю господарської діяльності на підприємстві, в тому числі і в аудиті. Комп'ютерні технології можна використовувати на всіх стадіях аудиту: під час планування, здійснення, документування аудиторської роботи, оформлення аудиторського звіту. Застосування комп'ютерної техніки в певній мірі прискорює і уніфікує процес проведення аудиторських процедур, але суттєво впливає на способи і порядок їх проведення.

Отже, важливим напрямом розвитку і підвищення ефективності зовнішнього і внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці є удосконалення програмних продуктів і комп'ютерних технологій, що використовуються в даному процесі.

Література

1. *Негреєва М.В*. Формування програм аудиту заробітної плати на промисловому підприємстві / М.В. Негреєва, О.М. Панченко // Економіка і управління. — 2011. — №4. — С. 71–76.

2. *Дрокіна О.Е*. Шляхи вдосконалення аудиту оплати праці / О.Е. Дрокіна // Управління розвитком. — 2013. — № 15(155). — С. 103–105.

Казнадзей К.В., *студент ОЕФ, 5 курсу, спеціальність 8.030509 «Облік і аудит», ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана», науковий керівник — Булкот Г.В., к.е.н., доцент кафедри аудиту*

ОЦІНКА СТАНУ СИСТЕМИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВІ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ НЕЗАЛЕЖНОГО АУДИТУ

Виходячи з вимог Міжнародних стандартів аудиту, аудитор у процесі планування і проведення перевірок повинен дати оцінку стану системи бухгалтерського обліку підприємства — клієнта, а

також оцінити ефективність системи управління підприємством. Використання даної інформації дозволить аудитору визначити, наскільки сприятливо впливає організація ведення бухгалтерського обліку на якість облікових даних і фінансової звітності, а також на можливість запобігання виникненню помилок і викривлення фінансової і управлінської інформації.

Як відомо, важливим об'єктом аудиту на підприємстві звичайно є обрана система бухгалтерського обліку, закріплена в його обліковій політиці. Перевірка повинна встановити, наскільки ця система достовірно відображає господарську діяльність економічного суб'єкта в усіх її проявах, відповідає обраній концептуальній основі та є законною.

На стадіях планування та проведення аудиту фахівець зобов'язаний досліджувати прийняту на підприємстві систему бухгалтерського обліку.

Перевірка системи бухгалтерського обліку включає в себе вивчення, аналіз і оцінку відомостей, що стосуються: облікової політики та основних принципів ведення бухгалтерського обліку економічного суб'єкта, що перевіряється; організаційної структури підрозділу, відповідального за ведення бухгалтерського обліку та підготовку фінансової звітності; розподілу обов'язків і повноважень між працівниками, які беруть участь у веденні бухгалтерського обліку та підготовці звітності; організації підготовки, обороту та зберігання документів, що відображають господарські операції; порядку відображення господарських операцій в регістрах бухгалтерського обліку, форм і методів узагальнення даних таких регістрів; порядку підготовки періодичної фінансової звітності на основі даних бухгалтерського обліку; ролі та місця інформаційних технологій і програмних продуктів у процесі ведення обліку та складання звітності; критичних областей, де особливо великий ризик появи помилок або спотворень фінансової звітності; засобів контролю, передбачених в окремих областях системи обліку.

Під час проведення аудиту оцінюється організація бухгалтерського обліку на його відповідність діючим нормативним документам і відображаються випадки виявлених порушень.

При проведенні аудиту в частині оцінки стану бухгалтерського обліку економічного суб'єкта слід мати на увазі, що система бухгалтерського обліку господарських операцій може вважатися ефективною, якщо: операції в обліку правильно відображають часовий потік їх здійснення; операції в обліку зафіксовані в правильних сумах; операції правильно і у відповідності з діючими

нормативними положеннями і обліковою політикою відображені на рахунках бухгалтерського обліку; зафіксовані деталі операцій, що мають суттєве значення для обліку та звітності; обмежена можливість появи зловживань.

Тому, під час перевірки слід: ознайомитися з внутрішніми документами підприємства, що стосуються постановки і ведення бухгалтерського обліку; визначити, якою мірою реальний стан справ відповідає положенням уже перелічених документів; простежувати рух окремих сум в обліку від первинних документів до їх внесення у звітні документи.

Через існування невід'ємних обмежень, системи бухгалтерського обліку та аудиту не можуть дати вичерпних доказів досягнення поставлених перед такими системами цілей. Зазначені обмеження включають:

а) вимогу керівництва, згідно з яким витрати, пов'язані із здійсненням аудиту, не повинні бути вище очікуваних вигод;

б) потенційна можливість помилки внаслідок людського фактора, через недбалості, неуважності, помилок у судженні і неправильного розуміння інструкцій;

в) можливість обійти процедури аудиту шляхом змови представника керівництва або працівника із зовнішніми або внутрішніми по відношенню до осіб, які підлягають аудиторської перевірки;

г) можливість зловживання повноваженнями щодо здійснення аудиту;

д) можливість того, що процедури аудиту можуть стати неадекватними внаслідок зміни умов фінансово-господарської діяльності, і у зв'язку з цим ефективність зазначених процедур може знизитися.

Процес проведення аудиту має бути побудований таким чином, щоб не тільки виявити помилки, але і розробити заходи щодо їх усунення, а також забезпечити профілактику зловживань і помилок [1, с. 267].

Тому, для подальшого адаптивного розвитку системи бухгалтерського обліку та аудиту можуть бути ефективними такі напрями: посилення уваги до фінансової компоненти бухгалтерського обліку на законодавчому рівні; підтримання міжнародних принципів при веденні бухгалтерського обліку та складанні фінансової звітності; обов'язкове впровадження посади внутрішнього аудитора на кожному господарюючому суб'єкті та обов'язкове проведення поточного нагляду за роботою облікових фахівців з боку аудиторів. З цією метою також необхідним є детальне вивчення аудитором системи обліку та внутрішнього контролю

економічного суб'єкта на предмет їх схильності зловживань (недобросовісних дій) і розробки процедур, що дозволили б своєчасно виявляти такі факти.

Література

1. *Сухарева К.О.* Аудит: оцінка якості системи бухгалтерського обліку : [монографія] / Л.О. Сухарева, К.О. Закалінська. — Донецьк : [ДонНУЕТ], 2008. — 267 с.

Коваленко М.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Бугай Н.О., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ І АУДИТУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Забезпечення стійких темпів зростання виробництва і покращення результатів економічної діяльності підприємства, досягнення цілей, що відповідають інтересам його власників і суспільства, не можливе без розробки та проведення самостійної стратегії підприємства для забезпечення ефективної системи його фінансової стійкості та безпеки.

Недостатня увага до проблем фінансової стійкості та безпеки підприємства може привести, навіть при високій дохідності бізнесу, до того, що суб'єкт господарювання може стати об'єктом для ворожого поглинання та втрати фінансової стійкості і самостійності у прийнятті управлінських рішень.

Доходи та витрати являють собою важливу економічну категорію у діяльності будь-якого підприємства, відіграють значну роль у формуванні рівня прибутковості та дозволяють забезпечити підвищення ефективності діяльності підприємства. Існує необхідність удосконалення визначення категорії «прибуток» в економічному та обліковому аспектах, концепції формування фінансових результатів діяльності підприємства, методики відображення у фінансовій звітності доходів від реалізації готової продукції, товарів (надання послуг, виконання робіт), механізму узгодження фінансових результатів, ви-

значених за правилами бухгалтерського обліку та з метою оподаткування, оцінки реальності отриманих підприємством прибутків, а також пошуку резервів збільшення прибутку підприємств і підвищення ролі аудиту фінансових результатів. Виникає потреба в дослідженні існуючих проблем, зокрема, в покращенні якості аудиту доходів і витрат підприємства. Усе це й обумовлює актуальність даної теми.

Останнім часом визначення й оцінка доходів і витрат зазнали «революційних змін», особливо, з введенням у дію Податкового кодексу, які пов'язані, насамперед, із необхідністю усунення багатьох розбіжностей між правилами податкового обліку та Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку [2].

Варто зазначити, що для раціональної та якісної організації обліку та аудиту, оцінки витрат і доходів на будь-якому підприємстві необхідно впровадити принцип єдності облікової номенклатури, який має велике практичне значення [1, 3]. Номенклатура витрат характеризує їх склад за видами, а тому, побудувавши облік витрат вітчизняних підприємств, у цілому, за таким єдиним переліком, можна: систематизувати аналітичний облік витрат, загалом, по кожній галузі; підвищити якість та оперативність формування інформаційного забезпечення економічного аналізу витрат обігу; оптимізувати та прискорити процес пошуку резервів скорочення витрат; усунути неефективне витрачання коштів підприємства; посилити контроль за доцільністю здійснюваних витрат.

Номенклатура, як основа ефективного управління витратами, має відповідати особливостям чинної методики їх обліку. Облікові дані щодо витрат у розрізі статей і функцій групуються за синтетичними рахунками, призначеними для обліку окремих видів витрат відповідно до П(С)БО. При цьому, у свою чергу. необхідно зауважити, що нераціонально та неефективно побудований аудит доходів, витрат і фінансових результатів підприємства може призвести до невиявлення викривлень, існуючих фальсифікацій у звітності, яка стане інформаційним базисом для подальшого проведення аудиту. Через те, на основі здійсненого аудиту будуть надані певні висновки керівництву для прийняття управлінських рішень, які будуть високо ризикованими та непередбачуваними для підприємства [3]. Питання стосовно оцінки, формування та обліку доходів, витрат і фінансових результатів діяльності є досить важливими, об'ємними і, багато в чому, їх вирішення вплине на зміцнення економічного стану будь-якого суб'єкта господарювання.

Існування значної кількості проблем аудиту фінансових результатів зумовлює необхідність підвищення уваги до рівня його якості та розробки нових комплексних підходів до їх вирішення, як на загальнодержавному, так і на локальному рівні (на рівні кожного підприємства). Отже, грамотно проведений аудит (як зовнішній, так і внутрішній) фінансових результатів надасть можливість виявити чимало проблемних аспектів і, на їх основі, в майбутньому, розробити та запропонувати низку заходів щодо підвищення показників фінансових результатів діяльності.

Що стосується економічної безпеки підприємства, то вона визначається численними факторами. Враховуючи це, зміни в обліку пов'язані не тільки з необхідністю адаптації підприємств до нових умов господарювання у зв'язку з економічною та політичною кризою та необхідністю формування якісно нового підходу до визначення ефективності його функціонування, а й з використанням сучасних засобів електронної обчислювальної техніки, розвитком системного аналізу, теорії управління, економічного моделювання тощо.

Таким чином, основні питання стосовно оцінки, формування та обліку доходів, витрат і фінансових результатів діяльності є досить вирішальними і багато в чому, їх вирішення вплине на зміцнення економічного стану підприємства. Система оцінки та обліку витрат, доходів і визначення фінансових результатів є необхідною і важливою частиною функціонування вітчизняних підприємств, а разом з тим, саме від розуміння важливості цього процесу залежить життєдіяльність конкретних суб'єктів господарювання та економічна безпека підприємства [2].

Література

1. *Кириченко О. А.* Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання: [монографія] / О. А. Кириченко, В. С. Сідак та ін. — К.: УЕП «КРОК», 2008. — 403 с.

2. *Сопко В. В.* Організація оцінки і обліку доходів та витрат в системі економічної безпеки підприємства / В. В. Сопко // Фінанси, облік і аудит : зб. наук. праць / Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана. — К. : КНЕУ, 2013. — № 2 (22). — С. 241–251.

3. *Халченко К.В.* Сучасні проблеми аудиту фінансової звітності підприємства. Режим доступу: www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2011_2/u1102hal.pdf

***Кондратюк А. П.**, студент ФЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кириленко С.А., ст. викладач
кафедри аудиту

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ АУДИТОРСЬКИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ, НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОКРАЩЕННЯ КОНТРОЛЮ ЇХ ЯКОСТІ

У сучасних умовах глобалізації та інтенсифікації економічних відносин створюються умови для отримання додаткових економічних вигід учасниками ринку, які, в свою чергу, несуть в собі низку ризиків. Саме тому всі управлінці, приймаючи рішення на основі інформації, яку вони самі не можуть своєчасно і правильно сприймати та контролювати, користуються послугами незалежних аудиторських компаній з метою оцінки надійності такої інформації та можливості прийняття ефективних управлінських рішень.

Одночасно зі зростанням значення незалежного аудиту для бізнесу збільшується потреба у посиленні контролю якості надання аудиторських послуг. Ця проблема є дуже актуальною для всіх країн і вирішувати її треба, враховуючи тенденції на ринку аудиторських послуг. Нині в Україні спостерігається поєднання аудиторських і консалтингових послуг, при чому консалтингові складають близько 60–70 % прибутку аудиторських фірм.

Активно розвивається така послуга аудиторських фірм, як ведення бухгалтерського обліку, що надає аудиторам гарантію отримання стабільних фінансових потоків, на відміну від аудиторських перевірок, які завжди мають сезонний характер. Крім того, керівництво підприємств усе частіше звертається до аудиторських компаній за допомогою в організації внутрішнього аудиту як складової системи менеджменту та забезпеченні його ефективного функціонування.

Основними чинниками, які гальмують розвиток аудиторської діяльності в Україні, є визначення ціни на аудит та аудиторські послуги, якість наданих послуг і методика перевірок. Отже доцільно виокремити перспективні напрями розвитку аудиторської діяльності в Україні.

1. Внесення необхідних змін і доповнень до Закону України «Про аудиторську діяльність» з метою приведення його у відповідність до інших законодавчих актів України, які прямо чи опосередковано впливають на регулювання аудиторської діяльності та норм Міжнародних стандартів контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Доцільним є введення додаткових положень, які б чіткіше унормували взаємовідносини між аудиторами і клієнтами.

2. Розробка типових методик аудиторської перевірки фінансової звітності підприємств у розрізі галузей економіки, використовуючи узагальнений практичний досвід роботи міжнародних і вітчизняних аудиторських фірм.

3. Поглиблення співпраці професійних аудиторських організацій України з міжнародними (зокрема, європейськими) професійними організаціями бухгалтерів і аудиторів.

4. Розробка механізму ціноутворення на аудит та аудиторські послуги на основі вивчення міжнародного досвіду з цього питання [2, с. 327].

Останнім часом у країнах ЄС стали більше уваги приділяти контролю якості аудиторських послуг з боку державних органів і громадськості (громадський нагляд). Якість аудиту — це комплексне поняття, яке включає такі елементи, як якість процесу аудиту, якість сформованої думки аудитора, якість проміжного та кінцевого результатів аудиту, якість інформування користувачів про процес і результати аудиту [3, с. 339].

Ключовими аспектами функціонування системи контролю якості надання аудиторськихпослуг мають стати:

— превалювання якості послуг над комерційними міркуваннями;

— суворе дотримання принципів професійної етики бухгалтерів та аудиторів України;

— підвищення кваліфікації співробітників аудиторських фірм;

— постійна робота із розроблення та вдосконалення ввутрішніх стандартів, що втілюють собою базу знань, у якій відображено багаторічний досвід аудиторів, бухгалтерів і консультантів аудиторської фірми [4, с. 48].

Отже, при забезпеченні якості аудиторської діяльності недостатньо обмежуватися процедурами контролю над виконавцями під час аудиту. Дії у сфері контролю якості повинні виявляти не тільки порушення, а й запобігати їм, визначати й усувати їх причини, сприяти постійному вдосконаленню методик і процедур роботи аудиторів.

Література

1. *Приятельчук О.* Тенденції розвитку ринку аудиторських послуг в Україні / О. Приятельчук // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. — 2007. — № 35–36. — С. 95–98.
2. *Соболєв В. М., Слюніна Т. Л., Розіт Т. В.* Основні проблеми та перспективи розвитку аудиту в Україні / В. М. Соболєв, Т. Л. Слюніна, Т. В. Розіт // Бізнесінформ. — 2013. — № 11. — С. 324–328.
3. *Шалімова Н. С.* Якість аудиту як ключовий критерійоцінки його результативності в системісоціально-економічнихвідносин / Шалімова Н. С. // Бізнесінформ. — 2014. — № 4. — С. 335–340.
4. *Даниленко О.* Організація системи контролю якості в аудиторських фірмах / О. Даниленко // Аудитор України. — 2014. — № 7–8. — С. 39–50.

Краковецька К.Ю., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Проскура К.П., д.е.н.,
доцент кафедри аудиту

АУДИТ ВИБУТТЯ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: МЕТОДИКА ТА АНАЛІЗ ТИПОВИХ ПОРУШЕНЬ

Суб'єкти господарювання значну роль приділяють контролю ефективності використання основних засобів і збереження власності. З огляду на те, що основні засоби, як правило, займають значну частину в загальній вартості активів підприємств, на сучасному етапі розвитку важливого значення набувають питання щодо їх вибуття. Основною метою аудиту вибуття основних засобів є встановлення законності, правильності та своєчасності оформлення та відображення в обліку таких операцій, виявлення та запобігання помилок і шахрайства з боку управлінського персоналу.

Аудиторська перевірка поширюється на операції, пов'язані з вибуттям основних засобів: у разі безоплатної передачі їх з балансу на баланс за рішенням органів управління, ліквідації у зв'язку з повним зносом, продажу зайвих і непотрібних, нестач, виявлених інвентаризацією та перевірками, внесків до статутного капіталу, передаванні в довгострокову оренду, знищені у разі стихійного лиха, екстремальних ситуацій тощо. Із балансів під-

приємств можуть бути списані будівлі, споруди, машини та інші основні засоби, якщо вони стали непридатними внаслідок фізичного зносу, стихійного лиха, морального старіння або у зв'язку з будівництвом, розширенням, реконструкцією і технічним їх переоснащенням.

Законність і доцільність операцій із вибуття основних засобів установлюються, перш за все, перевіркою первинних документів (актів списання, актів приймання-передачі. накладних, рахунків-фактур та ін.), даних аналітичного і синтетичного обліку. Згідно з П(С)БО 7, об'єкт основних засобів виключається з активів (списується з балансу) у випадку його вибуття в результаті продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визначення активом. Аудитор повинен перевірити правильність оформлення вибуття Актом на списання. При здійсненні аудиту застосовуються методи нормативної правової перевірки правильності нарахування амортизації в бухгалтерському обліку та з метою оподаткування. При виявленні порушень у визначенні балансової вартості груп основних засобів треба встановити, як це вплинуло на суму нарахованого зносу за відповідний період та розмір прибутку [3].

У процесі аудиту вибуття основних засобів аудитору необхідно:

— ознайомитися з обліковою політикою підприємства у частині організації обліку основних засобів за період, що підлягає перевірці;

— уточнити дати проведення останньої інвентаризації основних засобів та її результатів;

— ознайомитися з матеріалами переоцінки основних засобів за станом на дату складання балансу та їх відображенням в обліку;

— перевірити наявність наказів (розпоряджень) про створення на підприємстві постійно діючої комісії, щодо списання необоротних активів, про осіб, відповідальних за зберігання основних засобів, а також з'ясування умов укладених з ними договорів матеріальної відповідальності;

— ознайомитися з договорами на оренду необоротних активів, укладеними з юридичними та фізичними особами, тощо.

Така інформація дає змогу аудитору отримати загальне уявлення про організацію обліку необоротних активів на підприємстві та визначити ті аспекти, що потребують особливої уваги при їх вибутті.

При перевірці аудитор орієнтується на можливі відхилення в облікових даних, які можуть вплинути на достовірність звітних показників [2].

До типових помилок і відхилень в обліку вибуття основних засобів належать:

1) недотримання моменту переходу права власності від продавця до покупця, що призводить до недостовірного відображення основних засобів на балансових і позабалансових рахунках;

2) відсутність документів, що характеризують технічний стан основних засобів;

3) аналітичний облік основних засобів організовано неналежним чином;

4) основні засоби не закріплені за матеріально відповідальними особами, не укладені договори про матеріальну відповідальність;

5) помилки та порушення при визначенні первісної вартості основних засобів, що в подальшому веде до неправильного нарахування амортизації та викривлення фінансових результатів;

6) до складу первісної вартості включені витрати по оплаті процентів за кредит (за виключенням випадків створення кваліфікаційного активу);

7) помилки в нарахуванні амортизації основних засобів;

8) підприємство продовжує обліковувати об'єкт основних засобів за нульовою залишковою вартість і нараховувати знос на об'єкти з закінченим строком експлуатації;

9) некоректна кореспонденція рахунків при відображенні операцій з вибуття основних засобів;

10) неправильне обчислення прибутку при реалізації об'єктів основних засобів;

11) необґрунтоване списання нестачі основних засобів на витрати періоду [3].

Аудит операцій з вибуття основних засобів є важливою складовою аудиту активів і сприяє вчасному виявленню помилок і шахрайств, підвищенню ефективності використання основних засобів і забезпеченню належної якості ведення обліку.

Література

1. Інструкціяпро застосуванняплану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджено наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 № 291.

2. *Немченко В.В.* Аудит: Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 540 с.

3. *Скобарь В.В*. Аудит: методологія і організація / В.В. Скобарь. — М.: Инфра-М, 2005. — 212 с.

4. *Усач Б.Ф.* Аудит: Навч. посіб. — К.: Знання-Прес, 2002. — 233 с.

Кубай К. В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Щербакова Н. А., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОТРИМАННЯ КОДЕКСУ ЕТИКИ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРІВ В УКРАЇНІ

Професія бухгалтера (аудитора) вимагає великої уваги до основних аспектів етичних норм і має свої особливості, відмінні від інших професій. Всі аудитори зацікавлені у взаємодовірі та високій якості наданих послуг незалежно від поведінки деяких представників цієї професії. Також доцільно приділяти особливу увагу дотриманню Кодексу етики професійних бухгалтерів, розробленого МФБ (Міжнародною федерацією бухгалтерів) у процесі регулювання аудиторської діяльності. Та все ж, не можливо усунути певні проблеми та недоліки, що виникають під час дотримання даного Кодексу аудиторами. Проте, для того, щоб скороти до мінімуму вплив даних проблем, їх необхідно ідентифікувати та визначити перспективи щодо усунення у майбутньому [1].

Будь-яка аудиторська фірма вимагає дотримання професійних вимог кожним з аудиторів, адже саме це і визначає успіх фірми у майбутньому та її переваги перед конкурентами у веденні професійної діяльності. Ще однією причиною зростання уваги до етики аудиторів в Україні став вихід на вітчизняний горизонт провідних іноземних аудиторських фірм, у результаті чого значно зросла конкуренція і, як наслідок, підвищились і ще більшого значення набули етичні вимоги до кожного із працівників фірм.

Відомо, що застосовувати Кодекс етики професійних бухгалтерів в Україні почали згідно рішення АПУ від 18.04.2003 року, однак проблеми, пов’язані з його дотриманням, ще далеко не всі вирішені (та й у певних ситуаціях просто не можуть бути вирішені) [3].

Однією з найактуальніших проблем дотримання етичних норм в Україні є *часті та кардинальні зміни в законодавстві*. Наприклад, значний вплив на можливість дотримання діючих етичних принципів мало прийняття Податкового кодексу України і введення його в дію у 2011 році, що змусило кардинально переосмислити свою діяльність аудиторськими фірмами. Важко дотриму-

ватись принципу професійної компетенції, адже постійно необхідно слідкувати за змінами, що відбуваються на законодавчому рівні. На сьогодні такі зміни є надто частими.

Звісно не можна не вказати на таку проблему як *корупційний стан економіки країни*. Аудитори часто стикаються з різними загрозами через тиск (як моральний, так і матеріальний) на висловлення їх незалежної думки саме через процвітання корупції в секторі економіки (станом на 2013 рік Україна посідала 144 місце серед 177 країн за рівнем корупції).

Суть аудиторських послуг вимагає, щоб аудитор мав доступ до інформації, яка необхідна для виконання ним своїх функцій. Якщо керівництво підприємства не впевнене в тому, що аудитор збереже одержану інформацію в таємниці, воно навряд чи захоче її розкрити. Але інформація не розглядається як *конфіденційна*, якщо її розкриття необхідне, щоб зробити фінансові звіти достовірними. Тобто відповідальність аудитора за повне виконання вимог стандартів аудиту важливіше вимоги конфіденційності.

Також, на жаль, таке поняття, як *«аудиторська таємниця»* відсутнє як у міжнародних стандартах, так і в інших нормативних актах України, хоча практики часто наголошують на необхідності його впровадження, аби вказати відмінності між аудиторською таємницею і комерційною і банківською задля усунення розходжень понять ув різних законодавчих актах України.

В Україні необхідно також врегулювати питання щодо *співучасті у скоєнні злочину*, адже питання можливості притягнення аудитора як співучасника злочину давно вже стало предметом уваги аудиторського співтовариства і набуло особливої актуальності в останні роки.

Необхідно наголосити і на тому, що немалу роль у перспективах розвитку та покращення дотримання Кодексу етики професійних бухгалтерів в Україні відіграють і самі аудиторські фірми, що є суб'єктами даного ринку, здійснюють певні дії, формують свою поведінку, приймають рішення.

Можна визначити такі основні елементи врегулювання даних проблем з боку аудиторських фірм:

— страхування відповідальності аудиторських компаній на предмет неякісно виконаної роботи;

— встановлення єдиних цін щодо надання послуг аудиторськими компаніями, що змусить їх звернути увагу на якісне надання послуг (можливо визначати ціни на аудиторські послуги на законодавчому рівні);

— залучення до перевірок тих співробітників, що мали досвід роботи саме в такій сфері діяльності;

— приділення значної уваги помічникам та асистентам, у тому числі їх кваліфікації;

— забезпечення належного рівня керівництва, контролю та аналізу роботи на всіх стадіях і етапах процесу аудиту;

— проведення тренінгів, навчань, семінарів тощо з огляду нестандартних ситуацій, що стосуються дотримання етики професійними бухгалтерами-практиками;

— вставлення жорстких правил щодо відповідальності за недотримання фундаментальних принципів працівниками аудиторської фірми тощо.

Література

1. Аудит. (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту) / За ред. проф. Немченко В. В., Редько О. Ю., Підручник. — К.: Центр учбової літератури, 2012. — 540 с.
2. *Варшавський Роман*. Невирішені проблеми аудиту в Україні// Кореспондент/ 31.08.2011 р. — [Електронний ресурс — Режим доступу: http://blogs.korrespondent.net/blog/business_blogs/3252696-nevyrisheni-problemy-audytu-v-ukraini]
3. Рішення АПУ [Електронний ресурс: http://apu.com.ua]

***Левченко О.А**., студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Щербакова Н. А., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

АУДИТ ТА АНАЛІЗ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ В УКРАЇНІ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ

Заробітна плата є важливим компонентом діяльності будь-якого підприємства, адже вона є підґрунтям життєдіяльності його працівників і їх сімей, а отже і найефективнішим стимулом підвищення продуктивності праці.

Актуальність даної теми полягає у тому, що витрати на оплату праці є однією із складових вартості готової продукції і тому найменша помилка в розрахунках заробітної плати може призвести до суттєвих перекручень у фінансовій звітності підприємства.

Саме тому, на сучасному етапі розвитку економіки оплата праці в Україні потребує всебічного моніторингу, аналізу та контролю.

Недоліки, які наявні у сфері оплати праці в Україні, призводять до значної кількості проблем і порушень. Наприклад, через високі ставки нарахувань на фонд оплати праці, підприємства не можуть взяти на роботу нових працівників, адже затрати на податки і збори з фонду оплати праці будуть великими. З іншого боку, підприємства, щоб зменшити витрати на заробітну плату, навпаки, звільняють працівників. Це призводить до збільшення рівня безробіття, що і так дуже високий у нашій країні. Дана проблема призводить до зменшення внутрішнього платоспроможного попиту, а це в цілому стримує розвиток сфери виробництва в країні в цілому.

Облік оплати праці є досить трудомістким і потребує великої уваги з боку як внутрішнього, так і зовнішнього контролю. Для проведення контролю правильності нарахування, виплати та обліку заробітної плати підприємство залучає незалежних аудиторів.

Головне завдання аудиту заробітної плати — перевірка дотримання нормативно-правових актів при нарахуванні оплати праці, оподаткування виплат працівникам, правильності ведення бухгалтерського обліку та складання звітності [2].

На сучасному етапі розвитку господарських відносин в Україні, на жаль, аудит оплати праці є недосконалим у зв'язку з тим, що є суттєві недоліки, як у сфері законодавства з оплати праці в Україні, яке постійно змінюється, так і в сфері самого аудиту в цілому в країні.

Україна на шляху своєї інтеграції повинна орієнтуватись на сучасні міжнародні стандарти методології аудиту та аналізу, які зумовлюють необхідність дослідження й оцінки ефективності організації аудиторських і аналітичних процесів і визначення основних напрямів їх удосконалення.

У розвинених країнах розв'язано більшість проблем з організації оплати праці найманих працівників на підприємствах, характерних для України, але вона, маючи специфічні ринкові відносини, не може в повному обсязі використати західні моделі. Потрібні власні підходи до регулювання організації обліку та аудиту оплати праці в умовах ринкових трансформацій [3].

Зміни у сфері державного регулювання оплати праці, її організації, обліку, аудиту та аналізу є необхідними для підвищення економічного розвитку України. З іншого боку, зміни у внутрішньому середовищі підприємства, які спрямовані на покращення організації оплати праці, теж мають важливе значення. Напри-

клад, для оцінювання ефективності використання коштів на оплату праці, підприємство може використовувати такі показники, як обсяг виробництва продукції, виручка, сума прибутку на гривню заробітної плати та інші показники. Аналізуючи зміни цих показників, підприємство може визначити свої сильні і слабкі сторони, проаналізувати ефективність використання коштів, які були витрачені на заробітну плату, та шукати шляхи підвищення ефективності їх використання.

Важливою частиною аналізу витрачання фонду заробітної плати підприємства є аналіз співвідношення темпів зростання середньої заробітної плати і продуктивності праці. Однією з умов зниження витрат заробітної плати на виробництво продукції, зниження її собівартості і збільшення внутрішніх нагромаджень є випереджаюче зростання продуктивності праці порівняно з підвищенням середньої заробітної плати. Недотримання цієї умови неминуче викликає зростання собівартості продукції [4].

Щодо аналізу заробітної плати в Україні на сучасному етапі розвитку, існує багато проблем, які потребують вирішення. Насамперед потрібно створити єдину систему аналізу заробітної плати, яка б давала можливість детальніше і якісно вивчити необхідні показники. На основі цієї системи потрібно сформувати систему різнострокових прогнозів, що базувалася б на недоліках і перевагах, виявлених аналізом. Також потрібно створити єдину обґрунтовану систему оцінювання показників ефективності витрат на заробітну плату. Вирішення поставлених завдань потребує застосування економіко-математичних методів. Розробка нових спеціальних комп'ютерних програм для аналізу витрат на оплату праці дасть змогу скоротити обробку необхідних інформаційних даних і знизити ймовірність виникнення помилок при розрахунках.

Враховуючи описану іінформацію, можна зробити висновок, що заробітна плата є важливим показником, який впливає на економіку всієї країни і який потребує всебічного контролю та аналізу. На жаль, зараз стан аудиту і аналізу заробітної плати та її оплати в Україні є недосконалим, проте є перспективи до їх розвитку, так як значення аудиту та аналізу, як невід'ємного елемента економічних відносин у нашій країні постійно зростає.

Література

1. Закон України «Про оплату праці» від 24.03.1995 р. № 108/95-ВР.
2. *О.А. Петрик, В.Я. Савченко, Д.Є. Свідерський.* Організація та методика аудиту підприємницької діяльності. — К.: КНЕУ, 2008.

3. *М.В. Негреєва, О.М. Панченко* Формування програм аудиту заробітної плати на промисловому підприємстві // Економіка і управління. — № 4. — 2011.
4. *Г.Т. Завіновська.* Економіка праці. — К.: КНЕУ, 2003.

Пилипенко Я.В., *студент ФЕФ, 4 курс,*
напрям підготовки 6.030508 «Фінанси і кредит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кудрицький Б.В., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ З ЄС: ЗМІНИ В АУДИТОРСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Угода про асоціацію між Україною та ЄС є наймасштабнішим пакетом домовленостей в історії незалежної України. Економічна частина даної угоди охоплює основні галузі економіки та сферу аудиторської діяльності, зокрема.

Ключові положення угоди у сфері аудиту передбачають [1]: 1) формування стабільної системи аудиторської діяльності на фундаментальних принципах функціонування державних фінансів: підзвітність, прозорість, ефективність і результативність; 2) імплементацію Україною стандартів і методів Міжнародної організації вищих органів фінансового контролю (INTOSAI); 3) гармонізацію із узгодженими на міжнародному рівні стандартами внутрішнього аудиту (Інститут внутрішніх аудиторів (IIA), Міжнародної федерації бухгалтерів (IFAC); 4) упровадженні нововведень у питаннях заснування існуючих систем обміну інформацією між аудиторськими компаніями.

Реалізація основних положень у сфері аудиту дасть змогу вирішити такі проблеми, зумовлені специфічними галузевими складнощами ринку аудиторських послуг України:

— відмінності в стандартах роботи українських і міжнародних компаній, що унеможливлює надійне співставлення показників національних підприємств з показниками їх іноземних конкурентів без трансформування їх фінансової звітності;

— відсутність системи страхування аудиторських ризиків, що широко використовується в світовій практиці і найчастіше є обов'язковою;

— відсутність методичних рекомендацій з питань комп'ютеризації аудиту;

— низький рівень підготовки українських бухгалтерів і аудиторів;

— низький рівень довіри бізнес-середовища до вітчизняного аудиторського ринку;

— висока вартість аудиторських послуг;

— монополізація аудиторського ринку.

Ширша співпраця з ЄС та адаптація норм національного законодавства до вимог міжнародних стандартів дозволить забезпечити ефективний захист прав акціонерів і кредиторів і привести національні стандарти до міжнародних, що має збільшити рівень довіри інвесторів і кредиторів до показників фінансової звітності українських компаній; підвищити якість аудиторських послуг; використати досвід ЄС із побудови законодавства у сфері аудиту та налагодити ефективний обмін інформацією між відповідними державними органами України та ЄС.

Інтеграція України до ЄС породжує також певні протиріччя: невідповідність міжнародних стандартів національному правовому полю, неоднозначне трактування галузевих термінів, відсутність необхідних зв'язків між загальною фінансовою звітністю та регуляторною звітністю, вирішення яких потребує покращення координації діяльності різних органів відповідальних за усі аспекти фінансової звітності в рамках єдиної та послідовної фінансової системи.

Інтеграція України до ЄС зумовлює такі зміни:

1. *Оновлення законодавчої бази у сфері аудиторської діяльності*: прийняття в новій редакції Закону України «Про аудиторську діяльність» з метою приведення його положень у відповідність до вимог Європейського законодавства, а саме Директиви 2014/56/ЄС. Реформування ринку аудиторських послуг відповідно до міжнародних вимог почалася у 2002 році з упровадження Аудиторською палатою України вимог щодо формату атестації кандидатів в аудитори. З 2003 року в Україні розпочато впровадження Міжнародних стандартів аудиту та етики; у 2007 році функцію з контролю за діяльністю аудиторів та аудиторських фірм доручено виконувати незалежному органу — Аудиторській палаті України, у складі якої створено Комітет з контролю за якістю аудиторських послуг.

2. *Розмежування функцій аудиторської палати України* між двома органами — суспільного нагляду та самоврядування. Перша установа має бути репрезентована уповноваженими представниками держави, або органом, якому делеговані функції суспільного нагляду за аудиторською діяльністю, а друга — професійними аудиторами.

3. *Приведення системи сертифікації аудиторів* в Україні та постійного удосконалення їх професійних знань у відповідність до вимог Міжнародної федерації бухгалтерів і Європейського співтовариства;

Отже, асоціація з ЄС відкриє українському аудиторському ринку нові можливості для надання послуг не тільки в межах нашої країни. Звичайно, конкурентну боротьбу навряд чи зможуть витримати усі фірми. Втім, у перспективі це покращить як рівень якості послуг та, відповідно, рівень довіри до професії з боку споживачів аудиторських послуг, так і встановить справедливі ціни, що в свою чергу зумовлює необхідність трансформації законодавства, посилення контролю якості аудиту та вдосконалення аудиторської діяльності.

Література

1. Економічна складова угоди про асоціацію між Україною та ЄС: наслідки для бізнесу, населення та державного управління// [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://www.ier.com.ua/files//Projects /2013/EU_Ukraine/Economic_red.pdf

2. Офіційний сайт Аудиторської палати України http://www.apu.com.ua/

3. Закон України «Про аудиторську діяльність»: Закон від 22.04.1993 № 3125-XII / Редакція від 12.12.2012, підстава 5461-17 [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3125-12

Плаксюк К.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Булкот Г.В., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ АУДИТУ РОЗРАХУНКОВИХ ОПЕРАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

У процесі управління підприємством значна увага приділяється внутрішньому і незалежному аудиту господарських операцій, в тому числі особливо важливим є аудит розрахункових операцій [1, 2].

Варто зазначити, що на сьогоднішній день у бухгалтерському обліку є дві основні проблеми, пов'язані з розрахунковими операціями: незаконні транзакції, які можуть бути здійснені управлінцями та співробітниками і недостатність інформації, що необхідна для належного управління такими операціями.

Тому розглянемо деякі етапи аудиту розрахунків більш конкретніше, зокрема — перевірку розрахунків із постачальниками та підрядниками. Метою аудиту є встановлення правильності ведення обліку розрахунків із постачальниками та підрядниками за товарно-матеріальними цінностями; доцільність і ефективність різних форм розрахунків.

При перевірці аудитор повинен з'ясувати: чи є договори на поставку матеріально-виробничих запасів (виконання робіт, послуг) і чи правильно вони оформлені. При наявності дебіторської та кредиторської заборгованості необхідно встановити дату виникнення та причину їх утворення, чи є заборгованість, за якою минув термін позовної давності, які приймаються міри до її стягнення. Також слід перевірити відповідність записів аналітичного обліку записам у журналах-ордерах, головній книзі, фінансовій звітності. Окремим аспектом перевірки є правильність обліку авансів, отриманих в іноземній валюті. При надходженні товарно-матеріальних цінностей, на які не отримані розрахункові документи, необхідно перевірити, чи не значаться цінності, що надійшли, як оплачені, але перебувають на шляху або не вивезені зі складів постачальників і чи не значиться вартість цих цінностей як дебіторська заборгованість; чи здійснювалася інвентаризація розрахунків; повноту оприбуткування матеріальних цінностей, адекватність встановлення цін на матеріальні цінності, правильність списання витрат із кредиту розрахунків з дебіторами та кредиторами на собівартість продукції (робіт, послуг); чи пред'являлися штрафні санкції постачальникам при порушенні договірних зобов'язань; правильність відображення в обліку операцій при оплаті векселями. Слід встановити, чи пред'являлися претензії постачальникам і підрядникам у випадку невідповідності цін і тарифів, обумовлених договорами, недотримання умов постачання, невідповідності якості стандартам або технічним умовам.

Типовими помилками в аудиті розрахунків з постачальниками та підрядниками є: відсутність договорів з постачальниками або неправильне їхнє оформлення; знищення справжніх документів; неналежне ведення обліку (неналежна якість аналітичного обліку, формальне проведення інвентаризації розрахунків і інше); неправильне оформлення та пред'явлення претензій по договорах; відображення на рахунках бухгалтерського обліку нереальної дебіторської та кредиторської заборгованості; невідповідність даних у рахунках постачальників обліковим даним; неправильне або неправомірне відображення на рахунках обліку сум ПДВ, виділених у рахунках постачальників; некоректна кореспонденція

рахунків бухгалтерського обліку; підробка документів і створення фіктивних зобов'язань для здійснення необґрунтованих оплат; рахункові помилки при відображені в обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками; відсутність необхідних реквізитів, що надають документу юридичну чинність; відсутність графіка документообігу; помилки при реєстрації документа, несвоєчасна реєстрація документа в обліковому регістрі; порушення строку зберігання документації в архіві; знищення первинних документів без акту про виділення документів до знищення; перекриття заборгованості одного контрагента авансами, виданими іншому контрагентові; несвоєчасне списання заборгованості з терміном позовної давності, що закінчився.

Що стосується аудиту розрахунків з покупцями та замовниками, то основною метою контролю є встановлення правильності ведення обліку розрахунків з покупцями та замовниками за реалізовану (відвантажену) продукцію, виконані роботи, зроблені послуги, а також доцільність і ефективність різних форм розрахунків з покупцями та замовниками.

При перевірці розрахунків з покупцями та замовниками аудитору необхідно з'ясувати: чи укладені договори поставки продукції, чи містять вони основні необхідні умови; правильність ведення первинного обліку при відвантаженні продукції, виконанні робіт, наданні послуг покупцям і замовникам; виявляється правильність ведення обліку відвантаженої продукції на рахунках продажів, правильність формування дебіторської та кредиторської заборгованості по розрахунках з покупцями та замовниками, правильність обліку отриманих авансів, правильність документального оформлення операцій з реалізації товарів (надання послуг), інше.

З наведеного можна зробити висновок, що на підприємствах будь-якого розміру, форми власності та підпорядкування обов'язково має бути організований функціональний аудит розрахункових операцій, що має здійснюватися як зовнішніми, так і внутрішніми аудиторами і підвищувати ефективність управління дебіторської та кредиторською заборгованістю на підприємстві, забезпечувати ефективне використання економічних ресурсів підприємства.

Література

1. Аудит Монтгомери / Ф. Л. Дефлиз, Г. Р. Дженик, В. М. О'Рейли, М. Б. Хирш ; пер. с англ. под ред. Я. В. Соколова. — М. : Аудит, ЮНИТИ, 1997. — 542 с.

2. *Робертсон Дж.* Аудит / Дж. Робертсон ; пер. с англ. — М. : KPMG, Аудиторская фирма «Контакт», 1993. — 496 с.

Попова А.С., *студент ОЕФ, 5курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ісай О.В., к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ АУДИТУ ДОХОДІВ ПІДПРИЄМСТВА

Трактування сутності доходів, витрат і фінансових результатів на сьогодні є важливою науковою проблемою, тому ці категорії залишаються в центрі уваги вчених у сферах: економічної теорії, філософії, мікроекономіки, макроекономіки, фінансів, менеджменту, бухгалтерського обліку, аудиту і містять багато суперечностей, що власне і обумовлює актуальність їх дослідження.

Значну увагу дослідженню проблем організації і методології обліку та аудиту доходів приділили у своїх працях провідні вітчизняні вчені-економісти: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, В.П. Завгородній, М.В. Кужельний, Л.П. Кулаковська, В.Г. Лінник, В.Б. Моссаковський, О.А. Петрик, Ю.В. Піча, В.С. Рудницький, В.Я. Савченко, П.Т. Саблук, І.І. Сахарцева, В.В. Сопко, Н.М. Ткаченко, М.П. Чумаченко та інші. Вирішенням зазначених проблем активно займалися зарубіжні вчені: Х. Андерсен, А. Бабо, П.С. Безруких, Р. Брейлі, К. Друрі, Б. Нидлз, В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, А.Д. Шеремет та інші.

Зупниимось детальніше на аналізі поняття «дохід». Бухгалтерський підхід до пояснення поняття «дохід» переважно базується на терміні «економічна вигода». Такий зміст цієї категорії визначено в МСФЗ 18 «Дохід», згідно якого — це валове надходження економічних вигод протягом певного періоду, що виникає в ході звичайної діяльності суб'єкта господарювання, коли власний капітал зростає у результаті цього надходження, а не в результаті внесків учасників капіталу» [1, с. 539].

Відповідно до пп.14.1.56 п. 14 ст. 14 Податкового кодексу України, доходи — це загальна сума доходу платника податку від усіх видів діяльності, отриманого (нарахованого) протягом звітного періоду в грошовій, матеріальній або нематеріальній формах як на території України, її континентальному шельфі у виключній (морській) економічній зоні, так і за їх межами [2].

Формування в обліку інформації про доходи підприємства, критерії їх визнання та розкриття цієї інформації у фінансовій

звітності наведені в П(С)БО 15 «Дохід» або МСФЗ 18 «Дохід» (залежно від того, яку концептуальну основу використовує підприємство для ведення обліку) і застосовуються окремо до кожної операції [3].

Відповідно до Плану рахунків, рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності» призначені для узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної, фінансової ті іншої звичайної діяльності підприємства [4].

У сучасних умовах найважливішим завданням аудиту є оцінка доходів підприємства, що в свою чергу дозволяє отримати загальне уявлення про фінансову діяльність підприємства, при виявленні порушень — розробити певні пропозиції щодо покращення фінансового стану підприємства.

У цілому аудит доходів здійснюється за певними напрямками, кожен з яких має свою методику. У процесі аудиторської перевірки здійснюється аналіз відповідних елементів облікової політики підприємства та її доцільність; перевіряється, чи відбувалися зміни в обліковій політиці підприємства; умови визнання доходів; аналізується методика утворення чистого прибутку підприємства; аналіз звітності та її показників; ведення окремого обліку доходів та основної документації, на основі якої ведеться облік доходів. Виявлені аудитором порушення заносяться до його робочих документів, які пізніше знаходять відображення у відповідних узагальнюючих документах.

Найпоширенішими порушеннями, які виявляються в ході аудиту доходів підприємства, є: неправильне віднесення доходів по видам діяльності, заниження доходів в обліку, не відображення в бухгалтерському обліку реалізованого товару (наданих послуг), невиконання договірних відносин щодо своєчасності поставки товару, робіт і послуг. Ці порушення викривляють дійсний стан фінансового становища підприємства. Виправлення цих помилок дуже важливе для відображення реального фінансового становища підприємства [6, с. 25].

Серед найважливіших проблем аудиту доходів підприємства ми б виокремили такі: відсутність досконалої методики складання робочих документів аудитора, надання недостовірної інформації з боку підприємства, а також не повне застосування міжнародного досвіду. Викладені проблеми аудиту доходів дають можливість визначити напрями удосконалення методичного забезпечення аудиту доходів і підвищення його ефективності.

Література

1. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000 / Перекл. з англ. за ред. С.Ф. Голова. — К.: ФПБАУ, 2000. — 1272 с.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI, ВРУ, зі змінами та доповненнями.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід»: Затверджене наказом Міністерства фінансів 29.11.99 № 290, зі змінами та доповненнями.
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу,зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затверджений наказом Міністерства фінансів України 30.11.1999 року № 291, зі змінами та доповненнями.
5. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг: видання 2010 року, частина 1 / Пер. з англ.: Ольховікова О.Л.. Селезньов О.В.. Зеніна О.О., Гик О.В., Біндер С.Г. — 852 с.
6. *Андренко О. А*. Конспект лекцій з дисципліни «Організація і методика аудиту» (для студентів 5 курсу заочної форми навчання, галузь знань — 0305 «Економіка та підприємництво» напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит») / О. А. Андренко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. — Х.: ХНАМГ, 2012. — 35 с.

Снігир І. О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Бугай Н.О., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

У сучасних умовах господарювання життєздатність економічної системи в значній мірі визначається спроможністю забезпечувати достатнє надходження та ефективне використання грошових коштів. Процес одержання грошових надходжень і здійснення грошових виплат (формування вхідних і вихідних грошових потоків) є передумовою безперервного та стабільного функціонування підприємства. Ефективне функціонування підприємства в значній мірі обумовлюється станом його грошових потоків, які є відображенням всього комплексу економічних процесів, що протікають на підприємстві [1].

Однією з основних складових загальної системи управління фінансово-господарською діяльністю будь-якого підприємства є підсистема управління його грошовими потоками. В основу реалізації цієї підсистеми закладено певні принципи управління: інформативна достовірність; збалансованість; забезпечення ефективності; забезпечення ліквідності і платоспроможності.

У свою чергу, організація обліку грошових потоків на підприємстві має бути спрямована на одержання інформації, необхідної для управління підприємством, оцінювання та прогнозування результатів як окремих господарських операцій, так і всієї його діяльності в цілому. В обліку грошових потоків підприємства одним із важливих завдань є контроль за надходженням і вибуттям грошових коштів та їх еквівалентів. Від безперервного руху грошей у сфері обігу і виконання ними функцій засобів обігу та засобів платежу в суттєвій мірі залежить фінансовий стан підприємства. Перевищення обсягів вхідних фінансових потоків над вихідними потоками збільшує фінансові активи підприємства, що впливають на його фінансову стабільність і платоспроможність.

Науковець Л.Т. Гіляровська стверджує, що нині має місце тенденція підвищення ролі бухгалтерської служби у різних сферах діяльності підприємств, що змушує працівників бухгалтерського обліку виступати в ролі фінансових експертів, від думки яких багато в чому залежить прийняття обґрунтованих управлінських рішень. І в цьому зв'язку важливим фактором фінансового оздоровлення підприємства є збільшення надходження грошових коштів і вдосконалення договірної роботи й дисципліни [2]. Важливо підкреслити, що відсутність мінімально необхідного запасу грошових коштів на підприємстві свідчить про його серйозні фінансові проблеми і загрозу втрати економічної незалежності підприємства. Надмірна ж величина грошових коштів говорить про те, що реально підприємство зазнає збитків, які пов'язані, по-перше, з інфляцією і знеціненням грошей і, по-друге, з упущеною можливістю вигідного їх розміщення й одержання додаткового доходу. Отже, згідно із принципами управління формують певну систему методів управління грошовими потоками. До складу основних методів управління відносять: аналіз грошових потоків; планування грошових потоків контроль за надходженням і використанням грошових коштів є системою спостереження і перевірки процесу надходження та використання грошових коштів з метою визначення відхилень від їх заданих параметрів; облік. Розробку системи обліково-аналітичного забезпечення управління грошовими потоками

слід здійснювати з врахуванням вимог системного підходу і комплексного вивчення економічних явищ і процесів підприємства. Все це обумовлює актуальність даної теми.

Варто зазначити той момент, що кожне підприємство у своїй діяльності розробляє довгострокові або короткострокові плани залежно від наявності фінансових активів, які відіграють важливу роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану. У зв'язку з цим, можна запропонувати такі заходи, направлені на збільшення потоку грошових коштів підприємства. Серед короткострокових заходів можна назвати: здача в оренду необоротних активів; раціоналізація асортименту продукції; реструктуризація дебіторської заборгованості у фінансові інструменти; використання часткової передоплати; розробка системи знижок для покупців. Серед довгострокових заходів можна запропонувати пошук стратегічних партнерів і потенційних інвесторів.

Таким чином, облік і контроль руху грошових потоків, сама система методів управління грошовими потоками на підприємстві надасть змогу зробити обґрунтовані заходи щодо оптимізації джерел їх надходження, раціонального використання та ефективного вкладення фінансових ресурсів. У даному аспекті завдання кожного підприємства — не допустити неефективного використання грошових потоків, що потенційно призведе до зниження платоспроможності, рентабельності, перебоїв у виробництві та реалізації продукції.

Згідно викладеного можна зробити висновок, що оскільки грошові потоки обслуговують господарську діяльність будь-якого підприємства в усіх його напрямах, то від якісного управління ним і правильного прогнозування на майбутнє залежить подальший розвиток самого підприємства та кінцевий результат його господарської діяльності.

Література

1. *Кошлач Н. О.* Теоретичні аспекти формування системи управління грошовими потоками підприємства / Н. О. Кошлач, В. М. Кремень // Економічні науки : молодіжний науковий вісник УАБС НБУ — Суми, 2013. — № 4. — С. 277–288.

2. Учебник для студентов вузов, обучающихся по специальности 080109 «Бухгалтерскийучет, анализ и аудит» / под ред. Л. Т. Гиляровской. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. — 423 с.

Степаненко Т. С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Мариніч І.О., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВ

На сучасному етапі розвитку економіки України господарська діяльність акціонерних товариств потребує управління джерелами фінансових ресурсів, зокрема власним капіталом підприємства. Це повинно створити передумови для стабільного процесу виробництва та його постійного зростання, що визначає конкурентоспроможність акціонерного товариства на ринку. У зв'язку необхідністю прийняття управлінських рішень, кожне акціонерне товариство повинно формувати ефективний облік, оптимальну структуру власного капіталу, ефективно управляти ним, щоб забезпечити йому успіх в умовах конкуренції.

Аудит власного капіталу є одним із найважливіших розділів аудиторської перевірки, оскільки власний капітал є гарантією стабільної діяльності підприємства і від правильності ведення його обліку значним чином залежить відображення майнових відносин власників [1, с. 23].

Проведення аудиту власного капіталу надасть повну інформацію про формування, рух і використання власного капіталу підприємства.

Під час проведення аудиторської перевірки аудитор повинен особливу увагу звернути на формування та оптимізацію структури власного капіталу підприємства. В Україні більшість підприємств не застосовують наукові підходи до цього аспекту перевірки. Важливим є те, що від співвідношення між власним і позиковим капіталом залежать результати діяльності підприємства, його стан у майбутньому. У зв'язку з цим проблема формування механізму оптимізації структури власного капіталу підприємств є актуальною.

Оптимальна структура капіталу є головною умовою стійкого розвитку будь-якого підприємства. Аналіз наукової літератури свідчить, що більшість авторів виділяють три методи оптимізації структури капіталу:

— оптимізація структури капіталу за критерієм максимізації рівня прогнозованої фінансової рентабельності. Цей метод ґрун-

тується на багатоваріантних розрахунках рівня рентабельності власного капіталу при різній структурі капіталу, що виражається через ефект фінансового важеля;

— оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості. Метод ґрунтується на попередній оцінці власного і позиченого капіталів за різних умов формування, обслуговування та здійснення багатоваріантних розрахунків середньозваженої вартості капіталу;

— оптимізація структури капіталу за критерієм мінімізації рівня фінансових ризиків. Він пов'язаний з процесом диференційованого вибору джерел фінансування різних складових активів підприємства; необоротних та оборотних активів.

Множинність критеріїв оптимізації структури власного капіталу спонукає власників підприємства обирати найефективніший варіант на підставі своїх суб'єктивних ставлень. При цьому виникає парадокс: чим більше критеріїв ураховує інвестор, тим багатограннішим буде результат оптимізації, з іншого ж боку зростання їх кількості різко ускладнює процес роз'яснення завдання оптимізації структури власного капіталу [2, с. 98].

З урахуванням зазначених підходів до оптимізації структури власного капіталу підприємств, на нашу думку, доцільним є проведення комплексних заходів щодо оптимізації.

Оптимальна структура власного капіталу — це таке співвідношення елементів власного капіталу, за досягненням якого значення такого критерію наближається до оптимального. Пропонуємо застосувати таку модель оптимізації власного капіталу, яка б дала можливість управляти процесом власного капіталу підприємства з урахуванням впливу всіх джерел його формування.

На першому етапі аналізується власний капітал, джерела його формування, динаміка та склад його структури у попередніх періодах.

Протягом другого етапу досліджується зовнішнє середовище, фактори якого можуть вплинути на структуру власного капіталу підприємства. Основними факторами є: галузева приналежність підприємства, стадія життєвого циклу, кон'юнктура товарного і фінансового ринків тощо.

На третьому етапі визначається середньозважена вартість власного капіталу. Слід зазначити, що зведення до мінімуму середньозваженої вартості власного капіталу дасть змогу підприємству підтримувати кредитну репутацію на рівні, що дозволяє залучати нові кошти на прийнятних умовах.

На четвертому етапі формується оптимальна структура власного капіталу підприємства виходячи із розрахованих критеріїв і порівнюються витрати з вигодами від оптимізації.

П'ятий етап — порівнюється існуюча структура капіталу з запропонованою. На даному етапі формуються конкретні заходи, які дадуть можливість сформувати необхідну оптимальну структуру власного капіталу.

Запропонована модель оптимізації структури власного капіталу дає можливість збільшити ринкову вартість підприємства. Поетапний розрахунок забезпечує оперативність та оптимальність структури власного капіталу, а також прогнозує максимальне зростання рентабельності власного капіталу та фінансової стійкості підприємства в майбутньому.

Література

1. *Душко З.О.* Методичні аспекти аудиту власного капіталу / З.О. Душко // Управління економікою. — 2011. — № 2. — С. 22–25.

2. *Анисимова Г. С.* Вплив структури капіталу на фінансово-економічний стан промислового підприємства // Економічний вісник Донбасу. — 2010. — № 1 (19). — С. 96–102.

3. Закон України «Про акціонерні товариства»: Верховна Рада України; Закон від 17.09.2008 № 514-VI (із змінами та доповненнями № 4969-VI від 19.06.2012).

Сугак Н.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Науковий керівник — Щербакова Н.А., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ АУДИТУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

Виробничі запаси є основою господарської діяльності виробничих підприємств, забезпечуючи процес виробництва і, як наслідок, отримання прибутку та подальшого їх функціонування. Враховуючи той факт, що матеріальні витрати становлять значну частину виробничих витрат підприємства, суттєво спливають на формування собівартості виготовленої продукції, потребують дотримання умов зберігання їх зберігання та норм витрачання, контролю за їх наявністю і рухом, все більшої ролі набуває їх аудит з метою виявлення недоліків обліку їх надходження, зберігання та використання.

Питання аудиту запасів висвітлюють у своїх дослідженнях відомі українські вчені, зокрема Кулаковська Л.П., Давидов Г.М., Дікань Л.В., Петрик О.А., Пилипенко І.І., Піча Ю.В., Усач Б.Ф. і багато інших. Однак, не зважаючи на широке дослідження даної тематики, аудит запасів не втрачає своєї актуальності та потребує детальнішого розгляду.

Важливою умовою ефективного проведення аудиту виробничих засобів на підприємстві є формування цілісної системи аудиту з врахуванням усіх його найважливіших складових: методологічної, організаційної, інформаційної і технічної (рис. 1).

Методологічна складова передбачає визначення цілей, принципів, функцій аудиту виробничих запасів, а також методичних прийомів, способів і стандартів його здійснення.

Організаційна складова системи аудиту виробничих запасів передбачає визначення його організаційної структури, організаційних процедур і процесів. Залежно від специфіки та обсягів діяльності підприємства здійснення аудиту може покладатись на одну конкретну особу або на спеціально сформовану групу аудиторів та їх помічників. За умов функціонування служби внутрішнього аудиту на підприємстві проведення аудиту виробничих запасів може покладатися на одну особу або на спеціально створену службу внутрішнього аудиту [1, с. 118].

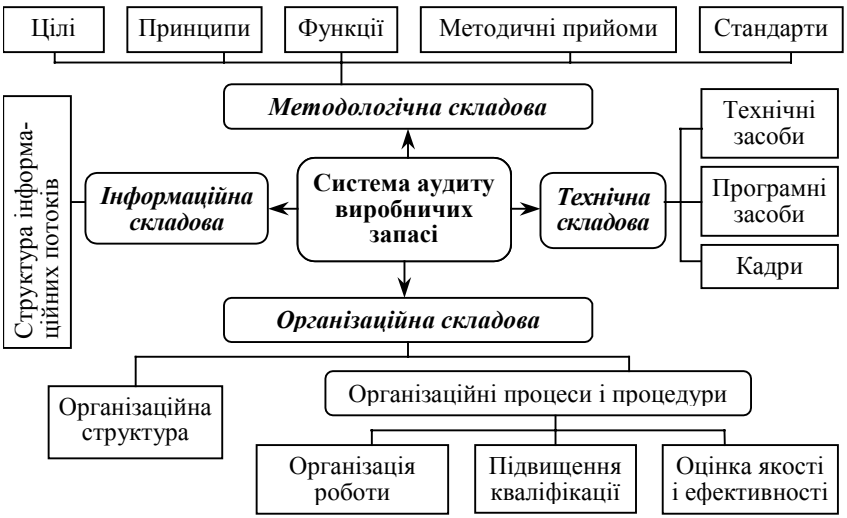

Рис. 1. Складові системи аудиту виробничих запасів на підприємстві

Технічна складова аудиту виробничих запасів тісно взаємопов'язана з організаційною і включає технічне забезпечення, програмне забезпечення і кадрове забезпечення. Використання комп'ютерів значно полегшує роботу аудитора, оскільки дозволяє збільшити обсяг вибірки та проаналізувати детальніше більшу частину інформації, а також краще підготувати методичні матеріали, робочі документи та звітну інформацію.

Оскільки аудит є незалежною оцінювальною експертною діяльністю, яка ґрунтується на вивченні та аналізі існуючої на підприємстві системи інформаційних потоків, тому інформаційна складова системи аудиту виробничих запасів підприємства є, напевно, найважливішою.

Інформаційні потоки разом із джерелами їх формування та способами подання утворюють складову інформаційного забезпечення системи аудиту. Власне, під інформаційним забезпеченням аудиту варто розуміти систематизовану сукупність достатньої та релевантної інформації, яка може бути використана в процесі аудиту для досягнення поставленої мети та вирішення визначених завдань [1, с. 123].

Джерела інформації аудиту виробничих запасів являють собою предметну область аудиторського дослідження. Це нормативні документи, облікова політика підприємства та джерела, в яких зафіксована інформація, що характеризує залишки і рух виробничих запасів [3, с. 197].

Підготовка, організація і здійснення аудиту виробничих запасів підприємства визначається багатьма чинниками, а саме: розмірами та масштабами діяльності підприємства, складністю організаційної структури, наявністю коштів і власне потребами користувачів аудиторського висновку. Але в будь-якому випадку ефективність його організації та функціонування буде залежати від того, наскільки повно та якісно сформовані окремі складові його системи: методологічна, інформаційна, технічна та організаційна.

Література

1. *Дмитренко О. М.* Формування системи внутрішнього аудиту на підприємстві / О. М. Дмитренко // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки) . — 2013. — № 2(5). — С. 116–126. — Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_2(5)__17.pdf

2. *Котова В.В*. Удосконалення системи аудиту виробничих запасів підприємства / Матросова В.О., Котова В.В. // Сборники научных работ НТУ «ХПИ» : Наука і освіта — запорука розвитку. — НТУ «ХПИ», 2013.

3. *Череп О.Г.* Методика проведення аудиту запасів на великих промислових підприємствах/ Череп О.Г. // Вісник Житомирського державного технологічного університету Економічні науки. — Житомир: ЖДТУ, 2010. — № 3 (53). — С. 197–200.

Усатова А.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Зотов В.О., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ПОСЛУГИ КОНСАЛТИНГУ В СФЕРІ ДІЯЛЬНОСТІ АУДИТОРСЬКИХ ФІРМ

Незважаючи на досить великий історичний шлях і розвиток, аудит продовжує змінюватись і прогресувати. Враховуючи те, що аудит є виключним видом діяльності господарюючого суб'єкта і існують законодавчі обмеження щодо послуг, які мають право надавати аудиторські фірми, аудиторські фірми в Україні можуть надавати послуги у сфері аудиту, інші послуги, пов'язані з професійною діяльністю та організаційне і методичне забезпечення аудиту. Сучасною тенденцією в розвитку аудиту є зростання частки інших послуг, зокрема консалтингових. Актуальними та затребуваними є консультації з питань управління та ведення бізнесу. Аудитор давно перестав бути лише контролером. У сучасних умовах ведення бізнесу підприємці потребують надійного та універсального помічника, який буде здатний допомогти у вирішенні проблеми з різних областей господарської діяльності, підвищити ефективність бізнесу та системи управління.

Щорічно міжнародна мережа PwC проводить Глобальне опитування. У 2014 році опитування мало такі результати: 70 % керівників визнали, що повинні трансформувати свої організації, і лише 30 % з них вважають, що здатні здійснити ці стратегічні зміни. За даними міжнародної мережі PwC 2014 року дохід від практики аудиту зріс на 3 % порівняно з попереднім роком, а дохід від бізнес-консультування зріс на 10 %, що вдвічі більше сукупного доходу практики бізнес-консультування PwC за останні п'ять років [1].

Динаміка світового ринку аудиторських послуг показує зростання значення консалтингу.

У 2013 році дохід мережі аудиторських фірм Baker Tilly International від аудиту не змінився порівняно з попереднім ро-

ком, а від деяких послуг навіть впав, у той час як дохід від надання консультаційних послуг зріс на 26 % [2].

Згідно річних звітів міжнародної аудиторської компанії BDO частка консультаційних послуг за останні 5 років суттєво не змінювалась, коливаючись від 20 до 21 %, проте в самій структурі консалтингу за 2013 рік спостерігалась різке підвищення популярності консультацій з управління ризиками (зросли на 26,8 %) [3].

У той час, як за кордоном зростає частка консалтингу, в Україні така тенденція не помічається. Питома вага консультаційних послуг впала з 27 % загального обсягу наданих послуг у 2008 році до 20 % у 2012 р. [4].

Згідно Звіту про прозорість ТОВ «КиївАудит» у 2012 р. частка консультування з питань оподаткування склала 8,52 %, а інших консультаційних послуг — 4,7 % загального обсягу реалізованих послуг. У 2013 році частка консультування з оподаткування склала лише 6,88 %, а інших консультаційних послуг взагалі не було надано [5].

Зазвичай консультаційні послуги, які надаються українськими аудиторськими фірмами, обмежуються, як правило, консультуванням з питань оподаткування та бухгалтерського обліку. Транснаціональні фірми в своєму розвитку перейшли з консультування клієнтів і розробки стратегії компаній до її реалізації та супроводу під час цього процесу. Вітчизняні ж аудиторські фірми просто не здатні конкурувати з міжнародними через низку причин. Найгострішою серед них є недовіра до якості аудиторських послуг. Проте основна причина ситуації, що склалась — в небажанні самих підприємців.

Тому необхідно підвищувати ступінь довіри до професії аудитора, а також проводити широку освітню роботу та ознайомити суспільство з усім спектром послуг аудиторських фірм. Частина підприємців не має необхідних знань з управління інноваціями, менеджменту персоналу, фінансового менеджменту, маркетингу, проведення досліджень конкурентоспроможності та досить поверхово знає законодавство. Підприємці повинні усвідомити, що в особі аудитора вони знайдуть надійного помічника, а національні аудиторські фірми повинні почати надавати ширший спектр консалтингових послуг з ведення бізнесу. Тоді в структурі наданих послуг українських аудиторських фірм також відбудеться зміна на користь консалтингу, адже цей напрям є перспективним в Україні.

Отже, послуги консалтингу в Україні потребують подальшого розвитку та популяризації шляхом ознайомлення суспільства з

діяльністю аудиторських фірм. Освітлення їхньої діяльності має відбуватись не лише в професійних виданнях, а й у ЗМІ, доступних для широкого кола користувачів. Підприємцям потрібен партнер, що здатний здійснити аналіз бізнес-моделі, підвищити ефективність системи управління, навчити управлінню ризиками та використанню нових управлінських інструментів. Тому аудиторські фірми мають розширити діапазон консалтингових послуг до консультацій з питань підвищення ефективності бізнесу.

Література

1. Global Annual Review 2014 [Електронний ресурс] / PwC — 2014. Режим доступу: http://www.pwc.com/en_UA/ua/press-room/2014/assets/pwc-global-annual-review-2014.pdf
2. Global Annual Review 2014 [Електронний ресурс] / Baker Tilly International — 2014. Режим доступу: http://www.bakertillyinternationalannualreview.com/downloads/BT-International-Annual-Review-2013.pdf
3. BDO Annual Statement 2013 [Електронний ресурс] / BDO // DSP bvba, Temse, Belgium — 2013. Режим доступу: http://bdo.com.ua/_Files/DocLib/2204/annual_statement_2013.pdf
4. Узагальнена інформація про стан аудиторської діяльності в Україні за 2008-2012 рр. // Сайт АПУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.apu.com.ua/informatsiya-pro-stan-auditorskoji-diyalnosti-v-ukrajini
5. Річний звіт про прозорість ТОВ «КиївАудит» за 2013 рік [Електронний ресурс] / КиївАудит — 2013. Режим доступу: http://www.kiev-audit.com/assets/files/zvit2013.pdf

Федорець В.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Щербакова Н.А. ,к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ПРОБЛЕМИ АУДИТУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ В АКЦІОНЕРНИХ ТОВАРИСТВАХ

У сучасних умовах реформування економіки України, функціонування підприємств з різними організаційно-правовими формами та наближення бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів постає проблема достовірності облікової інформації

як на рівні підприємства, так і на рівні зовнішніх за відношенням до підприємства суб'єктів ринку. Особливої актуальності вона набуває за умов посилення контролю з боку держави за дотриманням підприємствами, незалежно від форм власності і відомчої підпорядкованості, вимог чинного законодавства щодо ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності.

За таких умов аудит є одним з невід'ємних видів незалежного фінансового контролю що забезпечує завчасне виявлення відхилень у системі бухгалтерського обліку й складанні звітності та їх усунення підприємствами. Все це і висуває на перший план розробку методики аудиторської перевірки окремих ділянок обліку, зокрема проведення аудиту власного капіталу підприємства.

Метою дослідження є аналіз проблем обліку та аудиту власного капіталу в акціонерних товариствах.

Для здійснення успішної господарської діяльності кожне підприємство повинно мати в своєму розпорядженні необхідні власні господарські засоби. За вартісними показниками — це власний капітал.

Актуальним питанням обліку і аудиту діяльності акціонерних товариств є відображення процесу формування видів власного капіталу. За останні три роки прийнято ряд законодавчо-нормативних документів щодо діяльності акціонерних товариств і їх адаптації в сучасних умовах господарювання. Однак, залишаються недостатньо розробленими методичні аспекти обліку та аудиту елементів акціонерного капіталу.

Наприклад, згідно Положення про порядок реєстрації випуску акцій, затвердженої рішенням Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 26.04.2007 р. № 942, вказано, що: при закритому (приватному) розміщенні акцій у разі збільшення розміру статутного капіталу товариства за рахунок додаткових внесків здійснюється реєстрація випуску акцій ті реєстрація звіту про результати закритого (приватного) розміщення акцій; при відкритому (публічному) розміщенні акцій у разі збільшення розміру статутного капіталу товариства за рахунок додаткових внесків здійснюється реєстрація випуску акцій, проспекту емісії акцій і реєстрація звіту про результати відкритого (публічного) розміщення акцій.

У разі збільшення розміру статутного капіталу товариства за рахунок спрямування прибутку до статутного капіталу здійснюється реєстрація випуску акцій, звіт про результати розміщення акцій до органу, який реєструє подібні звіти, не подається. Усі ці операції можуть здійснюватись до реєстрації змін статутного ка-

піталу у виконавчих комітетах міської ради. Таким чином, у разі збільшення розміру статутного капіталу за рахунок попередніх додаткових внесків по реєстрації випуску акцій діючим Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, зобов'язань і господарських операцій та Інструкції по його використанню не передбачено ні один синтетичний чи аналітичний рахунок.

Другим актуальним питанням обліку і аудиту акціонерних товариств є співвідношення розміру чистих активів і статутного капіталу. Згідно ст. 155 Цивільного Кодексу України, якщо після закінчення фінансового року вартість чистих активів акціонерного товариства виявиться меншою від статутного капіталу, товариство зобов'язане оголосити про зменшення свого статутного капіталу та зареєструвати відповідні зміни до статуту у встановленому порядку.

Якщо вартість чистих активів стає меншою від мінімального розміру статутного капіталу, встановленого нормативними документами, товариство підлягає ліквідації. Таким чином, аудитор повинен в аудиторському висновку вказати про порушення статей Цивільного Кодексу України та рекомендувати підприємству зменшити статутний капітал або збільшити розмір чистих активів, наприклад за рахунок індексації основних засобів, зменшення довгострокових, поточних зобов'язань.

Контролюючими органами України, на жаль, не розроблено механізм примусової зміни статутного капіталу акціонерних товариств. Тому на практиці спостерігаються одноразові випадки добровільного зменшення капіталу, хоча аналіз фінансової звітності показує про необхідність проведення пильного фінансового аналізу статей балансу для виконання вказаних вимог нормативних документів.

Основними проблемами обліку та аудиту власного капіталу в акціонерних товариствах є:

— відсутність єдиних організаційних і методичних підходів до аудиту власного капіталу;

— відсутність практики формування окремих робочих документів аудитора, які містять інформацію про формування та рух акцій;

— недостатньо розроблені інформаційні джерела, в яких відображені процеси і господарські операції, пов'язані з формуванням і змінами елементів акціонерного капіталу, а також відносини, що виникають між підприємством і його власниками і працівниками, щодо прав власності на майно, нарахування і виплати дивідендів.

Висновки. Власний капітал є гарантією стабільної діяльності підприємства, а від правильності ведення його обліку значним чином залежить відображення майнових відносин між власниками. Тому і аудит власного капіталу є одним з найважливіших етапів аудиторської перевірки. Тільки при розроблені єдиних організаційних підходів до обліку та аудиту власного капіталу та окремих його елементів, можна буде детальніше відобразити та проаналізувати фінансово господарську діяльність підприємства.

Література

1. *Маркович В. М*. Функціонування підприємницького капіталу // Вісник НБУ. —. №5. — 2001.
2. *Лемківський Л. М.* Управління капіталом підприємства // Фінанси України. — №7. — 1997.
3. *Мун С. В*. Теорія капіталу // Економічний вісник. — № 2. — 2000.

***Шелупець І.С.**, студентка ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Касіч А.О., д.е.н.,
професор кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УКРАЇНІ

Сучасний етап розвитку економічних процесів на мікрорівні характеризується активізацією інтеграції, орієнтацією на вимоги зарубіжних ринків, упровадженням адаптивних систем управління та чіткими завданнями щодо гармонізації обліково-аналітичних процедур, які пов'язані, перш за все, із впровадженням Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ).

В Україні вже досить давно затверджена програма реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням МСФЗ [1]. Тобто, цей процес в Україні вже має певну історію.

Вітчизняні науковці, які досліджували ці питання, зокрема, Голов С.Ф. [2], Малюга Н.М. [4], Пархоменко В.М. [5] та інші досліджують переважно проблеми, що виникають у процесі

впровадження МСФЗ на окремих підприємствах і надають рекомендації щодо їх імплементації у ширшому масштабі. Так, Г.Г. Кірейцев [3] відзначає, що концепція обліку та фінансової звітності, розроблена Міжнародною радою бухгалтерських стандартів, зорієнтована на задоволення потреб глобальних виробництв.

Значна кількість вітчизняних підприємств уже складають звітність відповідно до вимог МСФЗ. Однак цей процес повинен стати системнішим і професійнішим.

Метою проведеного дослідження стало визначення особливостей впровадження МСФЗ на підприємствах України.

Процес впровадження МСФЗ є складним і включає ряд етапів, де на кожному можуть і виникають певні труднощі. Вони стосуються: неузгодженості діючого в Україні податкового законодавства вимогам МСФЗ; підпорядкованості національних стандартів потребам податкової системи, а не завданням розвитку бізнесу, що суттєво ускладнює ряд облікових процедур; відсутності досвіду у переважної більшості бухгалтерів та обмеженої кількості кваліфікованих консультантів з питань впровадження.

Упровадження МСФЗ здійснює вплив не лише на облікові процедури та процеси складання звітності, а й на основну діяльність господарюючих суб'єктів. Так, наприклад, страхові компанії відповідно до вимог МСФЗ повинні створювати більші резерви. Акції компаній оцінюються за справедливою вартістю, тож активи підприємств будуть оцінюватись об'єктивніше, порівняно з балансовою оцінкою.

Порівняння процесів складання звітності вітчизняними підприємствами відповідно по П(С)БО та зарубіжними і вітчизняними підприємства відповідно до МСФЗ дає можливість визначити такі особливості:

по-перше, форми звітності, складені відповідно до вітчизняних стандартів, є деталізованішими, натомість вимоги МСФЗ передбачають розкриття інформації, яка наведена у звітності у вигляді численних приміток;

по-друге, впровадження МСФЗ потребує підвищення кваліфікації працівників у професійній сфері, з правових питань і з іноземної мови, а це вимагає додаткових витрат часу та фінансових витрат;

по-третє, не всі господарюючі суб'єкти мають зацікавленість у складанні звітності за МСФЗ, оскільки це означає прозорість та оприлюднення тієї інформації, яка в умовах вітчизняної економіки досить часто підприємствами приховується.

Отже, для того, щоб створити належні умови здійснення облікового процесу необхідно провести низку заходів:

— забезпечити фінансову та інформаційну підтримку процесу переходу на МСФЗ;

— створити умови для навчання й надання консультацій щодо особливостей ведення обліку за МСФЗ (проведення практичних семінарів, розробка концепції професійного навчання і підвищення кваліфікації бухгалтерів та аудиторів);

— створити ефективний механізм контролю за дотриманням МСФЗ.

Не зважаючи на особливості та труднощі процесів упровадження МСФЗ в Україні, слід констатувати:

— цей процес є об'єктивною реальністю і необхідністю для переважної більшості підприємства, діяльність яких пов'язана зі світовими ринками;

— рано чи пізно, а краще раніше, щоб вітчизняні підприємства впроваджували прозорі облікові процедури та могли використати власну звітність як додатковий аргумент інвестиційної привабливості.

Література

1. Про затвердження Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.1998 р. № 1706 [Електронний ресурс].
2. *Голов С.* Міжнародні стандарти фінансової звітності: Зміни та поширення // Бухгалтерський облік і аудит. — 2009. — № 8–9. — С. 43–52.
3. *Кирейцев Г.Г.* Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета / Г.Г. Кірейцев // Научный доклад на 6–ой Международной научной конференции «Научные исследования в сфере бухгалтерского учета, контроля и анализа: теоретико–методологическое значение и направления дальнейшего развития», Житомир, 18–19 октября 2007 г. — Житомир: ЖГТУ, 2007. — 68 с.
4. *Малюга Н.М.* Концепція розвитку бухгалтерського обліку в Україні: теоретико-методологічні основи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора екон. наук: 08.06.04 «Бухгалтерский облік, аналіз та аудит» / Малюга Наталя Михайлівна. — К., 2006. — 36 с.
5. *Пархоменко В.* Финансовая отчетность по международным стандартам / В. Пархоменко // Вестник налоговой службы Украины. — 2012. — № 11. — [Електронний ресурс].

Шпак В. І., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Проскура К.П., д.е.н.,
доцент кафедри аудиту

МЕЖІ КОМПЕТЕНЦІЇ СУДОВОГО ЕКСПЕРТА-ЕКОНОМІСТА

Судово-економічні експертизи відіграють значну роль у розслідуванні економічних злочинів. Не маючи економічної освіти та розглядаючи здебільшого справи про злочини, не пов'язані з економічними відносинами, судді місцевих судів ставляться до висновків експертів-економістів досить серйозно і враховують їх при винесенні рішень. Висновок експерта виділяється серед інших джерел доказів ще й тим, що з ним «важко не погодитися», оскільки незгоду з ним потрібно обов'язково мотивувати (згідно вимог розділу І глави 3 ст. 75 Кримінально-процесуального кодексу України [2]).

За напрямками досліджень економічна експертиза розподіляється на дослідження документів бухгалтерського, податкового обліку і звітності; дослідження документів про економічну діяльність підприємств і організацій; дослідження документів фінансово-кредитних операцій. Саме з цих напрямків проводиться атестація судових експертів за економічними спеціальностями.

Напрямки досліджень за кожною експертною спеціальністю економічної експертизи мають загальну юридичну базу і виконуються відповідно до вимог єдиних процесуальних норм. Разом із тим, кожен із напрямків судової експертизи відрізняється від інших предметом, об'єктами і методами експертного дослідження.

Проводячи дослідження, судові експерти-економісти повинні діяти відповідно до чинного законодавства, що регулює судово-економічну експертизу, та у межах своєї компетенції, принципів судово–економічної експертизи, закладених у ст. 3 Закону України «Про судову експертизу» — принципи законності, незалежності, об'єктивності і повноти дослідження [1].

Отже, досить часто, висновок експерта-економіста відіграє роль центрального доказу в кримінальних справах про економічні злочини.

На сьогодні серед науковців і практиків існують точки зору, що експерти-економісти при проведенні експертиз повинні обмежуватися тільки констатацією фактів про відображення певних

операцій в обліку. Але експерти з економічних напрямків не просто економісти, фінансисти, бухгалтери і не статисти, а судові експерти, і, враховуючи сьогоденні економічні умови господарювання, які базуються на ускладнених господарських зв'язках, недосконалому законодавстві, виникає необхідність комплексного використання правових та економічних знань для успішного розкриття економічних злочинів.

При проведення економічних видів судових експертиз важливим питанням є визначення компетенції експерта в ході проведення експертизи та складання експертного висновку. Компетенція (від лат. competere — відповідати, підходити) — це здатність застосовувати знання, вміння, успішно діяти на основі практичного досвіду, уміння та спеціальних знань при вирішенні завдань професійного роду діяльності [3].

Питання, що виносяться на експертні дослідження, повинні бути викладені в логічній послідовності, ясно і чітко, що виключало б їх неоднозначне тлумачення, і бути істотними для справи та носити таке змістове навантаження, яке не підштовхувало б експертів до виходу за межі своєї компетенції.

Поза межами компетенції експертів-економістів є питання, які носять ревізійний характер. Також знаходяться за межами компетенції експертів-економістів і питання стосовно спричинення матеріальних збитків діями посадових осіб.

Там, де йдеться про збитки, експерти-економісти можуть проводити дослідження тільки стосовно економічної природи збитків, оскільки економічний і юридичний зміст категорії «збитки» суттєво відрізняються.

Отже, у розділі І главі 4 ст. 101 Кримінально-процесуального кодексу чітко визначено принципи судово-експертної діяльності: «Висновок повинен ґрунтуватися на відомостях, які експерт сприймав безпосередньо або вони стали йому відомі під час дослідження матеріалів, що були надані для проведення дослідження. Експерт дає висновок від свого імені і несе за нього особисту відповідальність», а в р. ІІІ гл. 20 ст. 242 визначається: «Не допускається проведення експертизи для з'ясування питань права» [2].

Узагальнюючі проведені дослідження можна зробити висновки, що експерти-економісти у межах своєї компетенції проводять дослідження та надають висновки тільки на підставі документів, що підтверджують господарські операції, відповідно до вимог чинного законодавства, яким регулюється документування та відображення в обліку та звітності тих чи інших операцій, зокрема із оподаткування. У разі, якщо дані обліку суперечать фактичним обставинам

та іншим доказам по справі, то оцінка таких доказів є прерогативою судово-слідчих органів, до компетенції яких це віднесено процесуальним законодавством.

Література

1. Закон України «Про судову експертизу» // Відомості Верховної Ради. — 1994.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України // Харків: Право, 2014. — С. 344.
3. *Чередніченко Алла*. Межі компетенції судового експерта-економіста // НЕЗАЛЕЖНИЙ АУДИТОР. — 2012. — № 11. — С. 86–88.
4. *Чумаченко Н. Л.* Межі компетенції судового експерта — економіста при визначенні шкоди, заподіяної державі внаслідок порушення природоохоронного законодавства // Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. — 2012. — Вип. 12. — С. 411–415.

Штукар Р.В., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Булкот Г.В., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ СТАНДАРТІВ ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКОГО КОНТРОЛЮ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Основні цілі внутрішньогосподарського контролю на підприємстві для простоти реалізації, посилання та подальшої їх оцінки поділені на цілі формату бізнес-циклу. Бізнес-цикл визначається як сукупність пов'язаних подій або процесів. Часто цикл охоплює певну операцію від її початку і до завершення.

Керівні принципи управління в рамках кожного циклу описані таким чином, аби задовольнити основні цілі системи внутрішньогосподарського контролю та забезпечити виконання зовнішніх вимог, включаючи загальноприйняті принципи бухгалтерського обліку та відповідні закони і правила.

Тим не менш, фундаментальними критеріями контролю є: конкретні операції проводяться відповідно до загальних або конкретних дозволів управлінського персоналу; конкретні операції належним чином відображаються точними і своєчасними записами; активи і документи підприємства достатньою мірою захищені.

Матриця контролю, що представлена в табл. 1, містить основні вказівки для обробки всіх операцій відповідно до зазначених вище критеріїв контролю.

Таблиця 1

СТРУКТУРА МАТРИЦІ КОНРОЛЮ

Цілі	Вкладення	Процес	Виробіток
Авторизація	Чи дозволене джерело?	Чи затверджені процедури?	Що саме було затверджено?
Запис	Чи є він точним/повним? Чи є він своєчасним? Чи є він задокументованим?	Хто це робить? Коли? Чи є процедури послідовними? Чи підлягають вони відшкодуванню? Чи є аналіз з боку керівництва адекватним?	Чи є операція точною ізакінченою? Чи присутній аудиторський слід? Чи є аналіз з боку керівництва адекватним? Чи є операція збалансованою?
Охорона / захист	Хто має здійснювати контроль? Чи розділені обов'язки?	Хто має доступ до операції? Чи розділені обов'язки?	Чи є інформація конфіденційною? Хто має володіти нею?
Перевірка	Чи є джерела власними?	Чи є процедури повністю завершеними? Чи є розслідування і огляд відмінностей адекватними?	Чи правильно вирішені розбіжності? Чи є аналіз з боку керівництва адекватними?

Впровадження стандартів внутрішньогосподарського контролю на підприємстві дозволить вирішити такі завдання:

— приведення у відповідність норм діючих законодавчих актів щодо внутрішньогосподарського контролю та реалізація функції саморегулювання контрольної діяльності;

— забезпечення єдиної методологічної основи контрольної діяльності господарських суб'єктів;

— сприяння в організації чітко структурованої та ефективно діючої системи внутрішньогосподарського контролю підприємства;

— врахування досягнень останніх теоретичних розробок із даних питань і передового досвіду функціонування системи внутрішньогосподарського контролю;

— визначення додаткових умов для урегулювання існуючих і потенційних конфліктів між працівниками на підприємстві

Цілі загального контролю, які застосовуються до всіх бізнес-циклів, повинні бути адаптовані до всіх операцій підприємства, тому потрібно виділити такі основні стандарти внутрішньогосподарського контролю:

1) всі працівники повинні дотримуватися відомчої політики та процедур підприємства;

2) політика підприємства та управлінські процедури мають бути дотриманими всіма підрозділами, які знаходяться під впливом;

3) адекватний розподіл обов'язків і зобов'язань має бути встановлений і підтриманий всіма функціональними підрозділами підприємства: відповідальність за зберігання, операційні та бухгалтерські обов'язки повинні бути розділені аби забезпечити незалежний огляд та оцінку операцій підприємства;

4) жодна особа, прямо чи опосередковано, не може сфальсифікувати або забезпечити фальсифікацію жодного запису, жодної книги чи рахунку підприємства;

5) усі підрозділи повинні розробити систему внутрішньогосподарського контролю для забезпечення того, аби активи і записи підприємства були належним чином захищені від втрати, знищення, крадіжки, зміни або несанкціонованого доступу;

6) записи університету повиннібути підтримані відповідно до встановленої та затвердженої політики зберігання записів;.

7) усі операційні підрозділи і установи повинні розробити процедури документування та звітності для оперативного управління будь-якого випадку шахрайства, привласнення або незаконних чи неетичних правил експлуатації.

Отже, можна зробити висновок, що одним із найважливіших факторів системи управління підприємством є саме контроль, адже він забезпечує ефективне виконання функцій персоналу та прогнозування діяльності підприємства у майбутньому. У даному аспекті важливим завданням управлінського персоналу є розробка стандартів внурішньогоподарського контролю на підприємстві, що дозволили б забезпечити ефективне функціонування системи.

Література

1. *Кошкаров С.А*. Внутрішньогосподарський оперативний облік і контроль у системі управління діяльністю підприємств: [монографія] / С.А. Кошкаров, П.О. Куцик, В.І. Бачинський. — Чернівці: Золоті литаври, 2012. — С. 249–255.

Шупік М.С., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кириленко С.А.,
ст. викладач кафедри аудиту

ЕТАПИ ТА ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИКИ АУДИТУ КРЕДИТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ЗА ТОВАРИ, РОБОТИ, ПОСЛУГИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Розвиток кредитно-фінансової сфери, в тому числі розрахунків з кредиторами, призводить до виникнення все нових методів залучення позикових коштів у господарський оборот суб'єктів господарювання. У складі джерел коштів підприємства значну питому вагу займає саме кредиторська заборгованість за товари, роботи та послуги. В умовах несприятливої економічної ситуації в Україні та, як наслідок, проблеми неплатежів, перевірка законності виникнення та своєчасності погашення кредиторської заборгованості підприємства набуває першочергового значення, оскільки допомагає підвищити ефективність управління ризиками та достовірно оцінити фінансове становище підприємства.

Аудит виникнення, погашення, економічної обгрунтованості і правильності обліку кредиторської заборгованості на підприємстві доцільно проводити поетапно (рис. 1).

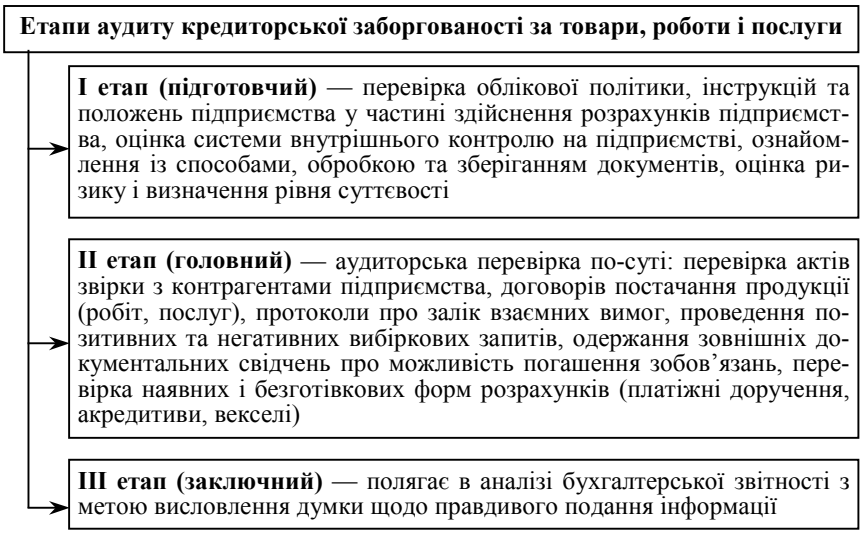

Рис. 1. Етапи аудиту кредиторської заборгованості [1, с. 198—200]

Предметна і детальна частини методики аудиту кредиторської заборгованості за товари роботи та послуги реалізуються за допомогою різних аудиторських процедур, що містять арифметичний контроль, прийоми документального аналізу, порівняння синтетичного й аналітичного обліку, перевірку облікових записів за кореспондуючими рахунками, тестування та підтвердження оборотів і сальдо за рахунками бухгалтерського обліку, аналітичні процедури.

Відповідно до МСА 315, аудитор має перевірити такі твердження щодо залишків на рахунку кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги [2]:

— існування, тобто підтвердження аудитором наявності кредиторської заборгованості на кінець року. При цьому здійснюється перевірка таких документів: договори купівлі-продажу, накладні, рахунки-фактури, акти приймання-передачі виконаних робіт. Також, аудитор може перевірити акти звірок клієнта з контрагентами або вибірково відправити листи-запити до контрагентів клієнта для підтвердження оборотів та залишків на кінець року;

— повнота, тобто підтвердження того, що на кінець року вся кредиторська заборгованість була відображена клієнтом. Для цього використовуються акти звірок клієнта з контрагентами та листи-запити;

— оцінка, тобто підтвердження того, що кредиторська заборгованість включена до фінансової звітності у відповідній сумі, усі пов'язані з цим коригування щодо оцінки або розподілу належно зареєстровані. Тож, таким чином, відбувається перевірка кредиторської заборгованості на те, щоб її сума не була занижена або завищена;

— права та обов'язки, тобто підтвердження того, що кредиторська заборгованість дійсно є зобов'язанням клієнта. Аудитор перевіряє договори купівлі-продажу, рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, акти приймання-передачі виконаних робіт.

Відповідно до МСА 500, достовірність аудиторських доказів підвищується, якщо їх отримано з незалежних джерел за межами суб'єкта господарювання [3]. Так, одним із основних методів аудиту кредиторської заборгованості є зовнішнє підтвердження, яке допомагає підтвердити інформацію про залишки на рахунках, умови договорів, операцій, відсутність певних умов (наприклад додаткової угоди) [4, с. 78]. При цьому, аудитор робить вибірку в розрізі постачальників підприємства, обираючи контрагентів, за якими на кінець року існували суттєві залишки [5]. Доречним буде використання і методу «підтвердження нульового залишку»,

коли для підтвердження обираються рахунки як із позитивним (наявним), так і з нульовим залишком [4, с. 78].

У розрізі аналітичних процедур, відповідно до МСА 520, аудитор може порівняти залишки кредиторської заборгованості по контрагентам за попередні періоди, з очікуваними результатами суб'єкта господарювання, зокрема бюджетом або прогнозом, з аналогічною інформацією для галузі. Також, доцільно розрахувати оборотність кредиторської заборгованості та порівняти її з попередніми роками (щоб дослідити суттєвість змін, а також для підтвердження суджень щодо повноти та оцінки заборгованості в балансі) [6].

Особливу увагу аудитор має звернути на заборгованість із закінченим строком позовної давності та виявити причини даної затримки неплатежів [5].

Таким чином, для перевірки тверджень щодо існування, повноти, оцінки, прав та обов'язків кредиторської заборгованості за товари, роботи і послуги, аудитор має використовувати зазначені вище методи та процедури, які відповідатимуть кожному етапу проведення аудиту.

Література

1. *Петрик О.А., Савченко В.Я., Свідерський Д.Є.* Організація та методика аудиту підприємницької діяльності: Навч. посіб. / За заг. ред. О.А. Петрик. — К.: КНЕУ, 2008 — 472 с.
2. МСА 315 «Ідентифікація та оцінка ризиків суттєвих викривлень через розуміння суб'єкта господарювання і його середовища» — [Електронний ресурс] — Режим доступу:http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf
3. МСА 500 «Аудиторські докази» — [Електронний ресурс] — Режим доступу:http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf
4. *Новицька Н.В.* Аудит як процедура контролю за станом платіжної системи суб'єкта господарської діяльності / Новицька Н.В. // Економічний часопис — XXI. — 2012. — Вип. 3. — [Електронний ресурс] — Режим доступу:http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/48235/22-Novytska.pdf?sequence=14
5. ACCA Paper F8 «Audit and Assurance»: Complete Text — Kaplan publishing UK 01.09.2014 — 31.08.2015
6. МСА 520 «Аналітичні процедури». — [Електронний ресурс] — Режим доступу:http://www.apu.com.ua/files/temp/Audit_2012_1.pdf

Розділ 3

РОЛЬ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

***Баран І.В.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ОСОБЛИВОСТІ ТЕХНІЧНОГО АНАЛІЗУ ПОРТФЕЛЯ ЦІННИХ ПАПЕРІВ БАНКУ

У банківських установах доходи від операцій з цінними паперами складають не більше 10 %. Проте загальна динаміка обсягів операцій банків із цінними паперами є позитивною, вони є важливою складовою диверсифікації активів банку, способом формування власного і поповнення позикового капіталу, перспективним напрямом розвитку банківської діяльності загалом.

В економічній літературі методики аналізу ефективності портфеля цінних паперів досліджували багато вітчизняних і зарубіжних учених: Башкірова О. В. [1], Смалюк Г. Ф. [4], Чмутова І. М. [5]. Переважно ці роботи присвячені аналізу окремих характеристик цінних паперів і ризиків, пов'язаних із ними, зокрема: визначено специфічні якісні характеристики операцій із цінними паперами, запропоновано методику їх аналізу, досліджуються моделі оцінки дохідності та ризику портфеля, що містить безризикові та ризикові активи; модель оцінки ризику портфеля з різними термінами дохідності, проведено аналіз характеристик цінних паперів, показників їхньої емісії й обігу, економіко-математичні моделі оцінювання ризикових і безризикових активів та їх портфелів.

Однак, ефективне управління портфелем цінних паперів банку неможливе без проведення аналізу цінних паперів за їх видами, строками зберігання, ефективності використання.

Ринок цінних паперів у розвинених країнах має широке розповсюдження. Крім того, величезних оборотів набирає ринок похідних цінних паперів. Історично склалося так, що поштовхом для розвитку похідних фінансових інструментів у зарубіжній

практиці стало необхідність хеджування ризиків. Тому, звичайно, такі інструменти потребують глибшого та якіснішого аналізу. Це пов'язано з сутністю таких інструментів та їх основної функції — захисту банківських установ від ризиків. На фоні того, що обсяги операцій з цінними паперами безперервно збільшуються як за обсягами, так і за сумами обсягів, зарубіжний фондовий ринок почав потребувати такого інструменту, що здатен агрегувати всі інші показники і собі та визначати лінію тренда для портфеля. Таким показником стала ціна, саме з цього моменту у аналізі цінних паперів з'явилася категорія технічного аналізу.

Деякі вчені стверджують, що технічний аналіз — це другий вид аналізу цінних паперів, після фундаментального, переважно акцій . Фактично, на думку автора, це математичний аналіз динаміки кон'юнктури ринку — аналіз попиту та пропозиції цінних паперів, що ґрунтується на вивченні обсягів торгів і динаміки цін. Він спирається на курси та розміри котирувань цінних паперів і не пов'язаний з вивченням фінансової статистики, не враховує фінансовий стан компанії [2; 3].

Вважається, що рух ціни фінансового інструменту відображає всі фактори, пов'язані з попитом та пропозицією цінних паперів, і це дозволяє передбачати майбутні зміни цін на ринку.

Незважаючи на широке розповсюдження у світовій практиці аналізу портфелів цінних паперів на основі технічного аналізу досить гостро між зарубіжними науковцями та практиками стоїть питання об'єктивності аналізу та його ефективності.

Отже, визначимо сильні та слабкі сторони проведення технічного аналізу. Сильними сторонами є: технічний аналіз може використовуватись на будь-якому ринку, включаючи ринок похідних цінних паперів; графіки можуть бути використані для аналізу за період від кількох годин до століття; існує багато методів технічного аналізу для будь-якого сектору ринку цінних паперів; основні принципи технічного аналізу легко засвоюються, а його методи розробляються виходячи з того, що він застосовується на реальному ринку.

Слабкими сторонами технічного аналізу визначено, що: в технічному аналізі присутній елемент суб'єктивності; такий вид аналізу заснований на припущені, що ринкові моделі повинні повторюватися, що обмежує екстраполяцію минулого на майбутнє; аналіз заснований на припущені, що деяка подія відбудеться, проте не гарантує цього. Сучасний технічний аналіз заснований на складних математичних і статистичних концепціях; комп'ютерні програми технічного аналізу суттєво зменшують труд-

нощі, пов'язані з розрахунками, проте це не полегшує розуміння того, як правильно вести такі розрахунки.

Отже, на сьогоднішній день щодо ефективності використання технічного аналізу цінних паперів не виникає сумнівів. Незважаючи на негативні сторони використання його запроваджено на багатьох світових фінансових біржах, і він з успіхом використовується у практиці зарубіжних банків.

Література

1. *Башкіров О.В.* Специфіка управління ризиками портфеля цінних паперів / О.В. Башкіров // Культура народов Причерноморья. — 2007. — № 9. — С. 10–14.

2. Технічний аналіз [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.deltabank-online.com.ua/.

3. Індикатори технічного аналізу [Електронний ресурс]. — Режим доступу:http://evotrade.ru/video/indicators/.

4. *Смалюк Г.Ф.* Оцінка ризиків при формуванні портфеля цінних паперів з різними термінами доходності [Текст]: монографія / Г.Ф. Смалюк / Тернопільська академія народного господарства. — Т. : Економічна думка, 2002. — 82с.

5. *Чмутова І. М.* Комплексний підхід до аналізу операцій банку з цінними паперами : монографія [Електронний ресурс] / І. М. Чмутова, О. В. Пересунько. — Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/Nvuu/Ekon/2009_28_3/statti/2_27.hth.

Гаврилюк С.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кузьмінська О.Е., к.е.н.,
професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

АНАЛІТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ БАЛАНСУ БАНКУ

Успішна робота будь-якого банку залежить від стабільності його фінансового стану. Фінансовий стан банку відображає систему показників, які характеризують наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів. Контролювати поточний фінансовий стан можливо за допомогою балансу (звіту про фінансовий стан).

Баланс банку загалом характеризує в грошовому вираженні стан ресурсів банків, джерела їх формування і направлення вико-

ристання, а також фінансові результати банків на початок і кінець звітного періоду [1 с. 213].

Діяльність банку завжди спрямована на досягнення конкретних цілей. Оцінювання діяльності кожного банку починається з визначення того, чи досяг він тих цілей, що поставили перед ним його менеджери й акціонери.

Економічний аналіз балансу банку є одним із інструментів, який сприяє підвищенню ефективності управління банком.

Баланс банку є джерелом інформації для зовнішніх і внутрішніх користувачів. Його аналіз та оцінка для кожного роду споживачів потребує різних підходів. Так, наприклад, для клієнтів банку кориснішою є оцінка банку з боку його надійності, в процесі визначення якої досліджується певна кількість якісних показників, що покликані висвітлити, насамперед професійність менеджменту комерційного банку. Оцінка ж кількісних, об'ємних показників має на меті визначити масштаби розвитку діяльності банківської установи. Тому для забезпечення реальної картини кінцевого результату діяльності банку необхідно використовувати оптимальну систему показників.

Залежно від стадій проведення банківського аналізу банку виділяють попередній, оперативний, підсумковий і перспективний — виходячи з мети і характеру досліджень. Попередній — застосовується при оцінці стану рахунків для виявлення можливості здійснення банком будь-яких операцій. Оперативний — здійснюється в ході поточної роботи для оцінки дотримання економічних нормативів і прийняття невідкладних заходів. Підсумковий (наступний) — здійснюється при визначенні ефективності діяльності комерційного банку за повний період і виявленні резервів підвищення дохідності активів. Перспективний — застосовується для прогнозування очікуваних результатів [2, с. 114].

Для виконання етапів економічного аналізу балансу застосовують різного роду методи, які дають змогу оцінити кількісні та якісні характеристики балансу. При аналізі балансу застосовують методи групування, порівняння і метод коефіцієнтів. Метод порівняння допомагає виявити причини змін і відхилень фактичних показників від нормативних і планових, резерви зниження операційних витрат і збільшення прибутку. Метод групування дає змогу систематизувати дані балансу за різними напрямами для подальшого використання при розрахунку різного виду аналітичних та оціночних показників, для використання в інших формах фінансової та управлінської звітності. Метод коефіцієнтів застосо-

вують для розрахунку кількісних зв'язків між різними статтями, групами, розділами балансу.

Залежно від об'єктів аналізу балансу банку визначають функціональний, структурний, операційно-вартісний аналіз. Функціональний — дає можливість виявити спеціалізацію діяльності комерційного банку, оцінити ефективність і доцільність функцій, що їх виконує банк. Структурний аналіз — розкриває склад і структуру депозитів, кредитів, вкладників і позичальників, а також структуру витрат, доходів і прибутку. Операційно-вартісний аналіз — поглиблює дослідження дохідності банку і дає уявлення про вартість і рентабельність (збитковість) конкретних операцій, дає змогу оцінити вплив кожного виду операцій на формування банківського прибутку і знайти необхідне рішення для його максимізації.

Загалом результати аналізу балансу банку дозволяють задовольнити потреби широкого кола користувачів. Так, споживачів банківських послуг, отримана інформація в результаті аналізу може застерегти від проблемних банків. Самі банки потребують об'єктивної та надійної системи оцінки поточного (і, можливо, перспективного) стану, оскільки ефективність управління банком визначає можливість здійснювати свою діяльність уміло та в повній відповідності з потребами й економічними цілями держави, чого не можливо досягнути, не маючи оперативної інформації.

Отже, за допомогою аналізу можна виявити тенденції діяльності, звернути увагу на слабкі місця і посилити розвиток ефективних напрямів роботи. Тож оцінка фінансового стану є потрібною як для керівництва банку, щоб знати результати своєї роботи, так і для клієнта чи партнера, щоб знати свого контрагента.

Література

1. *А. М. Герасимович.* Аналіз банківської діяльності Підручник / А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Вергуненко. — К.: КНЕУ, 2004. — 599 с.

2. *Кіндрацька Л.М.* Система бухгалтерського обліку в комерційних банках: методологія та практика. — К.: КНЕУ, 2003. — 457 с.

3. *Івасів. Б. С.* Операції комерційних банків — К.: НМК ВО, 1992. — 114 с.

4. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. №3125–XII.

Гоменюк Я.М., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИЙ МЕХАНІЗМ ДОХОДІВ І ВИТРАТ БАНКІВ

Основна мета діяльності банків є одержання максимального прибутку при забезпеченні сталого тривалого функціонування і міцної позиції на ринку. Розмір отриманого банком фінансового результату відображає його реальний стан активно-пасивних операцій.

Важливе значення для здійснення об'єктивної і неупередженої аналітичної оцінки доходів і витрат має інформаційне забезпечення аналізу. В інформаційному просторі збирається, зберігається, перетворюється і передається управлінська інформація відповідно до цілей управління, стану керованого процесу, управлінського впливу. В процесі збору, обробки і збереження, інформація перетворюється у комплексну інформаційну базу. Основа інформаційної бази — це сукупність інформації, що відповідає системі управління банком і підсистемі управлінського обліку [4, с. 63].

Формування та групування інформації за доходами і витратами здійснюється за такими етапами: збирання та обробка інформації фінансових результатів діяльності центрів відповідальності та банку загалом; обробка та систематизація інформації; контроль, аналіз і регулювання даних; формування облікових та аналітичних регістрів.

У межах інформаційно-аналітичного поля банку реалізується низка завдань: аналіз і контроль доходів і витрат з метою підвищення їх ефективності; аналіз прибутковості, доходності, рентабельності банку на підставі інформації про доходи і витрати банку; аналіз ефективності роботи банку; управління та мінімізації ризиків, які пов'язані із отриманням доходів.

Незважаючи на те, що наукові та періодичні видання приділяють велику увагу питанням аналізу доходів і витрат, зазвичай детально розглядається один або кілька напрямків такого аналізу, тоді як інші взагалі не враховуються або тільки перелічуються. Під час порівняльного аналізу слід враховувати такі фактори

впливу на діяльність банків, як розмір активів банку, його місцезнаходження, спеціалізацію на ринку банківських послуг.

Існує велика кількість підходів щодо побудови корпоративної системи аналізу доходів і витрат банків, структура якої визначається специфікою діяльності кожного з них. В узагальненому вигляді таку методику побудовано за такими напрямами: горизонтальний (трендовий) аналіз доходів і витрат; вертикальний (структурний) аналіз доходів і витрат; порівняльний аналіз доходів і витрат; аналіз коефіцієнтів дохідності та витратності; факторний аналіз доходів і витрат [1, с. 79].

Доцільно зупинитись на коефіцієнтному аналізу доходів і витрат, де використовувати відносні показники, за допомогою яких можливо визначити доходність, витратність, прибутковість банку. У підручнику Л.М. Кіндрацької «Фінансовий та управлінський облік у банках» для аналізу діяльності центів відповідальності наведено низку таких показників: доходи центру/загальні доходи банку; доходи центру/витрати центру; доходи центру/ обсяг операцій центру; витрати центру/ обсяг операцій центру; прибуток центру/обсяг операцій центру; витрати центру/доходи центру; витрати центру/середньооблікова чисельність працівників [2, с. 700].

Однак, використовуючи такі показники неможливо оцінити ефективність роботи діяльності банку. Тому необхідно аналізувати доходи в витрати за кожним банківським продуктом або операцією. Для аналізу витратності необхідно співвідносити обсяг витрат і доходів — для визначення ефективності понесених витрат; обсяг витрат із кількістю клієнтів — для визначення рівня витрат на одного клієнта; обсяг витрат із кількістю працівників — для визначення ефективності роботи працівників структурних підрозділів.

Зважаючи на те, що основними статтями доходів і витрат є процентні складові. Тому моделі їх факторного аналізу найрозробленіші та найвживаніші [3, с. 16].

За методикою факторного аналізу процентних витрат проходить аналіз, який здійснюється через проходження трьох етапів. На першому етапі відбувається визначення абсолютної зміни обсягів процентних витрат у звітному періоді, на наступному етапі оцінюється кількісний вплив чинників на зміну процентних витрат, і на останньому етапі відбувається оцінка загального впливу чинників на змінну процентних витрат.

Отже, на основі проведеного дослідження можна зробити висновок про доцільність проводити дослідження та вдосконалювати методики аналізу доходів і витрат, оскільки прогнозування таких показників впливає на максимізацію прибутку банку.

Література

1. *Герасимович А.М.* Аналіз банківської діяльності [Текст]: Підручник / А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2004. — 599 с.
2. *Кіндрацька Л. М.* Фінансовий та управлінський облік в банках [Текст]: підручник / Л. М. Кіндрацька. — К. : КНЕУ, 2008. — 816 с.
3. *Кочетков В.М.* Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти [Текст]: Монографія / В.М. Кочетков. — К.: КНЕУ, 2002. — 238 с.
4. *Новак В. О.* Інформаційне забезпечення менеджменту [Текст]: навч. посібник / В. О. Новак, Л. Г. Макаренко, М. Г. Луцький. — К. : Кондор, 2006. — 462 с.
5. Управління прибутком банку [Текст]: монографія / О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. — Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. — 136 с.

Кагадій І.І., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ОСОБЛИВОСТІ АНАЛІЗУ КРЕДИТОСПРОМОЖНОСТІ КОРПОРАТИВНИХ КЛІЄНТІВ БАНКУ

Кредитна діяльність є невід'ємною частиною життєдіяльності банківської установи. Залучення коштів із подальшим їх інвестуванням і вкладенням — основна функція кожного банку. Тому надання кредитів банком повинно бути доцільним і рентабельним. Одним із інструментів ефективності формування якісного кредитного портфеля, чинником безпеки при кредитуванні банку є оцінка кредитоспроможності позичальника. Поняття кредитоспроможності розглядають, з одного боку, як оцінку платоспроможності клієнта банку в найближчій перспективі, з іншого — ступінь ризику банку, пов'язаного з можливістю неповернення кредиту в строк, який зазначено в кредитному договорі. За цими двома напрямками можна ранжувати позичальників за їхньою надійністю, залежно від цього визначати розмір кредиту, відсоткову ставку за кредитом, строк надання [2, с. 126].

Кредитоспроможність позичальника залежить від багатьох факторів, тому оцінити та розрахувати кожний з них дуже непросто. Більшість показників, які аналізуються на практиці, базуються на даних минулих років чи на якусь конкретну дату. Складність складають виявлення та кількісна оцінка таких показників, як репутація позичальників. На сучасному етапі розвитку економічної науки використовується велика кількість методів і підходів щодо оцінки кредитоспроможності, які не виключають один одного, а доповнюють — оцінюючи кредитоспроможність позичальника відповідно до реальності.

Аналіз кредитоспроможності корпоративних клієнтів банку базується на таких умовах: забезпечення достовірності шляхом використання всіх необхідних інформаційних даних, визначення широкого кола показників, які всебічно характеризують діяльність позичальника, диференційований підхід до оцінки кредитоспроможності щодо кожної групи позичальників при наданні їм різних видів кредитів, забезпечення поточної та прогнозованої оцінки кредитоспроможності клієнтів, використання сучасних наукових методів, моделей, зарубіжного досвіду і вітчизняної практики проведення такої оцінки, залучення у разі необхідності висококваліфікованих експертів, упровадження сучасних інноваційних технологій оцінювання [3, с. 55].

Аналіз кредитоспроможності позичальника може проводитись за допомогою різних методів за власним вибором банку. Вибір методу залежить від низки чинників: форми власності, особливостей побудови балансу та інших форм звітності клієнта, галузевих особливостей, виду діяльності тощо.

Найчастіше в банках застосовують метод коефіцієнтів для оцінки кредитоспроможності корпоративних клієнтів, що зводиться до розрахунку кількісних показників його фінансового стану і порівняння отриманих результатів з нормативними або середніми. Для отримання достовірних результатів доцільно використовувати середньогалузеві значення показників, які б враховували особливості технологічних процесів і тривалість виробничого циклу.

Коефіцієнтний метод є найзручнішим для оцінки кредитоспроможності, однак такий метод має як переваги, так і недоліки. Перевагами коефіцієнтного методу є: простота розрахунку фінансових коефіцієнтів; порівнянність отриманих результатів; аналітичність розрахункових коефіцієнтів, тобто здатність пояснювати причини явищ, що характеризуються показниками, які

аналізуються; прогнозованість і динамічність, тобто придатність показників для відображення зміни процесу або явища в часі.

Недоліками зазначеного методу є: ускладнене порівняння показників у динаміці внаслідок впливу інфляції; різноспрямованість і закорельованість показників, що описують фінансовий стан позичальника; проблеми визначення критеріїв оцінки кредитоспроможності для різногалузевих підприємств; перекручені дані фінансової звітності не завжди дають змогу виявити тенденції до погіршення фінансового стану позичальника [1, с. 114].

Аналіз кредитоспроможності потенційного позичальника, що використовуються банками, включає розрахунок різноманітних показників, зокрема: ліквідності, ділової активності, фінансової стійкості, рентабельності та показники грошового потоку підприємства. Нормативні значення коефіцієнтів встановлюються внутрішніми аналітиками банку.

Завершальним етапом оцінки кредитоспроможності позичальника за методом коефіцієнтів є розрахунок інтегрального показника, який дає можливість комплексно оцінити поточний і прогнозний фінансовий стан позичальника з метою прийняття ефективних рішень.

Отже, за результатами проведеного дослідження можна зробити висновки, що комплексна методика аналізу кредитоспроможності корпоративних клієнтів передбачає розрахунок коефіцієнтів (ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності) і визначення інтегрального показника за видом діяльності. Результатами використання такої методики буде можливість об'єктивно оцінити поточний фінансовий стан і спрогнозувати фінансову діяльність позичальника в майбутньому періоді.

Література

1. Аналіз банківської діяльност [Текст]: підручник / А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко та ін.; За ред. А.М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2003. — 599 с.

2. *Івасів Б.С., Сороківська З.К.* Аналіз кредитоспроможності індивідуальних позичальників як один із методів мінімізації кредитного ризику / Б.С. Івасів. — 2006. — Вип.17. — С. 125–128.

3. *Бугель Ю.* Основні шляхи вдосконалення сучасних методів оцінки кредитоспроможності позичальника / Ю.Бугель. — 2007. — № 4. — С. 54–59.

Левківський В.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ БАНКУ

Банківські установи працюють в умовах підвищеного ризику та часто бувають в кризових ситуаціях. Більшість таких випадків пов'язана з неадекватною оцінкою банками фінансового стану позичальників, а також надійністю і стійкістю їх діяльності.

Загалом, фінансовим станом банку є комплексне поняття, яке відображає систему показників, які характеризують наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [3].

Дослідження проблемних аспектів щодо аналізу фінансового стану позичальників свідчить про те, що на сьогодні немає єдиної системи показників, які б дозволили комплексно оцінити поточний і спрогнозувати фінансовий стан боржника на майбутній період [1; 3]. Кожен банк використовує власні методики, що включають різні показники, згідно вимог чинного законодавства.

Аналіз фінансового стану позичальників банку здійснюється шляхом розрахунку показників та інтегрального показника фінансового стану, згідно Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями від 25.01.2012 р. № 23 [2].

Інтегральний показник розраховується із застосуванням багатофакторної дискримінантної моделі за формулою:

$$Z = a_1K_1 + a_2K_2 + a_3K_3 + a_4K_4 + a_5K_5 + a_nK_n - a_0, \qquad (1)$$

де Z — інтегральний показник; K_1, K_2 ... K_n — фінансові коефіцієнти, що визначаються на підставі даних фінансової звітності боржника — юридичної особи для великого або середнього підприємства. Для малого підприємства замість зазначених коефіцієнтів застосовуються коефіцієнти МК1, МК2 ... М*Kn*; a_1, a_2 ... a_n — параметри, що визначаються з урахуванням вагомості та розрядності фінансових коефіцієнтів і щорічно актуалізуються Національним банком України на підставі даних фінансової звітності

боржників — юридичних осіб. Банк для актуалізації параметрів дискримінантної моделі подає до Національного банку України відповідну інформацію щодо даних фінансової звітності боржників — юридичних осіб за формою та в строки, встановлені Національним банком України; a_0 — вільний член дискримінантної моделі, значення якого щорічно актуалізуються Національним банком України

Банк розраховує інтегральний показник із врахуванням пояснень щодо визначення моделі розрахунку інтегрального показника позичальника, виходячи з належності підприємства та його класифікації.

Банк здійснює оцінку фінансового стану позичальників на підставі квартальної та річної фінансової звітності. Переважно для розрахунку показників банк використовує дані фінансової звітності, зокрема: форми № 1 «Звіт про фінансовий стан» і № 2 «Звіт прибутки та збитки» та визначає клас позичальника залежно від значення інтегрального показника з урахуванням величини підприємства.

Згідно Положення НБУ № 23 аналіз фінансового стану позичальника визначається за допомогою таких показників, як: коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня); проміжний коефіцієнт покриття — здатність підприємства розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями монетарними оборотними активами; коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт рентабельності власного капіталу; коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості; коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами від операційної діяльності; коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами від звичайної діяльності; коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами до оподаткування; коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком; коефіцієнт оборотності оборотних активів; коефіцієнт оборотності позичкового капіталу за фінансовими результатами від звичайної діяльності; коефіцієнт оборотності позичкового капіталу за фінансовими результатами до оподаткування [2].

Однак, методика аналізу фінансового стану позичальників має такий недолік: можливо об'єктивно провести аналіз поточного фінансового стану позичальників на підставі запропонованих показників, але неможливо проаналізувати і спрогнозувати діяльність позичальника у майбутньому.

За результатами дослідження можна зробити висновки, що банківські установи здійснюють аналіз фінансового стану пози-

чальників за різними показниками, використаннях яких дозволяє оцінити поточну ліквідність, рентабельність, фінансову стійкість і платоспроможність суб'єктів господарювання.

Література

1. *Білик М.Д.* Фінансовий аналіз [Текст]: Навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.Ю. Невмержицька. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.

2. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями від 25.01.2012 р. №23 — [Електронний ресурс] — Режим доступу до джерела: http://zakon.rada.gov.ua/go/z0231-12

3. *Смирнов А.В.* Анализ финансового состояния коммерческих банков / А.В. Смирнов // 2007. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ibra.com.ua/rok_download_folder/kniga_analiz_bank/smirnov_analiz_fin_sostoyaniya_bank.

Ліндер Є.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кузьмінська О.Е., к.е.н.,
професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

МОДЕЛІ ОЦІНКИ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА БАНКУ

Зміни, що відбуваються в економіці України, кардинально впливають на напрями і темпи розвитку банківської системи, яка набуває ознак динамічності та конкурентоспроможності. Банки, як фінансові посередники, залучають грошові кошти і розміщують їх з метою отримання прибутку. За великої кількості кредиторів і боржників банку досить важко терміново консолідувати ліквідні активи для погашення заборгованості, яка виникла перед кредиторами. Внаслідок цього процес погіршенні фінансового стану кредитної установи протікає значно швидше, ніж у підприємств, і практично невідворотний.

Метою дослідження є огляд та аналіз математичних моделей оцінки фінансової стійкості банку та прогнозування ймовірності його банкрутства, а також удосконалення моделі прогнозування банкрутства банків України на основі зарубіжного досвіду.

Наявні підходи до оцінки фінансової стійкості банків відрізняються за складом критеріїв, системою показників, які характеризують складові фінансової стійкості, пороговими значеннями

показників тощо. Крім того, існуючі методики в основному призначені для самих банків і не дозволяють усім учасникам ринку на основі відкритої інформації з достатнім ступенем достовірності дати об'єктивну оцінку стійкості розвитку кожного банку.

Проблемам фінансової стійкості банків і ймовірності їх банкрутства присвячено праці багатьох зарубіжних і вітчизняних учених: К.Дж. Барлтроп, Д.У. Блекуелл, Е.Дж. Делан Д. МакНотон, П.С. Роуз, Дж.Ф. Сінкі, І.Є. Амелін, А.М. Мороз, А.А. Пересада, А.О. Єпіфанов, В.В. Вітлінський та інші.

У 2000 році Юджин Кочак розробив багатофакторну модель прогнозування банкрутства банку [1]. Він дослідив вплив 87 коефіцієнтів на банкрутство, 8 з яких виявилися найвпливовішими. Багатофакторна дискримінантна модель мала вигляд:

$$Z = 1{,}8601 \times V_1 - 2{,}008 \times V_6 + 4{,}7043 \times V_9 - 1{,}263 \times \times V_{11} + 1{,}4248 \times V_{46} + 2{,}3574 \times V_{56} - 1{,}656 \times \times V_{58} + 4{,}4307 \times V_{62} \quad (1)$$

де Z — це результативний показник, який характеризує собою ймовірність банкрутства банку; V_1 — чистий прибуток / зобов'язання банку; V_6 — операційні витрати / активи; V_9 — доходи по кредитам / активи; V_{11} — заробітні плати / активи; V_{46} — цінні папери / робочі активи; V_{56} — інші доходи (небанківська діяльність) / активи; V_{58} — прострочені кредити / активи; V_{62} — резервні фонди / неповернені кредити. Значення $Z < 0$ вказує на можливість банкрутства банків у найближчому майбутньому. Точність показника: 95,7 %.

У 2008 році Берзен Ейгі Ердоган запропонував 6-тифакторну модель для прогнозування банкрутства турецьких банків [2]. Він розглянув 20 факторів, які, на його думку, мали вплив на фінансову стійкість банку і лише 6 із них мали найбільший вплив. Модель мала вигляд:

$$\text{ХВ} = -13{,}2074 + 0{,}6261 \times C_2 - 2{,}1699 \times C_{12} + 9{,}4295 \times C_{14} + + 5{,}5284 \times C_{16} + 2{,}3612 \times C_{17} - 1{,}7048 \times C_{19} \quad (2)$$

де ХВ — показник ймовірності банкрутства; C_2 — (власний капітал + загальний дохід) / (депозити + недепозитні фонди); C_{12} — чистий прибуток (збиток) / активи; C_{14} — чистий прибуток (збиток) / власний капітал; C_{16} — процентні доходи / процентні витрати; C_{17} — непроцентні доходи / непроцентні витрати; C_{19} — резерви на втрати за кредитами / всього виданих кредитів. Модель розраховує імовірність банкрутства банку на 95 %.

Оскільки жодна з запропонованих моделей не дає стовідсоткового результату визначення банкрутства, існує необхідність вдосконалення зазначених варіантів. Найкращою агрегованою моделлю є побудова лінійної комбінації згаданих трьох моделей:

$$X = 0{,}65 \times Z + 0{,}35 \times (\text{ХВ} - 0{,}5). \qquad (3)$$

Для визначення коефіцієнтів у наведеній вище лінійній моделі використовувався метод найменших квадратів. Якщо значення $X < 0$, то існує реальна загроза банкрутства банку. Щоб заздалегідь діагностувати фінансові проблеми банку та запобігти його банкрутству, доцільно визначати його фінансову стійкість. Дослідивши праці провідних науковців стосовно даного питання, було визначено, що оптимальною моделлю є формула, яка згідно [3], формула матиме вигляд:

$$R = 0{,}372 \times k_1 + 1{,}614 \times k_2 + 3{,}851 \times k_3 + \\ + 2{,}857 \times k_4 + 1{,}126 \times k_5 \qquad (4)$$

де k_1 — коефіцієнт поточної ліквідності; k_2 — генеральний коефіцієнт надійності капіталу; k_3 — коефіцієнт структури пасивів, що характеризує стабільність ресурсної бази та її залежність від зобов'язань до запитання; k_4 — коефіцієнт структури активів, що показує частку кредитів у сумі працюючих активів; k_5 — коефіцієнт рентабельності, що характеризує ефективність використання залучених ресурсів. Ця модель найдостовірніше відображає фінансову стійкість банку, оскільки передбачає врахування стабільності розвитку банку як передумови його фінансової стійкості. Коригування рейтингового значення дозволить уникнути випадкових коливань і визначити рейтинг банку, враховуючи не лише стан фінансової стійкості банку на певну дату, а й оцінку стабільності його розвитку.

Удосконалена модель визначення ймовірності банкрутства банку була перевірена на 25 банках України і у 98,5 % випадків показала вірний результат. Тому є підстави вважати цю модель ефективною.

Література

1. *Kaciak E.* Predicting bank failures in a newly emerging free-market economy / E. Kaciak // Perspectives-Electronic Journal of the American Association of Behavioral and Social Sciences. — 2000. — P.105 — 117.

2. *Erdogan B.E.* Bankruptcy Prediction of Turkish Commercial Banks Using Financial Ratios / B.E. Erdogan // Applied Mathematical Sciences. — № 60, 2008. — P. 2973—2982.

3. *Крухмаль О.В*. Оцінка фінансової стійкості банків: інформаційне і методичне забезпечення: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. економ. наук : спец. 08.00.08 — гроші, фінанси і кредит / Крухмаль Олена Валентинівна ; Держ. вищий навчальний заклад «УАБС НБУ». — Суми : [Б. В.], 2007. — 20 с.

Мельник М.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ БАНКІВ

Банківські установи займають провідне місце у стабільності та розвитку фінансової системи та економіки країни. Діяльність банків масштабна і передбачає надання широкого кола послуг, а саме: обслуговування фізичних і юридичних осіб, кредитування установ різних форм власності, розрахунково-касове обслуговування, міжнародні розрахунки.

Актуальність теми полягає у дослідженні основних показників, які використовуються для фінансового аналізу діяльності банків і дозволяють оцінити поточний стан активів і пасивів, ліквідність, фінансову стійкість, рентабельність з метою прийняття ефективних управлінських рішень і максимізацію прибутку.

Інструментами для проведення фінансового аналізу є дані фінансової звітності. Існують такі звітні форми, як: звіт про фінансовий стан; звіт про прибутки і збитки та інші сукупні доходи; звіт про зміни у власному капіталі; звіт про рух грошових коштів та примітки до них.

Аналітичний процес фінансового аналізу включає проходження таких етапів: попередній — огляд, оцінювання і групування статей фінансових звітів, розрахунок абсолютних і відносних показників, вибір форм і методів аналізу; аналітичний — проведення аналізу показників, обґрунтування отриманих результатів; підсумковий — узагальнення результатів аналізу, розроблення пропозицій з метою удосконалення банківської діяльності [4, с. 31].

У теорії і практиці існує чимало показників, які використовуються для фінансового аналізу, зокрема, основними показниками

є ліквідність, платоспроможність, ділова активність, рентабельність, фінансова стійкість [2—4].

Аналіз ліквідності банку включає такі показники:

— коефіцієнт загальної ліквідності, який розраховується як співвідношення загальних активів до загальних зобов'язань. Оптимальне значення — не менше 100 %, тобто всі зобов'язання банку повинні повністю покриватися наявними активами;

— коефіцієнт співвідношення високоліквідних активів до робочих активів банку, який характеризує питому вагу високоліквідних активів у робочих активах;

— коефіцієнт миттєвої ліквідності, який показує можливість банку погашати грошовими коштами з коррахунків і каси зобов'язання за всіма депозитами [4, с. 162].

Коефіцієнт платоспроможності (норматив адекватності регулятивного капіталу Н2) розраховується діленням власного капіталу на активи, зважені за ступенем ризику. Цей коефіцієнт дає змогу визначити межу захисту кредиторів і вкладників від непередбачених збитків, яких банк може зазнати у процесі діяльності [1].

Рентабельність — відносний показник економічної ефективності, який відображає рівень ефективності використання ресурсів і капіталу банку. Коефіцієнт рентабельності розраховується як відношення операційного прибутку до активів. Основними показниками, що характеризують рентабельність банківської діяльності, є ROA (рентабельність використання активів банку), ROE (рентабельність використання статутного капіталу банку) [4, с. 150].

Аналіз фінансової стійкості банку дозволяє визначити достатність капіталу для покриття банківських ризиків та оцінити структуру капіталу. Основними коефіцієнтами, які характеризують фінансову стійкість банку, є: коефіцієнт надійності; коефіцієнт фінансового важеля; коефіцієнт участі власного капіталу у формуванні активів; коефіцієнт захищеності дохідних активів власним капіталом; коефіцієнт мультиплікатора капіталу [2, с. 555].

Ділова активність банку характеризується його спроможністю залучати кошти й ефективно та раціонально їх розміщувати. Для аналізу ділової активності використовуються такі коефіцієнти: у частині пасивів це: коефіцієнт активності залучення позичених і залучених коштів; коефіцієнт активності залучення строкових коштів; коефіцієнт активності залучення міжбанківських кредитів; коефіцієнт активності використання залучених коштів у дохідні активи; коефіцієнт активності використання залучених коштів у кредитний портфель; у частині

активів це такі коефіцієнти: коефіцієнт рівня дохідних активів; коефіцієнт кредитної активності; коефіцієнт загальної інвестиційної активності в цінні папери, асоційовані і дочірні підприємства (через пайову участь); коефіцієнт проблемних кредитів [2, с. 562].

Отже, можна зробити висновок, що фінансовий аналіз дозволяє оцінити минулий, поточний і спрогнозувати фінансовий стан банку. Окреслені показники є простими у використанні, зрозумілими, а також дають можливість оцінювати фінансовий стан банку та успішність його функціонування.

Література

1. Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні від 28.08.2001 № 368 — [Електронний ресурс] / Постанова Правління Національного банку України. — Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01.

2. Аналіз банківської діяльності [Текст]: підручник / Ред. А.М. Герасимович, М.Д. Алексеєнко, І.М. Парасій-Вергуненко. — К. : КНЕУ, 2003. — 599 с.

3. *Крухмаль О.В. Криклій О.А*. Особливості фінансового аналізу банку [Текст] / О.В.Крухмаль, О.А. Криклій // В кн.: Сучасний бухгалтерський облік, аналіз і аудит: галузевий аспект: [колективна монографія / за ред. П.Й. Атамас]. — Дніпропетровськ : Герда, 2013. — С. 505–515.

4. *Парасій-Вергуненко І. М.* Аналіз банківської діяльності [Текст] : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / І.М. Парасій-Вергуненко. — К. : КНЕУ, 2003. — 347 с.

Меньшов Р.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Задніпровська С.П., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Актуальність даної роботи полягає у необхідності подальшого розвитку та поглиблення методики аналізу фінансової звітності підприємства. Особливо це стосується показників звіту про фінансові результати, адже як правило головною метою інвестора є

переконатися, що об'єкт інвестування генерує чистий прибуток і здатний це продовжувати в майбутньому.

Метою роботи є розкриття методичних аспектів процесу аналізу звіту про фінансові результати та представлення його результатів, визначення проблемних ділянок обраної теми.

Об'єктом дослідження є процес аналізу звіту про фінансові результати.

Метою аналізу звіту про фінансові результати є одержання ключових параметрів, що дають об'єктивну і достовірну картину фінансового стану підприємства, і подальше використання цієї інформації для прийняття організаційних рішень. Аналіз доходів і витрат, представлених у звіті про фінансові результати, здійснюється за такими напрямами: горизонтальний аналіз, вертикальний, факторний і коефіцієнтний. Звіт про фінансові результати дає можливість користувачам оцінити результати минулої діяльності підприємства, його прибутковість, здатність ефективно використовувати ресурси або ступінь ризику недосягнення очікуваних результатів діяльності. Аналіз проводиться за такою структурою:

1. виявляється динаміка окремих видів доходів (витрат) і загальної їх суми у звітному періоді та порівнюється з попереднім. При цьому темпи росту доходів необхідно порівняти з темпами росту відповідних витрат (горизонтальний аналіз) [1, с.138];

2. розраховується питома вага окремих доходів і витрат в їх загальній величині та оцінюється динаміка структури цих показників у звітному періоді порівняно з попереднім (вертикальний аналіз);

3. за наявності інформації за кілька періодів проводиться трендовий аналіз доходів і витрат;

4. визначаються різні співвідношення доходів і витрат підприємства (коефіцієнтний аналіз): співвідношення загальної суми доходів і витрат; співвідношення доходів і витрат операційної діяльності; співвідношення інших доходів і витрат [2].

У цілому аналіз доходів і витрат дозволяє визначити ступінь їх впливу на кінцевий фінансовий результат — чистий прибуток (збиток). У процесі аналізу динаміки чистого прибутку важливим є процес оцінки якості фінансових результатів, тобто визначення стабільності їх отримання. Дієвим способом такої оцінки є розрахунок і аналіз зміни трьох груп співвідношень [4, с. 110]:

1. відношення витрат звичайної діяльності (собівартості реалізації, адміністративних, збутових) до чистого доходу від реалізації продукції, послуг;

2. відношення показників прибутку (збитку) до чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг);

3. відношення чистого доходу від реалізації продукції (робіт, послуг) до активів підприємства.

Аналіз може бути здійснений лише за наявності порівнюваної інформації не менш ніж за три останні роки функціонування підприємства.

Можна виокремити кілька проблемних моментів у аналізі звіту про фінансові результати. По-перше, особливості існуючої системи формування звітності, а саме принцип нарахування та відповідності доходів і витрат, формує потребу у додатковій інформації в розрізі нарахованих і фактично сплачених доходів і видатків. По-друге, аналіз звіту про фінансові результати як і складання цієї форми звітності повинен ґрунтуватися на певній методології, яка повинна бути висвітлена в наказі про облікову політику, а отже не може бути вичерпним без достатньої інформації про облікову політику підприємства. По-третє, недоцільно проводити аналіз окремо від інших форм звітності (балансу, звіту про рух грошових коштів), адже інформації зі звіту про фінансові результати недостатньо для визначення основних груп коефіцієнтів, у яких зацікавлений аналітик — показників оборотності, показників управління заборгованістю, показників рентабельності [1, с. 120].

Виходячи із зазначеного, для оцінки фінансових результатів підприємства найдоцільнішими залишаються горизонтальний, вертикальний, трендовий і коефіцієнтний види аналізу. Досліджуючи кожну статтю форми № 2 «Звіт про фінансові результати» слід у першу чергу оцінити рівень і динаміку зміни кожного показника, а також структуру доходів і витрат та її вплив на рівень чистого прибутку підприємства.

Для отримання достовірної та суттєвої інформації, аналіз звіту про фінансові результати повинен проводитися у рамках перевірки цілого комплекту звітності, зокрема необхідними є баланс (у частині інформації про дебіторську заборгованість, майбутні доходи та витрати, вартість основних засобів тощо) і звіт про рух грошових коштів (для оцінки здатності підприємства генерувати грошові потоки).

Література

1. Financial Management: Theory & Practice / Eugene Brigham, Michael Ehrhardt. — Cengage Learning, 2010. — 1184 p.

2. *Маліков В.В.* Аналіз форм фінансової звітності в контексті НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» / Маліков В.В., Ковальова Т.В. // Вісник НТУ «ХПІ»., 2013. — № 66 — С. 169–174.

3. *Міщенко В. А.* Аналіз методологічних підходів до оцінки фінансового стану підприємства / Міщенко В. А., Петренко М. В. // Бізнес Інформ. — 2012. — № 8. — С. 134–136.

4. *Пожидаева Т.А*. Анализ финансовой отчетности: учебное пособие / Т.А. Пожидаева / 3-е изд., — М.: Кнорус, 2010. — 320 с

Примак Ю.Р., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кузьмінська О.Е., к.е.н.,
професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

НАПРЯМИ АНАЛІЗУ КРЕДИТНОГО ПОРТФЕЛЯ БАНКУ

Кредитний портфель банку являє собою сукупність виданих позик, які класифікуються на основі різних критеріїв, пов'язаних з різними чинниками кредитного ризику або зі способами захисту від нього.

Управління кредитним портфелем дає змогу балансувати та стримувати ризик усього портфеля, контролювати ризик, притаманний тим чи тим ринкам, клієнтам, позиковим інструментам, кредитам та умовам діяльності. Управління кредитними ризиками вимагає систематичного кількісного та якісного аналізу кредитного портфеля та роботи з проблемними кредитами.

Банки зобов'язані створювати резерви для відшкодування можливих витрат за основним боргом (без процентів і комісій) за всіма видами наданих кредитів у національній та іноземній валютах, у тому числі за наданими депозитами, кредитами іншим банкам, суб'єктам господарювання (овердрафт, ураховані векселі, факторингові операції, фінансовий лізинг), наданими гарантіями та поручительствами.

З метою виявлення резервів підвищення ефективності кредитної діяльності за умови запланованого рівня дохідності та допустимого рівня ризику банки проводять аналіз кредитного портфеля, який здійснюється у двох напрямах:

1) аналіз структури та динаміки кредитного портфеля;

2) якісний аналіз кредитного портфеля.

Аналіз структури та динаміки кредитного портфеля здійснюється за допомогою методик горизонтального і вертикального аналізу за такими параметрами, як строк кредитування, валюта

кредитів, види кредитних продуктів, галузі економіки, статус позичальника, вид і рівень забезпечення, рівень ризику.

Горизонтальний (або трендовий аналіз) дає можливість дослідити динаміку кредитного портфеля банку в цілому та його окремих статей. У процесі використання цього виду аналізу розраховується абсолютний приріст, темпи приросту окремих статей за ряд періодів і визначаються тенденції їх розвитку.

Вертикальний (або структурний) аналіз ґрунтується на структурному дослідженні кредитного портфеля. У процесі такого аналізу визначається частка окремої статті в загальній сумі кредитного портфеля. Під час аналізу кредитного портфеля у розрізі строків кредитування особливу увагу приділяють частці прострочених, пролонгованих і сумнівних кредитів.

Також розрізняють наступні можливі напрями аналізу кредитного портфеля:

- за строками кредитування;
- у розрізі видів кредитів;
- аналіз кредитного портфеля за рівнем ризику;
- аналіз галузевої структури кредитного портфеля;
- аналіз за категорією постачальника;
- аналіз за видами забезпечення тощо.

В економічній літературі показники, що дають змогу оцінити якість кредитного портфеля банку, поділяють на показники ризику кредитного портфеля та показники дохідності кредитних операцій.

До групи показників, що дають змогу оцінити ризик кредитного портфеля можна віднести такі.

1. коефіцієнт покриття кредитного портфеля власним капіталом банку:

$$\text{Квк} = \frac{\text{Власний капітал}}{\text{Кредитний потрфель}} \quad (1)$$

Цей коефіцієнт характеризує якість кредитного портфеля з погляду його захищеності власним капіталом і показує, скільки власних коштів припадає на одну гривню виданих кредитів;

2. коефіцієнт якості кредитного портфеля:

$$\text{Кяк} = \frac{\text{Резерв для покриття можливих витрат від кредитних операцій}}{\text{Кредтний портфель}} \quad (2)$$

Коефіцієнт характеризує якість кредитного портфеля з позиції ризиковості та показує частку класифікованих кредитів за рівнем ризику в загальній сумі кредитного портфеля банку;

3. коефіцієнт покриття класифікованих кредитів власним капіталом банку:

$$\text{Кпвк} = \frac{\text{Резерв для покриття можливих витрат від кредитних операцій}}{\text{Власний капітал}} \quad (3)$$

Цей коефіцієнт характеризує якість кредитного портфеля банку з погляду його захищеності власним капіталом банку;

4. коефіцієнт проблемних кредитів показує частку проблемних кредитів у кредитному портфелі банку:

$$\text{Кпк} = \frac{\text{Проблемні кредити}}{\text{Кредитний потрфель}}. \quad (4)$$

Цей коефіцієнт характеризує частку проблемних кредитів у загальній сумі кредитного портфеля. Збільшення темпів зростання значень цього показника свідчить про збільшення рівня кредитного ризику та неефективне управління кредитним портфелем банку.

До показників, що дають змогу оцінити дохідність кредитних операцій можна віднести такі:

1) коефіцієнт дохідності кредитного портфеля:

$$\text{Кд} = \frac{\text{Відсотковий дохід банку}}{\text{Кредитний потрфель}}. \quad (5)$$

Цей коефіцієнт характеризує доходність вкладень у кредитний портфель і показує, скільки банк отримує доходів з кожної гривні виданих кредитів. Його застосування дає змогу здійснити порівняльний аналіз дохідності різних напрямів розміщення банківських ресурсів (наприклад, у цінні папери, лізингові операції тощо) й оптимізувати напрями їх використання, віддаючи перевагу дохіднішим. Для розрахунку цього коефіцієнта до уваги береться фактична сума доходу, отриманого від кредитних операцій. Для точнішого розрахунку вона може бути скоригована на суму втрат від списання безнадійної заборгованості за кредитами протягом аналізованого періоду;

2) коефіцієнт прибутковості кредитних операцій:

$$\text{Кпко} = \frac{\text{Чистий відсотковий дохід}}{\text{Кредитний потрфель}} \quad (6)$$

Цей коефіцієнт показує, скільки відсоткового прибутку припадає на одну гривню розміщених у кредитний портфель ресурсів. Збільшення темпів зростання значень цього коефіцієнта порівняно з темпами зростання коефіцієнта дохідності кредитного портфеля свідчить про підвищення ефективності кредитної політики банку.

Звісно, в банку не обмежуються розглянутими нами коефіцієнтами. В банківській діяльності їх значно більше, але наведені показники вважаються основними. Дані розрахунків слугують основою певних висновків, які використовуються керівниками різних рівнів управління банку.

Оцінка і аналіз структури кредитного портфеля через визначення ступеня його дохідності та ризику дають можливість банківським установам коригувати власну кредитну політику та змінювати структуру кредитного портфеля. Виконання стратегічних цілей кредитної політики банку неможливе без управління кредитним ризиком і забезпечення якості кредитного портфеля. Для підвищення ефективності кредитної діяльності банку слід звернути увагу на покращення кредитної політики банку, оптимізувати власний кредитний портфель шляхом покращення його структури за допомогою зменшення частки нестандартних кредитів; внести обмеження щодо концентрації кредитного портфеля; проводити періодичну та повну перевірку кредитної документації, що дає достовірну інформацію про поточний стан клієнта та перспективи його розвитку; удосконалити навички персоналу банку із роботи щодо ефективного контролю та аудіювання кредитного процесу.

Література

1. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Інструкція, затверджена Постановою НБУ від28.08.2001 р. № 368.

2. Аналіз банківської діяльності: підручник / [Герасимович А. М., Алексеєнко М. Д., Парасій-Вергуненко І. М. та ін.] ; ра ред. ГерасимовичаА. М. — К.: КНЕУ, 2008.

2. *Дзюблюк О.В.* Механізм забезпечення якості кредитного портфеля й управління кредитним ризиком банку в період кризових явищ в економіці / О.В. Дзюблюк // Журнал європейської економіки. — 2010. — № 9. — С. 108–124.

3. *Говоруха С.* Підходи до визначення поняття «кредитного портфелю» та аналіз його характеристик / С. Говоруха // Вісник Львівського університету. — 2010. — № 39. — С. 125—127.

4. *Пірог В. В.* Оцінювання якості кредитного портфеля банків з урахуванням виконання економічних нормативів НБУ / В. В. Пірог // Науковий вісник НЛТУ України. — 2011. — Вип. 21.18. — С. 228–235.

***Руденко О.О.**, студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Примаченко О.Л., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВ

Ключовою проблемою багатьох вітчизняних підприємств є підвищення ефективності їх функціонування і забезпечення економічного зростання в умовах посилення конкуренції як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Інструментом подолання вказаної проблеми є фінансовий аналіз, який покликаний ідентифікувати зміни фінансових результатів, контролювати відношення фінансових показників підприємства та його головних конкурентів, визначати загрозу банкрутства, ризиків капіталовкладень, а також орієнтувати на вирішення ряду інших аспектів покращення фінансово-господарської діяльності з метою довгострокового планування розвитку та прийняття відповідних управлінських рішень.

Варто зазначити, що все ще не вирішеними залишаються питання щодо систематизації і способів обчислення показників фінансового стану, адаптації та визначення доцільності застосування закордонних методик аналізу для вітчизняних підприємств, ідентифікації факторів впливу на показники фінансового стану як основи такого аналізу, а також необхідності уніфікації стандартів аналізу за відповідними чітко визначеними принципами та ін. Усе це вказує на необхідність подальших досліджень проблем аналізу фінансового стану підприємств. Вихідною категорією, яка визначає сутність аналізу фінансового стану та його функціональну роль у процесі здійснення фінансово-господарської діяльності, є категорія «фінансовий стан». Саме підходи до її розуміння закладають засади для визначення сутнісних рис та обґрунтування методичних підходів до аналізу [1, с. 19].

В економічній літературі існує багато визначень «фінансового стану підприємства». Їх систематизація дає підстави говорити про те, що у найзагальнішому вигляді під фінансовим станом варто розуміти результат взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, який визначається сукупністю виробничо-господарських чинників, а також характеризується систе-

мою показників, що відображають наявність, способи формування, розміщення і використання фінансових ресурсів.

Тобто, фінансовий стан — це одна з найважливіших характеристик діяльності підприємства, яка у своїй основі містить динамічні, повторювані, часто нерівномірні процеси руху фінансових ресурсів. Тому метою оцінки фінансового стану підприємства є пошук резервів підвищення ефективності їх формування, розміщення і використання.

Використання того чи того методичного підходу, об'єктивність отриманих даних залежать від низки зовнішніх і внутрішніх факторів. Серед основних факторів, які чинять вплив на їх застосування варто відзначити національні відмінності у стані економічного розвитку (стійкості економічної системи), стабільності законодавства, можливостях інтерпретації даних, нормативах для порівняння у процесі аналізу, необхідності доповнення неформалізованих методів формалізованими тощо.

Ще одну групу проблем становить пошук оптимальних прийомів щодо застосування даних методик, оскільки вони мають як свої переваги, так і недоліки: горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, трендовий аналіз, метод фінансових, порівняльний аналіз, факторний аналіз [3, с. 167].

Не зважаючи на те, що усі прийоми мають значну кількість недоліків, серед основних варто відзначити те, що при проведенні аналізу фінансового стану українські підприємства стикаються з проблемою, пов'язаною із нестабільністю економіки. У зв'язку з нестабільністю національної валюти, в умовах постійної зміни інформації багато фінансово-економічних показників, розрахованих на певний час, повністю втрачають свою цінність для аналізу, тобто в результаті проведення аналізу не можна стверджувати про його достовірність та актуальність. Ще одним негативним моментом здійснення аналізу показників фінансового стану дослідники визначають нерозвиненість фондового ринку, де б обертались акції акціонерних підприємств, і по яким можна було б судити про положення емітентів, їх фінансовий стан і розвиток. Крім того, нестабільність законодавчої бази (фінансового, податкового права) також ускладнює проведення аналізу фінансового стану підприємства.

Отже, у таких умовах доцільно рекомендувати з метою подолання проблем, пов'язаних як із застосуванням методичних підходів, прийомів фінансового аналізу, так і покращення організації його здійснення суб'єктами господарювання: проводити кілька разів на рік оцінку найважливіших показників фінансового

стану підприємства (індивідуальний підхід до визначення найголовніших показників); розробляти нові методи оцінки фінансового стану, а також способи покращення фінансового стану, підвищення платоспроможності і ліквідності, зокрема комплексного характеру нормалізувати, стабілізувати, привести до міжнародних норм фінансове та податкове законодавство; удосконалювати інформаційно-методичне забезпечення аналізу та уніфікувати методики форм фінансової звітності, що дозволить підвищити її аналітичні можливості та реальність оцінки майна; адаптувати закордонні методики аналізу фінансового стану, що на сьогоднішній день виступають основними у процесі його здійснення, до соціально-економічних умов і практики господарювання суб'єктів національного господарства; проводити методичні семінари для осіб, відповідальних за здійснення аналізу фінансового стану з метою формування мотиваційних аспектів його удосконалення та підвищення рівня кваліфікації тощо.

Література

1. *Грачова Р.* Як визначити реальний фінансово-майновий стан свого підприємства / Грачова Р. // Дебет-Кредит. — 2012. — № 34. — С. 18–27.

2. *Попович П.Я.* Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: Підруч. для ВНЗ. Рекомендовано МОН У /Попович П.Я. — Тернопіль, 2011. — 456 с.

3. *Стецiв І.І.* Проблеми формування інформації щодо фінансового стану підприємства / Стецiв І.І., І.С. Пігура // Науковий вісник. — 2011. — № 16 — С. 167–170.

4. *Коробов М.Я.* Фінансово-економічний аналіз підприємств / Коробов М.Я. — К., 2012. — 378 с.

Фесенкова М.О., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кузьмінська О.Е., к.е.н.,
професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

ПРОБЛЕМИ АНАЛІЗУ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одним з свідоцтв економічного відродження країни є створення нових робочих місць. В умовах економічної кризи в Україні таке явище під силу тільки підприємствам малого і середнього бізнесу.

Внаслідок зростання значення таких підприємств в економіці країни розроблені державні програми підтримки малого бізнесу, запропоновані сприятливі варіанти оподаткування і максимального спрощення ведення бухгалтерського обліку.

Для будь-якого підприємства важлива розробка заходів щодо ефективного аналізу діяльності кожного окремого підприємства малого бізнесу, тому правильний підхід до цього питання та вибір найраціональнішої форми обліку є головним напрямком роботи підприємства.

Головна перевага малого бізнесу — сукупність форм і методів пристосування до змін на глобальному ринку: здатність реагувати на зміни як наслідок невеликого обсягу виробництва та обмежених ресурсів, вразливість порівняно з великими компаніями; заповнення прогалин в економіці внаслідок неможливості застосування ефекту масштабу у виробництві та збуті, що має багаторівневий характер; головне джерело новацій як результат вільніших організаційних умов на малих підприємствах, індивідуалізації підходу в розробленнях.

У бухгалтерському обліку й аналізі фінансових результатів діяльності малих підприємств виникають ключові проблемні питання, а саме:

— складність застосування окремих П(С)БО та формування облікової політики малого підприємства;

— надмірна складність методик обліку витрат для підприємств малого бізнесу;

— недосконалість спрощеного Плану рахунків, регістрів бухгалтерського обліку для малих підприємств;

— неадекватність форм фінансової звітності різних за розміром, обсягом і видами діяльності підприємств сфери малого бізнесу;

— відсутність єдиної комплексної методики проведення аналізу фінансових результатів діяльності малих підприємств.

Основним питанням організації обліку на підприємствах малого бізнесу є створення надійної та достовірної системи отримання інформації, яка б давала можливість ефективного здійснення управління суб'єкта малого підприємництва та отримання прибутку від його діяльності.

Основні причини гальмування розвитку малого підприємництва в Україні:

— неопрацьованість законодавства як з питань розвитку малого підприємництва, так і підприємництва в цілому;

— високі податки, що змушує деяких суб'єктів малого та середнього підприємництва йти в тіньову економіку;

— недостатня державна фінансова-кредитна і майнова підтримка малих підприємств;

— відсутність дійового механізму реалізації державної політики щодо підтримки малого бізнесу;

— недосконалість системи обліку та статистичної звітності малих підприємств;

Можна запропонувати такі напрями вирішення системних проблем розвитку малого підприємництва:

1. Сприяти формуванню сприятливого підприємницького клімату:

а) привести чинні нормативно-правові акти місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування у відповідність до принципів державної регуляторної політики;

б) розробити механізм часткового відшкодування з місцевих бюджетів відсоткових ставок за кредитами, залученими суб'єктами малого та середнього підприємництва для реалізації інвестиційних проектів;

в) сформувати регіональні бази даних щодо інвестиційних пропозицій малих підприємств (особливу увагу слід звернути на розповсюдження інформації серед іноземних інвесторів).

2. Для створення нових робочих місць і скорочення безробіття та стимулювання розвитку підприємництва місцевій владі необхідно:

а) сприяти самозайнятості безробітних шляхом надання їм одноразової грошової допомоги для започаткування власної підприємницької діяльності. Для отримання такої допомоги безробітні повинні представити бізнес-план для вирішення актуальних на регіональному рівні проблем;

б) при перепідготовці та підвищенні кваліфікації безробітних особливу увагу слід приділяти професіям, що не тільки користуються попитом на ринку праці, але й дають змогу започаткувати власну справу;

в) проводити семінари та курси підвищення кваліфікації для всіх бажаючих розпочати підприємницьку діяльність.

3. Стимулювати проведення регіональних конкурсів (тендерів) щодо закупівлі товарів і надання послуг малими підприємствами за кошти державних і місцевих бюджетів, а також участь підприємців у виконанні регіональних замовлень.

Розділ 4

ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ, АНАЛІЗІ ТА АУДИТІ

***Авраменко В.О.**, студентка ОЕФ, 6 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Матієнко-Зубенко І.І., к.е.н,
доцент кафедри аудиту

ПРИКЛАДНІ ПРОГРАМНІ РІШЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Діяльність будь-якого підприємства супроводжується розрахунковими операціями через установу банку в готівковій і безготівковій формах. На сьогодні питома вага останніх постійно зростає. Облік грошових коштів на поточних рахунках у банку є досить важливою, оскільки від достовірності, точності та оперативності їх обліку залежить уся господарська діяльність підприємства.

Застосування сучасних інформаційних технологій передбачає вдосконалення методологічних засад бухгалтерського обліку, і, як наслідок, поліпшення якості економічної інформації для забезпечення управління підприємством. Ці зміни зумовлені тим, змінюються способи обробки даних, при яких забезпечується різна швидкість надання звітної інформації. У різних системах бухгалтерського обліку (від паперової до комп'ютерної) вона досягається, як правило, раціональною організацією облікових даних, одноразовим їх отриманням і передачею за всіма напрямками.

Розмаїття програмних продуктів (ПП), що реалізуються на інформаційному ринку України, відрізняється один від одного тим, що одні з них краще підходять для малих, середніх чи великих підприємств, обслуговують комерційну діяльність чи бюджетну сферу тощо. Програми для автоматизації малої бухгалтерії («Інфо-бухгалтер», «1С», «Skat») порівняно простіші у впровадженні, проте вони, як правило, не містять автоматичних функцій, що дозволяють вести бухгалтерію з урахуванням усіх нюансів.

ПП для автоматизації великої бухгалтерії дозволяють автоматично вести всі можливі бухгалтерські операції, являють собою не одну окрему програму, а набір сумісних модулів, кожен з яких відповідає тому чи тому розділу бухгалтерського обліку. Прикладами таких програм є «Бест», «Парус», «RS-balance», програми СКБ «Контур» і «Бонус», система «Галактика».

Переважна більшість відомих бухгалтерських програм мають версії для DOS і для Windows. Версії програм, призначені для Windows, завжди трохи дорожче, ніж для DOS, але їх переваги сторицею покривають націнку. Крім того, для роботи під Windows необхідні більш потужні комп'ютери і якщо Windows не встановлено, його доведеться встановити.

Для роботи бухгалтерії в режимі реального часу використовують мережеві прикладні програмні рішення. Якщо працювати в автоматизованій бухгалтерії будуть кілька працівників на кількох комп'ютерах, то комп'ютери обов'язково повинні бути об'єднані в мережу щоб проводки, що вводяться всіма бухгалтерами, потрапляли в один загальний журнал. Усі поширені зараз програми мають мережеві версії, які стоять трохи дорожче немережевих. Робота програми з автоматизації великої бухгалтерії взагалі немислима в немережевим режимі.

Запровадження автоматизованої форми обліку потребує значної підготовчої роботи: створення (придбання) програмного забезпечення; навчання облікових працівників; уточнення графіку документообороту; введення залишків за попередній період; створення довідників нормативно-довідкової інформації та інше.

Одним із шляхів вирішення інформаційних проблем на підприємстві є створення автоматизованих робочих місць (АРМ) спеціалістів, у тому числі бухгалтера, в автоматизованій системі управління. Отже, комп'ютеризація суттєво змінює процес організації роботи облікового апарату. Обліковий процес в умовах використання АРМ бухгалтера організується як ланцюжок взаємопов'язаних робочих місць, у яку включаються робочі місця бухгалтера й інших працівників, зв'язаних з організацією бухгалтерського обліку.

Сучасні засоби обчислювальної техніки, включаючи пристрої збору, виміру, реєстрації, передачі, нагромадження інформації в ринкових умовах, дозволяють автоматично одержати всю первинну інформацію про господарські операції, що відбуваються, процесах і явищах. На сучасному етапі з'явилися умови для автоматичного сприйняття і реєстрації первинних даних на комп'ютерній техніці, що забезпечують швидке введення первинної інформації й обробку її на великих швидкостях.

Література

1. *Івахненков С.В*. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики // Бухгалтерський облік і аудит: Науково-практичний журнал — К., 2006. — № 4. — С. 52–58.
2. *Івахненков С.В*. Упровадження програмного забезпечення обліку і контролю // Бухгалтерський облік і аудит: Науково-практичний журнал. — К., 2007. — № 2. — С. 56–62.

***Бакун О. В**., студент, ОЕФ 4 курс,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Науковий керівник — Матієнко-Зубенко І. І., к. е. н.,
доцент кафедри аудиту

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Сьогодні не можливо уявити будь-яку сферу діяльності людини без використання сучасних інформаційних технологій. Основний акцент робиться на віддаленій обробці даних, спільному використанні обчислювальних ресурсів тощо. Останнім досягненням у цьому напрямку є так звані *хмари*, *хмарні обчислення* та *хмарні технології*.

В економіці використання хмарних технологій сприяють отриманню засобами мережі Інтернет доступу до обчислювальних потужностей і необхідного дискового простору. В такому разі користувач не повинен створювати власну обчислювальну мережу, що уможливлює скорочення витрат на утримання IT-структури підприємства. Наприклад, користувачу немає потреби в розгортанні на підприємстві апаратного і програмного забезпечення відповідного рівня і профілю оскільки він має доступ до готового сервісу провайдера, власника хмари.

Основними категоріями «хмарних» обчислень є: *інформаційні технології* як послуга (IT as a service, ITaaS) та *програмне забезпечення* (ПЗ) як послуга (Software as a Service, SaaS) [5]. «Хмарні» технології, зокрема, бухгалтерські SaaS-рішення, набувають все більшої популярності в Україні.

До найвідоміших зарубіжних розробок хмарних облікових систем відносяться Xero, Kashoo, «Моё дело», «Эльба». Зараз в Україні наявні власні Saas-сервіси для бухгалтерії. Це — Flp.ua,

«Где деньги», WebЗвіт, БухСофт [3]. Вітчизняні стартапи пропонують клієнтам онлайн-рішення локальних облікових задач, що є зручним для малого і середнього бізнесу. Перенесення ERP-систем у хмари є нелегким процесом, оскільки такі системи являють собою складні комплекси програм.

Бухгалтерська система «Бухсофт», яка пропонує роботу у хмарах з сервісом «Бухсофт-онлайн», містить такі онлайн-модулі: «Торгівля й послуги» — для автоматизації складського й оперативного обліку; «Бухгалтерія» — для автоматизації бухгалтерського і/або податкового обліку; «Зарплата й кадри» — для автоматизації кадрового обліку та нарахування заробітної плати; «Підготовка звітності», «Тестування звітності» та ін.

Корпорація «ПАРУС» пропонує користувачам «хмарну» розробку «jПарус», яка орієнтована на підвищення ефективності управління та мінімізацію сукупної вартості володіння IT (TCO, Total cost of ownership). Перевагою «хмарної» платформи «Парус» є можливість роботи в середовищі вільно розповсюджуваного ПЗ, призначена для автоматизації управління підприємством загалом і ведення бухгалтерського обліку зокрема на основі використання саме хмарних обчислень [1]. Використовуючи дане програмне забезпечення, у системі управління автотранспортом можна вести оформлення, облік і обробку дорожніх листів, облік витрат пального, облік технічного обслуговування і ремонтів, облік наданих послуг і виконаних робіт у розрізі замовників тощо.

Хмарний сервіс «iFin» дозволяє, крім підготовки і подачі звітності, вести складський облік, автоматизований облік у картках працівників (розрахунок заробітної плати, відпускних, лікарняних і податків через персональний календар), а також пакетне створення різного роду бухгалтерських документів з автоматичним заповненням [2].

Фірма «1С» також реалізує відповідні переваги хмарних технологій у своїх розробках. Мова йде про віддалене підключення через веб-інтерфейс територіально-розподілених підрозділів до системи «1С: Консолідація 8», а також функції колективної роботи над документами та віддаленого доступу через Інтернет до них за допомогою спеціалізованої системи «1С:Документооборот 8». За допомогою програмних продуктів фірми «1С» (версія 8) можна формувати і надавати й електронну звітність засобами мережі Інтернет. Зазначені сервіси можна використовувати в обліку для різних цілей. Наприклад, для організації централізованих тимчасо-

вих чи постійних архівів електронних оригінальних документів; створення постійного сховища необхідної в роботі інформації; створення табличних документів для постійної оперативної консолідації певної облікової інформації. Цікавим моментом у використанні хмарних технологій є можливість навчання майбутніх користувачів роботі з різними бізнес-додатками за допомогою розташованих у хмарі демо-версій користувацького програмного забезпечення.

Узагальнюючи зазначене, можна відзначити, що переваги хмарних технологій полягають у такому: зменшуються витрати на закупівлю серверного обладнання, апаратних і програмних рішень; можливі оперативні змінити конфігурації корпоративної IT-інфраструктури залежно від поточних потреб; висока доступність системи з будь-якого місця за наявності мережі Інтернет. Однак є і недоліки у використанні он-лайн серверів, а саме залежність від наявності мережі Інтернет, не надійність зберігання даних (із-за недосконалої вітчизняної законодавчої бази), відсутність можливості самостійно конфігурувати потужності обладнання.

Отже, хмарні технології мають значні перспективи використання в обліку. Є нагальна потреба у розробці детальних методик застосування хмар і віртуальних робочих місць для вирішення конкретних облікових задач, створення віртуальних офісів з відповідними централізованими сховищами первинної і звітної документації тощо.

Література

1. Парус — облачная платформа [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://j.parus.ua/ua/main/.

2. *Харченко А.* 5 сервисов для ведения домашней и предпринимательской бухгалтерии в Украине [Електронний ресурс]. — Режим доступу:http://ain.ua/2013/01/25/109542. — Заголовок з екрану.

3. Облачный феномен онлайн бухгалтерии [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.elzvit.org.ua/news/svejie-glavnye-novosti-sobytiya-nalogovoy-slujby-ukrainy/облачный-феномен-онлайн-бухгалтерии/. — Заголовок з екрану.

4. Хмарні обчислення / Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://uk.wikipedia.org/wiki/Хмарні_обчислення. — Заголовок з екрану.

5. Cloud computing: реалії і перспективи. [Електронний ресурс] Режим доступу http://gendocs.ru/v15391/cloud_computing_реалії_і_перспективи

Борщенко А.О., *студентка ОЕФ, 4 курсу,*
6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Власенко Т.В.,
ст. викладач кафедри аудиту

СУЧАСНИЙ ДОСВІД АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ

Впровадження інформаційних систем фінансово-економічного характеру є необхідною умовою успішного функціонування підприємства в сучасних умовах.

Ведення обліку праці, нарахування та виплати заробітної плати є важливим елементом системи обліку та управління підприємством, оскільки, з одного боку, допомагає визначити суму витрат підприємства на оплату праці і відповідно визначити фактичну собівартість виготовленої продукції, виконаних робіт і наданих послуг, з іншого боку, дозволяє максимально ефективно використовувати наявні трудові ресурси підприємства [2, с. 261].

Підприємство самостійно, але відповідно до законодавства, установлює штатний розклад, форми і системи оплати праці, преміювання. Урахування праці і заробітної плати — один із найважливіших і складних ділянок роботи, що потребують точних і оперативних даних, у яких відбивається зміна чисельності робітників, витрати робочого часу, категорії робітників, виробничих витрат.

Для автоматизації обліку нарахування заробітної плати розроблена значна кількість спеціалізованих модулів у рамках прикладних бухгалтерських пакетів (наприклад, «Парус», «Галактика», «1С: Підприємство») [1, с. 248].

Повну автоматизацію роботи бухгалтерів, а також табельників забезпечує модуль Заробітна плата системи «Галактика». Він призначений для автоматизації облікових і обчислювальних процедур, пов’язаних з оплатою праці персоналу підприємств, за погодинної і відрядної форм оплати праці. У «Галактиці», програмний модуль «Зарплата» взаємодіє з модулями «Облік і управління кадрами» та «Документообіг». У відділі кадрів формуються особові справи, штатний розпис і ведеться облік робочого часу. Розробники системи «Галактика» надають користувачам можливість за потреби самостійно вносити корективи в разі змін нормативної та законодавчої бази (зміна мінімальної заробітної плати, тарифної ставки першого розряду, видів і ставок податків, індексації).

Облік праці і заробітної плати можна вести і у конфігурації «1С: Бухгалтерія для України 8.2». На багатьох невеликих фірмах на бухгалтера іноді покладають безліч додаткових обов'язків, серед яких і ведення кадрового обліку. У конфігурації «1С: Бухгалтерія 8.2» документообіг розділів кадрового обліку та обліку оплати праці пов'язані: кадрові дані є підґрунтям обліку оплати праці [3, с. 346]. У конфігурації «1С:Бухгалтерія 8.2» можна вести повноцінний кадровий облік.

У табл. 1 наведено документи, якими оформляються у програмі основні кадрові операції:

Таблиця 1

КАДРОВІ ОПЕРАЦІЇ В ПРОГРАМІ «1С:БУХГАЛТЕРІЯ 8.2»

Операція	Документ «1С:Бухгалтерський облік для України 8.2»
Реєстрація нових працівників	**«Прийом на роботу в організацію»** — призначений для налаштування ведення обліку розрахунків із заробітної плати. Не формує проводок у бухгалтерському обліку, але в ньому задаються настройки ведення обліку розрахунків за заробітною платою
Переведення працівника до іншого підрозділу, зміна посади, зміна табельного номера, зміна розміру нарахування зарплати	**«Кадрове переміщення організацій»** —призначений для налаштування або зміни настройок ведення обліку розрахунків із заробітної плати. Не формує проводок у бухгалтерському обліку, але в ньому задаються або змінюються настройки ведення обліку розрахунків за заробітною платою
Відрядження працівників	**«Відрядження організацій»** — використовується для друкування бланка посвідчення про відрядження. Не формує проводок у бухгалтерському обліку
Звільнення з організації	**«Звільнення з організацій»** — реєструє звільнення працівників та припиняє щодо працівника розрахунки по заробітній платі. Не формує проводок у бухгалтерському обліку

Програма дозволяє автоматично нараховувати зарплату співробітникам за погодинною тарифною ставкою і проводити індексацію. Вручну можна додавати будь-які нові нарахування, але щодо них необхідно вводити вже розраховані суми нарахувань (утримань). Нарахування ведуться за відпрацьованим часом, зазначеним у документах. Алгоритм виплати зарплати дозволяє оформляти перерахування коштів на банківські рахунки та проводити виплату через касу. У системі здійснюється настроювання

відображення нарахувань (утримань), відображення витрат на оплату праці, нарахувань внесків до соціальних фондів у бухгалтерському та податковому обліку, які розраховуються автоматично. З 03.08.2014 року запроваджено утримання військового збору із заробітної плати. У документах нарахувань оплати співробітникам передбачена можливість введення будь-яких нарахувань і вручну. Після закінчення звітного періоду можна автоматично сформувати регламентовані звіти щодо фізичних осіб, звіти до фондів, статистичну звітність [3, с. 346].

Отже, слід зробити висновок, що питання нарахування заробітної плати займає особливе місце в роботі бухгалтерії кожного підприємства. Для повного, ефективного та систематичного обліку нарахування заробітної плати на підприємстві є досить значна кількість спеціалізованих програмних продуктів, які постійно поповнюються у розвиваються. Але використання будь-яких програмних засобів вимагає від бухгалтера підвищення кваліфікації та інформаційної компетенції.

Література

1. *Войтюшенко Н.М.* Інформаційні системи і технології в обліку [Текст] : навч.посіб. — Донецьк: ДонНУЕТ, 2009 — 340с.
2. *Марченко Д.Н.* Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — № 6. — С. 248–254.
3. *Сараєва Г., Власенко Л.* 1С: Бухгалтерія 8.2: доступно для бухгалтера. — Х.: Фактор, 2011. — 528 с.
4. Офіційний сайт представництва компанії «1С» в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://its.1C.ua/.

Бугай О.С., *студент ОЕФ, 5 курс,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Матієнко-Зубенко І.І., к.е.н,
доцент кафедри аудиту

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

У ринкових умовах суб’єкти підприємницької діяльності управляють належним їм майном на основі інформації бухгалтерського обліку, тому вміла організація останнього нерідко пе-

ретворюється на визначальний чинник ефективного використання власного капіталу, а ступінь раціональності облікового процесу набуває першочергового значення у контексті забезпечення успішного розвитку підприємства. Оскільки бухгалтерський облік, будучи орієнтованим на практику, і сам формується під тиском практичних потреб, то «головне завдання бухгалтера не у тому, щоб реєструвати факти та перебирати символи, а у тому, щоб вирішувати задачі, що виникають у процесі господарської діяльності» [1].

Ділянка обліку власного капіталу є трудомісткою для великих підприємств, зокрема і хлібопекарської галузі. Ефективного результату можна досягти, використовуючи сучасні інформаційні системи і технології обліку. Використання комп'ютерних облікових програм дозволяє підвищити оперативність ведення обліку власного капіталу, збільшити рівень його деталізації, посилити контроль за достовірністю та правильністю облікової інформації на всіх етапах її обробки. З іншого боку, комп'ютеризація ведення обліку, а саме, власного капіталу, дає змогу зменшити трудомісткість виконання окремих операцій, усунути дублювання інформації, звільнити бухгалтера від рутинної розрахункової роботи [2]. Відомо, що однією з головних переваг автоматизації бухгалтерського обліку на підприємстві є її необмеженість у сфері аналітичного обліку, яка забезпечується за рахунок можливості автоматичної обробки та зберігання інформації усіх звітних періодів у єдиній інформаційній базі даних. Ця перевага полягає в можливості отримання аналітичної інформації в будь-якому розрізі з необхідним ступенем узагальнення за будь-який проміжок часу, протягом якого накопичуються облікові дані.

Більшість підприємств хлібопекарської галузі застосовують стандартні прикладні програмні рішення (ППР), такі, як «1С: Бухгалтерія», «ПАРУС», «Галактика» тощо, але із-за особливостей виробничого процесу конкретні суб'єкти господарювання змушені замовляти автоматизацію окремих облікових задач, що не реалізовані в зазначених програмних комплексах. Однією з важливих передумов впровадження ППР є належний рівень комп'ютеризації на підприємстві і наявність комп'ютерних мереж. Тому, їх об'єктивна оцінка є першочерговим заходом при впровадженні програмного продукту.

Варто зауважити, що якість процесу автоматизації також залежить і від методологічних засад та облікової політики, наявно-

сті на підприємстві добре організованої системи обліку. Не менш важливим є узгодженість ведення бухгалтерського обліку з вимогами чинного законодавства, дотримання положень (стандартів) обліку і практичне їх впровадження.

ПАТ «Київхліб» для ведення бухгалтерського обліку використовує програмне забезпечення «1С:Бухгалтерія». У 2013 році на замовлення ПАТ даний програмний продукт був удосконалений з урахуванням специфіки ведення обліку хлібопекарської галузі. На підприємстві розроблене положення «Розширена аналітика обліку витрат (РАОВ)», яке забезпечує контроль правильності ведення документообігу в розрізі користувачів і видів витрат. Даний контроль дозволяє виключити помилки користувачів до та після проведення документу «Розрахунок собівартості».

Слід виокремити також проблему дооцінки (уцінки) капіталу, оскільки проведення переоцінки активів є непростим і багаторівневим процесом, складність якого полягає в потребі досить трудомістких розрахунків на усіх етапах його здійснення: від обґрунтованості прийнятого рішення про проведення переоцінки до визначення її кінцевих результатів. Важливим моментом є автоматизація розрахунків переоцінки, яку можна здійснити, використовуючи навіть програму Microsoft EXCEL. Але самого Microsoft EXCEL не достатньо для повноцінного ведення обліку на підприємствах, аналогічних ПАТ «Київхліб».

Отже, застосування сучасних інформаційних технологій в обліку на підприємствах хлібопекарської галузі сприятиме своєчасному та якісному прийняттю управлінських рішень завдяки швидкому обробленню інформації, зокрема, щодо формування та використання всіх складових власного капіталу.

Література

1. *Островерха Р.Е.* Шляхи вдосконалення організації обліку основних засобів / Островерха Р.Е. // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). — 2009 р. № 4(47). — С. 133–140.

2. *Клименко О. В.* Інформаційні системи і технології в обліку: навч. посіб. / О. В. Клименко — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 320 с.

Васько А.Ю., *студентка ОЕФ, 4-курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Науковий керівник — Власенко Т.В.,
ст. викладач кафедри аудиту

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ АВТОМАТИЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

У наш час інформаційних технологій складно уявити собі функціонування якого-небудь підприємства без комп'ютеризації основних процесів. Усе більше роботи і функцій сучасні фахівці намагаються перекласти на комп'ютер, і наданий момент можна сміливо стверджувати, що комп'ютерні технології міцно увійшли в наше життя. Не є винятком і бухгалтерія.

Сучасні бухгалтерські програми допомагають уникати помилок в обліку, економити робочий час, створювати нові можливості в аналітичній роботі організацій, а так само оперативно отримувати всю потрібну інформацію для виконання поставлених завдань.

До сучасної програми бухгалтерського обліку висуваються такі загальні вимоги:

— програма повинна підходити до існуючої на підприємстві системи бухгалтерського обліку;

— зобов'язана відповідати сучасним вимогам і забезпечувати отримання всієї необхідної для цілей управління інформації;

— мати в наявності функції, що відповідають профілю фірми, специфіці її роботи;

— реалізовувати достатній рівень аналітичного обліку;

— забезпечувати автоматизацію формування проводок і виконання розрахунків, складання зведень, звітів, а також формування первинних документів, що набагато підвищує ефективність ведення первинного обліку та полегшує працю бухгалтера [2, с. 485].

У даний час на світовому ринку програмного забезпечення бухгалтерського обліку пропонується безліч програм різних виробників. Серед Західних розробок найвідомішими є: Baan ERP, Oracle Application Axapta4.0, SyteLine, mySAP Business Suite, Maconomy, MFG/PRO, Microsoft Dynamics AX/NAV, iScala, Oracle E-Business Suite та ін. Такими бухгалтерськими програмами в більшості випадків користуються ті компанії, яким необхідно вести облік за міжнародними стандартами і регулярно готува-

ти відповідні звіти. До цієї категорії відносяться різні регіональні відділення іноземних компаній, спільні підприємства та фірми, що виконують закордонні замовлення. Вони користуються комплексними корпоративними системами, тобто ERP-системами. Так, наприклад програмне рішення Baan (США) в Україні використовують ВАТ «Гідросила», ВАТ «Червона зірка», ТОВ»АВМ Ампер». Клієнтами SAP, німецької компанії-розробника, в Україні є Жидачівський ЦПК, Чорнобильська АЕС, Міненерго України, комбінат «Азовсталь» та інші.

Серед переваг ERP-систем можна виділити можливість скоротити і уніфікувати використовуване апаратне забезпечення за рахунок технології «клієнт-сервер» і інтеграції інформаційної системи, уніфікації процесів у групах компаній і даних про кадрові ресурси, скорочення чисельності персоналу тощо. Ці корпоративні системи мають високу надійність при використанні, при впровадженні програмних продуктів надається можливість кваліфікованого сервісного обслуговування та автоматичного оновлення програмного продукту через Інтернет мережу [3, с. 480].

У той же час ERP-системам властива і низка недоліків. У першу чергу — це висока складність і висока ціна впровадження. Є достатня кількість прикладів подвоєння бюджету на впровадження ERP, але немає прикладів їх швидкої окупності: позитивні результати переходу на ERP починають виявлятися в середньому через 2 роки після впровадження.

Крім того, ERP-системи не завжди дозволяють використовувати компоненти різних виробників, ставлячи компанію у залежність від єдиного постачальника рішень. А такі програмні продукти, як Microsoft Dynamics AX/NAV та OracleE-Business Suite, дуже важко адаптувати до законодавства України.

Оскільки не кожне підприємство має достатньо ресурсів для впровадження таких систем, то використовуються системи російських розробників: «1С: Підприємство 8», «Парус», «Галактика», «Флагман» тощо, що наближені до стандарту ERP і включають різноманітні засоби для комп'ютеризації бухгалтерського обліку, управління персоналом, організації документообігу, комп'ютеризації складського обліку, фінансового аналізу, бізнес-планування, технологічної підтримки виробництва тощо. Впровадження та обслуговування цих програм має нижчу (порівняно з західними розробками) вартість, яка, додатково, може бути знижена за рахунок замовлення та інсталяції версії з обмеженою функціональністю (це може бути корисним для роздрібних підприємств середнього розміру). Програми мають порівняно високу надійність (рідко дають збої

при користуванні та дозволяють обмежити доступ до конфіденційних даних), мають простий дебагер, а тому досить легко переналагоджуються та модернізуються [4, с. 207].

Отже, необхідність використання зарубіжних програмних засобів на українських підприємствах обумовлюється потребою управління виробничими процесами в умовах інфляції та жорстокого пресингу, а ефективний вибір і їх впровадження сприяють осмисленню діяльності підприємства, розумінню шляхів його динамічного розвитку, гнучкому управлінню в складних умовах, що постійно змінюються.

Література

1. Інформаційні системи і технології на підприємствах: підручник / В.Л. Плескач, Т.Г. Затонацька. — К. : Знання, 2011. — 718, [2] с.
2. *Макарова Л. М.* Использование зарубежных программ для автоматизации учетных работ на отечественных предприятиях [Текст] / Л. М. Макарова, Е. Н. Душутина // Молодой ученый. — 2014. — № 2. — С. 485–488.
3. *Селдушова А. В., Макарова Л. М.* Проблемы внедрения корпоративных информационных систем отечественных и зарубежных производителей / XLI Огаревские чтения: материалы науч. конф.: в 3 ч. — Саранск: Изд-во Морд. ун-та, 2013. — С. 480–485.
4. *Сопко В.* Інформаційні технології в організації облікового процесу // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — №1. — С. 205–211.

***Дуван С.М.**, студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Власенко Т.В.,
ст. викладач кафедри аудиту

ЕКСПЕРТНІ СИСТЕМИ ЯК НАПРЯМ У ГАЛУЗІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПРОЦЕСІ ОБРОБКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Сьогодні в Україні спостерігаються тенденції стрімкого застосування інформаційних технологій у всіх сферах суспільно-економічного середовища.

Особливо швидкими темпами розвиваються інформаційні технології бухгалтерського обліку, аналізу і аудиту. Будь-який бухгалтер-практик працює на комп'ютері та не уявляє без нього своєї професійної діяльності.

Метою мого дослідження є розгляд експертних систем у розрізі штучного інтелекту як ще більшої автоматизації інформаційних систем в обліку, аналізі та внутрішньому аудиті, та з'ясування наслідків цього процесу.

Експертні системи — це програми для комп'ютерів, що акумулюють знання фахівців-експертів у конкретних предметних сферах, які призначені для отримання прийнятних рішень у процесі обробки інформації. Експертні системи трансформують досвід експертів у форму евристичних правил і призначені для консультацій менш кваліфікованих фахівців [2].

Головною перевагою експертних систем є можливість накопичення знань і збереження їх тривалий час. На відміну від людини до будь-якої інформації експертні системи підходять об'єктивно, що покращує якість проведеної експертизи. При вирішенні завдань, що вимагають обробки великого обсягу знань, можливість виникнення помилки дуже мала. І це є дуже важливою перевагою їх застосування в обліку, адже, дана галузь потребує точності та уважності, що не завжди може забезпечити такий чинник як людський фактор. Від ефективного ведення обліку на підприємстві залежить його подальша успішна діяльність [1].

Сучасна концепція використання експертних систем зводиться до того, що їх модулі мають застосовуватися всередині прикладних бухгалтерських програм, допомагаючи людині-професіоналу або керівникові вивчати проблему, але робити остаточний вибір або розв'язувати проблему самостійно такі системи не повинні. Тому, що експертні системи дають поради, проводять аналіз, виконують класифікацію, дають консультації і ставлять діагноз. Вони орієнтовані на вирішення завдань, але остаточне рішення щодо розв'язання конкретної проблеми повинні приймати спеціалісти-обліковці.

Практичне застосування штучного інтелекту в економіці засноване на експертних системах, що дозволяє підвищити якість і заощадити час для прийняття рішень, а також сприяє зростанню ефективності роботи та підвищення кваліфікації фахівців.

Штучний інтелект — це штучно створена система, яка здатна знаходити рішення поставлених перед нею задач не за допомогою наперед заданого алгоритму, а за допомогою власного досвіду, тобто може сама знаходити алгоритм рішення [3].

Чим більше задач може виконати інформаційна система, тим більше у неї підстав називатись експертною системою. Поява експертних систем ознаменувала перехід від суто теоретичної сфери штучного інтелекту до прикладної [4].

Як відомо, в світі немає нічого вічного і сфера обліку з використанням бухгалтерських комп'ютерних програм не є винятком. Технічний прогрес і зростаючі потреби людини призводять до того, що в той час як з'являються нові технології. Неймовірно, але факт: бухгалтерські програми на основі штучного інтелекту стануть настільки сильними і настільки дешевими, що люди будуть не в силах з ними змагатися. Такий розвиток подій вчені припускають на 2025 рік.

Однак увесь бухгалтерський облік повністю автоматизувати неможливо, хоча б тому, що хтось має ввести в комп'ютер дані. На підприємствах, в установах і організаціях це робитимуть люди — бухгалтери. Програмне забезпечення, так як і електронна звітність, є лише інструментами, які допомагають бухгалтерам зберегти час.

Але деякі дослідники притримуються дещо іншої думки щодо змагання людського інтелекту зі штучним. Вони вважають, що люди переможуть із тієї простої причини, що саме люди своїм розумом створили штучний інтелект.

Отже, будь-який бухгалтер чудово розуміє, що облікові дані є основою для проведення аналізу, тоді як дані аналізу є основою для проведення аудиту. Тому облікові дані мають містити в собі повну та точну інформацію, щодо економічного стану підприємства, щоб заздалегідь попередити виникнення неточностей і розбіжностей для успішного процвітання та ефективної роботи установи.

Об'єднання всіх видів програмних продуктів та їх окремих компонентів у єдину експертну систему визнано економічно вигідним, тому що використання експертних систем дозволяє істотно скоротити витрати на підготовку кваліфікованого персоналу, подальшу перевірку правильності виконаної на певному етапі їх роботи, а також зменшити час на виконання поставлених перед ними завдань.

Література

1. *Братко И.* Алгоритмы искусственного интеллекта на языке Prolog. — К.: Издательский дом «Вильямс», 2004. — 637 с.

2. *Джексон П.* Введение в экспертные системы. — К.: Издательский дом «Вильямс», 2001. — 622 с.

3. *М. Тим Джонс*. Программирование искусственного интеллекта в приложениях. — М.: ДМК Пресс. 2004. — 312 с.

4. *Корнеев В.В., Гареев А.Ф., Васеев С.В., Райх В.В*. Бази данных. Интеллектуальная обработка информации. — М.: Нолидж, 2000. — 352 с.

Єгорова В.В., *студентка ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Власенко Т.В.,
ст. викладач кафедри аудиту

СУЧАСНИЙ СТАН І ПРОБЛЕМИ АВТОМАТИЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

На сучасному етапі розвитку важко уявити підприємство без використання інформаційних систем. Для якісного ведення бухгалтерського обліку підприємств, організацій чи установ необхідно мати доступ до інформаційних ресурсів і скоротити часові витрати на розв'язання завдань, не пов'язаних з обліком діяльності безпосередньо. В цьому випадку необхідним стає запровадження автоматичного контролю за виконанням роботи з документами на всіх етапах, що кардинально підвищило б якість роботи виконавців, дало б змогу зробити терміни підготовки документів прогнозованішими і керованішими.

Питанням організації обліку в умовах застосування комп'ютерних технологій присвячені праці Ф. Бутинця, В. Завгороднього, С. Івахненко, М. Білуха, Т. Микитенко, Н. Задорожної та інших.

Завданнями дослідження є виявити переваги та недоліки автоматизації, доцільність, позитивним чи негативним є її вплив на ведення бухгалтерського обліку в Україні. Перевагами автоматизації можливо визначити те, що сучасні комп'ютерні засоби дозволяють значно полегшити виконання завдань для бухгалтерів і знизити трудомісткість окремих операції, зменшити кількість помилок при складанні первинних документів і зведених облікових регістрів, терміново отримувати необхідну інформацію. А як недоліки (особливо для малих підприємств) — високу вартість комп'ютерного обладнання та програмного забезпечення, що не завжди може дозволити собі підприємство з невеликими обсягами діяльності [2].

На ринку програмних продуктів представлено широкий спектр програм по автоматизації бухгалтерського обліку, найпоширенішими з яких і найадаптованішими до української системи ведення обліку є пакети «1С:Підприємство», «Парус — Підприємство» та «Галактика». В Україні ширшого розповсюдження набула програма «1С:Підприємство 8». Проте сьогодні дедалі більшої популярності набуває нова версія цієї програми «1С: Підприємство 8.3.5»

завдяки своїм новим додатковим можливостям. Система програм «1С: Підприємство» призначена для вирішення широкого спектру задач автоматизації обліку, які стоять перед сучасними підприємствами, що динамічно розвиваються. Вона є системою прикладних рішень, побудованих за єдиними принципами і на єдиній технологічній платформі: «1С: Підприємство» [4].

Автоматизація та осучаснення системи бухгалтерського обліку в Україні дає можливість підприємствам виходити на міжнародний рівень, залучати більше іноземних інвестицій, особливо зараз, коли Україна знаходиться в стані переходу на міжнародні стандарти обліку, оскільки підприємства будуть в змозі задовольнити зовнішніх користувачів повною, узагальненою, якісною інформацією, що буде найбільш точною та достовірною. Запровадження нових технологій в обліку показує, що підприємство ефективно функціонує, та керівництво впроваджує нові технології для того, щоб підвищити конкурентоспроможність підприємства та вивести на вищий рівень.

Як уже зазначалось, одним з недоліків автоматизації є висока вартість, але вони можуть вільно замінювати робочу силу. А оскільки вартість інформаційних систем падає з часом, вони заміняють робочу силу, яка історично має зростаючу вартість. Інформаційні системи також змінюють розміри контрактів фірм, тому що вони можуть зменшувати операційні витрати. З часом підприємство може компенсувати витрати на переоснащення, зменшити витрати на оплату праці та, очевидно, збільшити прибуток [3]. Маленькі підприємства можуть використовувати інформаційні системи, щоб отримати частину сил і можливостей великих підприємства. Вони можуть координувати обліковий процес, маючи невеликий кадровий склад працівників. Великі підприємства можуть використовувати інформаційні технології, щоб досягти частини маневреності й чутливості маленьких [1].

Інформаційні системи можуть стати потужними інструментами для створення конкурентноспроможніших і ефективніших організацій. Вони можуть використовуватися, щоб перепроектувати організації, трансформуючи їх структуру, облікову політику, механізми управління роботою, трудовими процесами. Бухгалтерський облік є одною з найважливіших складових управління підприємства, тому модернізація, автоматизація його є нерозривними з процесом розвитку підприємницької діяльності України в цілому. Тому процес автоматизації бухгалтерського обліку повинен бути організованим і регульованим науковцями, а кожне підприємство у цих питаннях повинно спиратися на наукові знання, здобутки та досвід великих міжнародних організацій.

Література

1. *Аль-Джамалі, А.-М.* Сфери застосування інформаційних технологій / А.-М. Аль-Джамалі, О. Мацків // Всеукр. наук. конф. аспірантів та молодих вчених, 25 березня 2014 р. : матер. конф. — Одеса: ОНЕУ, 2014. — С. 49–53.
2. *Казановська В. О.* Удосконалення обліку в умовах автоматизованої обробки облікової інформації / В. О. Казановська // Фінанси України. — 2012. — № 74. — С. 83–90.
3. *Степовая Т. Г.* Трансформация национальных стандартов в международные стандарты бухгалтерского учета / Т. Г. Степовая // Accounting and audit in the context of Evropean ekonomic integration: advancements and expectations : междунар. научн. конф., 5 апреля 2013 г., Кишинев. — С. 7–8.
4. Огляд нової платформи «1С:Підприємство 8.3» — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://erp-project.com.ua/index.php/uk/novini/item/206-obzor-novoj-platformy-1s-predpriyatie-8-3http://erp-project.com.ua/index.php/uk/novini/item/206-obzor-novoj-platformy-1s-predpriyatie-8-3

Іжелюк І.М., *студент ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Власенко Т.В.,
ст. викладач кафедри аудиту

ПЕСПЕКТИВИ АВТОМАТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ ЗАПАСІВ НА ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

На сучасному етапі важливим чинником успішності не лише підприємства, а й української економіки загалом, є автоматизація бухгалтерського обліку, яка повинна забезпечувати процес управління точною і оперативною інформацією. Автоматизація обліку запасів, зокрема, значно полегшує облікові процедури, складання фінансової звітності підприємства, а також сприяє оптимальності та об'єктивності отриманих показників.

Проблеми обліку виробничих запасів сучасних умовах господарювання підприємства набувають особливої актуальності і в зв'язку з потребою швидкої і достовірної інформації для прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Процес відображення виробничих запасів в обліку, який складався роками, не задовольняє інформацією управлінський персонал. Тому сьогодні важливим є вирішення питання пристосування сучасної системи обліку виробничих запасів

на підприємствах до вимог оптимізації оперативності та достовірності надання інформації для потреб менеджменту з метою раціоналізації управління оборотними активами та підвищення ефективності діяльності суб'єктів господарювання в цілому [3].

Раціональне управління виробничими запасами потребує своєчасного оперативного обліку за їх надходженням і використанням і залишками, а це не можливо без застосування в обліку комп'ютерних систем і технологій. Тому для підприємства акцентувати увагу потрібно на повному та обов'язково своєчасному відображенні даних щодо надходження, наявності на складах і витрачання запасів, які є обмеженими ресурсами підприємства, і використання яких повинне бути націлене на досягнення якнайкращого кінцевого результату.

Важливим кроком для підприємства є вибір програмного продукту для автоматизації своєї господарської діяльності, враховуючи масштаби виробництва, розміри підприємства та його стратегічні цілі. Після закінчення заходів щодо постачання й установки програмного забезпечення (ПЗ) необхідно узгодити ступінь потреби в адаптації типової конфігурації ПЗ та особливості ведення обліку на підприємстві. Якщо говорити про запаси, то важливим етапом є аналітичний облік, що є необхідним для здійснення широкомасштабного контролю за їх наявністю, надходженням і витрачанням. У результаті це врятує підприємство від неочікуваних нестач, браку інформації про рух запасів [2].

Загалом можна виокремити такі проблеми ведення обліку виробничих запасів:

- ✓ комп'ютерна техніка недостатньо використовується при проведенні інвентаризації та оформленні її результатів;
- ✓ складність визначення справедливої (ринкової та неринкової) вартості запасів;
- ✓ недостатня деталізація автоматизації обліку запасів, а також обмеженість контролю використання виробничих запасів [4].

Шляхами вирішення перерахованих проблем є: впровадження в практику проведення інвентаризації автоматизованих програм, електронних таблиць Excel, які використовуються на промислових підприємствах; чітка автоматизація організації обліково-контрольних процедур руху запасів підприємств (застосування прийомів обліку за центрами відповідальності, заходів контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів); налаштування програмних продуктів відповідно до умов облікової політики підприємства, підвищення оперативності та деталізації обліку запасів; за рахунок запасів,

що не використовуються у процесі виробництва, проте зберігаються на складах підприємство має впевненість у завтрашньому дні. Тому при автоматизації та налаштуванні програмних продуктів слід приділити увагу номенклатурі, виокремленні запасів такого виду в окрему групу, створити так би мовити резерв для того, щоб підприємство могло оцінити відсоток стабільності та неперервності свого виробничого процесу у разі затримок чи збою у постачанні запасів [1].

Отже, вдосконалення обліку запасів є важливим елементом на шляху досягнення підприємством своїх стратегічних цілей, оскільки контролюючи ресурси і забезпечуючи їх своєчасний, оперативний облік, можна впливати на кінцевий результат, кількість виготовленої продукції.

Автоматизація обліку виробничих запасів вносить позитивні зміни до технології роботи бухгалтерії. Процес автоматизованої обробки даних із обліку таких запасів полягає у виконанні поетапних операцій з метою контролю за їх рухом і складанням звітності. При цьому необхідно вирішити такі завдання: провести повну автоматизацію відділу постачання і збуту, запровадити інформаційну систему на складі та у виробництві, отримувати оперативно облікову інформацію в бухгалтерії підприємства, ведення облікових реєстрів і складання звітності за допомогою комп'ютерної обробки інформації.

Література

1. *Івахненков С.В.* Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики Бухгалтерський облік і аудит. — 2010. — № 4. — С. 54.
2. *Рапинець В. І.* Облік виробничих запасів з використанням інформаційних технологій / В. І. Рапинець: матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України», Тернопіль, 21–22 листопада 2007 р. — С. 502–504.
3. *Муравський В. В.* Селекція та облік програмного забезпечення для автоматизації діяльності торгівельних підприємств / В.В. Муравський // Вісник ЖДТУ: Економічні науки. — 2010. — 3(53). — С. 162–164.
4. *Марченко Д.М.* Автоматизація бухгалтерського обліку як джерело зростання його ефективності / Д.М. Марченко // Актуальні проблеми економіки. — 2009. — 6 (96). — С. 248–253.

Кабанова К.В., *студентка ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Матієнко-Зубенко І.І., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

На сьогодні сучасні інформаційні технології стали надійними помічниками в усіх видах діяльності людини. Не є виключенням і сфера фінансового аналізу, де також значний прогрес може бути досягнутий за рахунок використання комп'ютерної техніки, програмного забезпечення та засобів комунікації.

Теоретичні та методологічні аспекти використання програмних продуктів при проведенні аналізу фінансово-господарської діяльності підприємства в сучасних умовах знайшли відображення в наукових працях багатьох вітчизняних і зарубіжних науковців і практиків, серед яких: В.Ф Ситник, Н.В. Єрьоміна, В. Палій, В. Ковальов, Н. Русак, М. Міхайлова–Станюта та інші.

Аналіз літературних джерел свідчить, що фінансовий стан підприємства є найважливішою характеристикою його діяльності, впливає на конкурентоздатність, визначає його потенціал у діловому співробітництві, оцінює ступінь гарантованості економічних інтересів самого підприємства і його партнерів із фінансових та інших відносин.

Аналітичні дослідження фінансового стану підприємства містять багато різноманітних розрахунків, обробку, аналіз та інтерпретацію отриманих результатів, що займає багато часу. Враховуючи, що об'єктом таких досліджень можуть слугувати одразу кілька підприємств різного розміру, при несвоєчасному отриманні необхідної інформації, може постраждати не тільки якість результату прийняття управлінських рішень, але й самі підприємства, що їх приймають.

Тому, однією з задач, що виникає при аналізі фінансового стану підприємства, є використання сучасних інформаційних систем і технологій для його оцінки [1, 2].

Вітчизняні розробки прикладних програмних рішень, у кращому випадку, містять окремі спроби для проведення аналізу діяльності підприємства. Корпорацією «ГАЛАКТИКА» на ринку інформаційних продуктів пропонується корпоративна інформа-

ційна система на базі програмного рішення «Галактика ERP», побудована за модульним принципом, що допускає залежно від виробничо-економічної ситуації ізольовану експлуатацію окремих модулів, а також використання їх довільних комбінацій [3].

Системи «Галактика ERP» включає модуль «Фінансовий аналіз», інструментальні засоби якого дозволяють характеризувати діяльність підприємства не тільки у грошовому еквіваленті, а й визначати вплив тих чи тих чинників на управлінський процес з точки зору кількісних характеристик. Даний модуль адресований керівникам і фахівцям фінансових служб. Основні завдання, що вирішуються в ньому, — оцінка фінансового стану підприємства і перспектив його подальшого розвитку з орієнтацією на підприємства всіх форм власності, у тому числі і з особливостями представлення звітності за міжнародними стандартами. Аналіз фінансового стану проводиться на підставі даних зовнішньої звітності, а також будь-якої фінансової інформації.

Модуль «Фінансовий аналіз» системи «Галактика» володіє широкими функціональними можливостями. Він дозволяє модифікувати вже підготовлені розробниками шаблони аналітичних таблиць і створювати власні. Система забезпечує перевірку взаємозв'язку показників і форм звітності, що сприяє зменшенню кількості помилок у початковій інформації і підвищенню якості результатів аналізу. Також використання індексів дозволяє підвищувати порівнюваність і результативність тих чи тих показників. Складність використання модуля, а ефективність його використання залежатиме від кількості методик, реалізованих розробниками у відповідній версії системи. Автономна експлуатація модуля «Фінансовий аналіз» (без інших контурів і модулів системи «Галактика») швидше за все буде економічно малоефективною через високу трудомісткість роботи і значну вартість [4].

Отже, на сьогоднішній день головним напрямком удосконалення аналітичної роботи на підприємстві є ширше використання новітніх інформаційних технологій. Сучасні управлінці повинні чітко уявляти, яка інформація буде потрібна в конкретний момент, тісно співпрацювати з розробниками програмного забезпечення з приводу включення в програмні рішення комплексів задач з фінансового та економічного аналізу діяльності підприємства. На ринку інформаційних продуктів можна констатувати достатньо стійку тенденцію заміщення зарубіжних програм відповідними російськими та вітчизняними розробками, які враховують специфіку економіки та існуючі напрацювання національної аналітичної школи, не дивлячись на те, що останнім часом

великі підприємства активно впроваджують дорогі зарубіжні системи.

Література

1. *Ковалева В.* Финансовый анализ: методы и процедуры / В. Ковалева. — М.: Финансы и статистика, 2002. — 322 с.
2. *Ковалев В.В.* Анализ хозяйственной деятельности предприятия. Учебник / В.В. Ковалев, О.Н. Волкова. — М.: ООО «ТК Велби», 2002. — 424 с.
3. *Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І.* Інформаційні системи і технології обліку: Навч. посібник.— К.: КНЕУ, 2008. — 593 с.
4. *Королев Ю.А.* Системы для экономического анализа // Бухгалтер и компьютер. — 2003. — № 10 (49) — С. 35–43.

Кармалюк Ю. С., *студент ОЕФ, 4 курс,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник Матієнко-Зубенко І.І. к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ДЛЯ ОБЛІКУ ДОХОДІВ І ВИТРАТ ОПЕРАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасна фаза розвитку вітчизняної економіки характеризується становленням системи ринкових відносин і створенням відповідного їй господарського механізму та інфраструктури. Відповідно цей процес вимагає розробки нових підходів до управління підприємством, які будуть спрямовані на формування та реалізацію успішної тактики і стратегії підприємницької діяльності. Зважаючи на це, надзвичайно важливою постає проблема інформаційного забезпечення процесу управління. Адже від якості та своєчасності отриманої інформації залежить його ефективність, а у перспективі — успішність і конкурентоспроможність самого бізнесу в динамічних ринкових умовах.

З огляду на це, важливого значення набуває необхідність удосконалення фінансового обліку в цілому й обліку доходів, витрат і фінансових результатів, зокрема, як найважливіших складових інформаційної системи підприємства.

Питання автоматизації доходів і витрат розглядалися у працях науковців: В.П. Завгороднього, Ю.А. Кузьмінського, Ф.Ф. Бути-

нця, Ю.О. Ночовної, Н.В. Прохара, Л.О. Терещенко, І.І. Матієнко-Зубенко та інших.

Вибір програмного забезпечення для автоматизованого ведення обліку, а отже й визначення фінансових результатів і складання звітності залежить від фінансових можливостей підприємства й масштабів запланованої автоматизації. Тому цей процес передбачає оцінку найбільш раціонального підходу до впровадження автоматизованих облікових систем. Аналізуючи наукову літературу вище наведених учених, зауважимо, що існують чотири основні підходи до розв'язання такої проблеми: *універсальний* (програмне забезпечення (ПЗ) для автоматизації найтиповіших процесів та вирішення найпоширеніших комплексів задач бухгалтерії), *спеціалізований* (ПЗ, яке враховує специфіку діяльності підприємства), *компонентний* (поетапна автоматизація облікового процесу) та *індивідуальний* (розробка унікального програмного продукту згідно умов замовлення та особливостей обліку на підприємстві) [1, с. 136].

Слід зазначити, що основні проблеми, пов'язані з комп'ютеризацією обліку доходів, витрат і фінансових результатів з операційної діяльності підприємств стосуються, насамперед: організації їх аналітичного обліку; можливості застосування різноманітних методик визначення доходів і витрат у розрізі різних видів товарів; формування необхідної звітності для потреб управління; конфіденційності інформації тощо. Якщо не приділити достатньої уваги вирішенню цих питань, то ефективність комп'ютеризації обліку може бути мінімальною.

Актуальною є потреба не тільки в автоматизації обліку чи автоматизованій підготовці звітних форм, а й у результатах систематичної контрольно-аналітичної роботи, оперативність у достовірність якої теж досягається в автоматизованому режимі. Як свідчить практика, існують три найбільші проблеми, про які слід пам'ятати при впровадженні автоматизованої системи обліку: розгалуженість у специфіка господарської діяльності, обмеженість грошових коштів, рівень кваліфікації фахівців відповідного напряму [2, с. 609].

Також важливим є основне завдання автоматизації формування фінансових результатів і складання регламентованої звітності — надавати інформацію, що відповідає вимогам таких груп користувачів: внутрішні і зовнішні користувачі, користувачі управлінського складу підприємства [3, с. 496].

Таким чином, основні переваги від використання комп'ютерної техніки з відповідним програмним забезпеченням полягають в такому (рис. 1).

Рис. 1. Переваги автоматизації облікового процесу доходів і витрат операційної діяльності підприємства

Отже, за умов використання інноваційних інформаційних технологій і впровадження корпоративних інформаційних систем підприємства, вирішується великий комплекс задач, основними з яких є: створення системи оперативного обліку і контролю за всіма напрямками діяльності підприємства, формування достовірної, актуальної інформаційної бази для прийняття тактичних і стратегічних рішень на всіх рівнях управління.

Література

1. *Прохар Н.В*. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: [монографія] / Н.В. Прохар, Ю.О. Ночовна. — Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. — 257 с.

2. *Левицька С.О., Андрєєва А.О.* Автоматизація господарського обліку як чинник прискорення процесу діяльності підприємств // Наукові записки НУ «Острозька академія», Серія «Економіка», випуск 16. — Острог: НУ «Острозька академія», 2011. — 644 с.

3. *Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І.* Інформаційні системи і технології в обліку: Підручник. — К.: КНЕУ, 2008. — 592 с.

Ківаєва Ю.А., *студентка ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Власенко Т.В.,
ст. викладач кафедри аудиту

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ

Проблеми впровадження інформаційних систем, вивчення їхніх теоретичних і методологічних аспектів розвитку на підприєм-

ствах розглядали вчені: М.Т. Барановський, М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненков, М. К Івлієв, Ю.А. Кузьмінський, Шуремов Е.Л. Дані вчені зробили значний внесок у розвиток інформаційних систем бухгалтерського обліку. Проте ряд проблем щодо їх впровадження є неповністю дослідженими.

Процес господарювання сучасних українських підприємств часто здійснюється в умовах відсутності єдиної інформаційної системи. Це породжує умови для непрозорості обліку, що позначається на точності розрахунку показників діяльності підприємства [5]. Тому проблема впровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку на сьогодні залишається досить актуальною, оскільки з їх упровадженням праця стає більш творчою, спрямованою на організацію і вдосконалення обліку.

В умовах сьогодення без комп'ютерної техніки та програмного забезпечення не може діяти навіть найменше підприємство. Зайняти лідируюче положення на ринку, підвищити ефективність роботи персоналу, створити оптимальну структуру управління — найважливіші завдання керівника підприємства. У бухгалтерській діяльності це особливо важливо, що обумовлює необхідність застосування пакетів програм для бухгалтерського обліку, впровадження яких підвищує оперативність обробки даних.

На сучасному етапі розвитку економіки користь від інформаційних технологій є очевидною, проте існує ще досить багато проблем щодо автоматизації діяльності підприємств та їх облікових підрозділів. Так у майже 40 % підприємств України бухгалтерський облік неавтоматизований взагалі, або автоматизовані окремі його ділянки [3].

Розглянемо основні проблеми, які виникають у процесі впровадження інформаційних систем у бухгалтерський облік на підприємствах. Однією з основних проблем використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку на підприємствах є часта зміна нормативних актів, що встановлюють правила обліку, звітності та оподаткування. Для вирішення цієї проблеми слід зупиняти свій вибір на інформаційних системах, що володіють більшою гнучкістю і здатні відображати зміни зовнішніх умов [4].

Важливими проблемами, про які слід пам'ятати при впровадженні інформаційних систем у бухгалтерський облік, є:

— загальна організація бізнесу й обліку;

— грошові кошти;

— облікові та технічні кадри.

Звичайно, всі ці проблеми взаємопов'язані. Вирішення хоча б однієї з них спрощує вирішення інших. Наприклад, якщо підприємство від початку готове вкладати кошти у впровадження системи, то залучення сторонніх консультантів і суттєве оновлення (і навчання) штату власних фахівців значно сприятимуть успіху проекту.

Однак дуже часто, навіть витративши значні кошти на автоматизацію обліку, керівники підприємств здивовані тим, що вони персонально мало відчувають користь від автоматизованої облікової системи. Однак річ у тім, що традиційна фінансова бухгалтерія і бухгалтери в принципі не зорієнтовані на подання необхідної керівництву інформації. Спроба перебудувати діяльність бухгалтерії загрожує особистісними конфліктами. Іноді простіше залишити бухгалтерів у спокої і «не завантажувати» їх новими функціями. Саме тому на великих і середніх за розміром підприємствах (із чисельністю працюючих більш як 200 осіб) функції аналізу облікової інформації та її контролю, як правило, передані в інші руки — фінансовим контролерам, фінансовим директорам та їхнім службам, іноді — службам внутрішнього контролю та аудиту [2].

Що стосується облікових і технічних кадрів, то проблемою є нестача кваліфікованих кадрів. Слід також відзначити необхідність наявності на підприємстві працівника, відповідального за підтримку і подальший розвиток автоматизованої системи бухгалтерського обліку [4].

Серед пакетів прикладних програм найбільшої популярності у користувачів набула програма «1С: Бухгалтерія» для України. Програма побудована з урахуванням особливостей обліку в Україні на базі Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку і має всі характеристики для того, щоб забезпечити автоматизацію обліку на підприємствах різних галузей.

Таким чином, було проаналізовано те, що ефективність роботи бухгалтера на підприємстві суттєво підвищується завдяки засобам інформатизації та автоматизації документообігу, які дозволяють оперативно накопичувати відповідні бази даних про наслідки господарської діяльності та використовувати їх для формування редагування і друку вихідних документів, квартальних, піврічних і річних звітів, а також надавати інформаційні послуги відповідним організаціям, ланкам управління щодо ефективності роботи. Впровадження автоматизованої системи бухгалтерського обліку допоможе забезпечити ефектив-

ність обліку і подальший розвиток підприємства. Однак не слід забувати про те, що впровадження інформаційних систем є складним і трудомістким процесом і для успішної реалізації необхідно заздалегідь продумати вирішення хоча б основних проблем, що пов'язані з нею.

Література

1. *Івахненков С.В*. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку: Наукове видання. — Житомир, 2009. — 416 с.
2. *Корчак А.С*. Проблеми впровадження інформаційних систем бухгалтерського обліку на підприємстві [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://nauka.kushnir.mk.ua/
3. *Носкова Т.,Омелько М*. Проблеми та перспективи впровадження інформаційних технологій в організації бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://sophus.at.ua/
4. *Смуглякова В.С*. Проблеми та перспективи автоматизації бухгалтерського облікуобліку [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.repository.hneu.edu.ua/
5. *Подмешальська Ю.В*. Проблеми впровадження інформаційних систем обліку на підприємстві [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/

Коцур Г.Ю., *студентка ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Науковий керівник — Іванова Л.І.,
ст. викладач кафедри аудиту

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В АНАЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Об'єктивно дослідити економічні явища та процеси, прийняти та обґрунтувати адекватні господарські рішення в умовах розвитку ринкової економіки і науково-технічного прогресу для цього необхідно зафіксувати та здійснити обробку інформаційних потоків, обсяги яких дуже швидко зростають.

Обробка великих масивів інформації вимагає дуже великих витрат часу у тому випадку, коли не використовуються інформаційні технології. При обробці обліково-аналітичної інформації вручну існує також більший ризик наявності помилок, ніж у тому випадку, якщо він здійснюється з використанням інформаційних технологій.

Моделювання та прогнозування економічних явищ і процесів, а також планування та контроль діяльності підприємства практично не можливі без використання відповідного програмного забезпечення. Отже дослідження використання інформаційних технологій в аналізі економічної інформації є актуальним.

Дослідженнями у сфері інформаційних технологій займалися такі вчені, як проф. Ф.Ф. Бутинець, проф. І.Д. Лазаришина, проф. Є.В. Мних, учені Н.Г. Твердохлєб, С.В. Мельниченко, І.Т. Райковська та інші.

Для обґрунтування якісного господарського рішення необхідна точна, об'єктивна інформація про економічні процеси, явища, умови в яких функціонує суб'єкт господарювання. Аналітична обробка економічної інформації є досить трудомісткий процес, що зумовлено її великим обсягом і необхідністю оперативного отримання даних. Ці фактори дали поштовх до використання інформаційних технологій при проведенні економічного аналізу.

Найефективнішою організаційною формою проведення економічного аналізу в умовах комп'ютеризації є створення автоматизованих робочих місць (АРМ) аналітиків.

АРМ-аналітика — це фаховоорганізована обчислювальна система, призначена для автоматизації роботи з аналізу господарської діяльності підприємства, яка являє собою сукупністю програм обробки аналітичних даних за методикою комплексного аналізу діяльності підприємства.

Автоматизація бухгалтерського обліку значно зменшує трудоємність ведення обліку та зменшує ризик існування помилок в обліку, чим достовірніша інформація, що надає бухгалтерський облік, тим достовірніше уявлення буде про економічні процеси на підприємстві [3].

Програмне забезпечення аналітичних досліджень можна класифікувати так:

- окремі аналітичні програми, сумісні з власними бухгалтерськими програмами, які дозволяють проводити аналіз на підставі даних бухгалтерського обліку і бухгалтерської звітності, сформованої за допомогою програмного забезпечення;
- програмний продукт, який включає як обліковий так і аналітичний блок;
- універсальні аналітичні програми;
- спеціальні аналітичні програми, які вирішують специфічні завдання економічного аналізу в різних галузях економіки. Прикладом таких програм можна назвати:

- програмний комплекс «ОФО-Банк» формує звітність і розраховує основні показники діяльності банку;
- програми «Анализ финансового состояния страховых организаций Proffesional», «Парус-Страхование» призначені для обліку і аналізу господарської діяльності страхових організацій;
- програма «АВЕРС» призначена для розрахунку і формування будівельних кошторисів і ресурсних відомостей;
- програми «ИНЭК-Аналитик», «ИНЭК-Инвестор» дають можливість розробляти бізнес плани та інвестиційні проекти, а також оцінювати їх економічну ефективність [1].

Серед програм аналізу фінансового стану підприємства найбільшого розвитку і розповсюдження набули програми ретроспективного (підсумкового) аналізу, який проводився на основі даних фінансової звітності організації за кілька звітних періодів, що є основним джерелом інформації при розрахунку фінансових коефіцієнтів. До таких програмних продуктів відносяться аналітичні програми «ИНЭК-АФСП», «ИНЭК-Аналитик», «Экспресс-анализ финансового состояния предприятия».

При проведенні аналітичних досліджень ефективність роботи аналітика багато в чому залежить від досконалості методики аналізу, від того, наскільки вона відповідає сучасним вимогам управління виробництвом, а також технічним можливостям персонального комп'ютера. Комплексна комп'ютеризація аналізу є основою збереження його цілісності. Необхідність комплексного проведення аналітичних досліджень різних напрямів стає основною причиною об'єднання функціональних можливостей аналітичних програм. Це дає можливість оцінити та проаналізувати поточний і прогнозний фінансовий стан господарського суб'єкта, вибрати найкращу стратегію розвитку, розробити інвестиційні проекти та бізнес-плани, ефективного прийняття оперативних управлінських рішень.

Література

1. Управлінські інформаційні системи в аналізі та аудиті: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 180 с.
2. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VUbsNbU/2011_2/VUBSNBU11_p276-p279.pdf
3. http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/APE/2011_1/APE-2011-01/205-211.pdf
4. http://www.nbuv.gov.ua /portal/soc_gum/ptmbo/2009_1/stat37.pdf.
5. http://www.nbuv.gov.ua/portal/natural/asau/ 2009 14/asau14_73_

***Лобайчук Н.В.**, студентка ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Власенко Т.В.,
ст. викладач кафедри аудиту

СУЧАСНИЙ СТАН ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ ОБЛІКУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Головне призначення бухгалтерського обліку — задоволення інформаційних потреб. Оскільки в процесі ручної праці використовується набагато менший обсяг інформації, ніж той, яким володіє система бухгалтерського обліку, це суттєво впливає на якість рекомендацій щодо керівних впливів на об'єкт управління. Незважаючи на те, що бухгалтерський облік є найбільш регламентованою управлінською функцією, він вважається динамічною системою, яка постійно вдосконалюється. Необхідно передбачати можливість для постійної адаптації до змін у зв'язку з вимогами управління та часу [4].

Процес економічної інтеграції у світовому масштабі, стрімкий розвиток міжнародних економічних відносин призвели до необхідності інтернаціоналізації та стандартизації обліку. Перехід на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності відкриває для підприємств України нові можливості для узгодженості та ефективного функціонування інформаційної системи. Зі вступом України до Світової організації торгівлі та прийняттям рішення щодо вступу до складу країн Європейського Співтовариства набуває актуальності проблема гармонізації системи бухгалтерського обліку України, відповідно до вимог цих організацій [1].

На сьогодні ведення бухгалтерського обліку є малоефективним без комп'ютерної обробки даних. Зараз на ринку існує безліч бухгалтерських програм, що задовольняють найрізноманітніші вимоги до них. Особливу увагу слід приділити правильному вибору програми для свого підприємства.

Актуальність даної теми полягає в тому, що завдяки високому рівню комп'ютерної грамотності фахівців у галузі економіки та бухгалтерського обліку є можливість створення програмних додатків високої якості з потрібним набором функцій [4].

Підвищення оперативності інформаційного забезпечення, його дієвості та ефективності потребує впровадження електронного

обліку та контролю діяльності підприємств з використанням нових інформаційних технологій, з необхідністю використання інтегрованої системи електронного господарського обліку [2].

Автоматизація окремих комплексів задач бухгалтерського обліку сприяє зменшенню трудомісткості обліку, але не дозволяє повною мірою зробити його оперативним. Найповніше ці питання вирішуються в умовах автоматизації всього комплексу облікових робіт. Особлива увага приділяється розробці пакетів прикладних програм, що реалізують автоматизоване вирішення всіх типових завдань бухгалтерського обліку.

Однією з основних проблем використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку на підприємствах є часта зміна нормативних актів, що встановлюють правила обліку, звітності та оподаткування. Для вирішення цієї проблеми слід зупиняти свій вибір на інформаційних системах, що володіють більшою гнучкістю і здатні відображати зміни зовнішніх умов.

Важливими проблемами є: нестача кваліфікованих кадрів, перенесення даних у нову систему з мінімізацією витрат на введення цієї інформації. Слід також відзначити необхідність наявності на підприємстві працівника, відповідального за підтримку і подальший розвиток автоматизованої системи бухгалтерського обліку [4].

При впровадженні нових інформаційних систем на підприємстві обов'язково потрібно оцінювати ризик відставання від конкурентів через їх моральне зношування. Після закінчення заходів щодо постачання й установки програмного забезпечення необхідно узгодити ступінь потреби в адаптації типової конфігурації програмного забезпечення та особливості ведення обліку на підприємстві [3].

Одним із найважливіших процесів сучасності є інтеграція світової економіки. Цей факт робить автоматизацію бухгалтерського обліку вимогою часу й запорукою успішного переходу на Міжнародні стандарти фінансової звітності. Без цього неможливий перехід на міжнародний ринок і залучення іноземних інвестицій. У разі якщо підприємство виходить на зовнішній ринок, необхідне досягнення відповідності організації бізнесу міжнародним стандартам. Цю проблему легко вирішують автоматизовані системи, які дозволяють за одноразового внесення первинних даних розрахувати в короткі терміни безліч показників і подати їх у різних формах звітності [4].

Одним із напрямків удосконалення комп'ютеризації системи опрацювання бухгалтерської інформації є уніфікація її програм-

ного забезпечення. Ця проблема властива для всього світового матеріального виробництва і, тим більше, для кожної окремо взятої країни. Програмні продукти, представлені в даний час на ринку, різні за обсягом функцій, принципами побудови, технології ведення обліку, цінами тощо [5].

Таким чином, перспективи впровадження автоматизованих інформаційних систем бухгалтерського обліку невід'ємно пов'язані з переходом на міжнародні стандарти, що є на сьогодні економічною необхідністю. Прозорість і якість фінансової звітності є необхідною умовою розвитку окремих підприємств і економіки в цілому. Тому можна стверджувати, що перспективи автоматизації ведення бухгалтерського обліку однозначні — вони є необхідною умовою розвитку. Впровадження автоматизованої системи бухгалтерського обліку допоможе забезпечити ефективність обліку і подальший розвиток підприємства. Однак не слід забувати про те, що автоматизація є складним і трудомістким процесом і для її успішної реалізації необхідно заздалегідь продумати вирішення хоча б основних проблем, що пов'язані з нею [4].

Література

1. *Гладких Т. В., Подольська В.О.* Проблеми інформаційного забезпечення бухгалтерського обліку // Збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу і контролю в умовах світових інтеграційних процесів» / [відповідальний за випуск: проф. Куцик П.О.] — Львів : Видавництво Львівської комерційної академії, 2012. — 196 с.

2. *Кузнецова С.А*. Перспектива бухгалтерського обліку: стратегічність, електронна комерція та соціальна спрямованість // Європейський вектор економічного розвитку. 2014. № 1 (16).

3. *Носкова Т.Н. Омелько М.А*. Проблеми та перспективи впровадження інформаційних технологій в організації бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2012_12_11_12_kampodilsk/sekcija_4_2012_12_11_12/problemi_ta_perspektivi_vprovadzhennja_informacijnikh_tekhnologij_v_organizaciji_bukhgalterskogo_obliku/14-1-0-342

4. *Смуглякова В. С.* Проблеми та перспективи автоматизації бухгалтерського обліку / В. С. Смуглякова // Управління розвитком. — 2013. — № 5. — С. 121–123

5. *Степова С.В., Матвійчик Н.С, Черниш Ю.М*. Сучасні інформаційні технології в організації облікового процесу [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.rusnauka.com/28_NII_2012/Informatica/3_11-8036.doc.htm

Мусієнко А.В., *студент ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Матієнко-Зубенко І.І., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

CRM-СИСТЕМИ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ АВТОМАТИЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Сучасні підприємства вже не можуть отримувати конкурентні переваги лише за рахунок випуску нових видів продукції, розроблення та запровадження ефективніших технологічних процесів. Для розвитку бізнесу керівництво підприємств повинне приймати величезну кількість управлінських рішень, які опираються на якісну і своєчасну інформацію. Однак, обсяги інформації, її повнота і достовірність не завжди відповідають потребам управління, і керівники змушені приймати рішення інтуїтивно. Основним вирішенням такої ситуації є запровадження сучасних інформаційних технологій, які сприятимуть ефективному досягненню поставлених цілей із покращення фінансового стану підприємств, зростання їх конкурентоспроможності.

На практиці при побудові корпоративних інформаційних систем (КІС) використовують різні ідеології управління бізнесом: MRP, MRP2, ERP, CRM тощо. Особлива увага при цьому акцентується на автоматизації бухгалтерського обліку, оскільки облікова-аналітична інформація є основою для прийняття управлінських рішень.

Ідея методології MRP (Material Requirements Planning) — *планування потреб у матеріальних ресурсах* — полягає в плануванні надходжень, що забезпечують наявність будь-якої облікової одиниці товарно-матеріальних цінностей, необхідних для виготовлення виробів і надходжень товарів споживачам у потрібний час і в потрібній кількості. Концепція MRP II (Manufacturing Resource Planning — *планування ресурсів виробничого підприємства*) дозволяє автоматизувати процес формування основного плану виробництва на основі замовлень клієнтів і прогнозів попиту. ERP-система (Enterprise Resource Planning — *планування ресурсів підприємства*) являє собою надбудову над методологією MRP II і націлена на оптимізацію роботи та управління підприємством.

Сучасні CRM-системи (customer relationship management — *управління взаємовідносинами з клієнтами*) у своїй більшості здатні збирати, систематизувати всю необхідну інформацію, ро-

бити на її основі аналіз і прогнози, а також сприяти спрощенню контактів зі споживачами [5]. CRM дозволяє: підвищити рівень взаєморозуміння з клієнтами; збільшити прибутки в розрахунку на одного замовника; підвищити ефективність зусиль щодо збуту традиційних для компанії товарів і послуг; знизити накладні витрати, а також витрати на маркетинг та адміністрування; розширити перелік пропонованих товарів і послуг; підняти свій імідж в очах клієнтів. CRM сприяє формуванню єдиного інформаційного простору для синхронізації бізнес-процесів «постачальник-споживач». CRM-рішення взаємодіють з такими додатками програмного забезпечення підприємства, як: бухгалтерський облік і фінанси, управління проектами, електронна комерція та управлінням персоналом.

У [1] виокремлюються три підходи до побудови CRM-систем, які можуть бути реалізованим як разом, так і окремо: *оперативний* — забезпечує оперативний доступу до інформації у ході контакту з клієнтом у процесі продажу та обслуговування; *колабораційний (співробітницький)* — призначений для спільного аналізу даних, що характеризують діяльність клієнта і підприємства; *аналітичний* — забезпечує безпосередню участь клієнта в діяльності підприємства і можливість впливати на процеси розробки продукту, його виробництво, сервісне обслуговування.

Як свідчать результати дослідження провідної світової компанії Gartner [2], упровадження CRM-систем продовжує стабільно зростати, що зумовлено їх великою функціональністю та ефективністю. На даний момент є досить широкий вибір таких систем, тому підприємства мають можливість обирати систему залежно від своїх потреб і наявних прикладних програмних рішень, зокрема і з бухгалтерського обліку [4].

Сучасні економічні суб'єкти (сервісні компанії, виробничі підприємства, компанії-дистриб'ютори) витрачають значні кошти на запровадження CRM-систем, що істотно підвищують ефективність продажів і післяпродажної підтримки їх клієнтів. Великі компанії і фінансові установи надають перевагу CRM-системам світових лідерів (Siebel, mysap CRM, Saleslogix, Oracle CRM, Peoplesoft Vantive Enterprise), а більшість малих і середніх підприємств проводять автоматизацію ведення єдиної бази контактів з повною інформацією про історію взаємин, управління продажем [3].

У [2] наголошується, що впровадження CRM-систем має відбуватися на всіх рівнях підприємства — від акціонерів і вищого керівництва до працівників та охоплювати всі аспекти його дія-

льності. Як показує практика, в тих випадках, коли вище керівництво брало участь в розробці CRM-стратегій і впровадженні їх на підприємстві, були отримані значно кращі результати [5].

Отже, основними сферами застосування CRM-систем вважають: виробництво, надання послуг, оптову і роздрібну торгівлю, страхування і фінанси, телекомунікації і транспортні послуги. А використання таких систем може зробити успішнішою компанію, або мати негативні наслідки якщо було вибрано CRM-систему, яка не враховує специфіку бізнесу компанії.

Усе зазначене свідчить про те, що для успішної діяльності підприємства потрібно ретельно добирати сучасні інформаційні технології, які б забезпечували управлінський персонал якісною як обліково-аналітичною, так і маркетинговою інформацією.

Література

1. Класифікація інформаційних систем управління взаємовідносинами з клієнтами [Електронний ресурс] Режим доступу: http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2013/13gvlvzk.pdf
2. Gartner: Technology Defined [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.gartner.com/it-glossary/customer-relationship-management-crm/
3. *С. Шовкопляс*. Как повысить конкурентоспособность при помощи CRM // Office. — 2005. — № 3–4. — С. 12–18.
4. *Л. Синило*. Сложнее, чем кажется — внедрение CRM // Новый Маркетинг. — 2006. — № 3. — С. 87–95.
5. *Джил Діше*. CRM-навігатор. Посібник з управління взаєминами з клієнтами / Пер. з англ. О. Сисоєвої. — К.: Видавництво О. Капусти, 2006. — 375 с.

Попій Ф.О., *студентка ОЕФ, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і удит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Матієнко-Зубенко І. І., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА: АНАЛІЗ СУЧАСНОГО ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Неякісна система обліку витрат негативно впливає на економічний стан будь-якого промислового підприємства. Управлінський персонал не може своєчасно отримати реальну інформацію про стан витрат на виробництво, а значить не має можливості

ефективно управляти ними. Як свідчить зарубіжний досвід, найнадійнішим способом покращення стану обліку і управління виробничими витратами в умовах ринкової економіки є впровадження сучасних інформаційних систем і технологій. Саме це дає змогу адміністрації підприємств відчувати тенденції сучасного ринку та орієнтуватися на нього, а саме відповісти на два основних питання: знайти своє місце в економічному просторі та правильно оцінити свої пріоритети [1].

У результаті дослідження ринку інформаційних продуктів ІТ-фахівцями найбільш використовуване програмне забезпечення з автоматизації обліку було згруповане таким чином: *міні-бухгалтерія* («Інфо Бухгалтер», «Турбо-Бухгалтер», «Парус-Підприємство», «1С:Бухгалтерія» та ін.); *комплексні системи бухгалтерського обліку* (ІС-ПРО, «Компас Гігант» та ін.); *інтегровані системи й бухгалтерські комплекси*, які формують інформацію для одночасного вирішення задач як бухгалтерського, так і управлінського обліку («ABACUS», «Парус,» «1С: Підприємство,» «Інфософт» та ін.); *корпоративні інформаційні системи (КІС)*, які призначені для управління великими підприємствами зі складною організаційно-виробничою структурою. КІС дають можливість вирішувати комплекси задач як фінансового, управлінського обліку, так і планування, контролю, аналізу, управління кадрами («R/3», «SAP», «Галактика», «Axapta», «Platinum», «SQL» тощо) [4].

SAP і Oracle розраховані на роботу в умовах стабільних ринку та законодавства. Основною відмінністю SAP від інших систем є галузева пристосованість цього програмного продукту (ПП), його багатофункціональність і забезпечення підвищення ефективності управлінських і виробничих процесів. Oracle Financial Analyzer — система, що займає двояке місце на ринку засобів автоматизації обліку. З одного боку, це спеціалізована автоматизована система бюджетування, яка може бути використана як окремий ПП. З іншого — при інтеграції в рамках єдиної інформаційної системи цей модуль виконує функцію оперативного контролю і проводить план-факторний аналіз відхилень. У цьому випадку технологія сховища даних дозволяє використовувати переваги як ERP-системи, так і спеціалізованого програмного продукту.

Українські і російські ПП «1С», «Парус», «Галактика» та інші найадаптованіші до умов функціонування вітчизняних підприємств, оскільки враховують чинну специфіку ведення обліку. Зокрема, програма «1С: Підприємство 8» призначена для вирішення широкого спектру задач автоматизації управління та обліку,

дозволяє побудувати індивідуальну інформаційну систему з урахуванням особливостей кожного підприємства. На платформі «1С:» розроблено багато прикладних рішень, серед яких комплексне програмне рішення «1С: Управління виробничим підприємством 8», де реалізований контур управлінського обліку саме виробничого підприємства, що відповідає корпоративним і міжнародним стандартам [3].

Аналіз внутрішніх інформаційних систем промислових підприємств [2] дозволив виявити проблему, пов'язану з тим, що в практичній діяльності відокремлюються операції планування, облік, аналіз і контроль за виконанням планових показників, операції щодо калькулювання собівартості продукції. У зв'язку з цим втрачається відповідність принципам системності та інтегрованості інформаційного забезпечення, в результаті чого система бюджетування перестає бути ефективною управлінською технологією, важливою складовою якої є оптимізація витрат.

Одним із шляхів вирішення цієї проблеми може стати впровадження на промисловому підприємстві такого програмного забезпечення, яке б поєднувало у собі елементи і бухгалтерського, і, що головніше, управлінського обліку. Адже відсутність системи управлінського обліку на підприємстві може зашкодити ефективному плануванню витрат підприємства та калькулюванню собівартості продукції. Наприклад, впровадження на металургійному комбінаті «Азовсталь» нової платформи ERP-системи SAP R/3, здатної забезпечити безперервне цілорічне функціонування найбільш критичного бізнес-додатку, у рази підвищило ефективність роботи комбінату. Якщо раніше керівництво МК дізнавалося про ситуації на складах тільки раз на місяць, зараз, завдяки SAP R/3, — не рідше ніж раз на десять днів [5].

Наявність ERP-системи підвищує конкурентоспроможність компанії, але не є обов'язковою умовою. Для підприємств, у яких недостатньо коштів на впровадження такого програмного забезпечення, вирішенням проблеми може стати впровадження іншого продукту, який обов'язково має містити елементи управлінського обліку для ефективного контролю і обліку витрат.

Література

1. *Партин Г.О., Ясінська А.І.* Системно-орієнтоване управління витратами промислового підприємства: моногр. / Г.О. Партин, А.І. Ясінська. — Л.: ЗУКЦ, ПП НВФ «Біарп», 2011. — 200 с.

2. *Пилипів Н. І.* Особливості організації внутрішньогосподарського обліку затрат підприємств нафтогазового комплексу в умовах застосу-

вання інформаційних систем — / Н.І. Пилипів // Актуальні проблеми розвитку економіки. — 2010. — № 6. — [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2010_6_1/15.pdf.

3. 1С: Управление производственным предприятием 8. // Продукты: [сайт] / ЧП «МИКСТ». [Електронний ресурс] — Режим доступу : http://mikst.com.ua/1cv8/enterprise/

4. *Причепа Г. В.* Порівняння можливостей комп'ютерних програм «1С: БУХГАЛТЕРІЯ 7.7» та «Фінанси без проблем» [Електронний ресурс] /Режим доступу : http://www.rusnauka.com/12_KPSN_2010/Informatica/62985.doc.htm.

5. Логістика: навч. посібник / О. М. Тридід [і др.]. — К. : Знання, 2008. — 566 с.

***Пристінська О.В.**, студентка ОЕФ, 4 курс,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Матієнко-Зубенко І.І., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

АВТОМАТИЗАЦІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД

Задачі обліку і управління залежать від діяльності підприємства, галузі, специфіки продукції або послуг, що надаються, розміру і структури підприємства тощо. Тому програмне забезпечен-ня для ведення обліку повинне враховувати ці особливості, що у більшості випадків, потребує відповідного доналаштування. Питанням організації обліку в умовах застосування сучасних інформаційних технологій присвячені праці Ф.Ф. Бутинця, В.П. Завгороднього, С.В. Іваненко та інших. Проте й досі залишається проблемним питання вибору програмного забезпечення для бухгалтерів підприємств малого та середнього бізнесу відповідно до специфіки діяльності їх підприємств [3, с. 1].

На вітчизняному ринку програмного забезпечення домінують чотири корпорації: «Галактика Україна», «1С:», «Парус Україна» та «Інтелект-Сервіс», які постійно вдосконалюють програмні продукти, роблячи їх усе більше доступними й ефективними для автоматизації підприємств. Прагнучи до успішнішого просування власної продукції на інформаційному ринку України, кожна з корпорацій пропонує комплекс як універ-

сальних, так і спеціалізованих програмних продуктів з автоматизації діяльності підприємств взагалі та обліку, зокрема. Крім того, конкретні реалізації таких продуктів істотно відрізняються один від одного кількістю розв'язуваних завдань, способами їхнього рішення, механізмами настроювання на специфіку конкретних підприємств, охопленням галузевих особливостей видів виробництв тощо.

Програмні рішення корпорації «1С:» на сьогодні є найпопулярнішими на терені країн СНД і Балтії засобом автоматизації управління в організаціях усіх галузей і форм власності, оскільки від самого початку розробки були орієнтовані, в першу чергу, на малий і середній бізнес (що переважає у країнах зі слабкою економікою). Особливістю побудови системи «Парус» є її модулювання, тобто розподіл системи на окремі взаємозалежні модулі для рішення певного класу задач. Основні модулі системи: «Адміністратор», «Бухгалтерія», «Реалізація й склад», «Заробітна плата», «Персонал», «Менеджмент» і «Маркетинг» [2, с. 2].

В останні роки корпорація «Парус» відійшла від вирішення тільки лише облікових задач і створила технологію комплексної автоматизації управління підприємством, що вирішує завдання поточного й оперативного планування, управління дебіторсько-кредиторською заборгованістю та фінансовими ресурсами підприємства та інші. Також пропонує правову підтримку бізнесу у вигляді інформаційно-аналітичної системи «Парус-Консультант». У цілому програмні продукти корпорації «Парус» успішно конкурують з аналогічними продуктами компанії «1С:» за рахунок своєї дешевизни й простоти реалізації [2, с. 4].

Компанія «Інтелект-Сервіс» пропонує користувачам програмне рішення «ІС-ПРО», що автоматизує ведення оперативного, бухгалтерського й управлінського обліку. В свою чергу, бухгалтерський облік може вестися як паралельно з оперативним, так і в автономному режимі. А незалежне ведення оперативного й бухгалтерського обліку на підставі одних і тих самих документів дозволяє раціонально розподілити облікові функції між персоналом підприємства, що значно підвищує ефективність їх роботи. Облік може вестися від імені будь-якої кількості юридично незалежних підприємств [4, с. 2].

Важливим етапом функціонування будь-якого підприємства є надання звітності в органи державної й місцевої влади про результати своєї діяльності. В Україні функціонує електронна система надання звітності, як альтернатива звичайної форми надання

звітності. Ця система функціонує при наданні звітності в державні податкові органи з використанням захищеного Інтернет-зв'язку. Згідно з проектом закону України від 17.06.2013 №2306а «Про електронну комерцію» [1] зменшення паперового документообігу, внісши зміни до ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», згідно з якими електронні документі зможуть визнаватися первинними.

Отже, використання сучасних інформаційних технологій в обліку істотно полегшує працю бухгалтера, позбавляючи його рутинної роботи, підвищує оперативність і точність обліково-аналітичної інформації. При виборі програмного забезпечення доцільно зосередитися на можливостях повного задоволення всіх потреб обліку підприємства. Важливо також, щоб ПЗ не потребувало значних витрат на придбання та експлуатацію, не вимагало від бухгалтера специфічних навичок програмування. Тільки за таких умов можна максимізувати ефективність і ведення облікової діяльності, що безумовно є необхідним кроком на шляху до розвитку і процвітання підприємства [3, с. 5].

Література

1. Проект Закону України від 17.06.2013 №2306а «Про електронну комерцію» [Електроний ресурс]. Режим доступу: http://4biznes.com.ua/2014/06/proekt-zakonu-ukraïni-2306a-vid-17-06-2013-pro-elektronnu-komerciyu/
2. *Іонаш І.В., Швець А. Г.* «Порівняльна характеристика платформ програм «1С: Бухгалтерія» та « Парус-Бухгалтерія»» — 2013 р. [Електроний ресурс]. — Режим доступу: http://www.rusnauka.com/13_NPN_2010/Informatica/65904.doc.htm.
3. Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку : Всеукраїнська науково-практична конференція (м. Чернігів, 25-26 жовтня 2013р.) тези доповідей. — Чернігів : Черніг. держ. технол. ун-т, 2013. — 160 с.
4. *Клімушин П.С.* Програмні комплекси автоматизації управлінських технологій підприємств. — 2013. [Електроний ресурс]. Режим доступу: http://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&ved=0CB4QFjAA&url=http%3A%2F%2Fkbuapa.kharkov.ua%2Febook%2Fdb%2F2007-1-2%2Fdoc%2F2%2F05.pdf&ei=ZNttVMSHCsOsPYyKgZgC&usg=AFQjCNF7E3KBU_HA1X4yXqljY8avaRw5iA&bvm=bv.80120444,d.ZWU&cad=rja.

Руденко О.С., *студентка ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Іванова Л.І.,
ст. викладач кафедри аудиту

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ В АУДИТІ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ

У міру постійно зростаючого застосування інформаційних технологій і комп'ютерної техніки в бізнесі, перш за все, в сфері управління бізнесом, усе актуальніше постає питання комп'ютеризації аудиторської діяльності.

Комп'ютеризація не замінює мети проведення аудиторських процедур, але істотно впливає на методологію аудиту. Питання аудиту в умовах використання комп'ютерних інформаційних систем у своїх роботах досліджували вчені: Рубан Н.І., Білуха М.Т., Рудницький В.С., Бондаренко А.В., Івахненков С.В., Кот О.С. , Подільський В.І., Ячну А., Семенко Т., Вебер Р. та ін.

Принциповою відмінністю автоматизованого аудиту є те, що сучасний аудитор сьогодні має можливість перевірити всю генеральну сукупність, яка формує певний тип операцій або залишок на рахунку, весь набір документів або рахунків аналітичного обліку, а не покладатися тільки на вибірки [1, с. 39].

В Україні ринок аудиторського програмного забезпечення тільки починає розвиватися. Серед завершених програмних продуктів спеціалізованого аудиторського програмного забезпечення можна виділити: «Асистент Аудитора», «Помічник аудитора», «AbacusProfessional», «Експрес-Аудит: ПРОФ», «IT Audit: Аудитор» і «Івахненков&Катеньов Аудит» [2, с. 28].

Програмний продукт «IT Audit: Аудитор» представляє інтегрований аудиторський продукт, який є інструментом для аналізу даних, так і засобом для розрахунку аудиторського ризику і фіксації аудиторських доказів у робочих документах аудитора.

До недоліків «IT Audit: Аудитор» можна віднести: прагнення всі дії аудитора підпорядкувати достатньо жорсткою схемою — починаючи з форми програми перевірки і проведення тестів до формування встановлених форм робочих документів; недостатньо відпрацьований механізм імпорту даних з бухгалтерського програмного забезпечення [1, с. 40].

Як правило, великі аудиторські фірми, купуючи подібні програмні продукти, з часом створюють спеціальні надбудови до

них, що дозволяє послідовно запускати на масиві даних клієнтів відпрацьовані досвідом фахівців запити і тести. Особливістю програми є двоступеневий перенос облікових даних. Спочатку дані з бухгалтерської системи перевіряються на предмет їх цілісності. Після конвертації даних з формату «1С: Бухгалтерія» або іншої бухгалтерської програми вони переносяться в проміжні бази даних. Облікова інформація в них зберігається в спеціально розробленому форматі. Після цього виправлені і стандартизовані дані переносяться у власне аудиторську програму для подальшого аналізу. Це дозволило формалізувати процес перенесення даних і підвищити його надійність [1, с. 40–41].

Слід зазначити, що на сьогоднішній день немає потужного інструменту, який би дозволив повністю автоматизувати аудит. Це пояснюється рядом недоліків системи автоматизації аудиту.

Враховуючи наведені недоліки системи автоматизації аудиту, можна сформулювати вимоги до програмного забезпечення аудиту: наявність ефективних засобів контролю операцій, гнучкість, ергономічність, тісний зв'язок із бухгалтерськими програмами на рівні баз даних, оперативна підтримка з боку розробників програмного продукту.

Переваги застосування комп'ютеризації аудиту:

- економія часу на виконання однотипних операцій при порівнянні фактичних даних з обліковими;
- автоматичний порядок перевірки взаємної ув'язки показників різних форм звітності;
- зменшення кількості даних оброблюваних вручну;
- зберігання і багаторазове використання отриманих даних, здійснення попередньої оцінки результатів робіт за відхиленнями.

Комп'ютеризовані методи аудиту можуть поліпшити ефективність і дієвість різних аудиторських процедур: ефективних тестів контролю і процедур по суті, аналітичних процедур, програм вибірки, повторного проведення обчислень і т.д. [3, с. 192].

- Застосування аудиту в умовах сучасних комп'ютерних технологій дозволяє:
- використовувати сучасні методики аналізу для виявлення слабких ланок в обліку та аудиті;
- підвищити якість контролю та зменшити витрати часу аудитора при здійсненні аудиторських процедур;
- усунути недоліки внутрішнього контролю, виявлення при дослідженні;
- ввести використання аудитором електронних баз даних законодавчої і довідкової інформації.

Література

1. *Івахненков С.* Аудиторське програмне забезпечення для аналізу даних: перший український досвід / С. Івахненков // Бухгалтерський облік і аудит. — 2009. — № 10 — С. 38–44.
2. *Зоріна О.А.* Автоматизація аудиту в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О.А. Зоріна // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. — 2008. — №2 — С. 25–30.
3. *Кот О.С.* Теоретико-методичні аспекти аудиту в умовах комп'ютерних технологій / О.С. Кот // Вісник університету банківської справи Національного банку України. — 2008. — № 3 — С. 192–195.
4. *Семенко Т.* Автоматизація аудиту розрахунків з ПДВ та шляхи її удосконалення / Т.Семенко // Бухгалтерський облік і аудит. — 2012. — № 4 — С. 50–53.

Рибіцька О.П., *студентка ЦПО, 5 курсу,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ходзицька В.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку підприємницької діяльності

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Основні засоби відіграють важливу роль у господарській діяльності підприємства, від їх ефективного та правильного обліку і використання залежить фінансовий результат роботи компанії [1]. Облік основних засобів за допомогою новітніх інформаційних технологій значно покращує ефективність роботи бухгалтера, аналітика та управлінця на підприємстві, а запровадження на нормативному рівні електронного підпису на документах навіть відкриває можливість електронної передачі звітності до державних контролюючих органів. Важливою рисою новітніх програм для обліку є можливість формувати велику кількість звітів, розрахунків, проводити економічний, фінансовий аналіз діяльності підприємства. Вартість і витрачений час на складання зазначених форм незначні, що дає змогу повністю задовольнити інформацією різноманітного характеру управлінський персонал, скласти прогнозні розрахунки для прийняття ефективних рішень [5].

У теперішній час існує велика кількість програмних продуктів для ведення бухгалтерського обліку, які дозволяють оперативно накопичувати інформацію про наслідки господарської діяльності та використовувати її для формування, редагування і друку вихідних документів, квартальних чи річних звітів [4, 7].

Однією з найпоширеніших програм для ведення бухгалтерського обліку в Україні є «1С:Бухгалтерія», розробка фірми «1С». Ця універсальна бухгалтерська програма використовується на багатьох підприємствах нашої країни з метою формування достовірної інформації в обліку і звітності. У програмі наявна вбудована об'єктно-орієнтована мова програмування і розвинуте інтерактивне середовище, що дає змогу змінювати типові конфігурації для своїх потреб чи навіть повністю переписувати їх [3]. Програма «1С:Бухгалтерія» побудована з урахуванням особливостей обліку в Україні, при цьому врахована можливість одночасного ведення бухгалтерського і податкового обліку, що в сучасних умовах є досить актуальним і практичним моментом [3]. Одночасне введення даних, необхідних як для податкового, так і для бухгалтерського обліку, дає можливість користувачам прослідкувати всі господарські операції і зміни в складі активів і пасивів, що відбуваються в різних ланках облікової роботи [2].

Підсистема «Облік основних засобів» використовується для управління і спостереження за основними засобами на підприємстві. Автоматизоване рішення задач з обліку основних засобів базується на створенні і веденні інформаційної бази про наявність основних засобів, сформованої на підставі інвентарної картотеки. Бухгалтер при цьому проводить документування первинної інформації, оперативне управління, контроль за наявністю і рухом основних засобів, видає на запит необхідну інформацію до друку чи на екран дисплея [2, 3]. Для основних засобів і нематеріальних активів запрограмовані такі основні операції, як: вступ, прийняття до обліку, нарахування норми амортизації, модернізація, передача, списання, інвентаризація. Можливий розподіл сум нарахованої амортизації за місяць між кількома рахунками або об'єктами аналітичного обліку. Для основних засобів, що використовуються сезонно, можливе застосування графіків нарахування амортизації. Для малоцінних активів автоматизовані операції передачі в експлуатацію і списання з експлуатації.

Для ведення обліку на підприємствах також використовується програма «Галактика», яка має широку функціональність для інформаційної підтримки задач стратегічного планування та оперативного управління. Програма складається із модулів, що утворюють «контури», серед яких значущим для бухгалтерського обліку є контур «Бухгалтерський і податковий облік». Хоча «Галактика» має багато схожих рис з «1С:Бухгалтерією», але головна перевага полягає в тому, що охоплюється внутрішня і зовнішня діяльність підприємства, комплексніше ведеться бухгалтерський облік. При розробці системи використовувались тільки передові методології і концепції управління, а також найновіші досягнення в області інформаційних технологій [5, 7]. Система також містить модуль «Основні засоби».

Отже, сучасні програми для бухгалтерського обліку виконують ряд важливих функцій для обліку основних засобів, а саме повне і своєчасне задоволення інформаційних потреб користувачів щодо руху, наявності та вибуття основних засобів, ефективне та точне нарахування зносу основних засобів, а також автоматизоване відображення господарських операцій, пов'язаних з ремонтом та поліпшенням основних засобів [6]. Саме тому до переваг, які отримує підприємство від упровадження новітніх облікових систем, можна віднести: зростання ефективності використання основних засобів і посилення виробничих потужностей, зниження транспортних витрат, зменшення витрат часу на здійснення господарських операцій по обліку необоротних активів [6]. До недоліків системи можна віднести необхідність настроювання фахівцем, але таким чином програма є гнучкішою і адаптованішою до конкретного підприємства [3].

Таким чином, інформаційне програмне забезпечення стало невід'ємною складовою системи бухгалтерського обліку без якої неможливо уявити сучасну бухгалтерію. Вдало підібране та ефективно налагоджене програмне забезпечення бухгалтерського обліку забезпечує максимальну ефективність управління господарською діяльністю підприємства, правильне використання основних засобів і проведення обґрунтованої зваженої інвестиційної політики щодо них.

Література

1. *Бондар М.І., Єфіменко В.І., Ловінська Л.Г.* та ін.. Фінансовий облік: підручник у 2ч. — Ч. 1. — К.: КНЕУ, 2012. — 553 с.

2. *Габец А., Гончаров Д., Козирьов Д.. Кухлевський Д., Радченко М.* Професійна розробка в програмі 1С:Підприємство 8.0. — Санкт-Петербург, 2011.
3. *Гартвич А.* 1С:Бухгалтерія 8 як на долоні. — М.: 1С-Паблішнг,2012.
4. *Гужва В.М.* Інформаційні системи і технології на підприємствах: Навчальний посібник. — К.: КНЕУ, 2011. — 400 с.
5. *Місюров А.В.* Інформаційні системи і технології в обліку: Навчальний посібник. — Харків: ХНАГМ, 2007. — 80 с.
6. *Сопко В.* Інформаційні технології в організації облікового процесу // Актуальні проблеми економіки. — 2011. — № 1. — С. 205–211.
7. *Терещенко Л.О., Матієнко-Зубенко І.І.* Інформаційні системи і технології обліку: Навчальний посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 158 с.

Соселія М.А., *студентка ОЕФ, 5 курс,*
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Матієнко-Зубенко І.І., к.е.н.,
доцент кафедри аудиту

ЕЛЕКТРОННЕ ДОКУМЕНТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ОБЛІКОВОГО ПРОЦЕСУ ВІРТУАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У сучасних умовах господарювання виникає потреба в продукції (послугах), що вимагають інноваційного підходу до їх виробництва. При цьому підприємства не завжди мають змогу здійснити такі розробки, враховуючи специфічність проблем, високий рівень витрат на перебудову виробничого процесу чи складної ієрархії управління та прийняття рішень тощо. Тому під впливом процесів глобалізації та міжнародної інтеграції, з розвитком новітніх інформаційних технологій і посиленням конкуренції виникає необхідність у кооперації компаній, творчих колективів і окремих людей, пов’язаних спільною метою. Усе це створює потребу в нових формах ведення бізнесу, однією з яких є віртуальні підприємства, що набувають усе більшого розвитку [1, с. 205]. Віртуальна корпорація — це наступний крок у розвитку мереж ділової співпраці.

Документування забезпечує повне та зрозуміле відображення всіх фактів господарського життя у первинних документах. Сьогодні важливе місце у бухгалтерському обліку та аудиті займає електронний документообіг. Електронне документування — це процес формування документів суб'єктами підприємницької діяльності у вигляді, який не має фізичного підтвердження, тобто через мережу Інтернет. За допомогою Інтернет можуть встановлюватись партнерські стосунки, перебуваючи в будь-якому місці світу. Це, в свою чергу, дало змогу територіально віддаленим підприємцям або компаніям за допомогою комунікаційних технологій розробляти ефективні технологічні процеси виробництва товарів і послуг. Основною відмінністю віртуального та електронного документування є те, що через Інтернет-мережу в режимі онлайн підприємство формує інформаційну базу, доступ до якої має певне коло осіб — перш за все це внутрішні підрозділи самого підприємства, контролюючі органи держави, постачальники, замовники, кредитори, інвестори, за необхідністю прокуратура тощо, які у зручний для них час перевіряють наявність необхідних документів.

Світ, який раніше оточував підприємство, був більш-менш стабільним і передбачуваним. Реальності сучасного світу зовсім інші: у ньому виникають несподівані зрушення і зміни, які породжують, з одного боку, величезні можливості розвитку для одних організацій (які опинилися готовими до виниклих змін), а з іншого, породжують фатальні умови для інших. Реагуючи на ці зміни організації шукають нові форми співпраці, і нові форми управління. На основі сучасних інформаційних технологій, створюються системи реорганізації існуючих організацій і принципово нові типи організацій — віртуальні.

Віртуальне підприємство — основа сітьової економіки, воно не знає ні галузевих, ні відомчих бар'єрів, має відкриту організаційну структуру, прозорі кордони, внаслідок чого зростає значення партнерських відношень. Ідея створення віртуальних підприємств полягає у тому, щоб здійснити інтеграцію виробничих підприємств партнерів для реалізації проектів, які самотужки ні одне із підприємств реалізувати не може [2, с. 28].

Віртуальна корпорація, у свою чергу, представляє собою спільноту функціональних партнерів, керуючих проектуванням, виробництвом і реалізацією продуктів і послуг з використанням сучасних інформаційних технологій і системи контрактів, з неза-лежними робочими групами та структурами; мережу ділової

співпраці, що включає базовий вид бізнесу, його постачальників і споживачів, діяльність яких інтегрується і контролюється за допомогою широкого застосування інформаційної телекомунікаційної технології (ІТТ). Віртуальні корпорації є перспективною формою організації будь-якої діяльності і бізнесу. Віртуальні підприємства створені для задоволення сьогоднішніх та очікуваних потреб ринку і конкретних замовників та економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем об'єднують у собі високотехнологічні ресурси учасників-партнерів, використовуючи при цьому передові і сучасні організаційні, інформаційні та телекомунікаційні технології [3, с. 200]. Для віртуальної корпорації характерне виділення проектної групи (груп), що розробляє і просуває проекти в середовищі такої віртуальної корпорації (всі ці групи можуть мати свої завдання і свої стратегії).

На сучасному етапі розвитку інформаційних технологій досить поширеними є розробки, що відносяться до проблем створення віртуальних підприємств [4, с. 135]. А також важливими залишаються питання стосовно організації облікового процесу віртуальних підприємств, адже система віртуального документування забезпечує автоматичне ведення документів, протоколів (і захист цих протоколів від модифікації), передавання документів між аудитором і клієнтом та автоматичне архівування протоколів наприкінці дня, що в свою чергу має позитивний вплив на аудиторську діяльність.

Література

1. *Бойченко К. С.* Віртуальне підприємство як фактор підвищення результативності бізнес-проектування / К. С. Бойченко // Проблеми економіки. — 2013. — № 1. — С. 205–209.

2. *Подчасова П. Т.* Віртуальні підприємства як сучасна форма організації виробництва / П. Т. Почасова // Збірник наукових праць мннц ІТІС. — 2009. — Вип. 14. — С. 24–45.

3. *Резниченко Р. В.* Оптимізація прийняття рішень для закупівель і поставок на віртуальному підприємстві / Р. В. Резниченко, Л. А. Тимашова // Економіко-математичне моделювання соціально-економічних систем. — 2013. — Вип. 18. — С. 200–211.

4. *Устенко О. В*. Використання віртуальних підходів у проектуванні систем і підприємств / О. В. Устенко // Збірник наукових праць УкрДАЗТ. — 2013. — Вип. 141. — С. 135–137.

Шпак Н.В., *студентка ОЕФ, 4 курсу,*
напрям підготовки 6.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Іванова Л.І.,
ст. викладач кафедри аудиту

ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ

Сучасне суспільство не можна уявити без інформаційних технологій, які міцно увійшли в наше життя. Суспільство наповнене і пронизане потоками інформації, які потребують обробки, тому воно не може функціонувати без інформаційних технологій. Інформаційні технології відкрили нові можливості для роботи, дозволили полегшити працю людини. Актуальними стали такі питання, як впровадження в господарську практику інформаційних технологій і програмних систем для автоматизації бухгалтерського обліку.

Інформатизація суспільства охопила всі сфери суспільства: соціальну, економічну діяльність та управління господарськими процесами. Поширилася вона і на такі важливі функції, як облік, аналіз і аудит діяльності суб'єктів господарювання, що є основою інформаційної системи управління будь-якими господарськими утвореннями. В умовах глобалізації наукових, технічних і економічних процесів, що мають міжнародний характер, значно збільшилися обсяги інформації, які необхідні для управління процесами виробництва [1, с. 52].

На кожному етапі розвитку підприємства фахівцям потрібні відповідні інструменти для підтримки і забезпечення тих завдань, які стоять перед підприємством.

Основними можливостями впровадження автоматизованої системи обліку є:

— оперативне отримання інформації;

— обмін даними між відокремленими підрозділами підприємства;

— планування потреби в персоналі;

— автоматизація обліку у відповідності до вимог чинного законодавства;

— планування руху коштів підприємства;

— контроль та облік зберігання запасів в аналітичному роз різі;

— управління основними господарськими процесами підприємства;

— оперативне отримання інформації про собівартість готової продукції;

— створення системи оперативної звітності.

Однією з істотних переваг використання інформаційних систем і технологій в обліку є саме технологічні можливості програмних продуктів, а зокрема їх інтеграція з іншими інформаційними «зовнішніми» системами (наприклад, технологічна підготовка виробництва, система «клієнт-банк») та обладнанням (наприклад, контрольно-вимірювальні прилади чи складські термінали збору даних) [2, с. 56].

Передумови впровадження автоматизованої системи можуть бути різними, але можна виділити завдання для підприємств: можливість підвищити якість і достовірність нормативно-довідкової інформації за рахунок усунення дублювання довідкових даних, оптимізації регламентів її ведення, скорочення рутинних операцій.

Для багатьох підприємств виявляється істотною можливість поетапного впровадження інформаційної системи з можливістю першочергової автоматизації найпроблемніших ділянок. Програмний продукт автоматизації обліку можливо швидко ввести в експлуатацію, а при зміні масштабів діяльності підприємства, підходів до управління чи організації облікових робіт переналаштувати з мінімальними затратами часу та фінансових ресурсів. Сучасний ергономічний інтерфейс автоматизованих програм обліку забезпечують доступність засвоєння інформації та високу швидкість роботи для фахівців.

Розвиток електронного документообігу потребує професійних підходів, чіткої взаємодії галузей знань. А це, як правило, впливає на результат від впровадження автоматизованої системи обліку, зокрема [3, с. 23]:

— підтримка ефективного накопичення, керування і доступу до інформації;

— економія ресурсів за рахунок скорочення витрат на керування потоками документів; усунення дублювання;

— забезпечення авторизації доступу до інформації за рахунок наданих повноважень;

— протоколювання діяльності підприємства;

— виключення необхідності збереження паперових документів.

У сучасних умовах господарювання необхідно орієнтуватися на істотні переваги, що можуть бути направлені на ефективне вирішення конкретних поточних завдань. Впровадження інформаційних систем і технологій в обліку підприємств може у резуль-

тати не лише призвести до зниження витрат на здійснення інформаційного обміну даними, підвищення оперативності інформаційної системи та запобігання втратам від помилок у звітності, а й удосконалити організацію автоматизації бухгалтерського обліку та вирішувати поточні управлінські завдання.

Література

1. *Івахненков С.В*. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики // Бухгалтерський облік і аудит: Науково-практичний журнал — К., 2006. — № 4. — С. 52–58.

2. *Івахненков С.В*. Упровадження програмного забезпечення обліку і контролю // Бухгалтерський облік і аудит: Науково-практичний журнал — К., 2007. — № 2. — С. 56–62.

3. *Кузнєцова С.В*. Методологічні засади трансформації бухгалтерського обліку, як напрям розвитку інформатизації суспільства // Бухгалтерський облік і аудит: Науково-практичний журнал — К., 2007. — № 7. — С. 23–29.

Наукове видання

ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ: ЕВОЛЮЦІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Збірник матеріалів Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції

9 грудня 2014 року

Художник обкладинки *Т. Зябліцева*
Коректор *І. Савлук*
Верстка *М. Матвійчук*

Підписано до друку 08.12.14. Формат 60×84/16. Папір офсет № 1.
Гарнітура Тип Таймс. Друк офсетний. Ум. друк. арк. 22,78.
Обл.-вид. арк. 25,93. Наклад 100 пр. Зам. № 14-4987

Державний вищий навчальний заклад
«Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
03680, Україна, м.Київ, пр. Перемоги, 54/1
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи (серія ДК, №235 від 07.11.2000)
Тел./факс (044) 537-61-41; тел.(044) 537-61-44
E-mail: publish@kneu.kiev.ua

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток

Для нотаток